

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-123-14

Druk nr 3432
Warszawa, 22 maja 2015 r.

Pan
Radosław Sikorski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów z projektami aktów wykonawczych.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Gospodarki.

Z poważaniem

(-) Ewa Kopacz

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. W sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne, sąd powinien w każdym stanie postępowania dążyć do ich ugodowego załatwienia, w szczególności przez nakłanianie stron do mediacji.”;

2) w art. 98¹ § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego wszczętego na podstawie skierowania sądu i wydatki mediatora podlegające zwrotowi, biorąc pod uwagę rodzaj sprawy i wartość przedmiotu sporu oraz sprawny przebieg postępowania mediacyjnego, a także niezbędne wydatki związane z prowadzeniem mediacji w sprawach cywilnych.”;

3) w art. 103 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przepis § 1 dotyczy zwłaszcza kosztów powstałych wskutek uchylenia się od wyjaśnień lub złożenia wyjaśnień niezgodnych z prawdą, zatajenia lub opóźnionego powołania dowodów, a także oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji.”;

4) w art. 109 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa oraz ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626, 1741 i 1924 oraz z 2015 r. poz. 2, 4, 218 i 539.

charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.”;

5) w art. 183² wprowadza się następujące zmiany:

a) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych oraz uczelnie mogą prowadzić listy mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne. Wpis na listę wymaga wyrażonej na piśmie zgody mediatora. Informację o listach mediatorów oraz o ośrodkach mediacyjnych przekazuje się prezesowi sądu okręgowego.”,

b) po § 3 dodaje się § 3a i 3b w brzmieniu:

„§ 3a. Stałym mediatorem może być osoba fizyczna spełniająca warunki określone w § 1 i 2, która:

- 1) posiada wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji;
- 2) ukończyła 26. rok życia;
- 3) zna język polski;
- 4) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, a także przeciwko której nie jest prowadzone postępowanie o takie przestępstwo;
- 5) została wpisana na listę stałych mediatorów prowadzoną przez prezesa sądu okręgowego na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133 i 509).

§ 3b. Ilekroć w przepisach kodeksu jest mowa o mediatorze, należy przez to rozumieć także stałego mediatora, chyba że kodeks stanowi inaczej.”;

6) w art. 183³ dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Mediator niezwłocznie ujawnia stronom okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności.”;

7) po art. 183³ dodaje się art. 183^{3a} w brzmieniu:

„Art. 183^{3a}. Mediator prowadzi mediację, wykorzystując różne metody zmierzające do polubownego rozwiązania sporu, w tym poprzez wspieranie stron przy

formułowaniu przez nie propozycji ugodowych, lub na zgodny wniosek stron może wskazać sposoby rozwiązania sporu, które nie są dla stron wiążące.”;

8) w art. 183⁴ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Mediator, strony i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym są obowiązane zachować w tajemnicy fakty, o których dowiedziały się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony zwolnią ich z tego obowiązku.”;

9) w art. 183⁶ dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Jeżeli w przypadkach, o których mowa w § 2 pkt 1–3, strona wytoczy powództwo o roszczenie, które było objęte wnioskiem o przeprowadzenie mediacji, w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym mediator lub druga strona złożyli oświadczenie powodujące, że mediacja nie została wszczęta, albo od następnego dnia po upływie tygodnia od doręczenia wniosku o przeprowadzenie mediacji, gdy mediator lub druga strona nie złożą takiego oświadczenia, w odniesieniu do tego roszczenia zostają zachowane skutki przewidziane dla wszczęcia mediacji.”;

10) art. 183⁸ i art. 183⁹ otrzymują brzmienie:

„Art. 183⁸. § 1. Sąd może skierować strony do mediacji na każdym etapie postępowania.

§ 2. Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia o skierowaniu do mediacji złoży oświadczenie o braku zgody na mediację.

§ 3. Przepisu § 1 nie stosuje się w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu upominawczym oraz nakazowym, chyba że doszło do skutecznego wniesienia zarzutów.

§ 4. Przewodniczący może nakazać stronom udział w spotkaniu informacyjnym dotyczącym polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji. Spotkanie informacyjne może prowadzić sędzia, referendarz sądowy, urzędnik sądowy, asystent sędziego lub stały mediator.

§ 5. Przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę przewodniczący dokonuje oceny, czy skierować strony do mediacji. W tym celu przewodniczący, jeżeli zachodzi potrzeba wysłuchania stron, może wezwać je do osobistego stawiennictwa na posiedzeniu niejawnym.

§ 6. Jeżeli strona bez uzasadnienia nie stawi się na spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne, sąd może obciążyć ją kosztami nakazanego stawienia w sądzie strony przeciwnej.

Art. 183⁹. § 1. Jeżeli strony nie uzgodniły osoby mediatora, sąd, kierując strony do mediacji, wyznacza mediatora mającego odpowiednią wiedzę oraz umiejętności praktyczne w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju, w pierwszej kolejności biorąc pod uwagę stałych mediatorów.

§ 2. Mediator ma prawo do zapoznania się z aktami sprawy, chyba że co najmniej jedna ze stron w terminie tygodnia od ogłoszenia lub otrzymania postanowienia o skierowaniu stron do mediacji złoży oświadczenie o braku zgody na zapoznanie się mediatora z aktami.

§ 3. Po skierowaniu stron do mediacji, przewodniczący niezwłocznie przekazuje mediatorowi dane kontaktowe stron oraz pełnomocników, numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, o ile je posiada.”;

11) w art. 183¹⁰ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kierując strony do mediacji, sąd wyznacza czas jej trwania na okres do trzech miesięcy. Na zgodny wniosek stron lub z innych ważnych powodów termin na przeprowadzenie mediacji może zostać przedłużony, jeżeli będzie to sprzyjać ugodowemu załatwieniu sprawy. Czasu trwania mediacji nie wlicza się do czasu trwania postępowania sądowego.”;

12) w art. 183¹³ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Po zawarciu ugody z mediacji prowadzonej na podstawie umowy o mediację, mediator składa protokół w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy według właściwości ogólnej lub wyłącznej, gdy strona wystąpi do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie ugody.”;

13) w art. 187 w § 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich braku.”;

14) w art. 210 po § 2¹ dodaje się § 2² w brzmieniu:

„§ 2². Sąd poucza strony o możliwości ugodowego załatwienia sporu, w szczególności w drodze mediacji.”;

15) w art. 1174 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Osoba powołana na arbitra składa na piśmie każdej ze stron i pozostałym arbitrom oświadczenie o swojej bezstronności i niezależności. Osoba powołana na arbitra powinna niezwłocznie ujawnić stronom wszystkie okoliczności, które mogłyby wzbudzić wątpliwości co do jej bezstronności lub niezależności.”;

16) art. 1207 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1207. § 1. Do skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przepisy art. 368 stosuje się odpowiednio.

§ 2. Do postępowania ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przepisy o postępowaniu apelacyjnym stosuje się odpowiednio, jeśli przepisy poniższe nie stanowią inaczej.”;

17) w art. 1208:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego wnosi się do sądu apelacyjnego, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny, a w braku tej podstawy do Sądu Apelacyjnego w Warszawie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia wyroku lub jeżeli strona wniosła o uzupełnienie, sprostowanie bądź wykładnię wyroku – w ciągu dwóch miesięcy od dnia doręczenia przez sąd polubowny orzeczenia rozstrzygającego o tym wniosku.”,

b) dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Od wyroku wydanego w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego przysługuje skarga kasacyjna; można także żądać wznowienia postępowania oraz stwierdzenia niezgodności prawomocnego wyroku z prawem.”;

18) art. 1210 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1210. Sąd na posiedzeniu niejawnym może wstrzymać wykonanie wyroku sądu polubownego, może jednak uzależnić wstrzymanie od złożenia zabezpieczenia. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu.”;

19) w art. 1213 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. W terminie dwóch tygodni od doręczenia wniosku strona może przedstawić sądowi stanowisko w sprawie.”;

20) po art. 1213 dodaje się art. 1213¹ w brzmieniu:

„Art. 1213¹ § 1. O uznaniu albo stwierdzeniu wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej orzeka sąd apelacyjny, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny, a w braku tej podstawy – Sąd Apelacyjny w Warszawie.

§ 2. Do postępowania o uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu apelacyjnym.”;

21) w art. 1214:

a) § 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„§ 1. O uznaniu wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nienadających się do wykonania w drodze egzekucji, sąd orzeka postanowieniem wydanym na posiedzeniu niejawnym.

§ 2. Sąd stwierdza wykonalność wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej, nadających się do wykonania w drodze egzekucji, nadając im klauzulę wykonalności. Wyrok sądu polubownego lub ugoda przed nim zawarta, których wykonalność została stwierdzona, są tytułami wykonawczymi.”,

b) dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Na postanowienie sądu apelacyjnego w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego w Rzeczypospolitej Polskiej lub ugody przed nim zawartej przysługuje zażalenie do innego składu tego sądu.”;

22) w art. 1215 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Od prawomocnego postanowienia sądu w przedmiocie uznania albo stwierdzenia wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą przysługuje skarga kasacyjna; można także żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności oraz stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia wydanego w tym przedmiocie.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 14:

a) w ust. 1c wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Za datę powstania przychodu, o którym mowa w ust. 1, uważa się, z zastrzeżeniem ust. 1e oraz 1h–1n i 1p, dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień:”;

b) po ust. 1l dodaje się ust. 1m–1p w brzmieniu:

„1m. Jeżeli korekta przychodu nie jest spowodowana błędem lub pomyłką, korekty dokonuje się poprzez zmniejszenie lub zwiększenie przychodów osiągniętych w okresie rozliczeniowym, w którym została wystawiona faktura korygująca lub, w przypadku braku faktury, inny dokument potwierdzający przyczyny korekty.

1n. Jeżeli w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w ust. 1m, podatnik nie osiągnął przychodów lub osiągnięte przychody są niższe od kwoty zmniejszenia, wówczas podatnik jest obowiązany zwiększyć koszty uzyskania przychodów o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone przychody.

1o. Przepisów ust. 1m i 1n nie stosuje się, jeżeli korekta dotyczy przychodu związanego z zobowiązaniem podatkowym, które uległo przedawnieniu.

1p. Jeżeli korekta przychodu, o której mowa w ust. 1m, następuje po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej, likwidacji działów specjalnych produkcji rolnej albo po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym albo w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym lub po zmianie zasad ustalania dochodu w odniesieniu do działów specjalnych produkcji rolnej, to zmniejszenia lub zwiększenia przychodów dokonuje się w ostatnim okresie rozliczeniowym przed likwidacją, zmianą formy opodatkowania lub zmianą zasad ustalania dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej.”;

---

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 362, 596, 769, 1278, 1342, 1448, 1529 i 1540, z 2013 r. poz. 21, 888, 1027, 1036, 1287, 1304, 1387 i 1717, z 2014 r. poz. 223, 312, 567, 598, 773, 915, 1052, 1328, 1563, 1644, 1662 i 1863 oraz z 2015 r. poz. 73, 211, 251 i 478.

2) w art. 22 po ust. 7b dodaje się ust. 7c–7h w brzmieniu:

„7c. Jeżeli korekta kosztu uzyskania przychodów, w tym odpisu amortyzacyjnego, nie jest spowodowana błędem lub pomyłką, korekty dokonuje się poprzez zmniejszenie lub zwiększenie kosztów uzyskania przychodów poniesionych w okresie rozliczeniowym, w którym została otrzymana faktura korygująca lub, w przypadku braku faktury, inny dokument potwierdzający przyczyny korekty.

7d. Jeżeli w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w ust. 7c, podatnik nie poniósł kosztów uzyskania przychodów lub kwota poniesionych kosztów uzyskania przychodów jest niższa niż kwota zmniejszenia, wówczas podatnik jest obowiązany zwiększyć przychody o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone koszty uzyskania przychodów.

7e. Przepisów ust. 7c i 7d nie stosuje się do korekty kosztów uzyskania przychodów, do których ma zastosowanie art. 24d.

7f. Przepisów ust. 7c i 7d nie stosuje się, jeżeli korekta dotyczy kosztu uzyskania przychodów związanego z zobowiązaniem podatkowym, które uległo przedawnieniu.

7g. Jeżeli korekta kosztu uzyskania przychodów, o której mowa w ust. 7c, następuje po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej, likwidacji działów specjalnych produkcji rolnej albo po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym albo w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, lub po zmianie zasad ustalania dochodu w odniesieniu do działów specjalnych produkcji rolnej, to zmniejszenia lub zwiększenia kosztów uzyskania przychodów dokonuje się w ostatnim okresie rozliczeniowym przed likwidacją, zmianą formy opodatkowania lub zmianą zasad ustalania dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej.

7h. Przepisy ust. 4–6b stosuje się z uwzględnieniem ust. 7c–7g.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 851, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12:

a) w ust. 3a wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Za datę powstania przychodu, o którym mowa w ust. 3, uważa się, z zastrzeżeniem ust. 3c–3g oraz 3j–3m, dzień wydania rzeczy, zbycia prawa

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 915, 1138, 1146, 1215, 1328, 1457, 1563 i 1662 oraz z 2015 r. poz. 73 i 211.

majątkowego lub wykonania usługi, albo częściowego wykonania usługi, nie później niż dzień.”,

b) po ust. 3i dodaje się ust. 3j–3m w brzmieniu:

„3j. Jeżeli korekta przychodu nie jest spowodowana błędem lub pomyłką, korekty dokonuje się poprzez zmniejszenie lub zwiększenie przychodów osiągniętych w okresie rozliczeniowym, w którym została wystawiona faktura korygująca lub, w przypadku braku faktury, inny dokument potwierdzający przyczyny korekty.

3k. Jeżeli w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w ust. 3j, podatnik nie osiągnął przychodów lub osiągnięte przychody są niższe od kwoty zmniejszenia, wówczas podatnik jest obowiązany zwiększyć koszty uzyskania przychodów o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone przychody.

3l. Przepisów ust. 3j i 3k nie stosuje się, jeżeli korekta dotyczy przychodu związanego z zobowiązaniem podatkowym, które uległo przedawnieniu.

3m. Jeżeli korekta przychodu, o której mowa w ust. 3j, następuje po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, zmniejszenia lub zwiększenia przychodów dokonuje się w ostatnim okresie rozliczeniowym przed zmianą formy opodatkowania.”;

2) w art. 15 po ust. 4h dodaje się ust. 4i–4m w brzmieniu:

„4i. Jeżeli korekta kosztu uzyskania przychodów, w tym odpisu amortyzacyjnego, nie jest spowodowana błędem lub pomyłką, korekty dokonuje się poprzez zmniejszenie lub zwiększenie kosztów uzyskania przychodów poniesionych w okresie rozliczeniowym, w którym została otrzymana faktura korygująca lub, w przypadku braku faktury, inny dokument potwierdzający przyczyny korekty.

4j. Jeżeli w okresie rozliczeniowym, o którym mowa w ust. 4i, podatnik nie poniósł kosztów uzyskania przychodów lub kwota poniesionych kosztów uzyskania przychodów jest niższa niż kwota zmniejszenia, wówczas podatnik jest obowiązany zwiększyć przychody o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone koszty uzyskania przychodów.

4k. Przepisów ust. 4i i 4j nie stosuje się do korekty kosztów uzyskania przychodów, do których ma zastosowanie art. 15b.

41. Przepisów ust. 4i i 4j nie stosuje się, jeżeli korekta dotyczy kosztu uzyskania przychodów związanego z zobowiązaniem podatkowym, które uległo przedawnieniu.

4m. Jeżeli korekta kosztu uzyskania przychodów, o której mowa w ust. 4i, następuje po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną formę opodatkowania określoną w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym, zmniejszenia lub zwiększenia kosztów uzyskania przychodów dokonuje się w ostatnim okresie rozliczeniowym przed zmianą formy opodatkowania.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. Nr 144, poz. 930, z późn. zm.⁵⁾) w art. 6 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w art. 14 ustawy o podatku dochodowym, z zastrzeżeniem ust. 1d i 1e, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych lub spółki jawnej osób fizycznych, zwanych dalej „spółką”.”;

2) po ust. 1c dodaje się ust. 1d i 1e w brzmieniu:

„1d. Jeżeli w okresie rozliczeniowym, w którym podatnik ma obowiązek dokonać zmniejszenia przychodów na podstawie art. 14 ust. 1m ustawy o podatku dochodowym, podatnik nie osiągnął przychodów lub osiągnięte przychody są niższe od kwoty zmniejszenia, wówczas podatnik dokonuje zmniejszenia w kolejnych okresach rozliczeniowych.

1e. Jeżeli korekta przychodu, o której mowa w art. 14 ust. 1m ustawy o podatku dochodowym, następuje po zmianie formy opodatkowania na kartę podatkową albo na ogólne zasady albo na zasady określone w ustawie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym (Dz. U. z 2014 r. poz. 511 oraz z 2015 r. poz. 211), zmniejszenia lub

---

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 104, poz. 1104 i Nr 122, poz. 1324, z 2001 r. Nr 74, poz. 784, Nr 88, poz. 961, Nr 125, poz. 1363 i 1369 i Nr 134, poz. 1509, z 2002 r. Nr 141, poz. 1183, Nr 169, poz. 1384, Nr 172, poz. 1412 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874, Nr 135, poz. 1268, Nr 137, poz. 1302 i Nr 202, poz. 1958, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 i Nr 263, poz. 2619, z 2005 r. Nr 143, poz. 1199, Nr 164, poz. 1366 i Nr 169, poz. 1420, z 2006 r. Nr 183, poz. 1353 i Nr 217, poz. 1588, z 2008 r. Nr 141, poz. 888, Nr 143, poz. 894 i Nr 209, poz. 1316, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 201, poz. 1541, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 28, poz. 146, Nr 75, poz. 473, Nr 219, poz. 1442 i Nr 226, poz. 1478, z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 131, poz. 764, z 2012 r. poz. 1529 i 1540, z 2014 r. poz. 223, 1328 i 1563 oraz z 2015 r. poz. 211.

zwiększenia przychodów dokonuje się w ostatnim okresie rozliczeniowym przed zmianą formy opodatkowania.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133 i 509) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 16 dodaje się art. 16a w brzmieniu:

„Art. 16a. § 1. W sądzie okręgowym działa koordynator do spraw mediacji, który prowadzi działania na rzecz rozwoju mediacji, zapewnia sprawną komunikację pomiędzy sędziami i mediatorami oraz współpracuje przy organizowaniu spotkań informacyjnych.

§ 2. Koordynator do spraw mediacji wykonuje zadania, o których mowa w § 1, również w sądach rejonowych na obszarze właściwości danego sądu okręgowego.

§ 3. Koordynatora do spraw mediacji powołuje prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, spośród sędziów sądu okręgowego.”;

2) tytuł działu IV otrzymuje brzmienie:

„REFERENDARZE SĄDOWI, PRACOWNICY SĄDÓW, KURATORZY SĄDOWI,
STALI MEDIATORZY, ŁAWNICY ORAZ ORGANY POMOCNICZE SĄDÓW”;

3) w dziale IV po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Stali mediatorzy

Art. 157a. § 1. Wpisu na listę stałych mediatorów, o których mowa w art. 183² § 3a ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, dokonuje prezes sądu okręgowego w drodze decyzji wydawanej na wniosek osoby ubiegającej się o wpis.

§ 2. Do wniosku o wpis na listę stałych mediatorów dołącza się oświadczenia lub dokumenty dotyczące spełniania warunków, o których mowa w art. 183² § 3a pkt 1–4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

§ 3. Oświadczenia dotyczące spełniania warunków, o których mowa w art. 183² § 3a pkt 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

Art. 157b. § 1. Prezes sądu okręgowego, w drodze decyzji, skreśla stałego mediatora z listy w przypadku:

1) śmierci;

- 2) złożenia przez stałego mediatora wniosku o skreślenie;
- 3) zaprzestania spełniania któregośkolwiek z warunków określonych w art. 183² § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego;
- 4) prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 5) stwierdzenia nienależytego wykonywania obowiązków przez stałego mediatora.

§ 2. Sąd zawiadamia prezesa sądu okręgowego, który wydał decyzję o wpisie mediatora na listę stałych mediatorów, o przypadku uzasadniającym skreślenie z listy na podstawie § 1 pkt 5.

§ 3. Od decyzji prezesa sądu okręgowego o wpisie lub skreśleniu z listy stałych mediatorów przysługuje odwołanie do prezesa sądu apelacyjnego.

Art. 157c. § 1. Prezes sądu okręgowego prowadzi listę stałych mediatorów dla obszaru właściwości danego okręgu sądowego.

§ 2. Na liście stałych mediatorów zamieszcza się:

- 1) imię i nazwisko mediatora;
- 2) rok urodzenia mediatora;
- 3) adres do korespondencji mediatora;
- 4) numer telefonu, na wniosek mediatora;
- 5) adres poczty elektronicznej, na wniosek mediatora;
- 6) informację dotyczącą wykształcenia mediatora i przebytych szkoleń;
- 7) dane dotyczące specjalizacji mediatora.

§ 3. Na wniosek stałego mediatora, prezes innego sądu okręgowego, na podstawie prawomocnej decyzji o wpisie na listę stałych mediatorów, umieszcza stałego mediatora na prowadzonej przez siebie liście.

§ 4. Stały mediator zawiadamia prezesa sądu okręgowego o:

- 1) zmianie danych, o których mowa w § 2 pkt 1 oraz 3–7,
  - 2) okolicznościach wymienionych w art. 157b § 1 pkt 3 i 4,
  - 3) umieszczeniu na liście w przypadku, o którym mowa w § 3
- w terminie 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia powodującego obowiązek zawiadomienia.

Art. 157d. Prezes sądu okręgowego udostępnia sądom oraz innym podmiotom aktualne informacje z listy stałych mediatorów w sekretariatach sądów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej sądu.

Art. 157e. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób prowadzenia listy stałych mediatorów, tryb wpisywania i skreślenia z listy, umieszczania na liście i aktualizacji danych, sposób potwierdzania spełnienia warunków wpisywania na listę, wzór formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów, a także rodzaje dokumentów załączanych do wniosku, uwzględniając potrzebę zapewnienia wiarygodnej i aktualnej informacji o stałych mediatorach, jednolitości wniosków i sprawnego przebiegu procedury.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 233) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) informację o postępowaniach dotyczących ustanowienia na majątku dłużnika hipotek, zastawów, zastawów rejestrowych i zastawów skarbowych oraz innych obciążeń podlegających wpisowi w księdze wieczystej lub w rejestrach, jak również o prowadzonych innych postępowaniach sądowych, administracyjnych lub przed sądami polubownymi, dotyczących majątku dłużnika;”;

2) w art. 65 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli syndyk masy upadłości, nadzorca sądowy albo zarządca odmówił wstąpienia do postępowania sądowego, administracyjnego lub przed sądem polubownym dotyczącego mienia upadłego lub gdy wystąpił z tego postępowania, domniemywa się, że mienie objęte postępowaniem nie wchodzi do masy upadłości.”;

3) art. 137¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 137¹. Ogłoszenie upadłości z możliwością zawarcia układu nie wyłącza możliwości wszczęcia przez wierzyciela postępowań sądowych, administracyjnych i przed sądami polubownymi o wierzytelności podlegające zgłoszeniu do masy upadłości. Koszty postępowania obciążają wszczynającego postępowanie, jeżeli nie było przeszkód do umieszczenia wierzytelności w całości na liście wierzytelności.”;

4) w art. 138 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli ustanowiono zarząd własny upadłego, nadzorca sądowy wstępuje z mocy prawa do postępowań sądowych, administracyjnych i przed sądami polubownymi dotyczących masy upadłości prowadzonych na rzecz lub przeciwko upadłemu.”;

5) w art. 139 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli upadły pozbawiony został prawa zarządu masą upadłości, postępowania sądowe, administracyjne i przed sądami polubownymi dotyczące masy upadłości mogą

być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez zarządcę. Postępowania te zarządca prowadzi na rzecz upadłego, lecz w imieniu własnym.”;

6) uchyla się art. 142;

7) w art. 144 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli ogłoszono upadłość obejmującą likwidację majątku upadłego, postępowania sądowe, administracyjne i przed sądami polubownymi dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i dalej prowadzone jedynie przez syndyka lub przeciwko niemu.”;

8) w art. 145 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Postępowanie sądowe, administracyjne lub przed sądami polubownymi w sprawie wszczętej przeciwko upadłemu przed dniem ogłoszenia upadłości o wierzytelność, która podlega zgłoszeniu do masy upadłości, o ile odrębna ustawa nie stanowi inaczej, może być podjęte przeciwko syndykowi tylko w przypadku, gdy w postępowaniu upadłościowym wierzytelność ta po wyczerpaniu trybu określonego ustawą nie zostanie umieszczona na liście wierzytelności.”;

9) uchyla się art. 147;

10) po art. 147 dodaje się art. 147a w brzmieniu:

„Art. 147a. 1. Jeżeli w dniu ogłoszenia upadłości postępowanie przed sądem polubownym nie zostało wszczęte, syndyk może odstąpić od zapisu na sąd polubowny na podstawie postanowienia sędziego – komisarza, jeżeli dochodzenie roszczenia przed sądem polubownym utrudnia likwidację masy upadłości, w szczególności gdy stan masy uniemożliwia pokrycie kosztów wszczęcia i prowadzenia postępowania przed sądem polubownym.

2. Na żądanie drugiej strony złożone w formie pisemnej, syndyk w terminie jednego miesiąca oświadczy na piśmie, czy odstępuje od zapisu na sąd polubowny czy poddaje rozstrzygnięcie pod sąd polubowny. Niezłożenie w tym terminie oświadczenia przez syndyka uważa się za odstąpienie od zapisu na sąd polubowny.

3. Druga strona może odstąpić od zapisu na sąd polubowny, gdy syndyk, pomimo oświadczenia o poddaniu rozstrzygnięcia pod sąd polubowny, odmówi udziału w kosztach postępowania przed sądem polubownym.

4. Na skutek odstąpienia zapis na sąd polubowny traci moc.”;

11) w art. 161 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Syndyk, nadzorca sądowy i zarządca mogą udzielać pełnomocnictw do dokonywania czynności prawnych. Mogą też udzielać pełnomocnictw procesowych w postępowaniach sądowych, administracyjnych oraz przed sądami polubownymi.”;

12) w art. 240 pkt 7 otrzymuje brzmienie:

„7) stan sprawy, jeżeli co do wierzytelności toczy się postępowanie sądowe, administracyjne lub przed sądem polubownym;”;

13) w art. 245 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) stan postępowania sądowego, administracyjnego lub przed sądem polubownym w sprawie zgłoszonej wierzytelności, jej zabezpieczenia lub prawa potrącenia.”;

14) w art. 389 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) o wszelkich innych zagranicznych postępowaniach upadłościowych dotyczących upadłego oraz innych postępowaniach sądowych, administracyjnych lub przed sądami polubownymi dotyczących majątku upadłego, które są znane zarządcy zagranicznemu.”;

15) w art. 410 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) syndyk albo zarządca wchodzi do spraw sądowych, administracyjnych lub przed sądami polubownymi prowadzonych przez zarządcę zagranicznego.”;

16) w art. 416 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dotyczące majątku upadłego i miejsca jego położenia, jak również informacje dotyczące spraw sądowych, administracyjnych i przed sądami polubownymi dotyczących upadłego;”;

17) w art. 499 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wszczęcie postępowania naprawczego nie ma wpływu na wszczynanie przeciwko przedsiębiorcy postępowania sądowego, w tym postępowania w przedmiocie ogłoszenia upadłości na wniosek wierzyciela, oraz postępowania administracyjnego i przed sądem polubownym.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2013 r. poz. 1150 i 1247) w art. 8 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) w sprawach:

- a) o uchylenie wyroku sądu polubownego,
- b) o uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej;”.

Art. 8. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1025, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 5 w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:
„11) koszty mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd.”;
- 2) uchyla się art. 6;
- 3) w art. 23 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) wniosku o przeprowadzenie postępowania pojednawczego w sprawach o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 zł.”;
- 4) w art. 24 w ust. 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:
„4) przeprowadzenie postępowania pojednawczego w sprawach o prawa niemajątkowe lub o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 zł.”;
- 5) w art. 71 uchyla się pkt 7;
- 6) w art. 79 w ust. 1:
  - a) w pkt 1 w lit. g średnik zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. h w brzmieniu:
„h) pisma wszczynającego postępowanie w pierwszej instancji oraz zarzutów od nakazu zapłaty, jeżeli sprawa zakończyła się zawarciem ugody przed rozpoczęciem rozprawy.”,
  - b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:
„a) pisma wszczynającego postępowanie w pierwszej instancji oraz zarzutów od nakazu zapłaty, jeżeli w toku postępowania sądowego zawarto ugodę przed mediatorem po rozpoczęciu rozprawy.”,
  - c) w pkt 3 lit. c otrzymuje brzmienie:
„c) pisma wszczynającego postępowanie w instancji oraz zarzutów od nakazu zapłaty, w której sprawa zakończyła się zawarciem ugody sądowej po rozpoczęciu rozprawy.”;
- 7) w art. 95 w ust. 1 w pkt 7 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:
„8) o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie umowy o mediację.”.

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1296 i 1306 oraz z 2015 r. poz. 2, 4, 238 i 539.

Art. 9. Do postępowań wszczętych na podstawie przepisów ustaw zmienianych w art. 1 i art. 6 i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 10. Listy stałych mediatorów, o których mowa w art. 183² § 3 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, stają się listami mediatorów w rozumieniu art. 183² § 3 tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 11. Przepisy ustaw zmienianych w art. 2, art. 3 i art. 4, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się do korekty przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów, uzyskanych lub poniesionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 12. Akt wykonawczy wydany na podstawie art. 98¹ § 4 ustawy zmienianej w art. 1 zachowuje moc do dnia wejścia w życie aktu wykonawczego wydanego na podstawie art. 98¹ § 4 tej ustawy, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 13. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

UZASADNIENIE

I. Uwagi ogólne

1. Cel regulacji

W ostatnich latach obserwowany jest wzrost liczby spraw gospodarczych kierowanych do sądów powszechnych. O ile sam wzrost liczby sporów jest zrozumiały, ponieważ towarzyszy wzrastającej aktywności gospodarczej społeczeństwa, to jednak brak jest wystarczająco rozwiniętego systemu pozasądowych metod rozwiązywania konfliktów, który mógłby stanowić szybszą i tańszą alternatywę dla rozstrzygania spraw na drodze sądowej.

Do polskiego porządku prawnego mediacje w sprawach cywilnych zostały wprowadzone w 2005 r. Mimo upływu czasu instytucja mediacji wykorzystywana jest w niewielkim stopniu. Liczba ugód zawieranych w wyniku postępowania mediacyjnego nie przekracza nawet 1% spraw cywilnych rozpoznawanych przed polskimi sądami, co wskazuje na potrzebę zmian. Projektowana regulacja ma zatem na celu udoskonalenie i dostosowanie do aktualnych potrzeb istniejących regulacji prawnych, biorąc pod uwagę doświadczenia uzyskane w czasie prawie 10-letniego okresu ich funkcjonowania, tak aby stały się podstawą do powszechniejszego wykorzystywania mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów jako skutecznej metody regulowania konfliktów w sprawach cywilnych, w szczególności między przedsiębiorcami. Zaprezentowane w projekcie ustawy pozasądowe metody rozwiązywania sporów nie są ograniczone do stosunków dwustronnie handlowych, lecz będą obejmowały wszystkie spory w sprawach cywilnych. Prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów prowadzone są równoległe z wdrożeniem do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz. Urz. UE L 165 z 18.06.2013, s. 63), propozycje zawarte w niniejszym projekcie obejmują także sprawy konsumenckie.

Najbardziej pożądanym efektem nowej regulacji jest wzrost liczby postępowań mediacyjnych podejmowanych na skutek umowy stron lub prowadzonych z wniosku o

mediację przed wytoczeniem powództwa, i tym samym odciążenie sądów. Służyć temu będzie wprowadzenie systemu usprawnień proceduralnych i organizacyjnych oraz zachęt ekonomicznych, które skłonić mają strony do podejmowania prób polubownego rozwiązania sporu przed skierowaniem sprawy do sądu lub w toku postępowania sądowego, a także zapewnienie odpowiedniej jakości usług mediacyjnych.

Obecnie stopień świadomości stron sporu co do możliwości porozumienia się w drodze ugody wzrasta wraz z przebiegiem procesu sądowego. Celem projektu natomiast jest, aby świadomość ta była jak najwyższa jeszcze przed wytoczeniem powództwa oraz we wstępnej fazie postępowania. Zaproponowane działania układają się w etapy, w trakcie których przekazywana jest wiedza na temat polubownych metod rozwiązywania sporów. Wprowadzenie obowiązku poinformowania w pozwie, czy strony podjęły próbę mediacji lub innej pozasądowej metody rozwiązania sporu, ma na celu wyraźne wskazanie, że każda sprawa skierowana do sądu powinna zostać poprzedzona próbą polubownego rozwiązania konfliktu. Już na etapie procesu sądowego sąd będzie nakłaniał strony do mediacji w każdym stanie postępowania, a także pouczał o możliwości ugodowego załatwienia sprawy, w szczególności w drodze mediacji. Nowym rozwiązaniem jest wprowadzenie możliwości nakazania stronom udziału w spotkaniu informacyjnym dotyczącym mediacji przed wyznaczeniem rozprawy. W przypadku nieuzasadnionego niestawienia się strony na spotkanie informacyjne, sąd będzie miał możliwość obciążenia strony kosztami stawiennictwa strony przeciwnej w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie – niezależnie od wyniku sprawy. Podkreślony zostanie obowiązek analizowania przez sędziego potencjału mediacyjnego sprawy przed przystąpieniem do jej merytorycznego rozpoznania. W tym celu strony mogą zostać wezwane na posiedzenie niejawne. Zgodnie z projektem sąd może skierować strony do mediacji na każdym etapie postępowania, także więcej niż raz w toku postępowania.

Dodatkowo w celu zwiększenia popularności polubownych metod rozwiązywania sporów projektodawcy proponują zachęty o charakterze ekonomicznym, takie jak zaliczenie kosztów mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd do kosztów sądowych, zwolnienie od opłaty sądowej wniosków o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku mediacji pozasądowej. Ponadto proponuje się dokonywanie zwrotu całości opłaty sądowej, jeżeli do zawarcia ugody dojdzie na wstępnym etapie postępowania. Premiowana będzie sytuacja, gdy do zawarcia ugody

(zarówno ugody sądowej, jak i przed mediatorem) dojdzie przed przystąpieniem przez sąd do merytorycznego rozpoznania sprawy. Zwrot całej opłaty od pozwu uzależniony byłby od momentu zawarcia ugody. Gdy do zawarcia ugody dojdzie na dalszym etapie postępowania, stosowane będą przepisy dotychczasowe.

Znaczące dla praktyki obrotu gospodarczego mogą być rozwiązania zaproponowane w zakresie prawa podatkowego. Mają one na celu zmniejszenie uciążliwości związanych z rozliczeniami podatkowymi.

Istotnym celem projektu jest podniesienie zarówno prestiżu zawodu mediatora, jak i standardów wymaganych od stałych mediatorów, oraz wprowadzenie mechanizmu weryfikacji ich kwalifikacji. Proponowana nowelizacja reguluje zasady prowadzenia list stałych mediatorów.

Projektowana regulacja zawiera także rozwiązania, które mają na celu zwiększenie skali wykorzystania arbitrażu w procesie rozwiązywania sporów. Przewiduje się skrócenie postępowań postarbitrażowych, a także zachowanie trwałości zapisu na sąd polubowny oraz możliwość kontynuowania wcześniej wszczętego postępowania arbitrażowego w przypadku ogłoszenia upadłości.

W efekcie wprowadzenia zmian strony uzyskają szybszą i tańszą alternatywę rozwiązania sporu w stosunku do rozstrzygania sprawy na drodze sądowej. Zwiększenie liczby spraw zakończonych w wyniku mediacji będzie szczególnie korzystne w sprawach gospodarczych, ponieważ taki sposób zakończenia sporu nie niweczy relacji pomiędzy przedsiębiorcami i daje obu stronom szansę kontynuowania współpracy biznesowej. Z badań ankietowych przeprowadzonych wśród przedsiębiorców na początku 2013 r. wynika, że poziom wiedzy o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów (ADR) jest niski. W związku z tym część propozycji kładzie nacisk na zwiększenie zaangażowania sędziów i sądów w zakresie informowania stron o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją oraz nakłaniania stron do polubownego rozwiązania sporu.

Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej zobowiązana jest do zagwarantowania dostępności usług mediacyjnych oraz do stałego prowadzenia w sposób systemowy działań mających na celu popularyzację mediacji. Obowiązek ten wynika z dyrektywy 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE L 136

z 24.05.2008, s. 3). O zadaniach tych przypomniał Parlament Europejski w rezolucji z dnia 13 września 2011 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy o mediacji w państwach członkowskich, jej wpływie na mediację i stosowaniu przez sądy (2011/2026 INI). Przewidywane rozwiązania uwzględniają założenia i wytyczne wynikające z dyrektywy, takie jak wdrożenie skutecznych mechanizmów kontroli jakości świadczonych usług mediacyjnych, a także udostępnianie wszelkimi środkami, w szczególności za pośrednictwem stron internetowych, informacji dotyczących sposobu nawiązania kontaktu z mediatorami i organizacjami świadczącymi usługi mediacji.

Rozwój pozasądowych metod rozwiązywania sporów ułatwi prowadzenie działalności gospodarczej oraz przyczyni się do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki.

2. Zakres regulacji

Rozwiązania zaproponowane w projekcie ustawy skupiają się w trzech zasadniczych blokach: kwestiach procesowych, zagadnieniach ekonomicznych oraz administracyjnych. Projekt wprowadza propozycje zmian w ustawach:

- 1) Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.);
- 2) ustawa o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (u.k.s.c.);
- 3) ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (u.s.p.);
- 4) ustawa – Prawo upadłościowe i naprawcze (p.u.n.);
- 5) ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych (CIT);
- 6) ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT);
- 7) ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (u.z.p.d.);
- 8) ustawa o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa.

W konsekwencji uzasadnione są zmiany obecnie obowiązujących rozporządzeń:

- 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 listopada 2005 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2013 r. poz. 218) przez zastąpienie obowiązującej regulacji zmienionym, nowym aktem;

- 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259);
- 3) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490);
- 4) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461), a ponadto wydanie całkowicie nowej regulacji, tj.
- 5) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie sposobu prowadzenia listy stałych mediatorów, trybu wpisywania i skreślenia z listy, umieszczania na liście i aktualizacji danych, sposobu potwierdzania spełniania warunków wpisywania na listę, wzoru formularza wniosku o wpis na listę, a także rodzajów dokumentów załączanych do wniosku.

Projekt zawiera propozycje zmian przepisów przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, biorąc pod uwagę rekomendacje Zespołu do spraw systemowych metod rozwiązań w zakresie polubownych metod rozwiązywania sporów gospodarczych, ułatwiających wykonywanie działalności gospodarczej¹⁾. W pracach Zespołu brali również udział przedstawiciele Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Sprawiedliwości. Zadaniem Zespołu było dokonanie oceny potrzeby wprowadzenia zmian legislacyjnych oraz działań pozalegisacyjnych dotyczących polubownych metod rozwiązywania sporów. Punktem wyjścia prac Zespołu był projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego.

3. Przedmiot regulacji

Zmiany koncentrują się na następujących zagadnieniach:

---

¹⁾ Zarządzenie Ministra Gospodarki z dnia 23 września 2013 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw systemowych rozwiązań w zakresie polubownych metod rozwiązywania sporów gospodarczych, ułatwiających wykonywanie działalności gospodarczej (Dz. Urz. MG z 2 października 2013 r. poz. 17).

- a) wzroście liczby postępowań mediacyjnych podejmowanych przed skierowaniem sprawy do sądu poprzez wprowadzenie obowiązku informowania w pozwie o próbach pozasądowego rozwiązania sporu przed wszczęciem procesu,
- b) wzmocnieniu obowiązków informacyjnych sądu,
- c) podkreśleniu powinności sędziego w zakresie oceny celowości skierowania stron do mediacji,
- d) doprecyzowaniu i uporządkowaniu kwestii proceduralnych dotyczących mediacji w sprawach cywilnych,
- e) stworzeniu systemu zachęt ekonomicznych dotyczących kosztów sądowych,
- f) wprowadzeniu usprawnień w zakresie rozliczeń podatkowych związanych m.in. z zawieraniem uгодami,
- g) wprowadzeniu regulacji dotyczących kwalifikacji stałych mediatorów, powierzeniu obowiązku prowadzenia list stałych mediatorów i ich weryfikacji prezesom sądów okręgowych,
- h) zrównaniu wpływu ogłoszenia upadłości dla postępowań przed sądami powszechnymi i polubownymi,
- i) skróceniu postępowań postarbitrażowych,
- j) wprowadzeniu wyższego standardu dla arbitrów dotyczących ich bezstronności i niezależności w sprawie.

Liczba spraw oczekujących na rozpatrzenie w sądach, długotrwałość i koszty związane z postępowaniem sądowym, przy wzrastającej świadomości swoich uprawnień wśród obywateli powodują, że wybór polubownego sposobu rozwiązania konfliktu powinien stać się realną i atrakcyjną alternatywą wobec skierowania sprawy do sądu powszechnego. Oczekowanymi rezultatami proponowanej nowelizacji jest zmniejszenie wpływu spraw do sądów, a tym samym skrócenie czasu trwania postępowań sądowych oraz obniżenie kosztów procesu, zarówno po stronie obywateli, jak i po stronie państwa. Rozwój mediacji, zakładającej aktywny udział stron w postępowaniu mediacyjnym i obdarzenie zaufaniem uczestnika obrotu gospodarczego przy ustalaniu warunków ugody spowoduje w dalszej perspektywie wzrost poziomu świadomości prawnej i przyczyni się do budowania kapitału społecznego w Polsce.

II. Opis proponowanych rozwiązań

Art. 1. Zmiany w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego

1) Obowiązek sądu nakłaniania stron do mediacji

Przepis art. 10 k.p.c. w obecnym brzmieniu ustanawia obowiązek dążenia sądu do ugodowego załatwienia sprawy w każdym stanie postępowania. Duża ogólnikowość normy i brak jej rozwinięcia w postaci skonkretyzowanych instrumentów wspierających szanse ugodowego zakończenia sporu na etapie postępowania sądowego skutkuje brakiem jednolitej praktyki sądowej w tym zakresie. Brak wyraźnego obowiązku nakłaniania stron do mediacji ogranicza liczbę sporów rozwiązywanych tą drogą. W związku z powyższym proponuje się wprowadzenie odpowiednich zmian w art. 10 k.p.c. poprzez skonkretyzowanie nałożonego na sąd obowiązku dążenia do ugodowego załatwienia sporu, który polegać ma w szczególności na nakłanianiu stron do mediacji. Rola sędziów i sądów w zakresie upowszechniania kultury polubownego rozwiązywania sporów w społeczeństwie jest nie do przecenienia, mając na uwadze autorytet i możliwą siłę oddziaływania. Jest wielce pożądane, aby sądy szerzej informowały strony o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją. Informacje przekazywane stronom przyczynią się do zwiększenia liczby postępowań mediacyjnych. Jak wynika z doświadczeń krajów, gdzie mediacje są częściej stosowane, na początkowym etapie rozwoju mediacji to właśnie sądy i sędziowie najskuteczniej promowali mediację poprzez udzielanie informacji o niej oraz przez kierowanie stron do mediacji.

2) Wynagrodzenie mediatora za mediację ze skierowania sądu

Problematykę wynagrodzenia mediatora za mediację prowadzoną na podstawie skierowania sądu regulują przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 listopada 2005 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym, wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 98¹ § 4 k.p.c. Proponuje się uzupełnienie art. 98¹ § 4 k.p.c. o kolejną przesłankę, która będzie brana pod uwagę przy konstruowaniu rozporządzenia do ustalenia wysokości wynagrodzenia mediatorów – sprawność postępowania mediacyjnego. Wprowadzenie do upoważnienia ustawowego powyższego kryterium zwiększy motywację mediatorów do efektywnego prowadzenia mediacji, a w

konsekwencji skuteczność mediacji. Proponuje się, aby stawki wynagrodzenia mediatora przewidywały wyższe wynagrodzenie za pierwsze posiedzenie mediacyjne, natomiast niższe za kolejne posiedzenia oraz określały stawki maksymalne za całość postępowania mediacyjnego.

3) Zasada zawinienia

Poprzez zmianę brzmienia art. 103 § 2 k.p.c. proponuje się wprowadzenie możliwości obciążenia strony – niezależnie od wyniku sprawy – tymi kosztami procesu, które powstały na skutek jej niesumiennego lub oczywiście niewłaściwego postępowania, polegającego na oczywiście nieuzasadnionej odmowie poddania się mediacji. Nie będzie przy tym mogła zostać oceniona jako oczywiście nieuzasadniona odmowa poddania się mediacji, gdy strona, która sprawę wygrała w całości, nie poddała się mediacji z powodu przekonania co do swoich racji. Podobnie jeżeli strona przed wytoczeniem powództwa dążyła do rozwiązania sporu w sposób polubowny, a strona przeciwna nie przychyliła się do takiej propozycji, odmowa strony poddania się mediacji już w trakcie procesu nie będzie mogła zostać oceniona jako oczywiście nieuzasadniona.

Obecnie zasądzenie kosztów postępowania przeciwko stronie odmawiającej poddania się mediacji jest możliwe tylko wtedy, gdy uprzednio strona ta wyraziła zgodę na mediację. Możliwość zastosowania zasady zawinienia dotyczy więc jedynie przypadków zmiany stanowiska strony w zakresie udziału w mediacji. Tymczasem uzasadnione jest umożliwienie sądom jej stosowania także w innych sytuacjach szczególnie niesumiennego i niezgodnego z dobrymi obyczajami postępowania, gdy strona od początku odmawia poddania się mediacji w sposób oczywiście nieuzasadniony, mimo że istnieje perspektywa zawarcia ugody, tj. np. strona w sposób niemający słusznych podstaw odrzuci inicjatywę mediacyjną przeciwnika procesowego lub gdy oczywiście bezzasadnie odmówi poddania się mediacji ze skierowania sądu. Proponowana regulacja wpisuje się w aktualnie obowiązujący przepis art. 103 k.p.c., normujący zasadę zawinienia przy rozstrzygnięciu przez sąd o kosztach w orzeczeniu kończącym sprawę. Do jej zastosowania konieczne jest istnienie winy kwalifikowanej – niesumienności lub oczywiście niewłaściwego postępowania strony. Przepis ten stanowi wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, toteż zasada zawinienia podlega ścisłej wykładni i będzie mogła znaleźć zastosowanie jedynie w wyjątkowych

sytuacjach szczególnie niesumiennego i niezgodnego z dobrymi obyczajami postępowania, niepozostającego w zgodzie z zawartą w art. 3 k.p.c. klauzulą wyrażającą powinność stron do działania w sposób rzetelny i zgodny z zasadą lojalności wobec strony przeciwnej oraz sądu.

Sąd rozstrzygający sprawę będzie miał możliwość zastosowania proponowanej zasady jedynie wówczas, gdy uzna, że postawa strony, polegająca na odmowie poddania się mediacji, była nieodpowiedzialna i oceni zachowanie strony jako niesumienne lub oczywiście niewłaściwe. Przypisanie stronie takiego zachowania będzie dokonywane po starannym rozważeniu całokształtu okoliczności konkretnego przypadku i analizie przyczyn, jakimi kierowała się strona, odmawiając podjęcia mediacji. Podkreślić należy, że proponowana zmiana w żadnym zakresie nie skutkuje obowiązkiem przystąpienia do mediacji ani zawarcia ugody. Strona ma prawo do odmowy mediacji bez podawania przyczyn (zgodnie z art. 183⁸ § 3 k.p.c.), wycofania się z mediacji na dowolnym etapie, a także odmowy zawarcia ugody. Nie poniesie wówczas skutków w postaci obciążenia dodatkowymi kosztami postępowania. Konsekwencje finansowe będą możliwe jedynie w sytuacji kwalifikowanej w art. 103 § 1 k.p.c., gdy oczywiście nieuzasadniona odmowa jednocześnie zostanie uznana za działanie niesumienne lub oczywiście niewłaściwe, czyli sprzeczne z dobrymi obyczajami, nielojalne wobec drugiej strony lub sądu. Należy podkreślić, że zastosowanie art. 103 k.p.c. nie jest obowiązkiem sądu. Podjęcie takiej decyzji zależy od wielu konkretnych okoliczności, które zostaną ocenione z perspektywy całokształtu postępowania. Dyskrecjonalna władza sądu w zakresie orzekania o kosztach procesu jest powszechnie akceptowana w nauce i orzecznictwie.

Z perspektywy całokształtu postępowania, którą będzie dysponował sąd orzekający o kosztach, postawa strony, która sprawę wygrała w całości i nie poddała się mediacji jedynie z powodu przekonania do swoich racji, nie będzie mogła zostać oceniona jako oczywiście niewłaściwa. Kosztami spowodowanymi nielojalną postawą może zostać obciążona np. strona, która przegrała sprawę w części, jeżeli uprzednio odrzuciła w sposób oczywiście bezzasadny rozsądną propozycję drugiej strony poddania się mediacji. W takiej sytuacji strona powinna liczyć się z negatywnymi konsekwencjami nieuzasadnionej odmowy mediacji. Proponowana regulacja ma na celu wprowadzenie instrumentu prawnego, który ma oddziaływać na podjęcie przez strony decyzji w kierunku zgody na mediację. Propozycja współdziała z zaproponowanym w projekcie

systemem zachęt finansowych mających na celu zwiększenie atrakcyjności mediacji. Przewidywane ewentualne konsekwencje finansowe mogące obciążyć stronę, która w sposób oczywiście nieuzasadniony odmówiła poddania się mediacji, mają swoje uzasadnienie prawne i praktyczne, wynikają bowiem logicznie z przyświecającej całej nowelizacji idei stworzenia systemu skutecznych mechanizmów promujących polubowne rozwiązywanie sporów. Przepis ma działać mobilizująco na strony i skłaniać do porozumienia.

Zgodnie z art. 103 § 1 k.p.c. ewentualne nałożenie na stronę obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez stronę przeciwną jest ograniczone jedynie do tych kosztów procesu, które powstały na skutek niełojalnego postępowania strony, będą to np. wynagrodzenie i wydatki poniesione przez mediatora lub koszty stawiennictwa strony na wyznaczone posiedzenie mediacyjne, na które nie stawiała się strona przeciwna. Przepis art. 103 § 1 k.p.c. mówi o kosztach „wywołanych” zawinionym zachowaniem strony, a więc dotyczy wyłącznie kosztów procesu pozostających w adekwatnym związku przyczynowym z niesumiennym lub oczywiście niewłaściwym zachowaniem strony.

W każdym racjonalnie funkcjonującym systemie prawnym stanowione normy powinny sprzyjać dobrowolnej realizacji praw i obowiązków przez strony stosunków prawnych. System prawny może i powinien tworzyć ku temu stosowne zachęty. Stanowienie idących w tym kierunku przepisów nie może być traktowane jako kolidujące z art. 45 ust. 1 Konstytucji, względnie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Inne postrzeganie tego zagadnienia oznaczałoby niekonstytucyjność, a także niezgodność z art. 6 ust. 1 ww. Konwencji, wszelkich regulacji preferujących metody ADR, które są wprowadzane przez państwa członkowskie UE. To, że w systemie prawnym funkcjonują instrumenty skłaniające do mediacji czy nawet przewidujące pewne konsekwencje za nieuzasadnioną odmowę poddania się próbie mediacyjnej, nie stoi w sprzeczności z zasadą dobrowolności mediacji, rozumianą w taki sposób, że strony same zajmują się przeprowadzaniem postępowania mediacyjnego, mogą je organizować zgodnie ze swoim życzeniem oraz zakończyć w dowolnym terminie (por. pkt 13 preambuły dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych, Dz. Urz. UE L 136 z 24.05.2008, s. 3). Strony, które poddały się mediacji, nie są także zobowiązane do zawarcia ugody. Jak wskazuje Rafał Morek, prawodawca unijny dąży do zagwarantowania – jako standardu

minimum – wprowadzenia w państwach członkowskich Unii Europejskiej możliwości skierowania przez sąd stron postępowania do mediacji – za ich zgodą. Jednocześnie dyrektywa, jako dyrektywa o charakterze minimalnym, dopuszcza możliwość wprowadzenia wyższego standardu przez wdrożenie dalej idących rozwiązań w prawie krajowym, nadających mediacji charakter obowiązkowy albo częściowo ograniczających jej dobrowolność, w szczególności przez przyjęcie, że nieuzasadniona odmowa podjęcia mediacji może się spotkać z pewnymi negatywnymi konsekwencjami²⁾.

Takie rozwiązania wprowadzone zostały w wielu państwach europejskich. Przykładem są angielskie zasady postępowania cywilnego, zobowiązujące sąd do uwzględnienia wysiłków stron podjętych w celu rozwiązania sporu przed wszczęciem postępowania oraz w trakcie postępowania. Jeżeli strona wygrywająca odrzuciła złożoną wcześniej rozsądną propozycję mediacji, sąd może orzec, że nie będzie się wymagać od strony przegrywającej pokrycia kosztów strony wygrywającej (por. *Civil Procedure Rules*, Rule 44.5(3)(a)(ii)). W Irlandii sąd może nakazać stronom postępowania o uszkodzenie ciała odbycie spotkania w celu podjęcia próby ugodowego zakończenia sprawy. Jeżeli strona nie zastosuje się do nakazu, sąd może nałożyć obowiązek uiszczenia wynikłych stąd kosztów. W Estonii w sprawach dotyczących kontaktów z dzieckiem sąd może wezwać rodziców do stawienia się w celu rozstrzygnięcia sporu na drodze ugody, pod rygorem kary grzywny lub pozbawienia wolności.

Dodać należy, że w literaturze przyjmuje się, że nawet obowiązkowa mediacja nie kolidowałaby z art. 45 ust. 1 Konstytucji (zob. K. Gajda-Roszczyńska, Mediacja obowiązkowa w postępowaniu cywilnym, *Polski Proces Cywilny* 3/2012, s. 437–472). *A fortiori* nie można upatrywać takiej kolizji w proponowanej nowelizacji dotyczącej kosztów procesu. Mediacje obowiązkowe w określonych kategoriach spraw wprowadzono we Włoszech i w Niemczech. Na Malcie mediacja jest obowiązkowa w sprawach rodzinnych. W Słowacji sąd może wezwać strony do odbycia spotkania mediacyjnego.

Jako przykład zastosowania w praktyce rozwiązania polegającego na wprowadzeniu systemu finansowego motywującego do podjęcia mediacji można wskazać za Maciejem

---

²⁾ R. Morek, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych: nowy etap rozwoju mediacji w Europie, *ADR. Arbitraż i mediacja* 2008, nr 3, s. 288.

Foltem sąd Central London (zob. analiza *Możliwość wprowadzenia obowiązkowej mediacji w Polsce*, Fundacja Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2013, s. 9). W latach 2004–2006 działał tam eksperymentalnie system dobrowolnej mediacji odpowiadający systemowi przyjętemu w polskim Kodeksie postępowania cywilnego. Przed wprowadzeniem zmian, na 4500 spraw tylko w 160 strony zdecydowały się na mediację. Po wprowadzeniu możliwości zasądzenia kosztów na rzecz strony przegranej, jeśli wygrany odmówił udziału w procedurze mediacyjnej, ich liczba w sprawach gospodarczych wzrosła o 141%. Dalsze badania wykazały, że strony odniosły korzyść z tej procedury nawet wtedy, gdy początkowo były wobec niej niechętnie³⁾.

Należy podkreślić, że w projektowanej nowelizacji nie zostaje wprowadzony obowiązek poddania się mediacji. Proponowane jest jedynie umożliwienie sądowi sankcjonowania oczywiście niewłaściwego zachowania strony poprzez negatywne konsekwencje finansowe o ograniczonym zakresie.

Nowelizacja nie wprowadza nowej instytucji prawnej, a jedynie poszerza zakres spraw podlegających ocenie sądu przez rezygnację z wymogu uprzedniej zgody. Uzasadnione jest umożliwienie sądom szerszego i bardziej elastycznego stosowania zasady zawinienia przy rozliczaniu kosztów procesu. Nowe brzmienie przepisu powinno stanowić dla stron impuls do poważniejszego traktowania mediacji i częstszego podejmowania prób polubownego rozwiązania sporu. Proponowana zmiana ma na celu skłonić również strony do rozważniejszej oceny sytuacji, gdy zostanie im złożona propozycja wzięcia udziału w mediacji. Stanowi rodzaj bodźca motywującego strony do mediacji, nie wprowadzając jednocześnie przymusu mediacji ani tym bardziej zawarcia ugody.

4) Wynagrodzenie pełnomocnika

Proponuje się, aby przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika sąd brał również pod uwagę czynności podjęte przez pełnomocnika w celu polubownego rozwiązania sporu przed wniesieniem pozwu. Obecnie brak jest regulacji wyraźnie wskazującej na możliwość zasądzenia wyższych kosztów uwzględniających zaangażowanie pełnomocnika w czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również na etapie

---

³⁾ Materiał źródłowy: D. Quek, *Mandatory Mediation: an Oxymoron? Examining the Feasibility of Implementing a Court Mandated Mediation Program*, *Cardozo Journal of Conflict Resolution* 2010, nr 11(479), s. 483; <http://cardozoocr.com/vol-11no2/479-510.pdf> [dostęp z 19 grudnia 2013 r.].

przedsądowym. Sytuacja, kiedy zaangażowanie pełnomocników w mediację nie znajduje odzwierciedlenia w honorarium zasądzanym w postaci kosztów zastępstwa procesowego, nie stanowi dla nich zachęty do proponowania mediacji jako sposobu rozwiązania sporu. Zmiana ma skłonić adwokatów i radców prawnych do proponowania mediacji i innych pozasądowych metod jako sposobu rozwiązania sporu również przed wszczęciem procesu. Proponowane są także odpowiednie zmiany w art. 109 § 2 zdanie drugie k.p.c., a także w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) oraz w § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

5) Stały mediator

W art. 183² § 3a k.p.c. proponuje się wyodrębnienie spośród mediatorów w sprawach cywilnych, dla których wymogi zostały określone w art. 183² § 1i 2 k.p.c., kręgu osób, które mogą być stałymi mediatorami. Stałym mediatorem będzie mogła zostać osoba fizyczna, która spełnia warunki opisane w art. 183² § 1i 2 k.p.c., a ponadto posiada wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, ukończyła 26. rok życia, zna język polski, nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo oraz nie jest przeciwko niej prowadzone postępowanie o takie przestępstwo, a także została wpisana na listę stałych mediatorów. Wpisu na listę stałych mediatorów dokonuje prezes sądu okręgowego. Ustawowe określenie wymagań wobec stałych mediatorów kładzie nacisk na wzmocnienie profesjonalizmu mediatorów, co ma na celu poprawę jakości usług mediacyjnych.

W związku z propozycją zmiany wymaga art. 183² § 3 k.p.c. w zakresie usunięcia określenia „stały mediator” dla oznaczenia mediatorów wpisanych na listy mediatorów prowadzone przez organizacje pozarządowe w zakresie ich zadań statutowych oraz uczelnie. Należy jednak podkreślić, że zmiana nie spowoduje ograniczenia uprawnień organizacji pozarządowych i uczelni w sferze prowadzenia list i tworzenia ośrodków mediacyjnych. W dalszym ciągu będą one mogły prowadzić listy mediatorów i przekazywać informacje o listach i ośrodkach mediacyjnych prezesowi sądu

okręgowego. Listy pozostaną do dyspozycji sądu oraz zainteresowanych stron, do których będzie należało pierwszeństwo przy wyborze mediatora.

Ze względu na to, że sądy kierują strony do mediacji, istnieje obowiązek państwa do zagwarantowania stronom najwyższej jakości usług świadczonych przez profesjonalnych mediatorów. Wysokie kompetencje mediatorów będą pozytywnie wpływać na efektywność mediacji oraz ocenę wykonywanych usług mediacyjnych przez różne środowiska. Cele te zostaną zrealizowane zarówno przez wprowadzenie warunków, które powinni spełniać mediatorzy, jak i możliwości ich weryfikacji. Zadanie prowadzenia list stałych mediatorów zostanie powierzone prezesom sądów okręgowych. Analogiczne zadania prezesi wykonują już, prowadząc wykazy instytucji i osób uprawnionych do prowadzenia postępowania mediacyjnego w sprawach karnych i nieletnich.

Regulacja wpisuje się w założenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych dotyczące zapewnienia odpowiedniej jakości mediacji (art. 4) oraz informacji o mediacji dla ogółu społeczeństwa (art. 9). Wprowadzenie przepisów regulujących prowadzenie list stałych mediatorów przez prezesów sądów okręgowych umożliwi podniesienie stopnia zaufania sędziów oraz stron postępowania do mediatorów oraz ułatwi wybór mediatora.

6) Wzmocnienie zasady bezstronności mediatora

Proponuje się podkreślenie zasady bezstronności mediatora w toku postępowania poprzez nałożenie na mediatora obowiązku niezwłocznego ujawnienia stronom wszystkich okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w sprawie (art. 183³ § 2 k.p.c.). Projektowane rozwiązanie wzmocni przekonanie stron, że mediator nie pozostaje w konflikcie interesów z żadną ze stron, co przyczyni się do jego większej wiarygodności oraz zwiększy szanse na zakończenie postępowania mediacyjnego poprzez zawarcie ugody. Zmiana wpłynie pozytywnie na społeczny odbiór mediacji i jej transparentność.

7) Metoda postępowania mediacyjnego

W nowym art. 183^{3a} k.p.c. zaproponowano przepis wskazujący możliwość prowadzenia mediacji z wykorzystaniem różnych metod zmierzających do polubownego rozwiązania sporu, w tym dopuszczający przedstawienie przez mediatora stronom, na ich zgodny

wniosek i przy akceptacji mediatora dla tej metody mediacji, możliwych sposobów rozwiązania sporu w sytuacji, gdy strony nie mogą samodzielnie dojść do porozumienia. Podkreślono, że przedstawione przez mediatora propozycje nie są wiążące dla stron. Decyzja co do wyboru sposobu rozwiązania sporu oraz co do zawarcia ugody o określonej treści należy do stron. Proponowana zmiana zwiększy skuteczność postępowań mediacyjnych i liczbę ugód zawieranych w ich toku, szczególnie w sporach, w których strony występują bez profesjonalnego pełnomocnika. Wniosek o pomoc mediatora w wypracowaniu polubownego rozwiązania sporu przez strony, a następnie akceptacja przedstawionej propozycji, pozostanie wyłącznym uprawnieniem stron. Regulacja podkreśla rolę mediatora polegającą w pierwszym rzędzie na wspieraniu stron w formułowaniu przez nie propozycji ugodowych. Wobec braku sformalizowania procedury mediacji w obecnie obowiązujących przepisach istniały wątpliwości, czy na wniosek stron lub widząc niepowodzenia w samodzielnym dojściu stron do porozumienia, mediator może wyjaśnić stronom ich sytuację prawną, przedstawić alternatywne rozwiązania lub zaproponować pod dyskusję różne warianty rozwiązania sporu. Proponowana nowelizacja taką możliwość wyraźnie dopuszcza w ramach otwartej formuły mediacji, ale jedynie na zgodny wniosek stron oraz przy akceptacji mediatora, a także dopiero wówczas, gdy strony nie zdołają samodzielnie wypracować warunków ugody. Mediator nie może nakazać stronom zakończenia sporu w jakikolwiek konkretny sposób. Nie może także wywierać na strony nacisku. Strony natomiast powinny otrzymać jak najpełniejszą informację w sprawie, aby mogły podjąć w pełni świadomą i satysfakcjonującą je decyzję. Mediatorowi nie zostaje narzucony obowiązek prowadzenia mediacji z wykorzystaniem metody opisanej w propozycji. Od jego woli zależy, czy taką formułę zdecyduje się zaproponować stronom. Mediacja pozostaje cały czas dobrowolnym procesem, a ewentualnie przedstawione stronom przez mediatora propozycje nie są w żadnym stopniu wiążące dla stron, które samodzielnie podejmują decyzję co do warunków porozumienia. Zaakcentowanie możliwości korzystania z ewaluatywnego typu mediacji posłuży uświadomieniu, że istnieją różne metody rozwiązywania konfliktów, które należy dopasować do specyfiki konkretnej sprawy oraz rodzaju sprawy, uwzględniając różne potrzeby stron w mediacjach cywilnych, rodzinnych i gospodarczych. Celem nowelizacji jest podniesienie skuteczności mediacji.

Propozycja uwzględnia dominującą obecnie tendencję do szerokiego określania granic znaczeniowych pojęcia „mediacja”, czego wyrazem jest definicja zawarta w art. 3 lit. a dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych. Dopuszcza ona typ mediacji wyróżniany jako mediacja ewaluatywna, która zakłada, że mediator nie tylko kontroluje przebieg mediacji, ale pomaga stronom w ocenie słabych i mocnych aspektów ich sprawy, ich sytuacji prawnej, proponuje sposoby rozwiązania sporu (zob. ogólnie L. Ryskin, *Understanding Mediators Orientation, Strategies and Techniques: A Grid For the Perplexed*, *Harvard Negotiation Law Review* 1996, Vol. 1 s. 32, cyt. za *Mediacje Teoria i praktyka*, red. E. Gmurzyńska i R. Morek, Oficyna Wolters Kluwer Business, Warszawa 2009, s. 111).

8) Wzmocnienie zasady poufności mediacji

W art. 183⁴ § 2 k.p.c. rozszerzono krąg osób, które obowiązane są do zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedziały się w związku z postępowaniem mediacyjnym. Obecnie obowiązek ten dotyczy jedynie mediatora. W mediacji, za zgodą stron i w porozumieniu z mediatorem, mogą brać udział również osoby trzecie: adwokaci, radcy prawni, nieprofesjonalni pełnomocnicy stron, członkowie rodziny, pracownicy przedsiębiorcy, eksperci. Obecnie do obowiązku zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, zobowiązany jest jedynie mediator. Adwokatów i radców prawnych wiąże obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej. Objęcie obowiązkiem zachowania tajemnicy mediacji innych osób biorących udział w mediacji, w tym również stron, stanowić będzie wzmocnienie zasady poufności mediacji, a w konsekwencji podniesie poziom zaufania do mediacji.

9) Przedawnienie

Propozycja zmiany w art. 183⁶ k.p.c. ma na celu umożliwienie wierzycielowi, który zawarł umowę o mediację lub doręczył wniosek o wszczęcie mediacji mediatorowi stałemu, uniknięcia przedawnienia roszczenia w sytuacji, w której składa wniosek o przeprowadzenie mediacji, ale do wszczęcia mediacji ostatecznie nie dochodzi ze względu na brak zgody drugiej strony lub mediatora, tzn. z powodu okoliczności, na które wierzyciel nie ma wpływu. Przewidywane jest dodanie w art. 183⁶ § 3 k.p.c. przepisu stanowiącego, że w odniesieniu do roszczenia, które było objęte wnioskiem o przeprowadzenie mediacji, zostaną zachowane skutki przewidziane dla wszczęcia

mediacji, jeżeli w przypadkach, o których mowa w § 2 pkt 1–3 tego artykułu, strona wytoczy powództwo o to roszczenie w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym mediator lub druga strona złożyli oświadczenie powodujące, że mediacja nie została wszczęta, albo od następnego dnia po upływie tygodnia od doręczenia wniosku o przeprowadzenie mediacji, gdy mediator lub druga strona nie złożyli takiego oświadczenia.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 3 k.c. bieg terminu przedawnienia przerywa się m.in. przez wszczęcie mediacji. Obecna regulacja nie zabezpiecza w sposób satysfakcjonujący interesu wierzyciela, w sytuacji gdy pomimo doręczenia przez niego wniosku o przeprowadzenie mediacji drugiej stronie i mediatorowi, mediacja nie zostaje wszczęta ze względu na brak zgody drugiej strony lub mediatora, tzn. z powodu okoliczności, na którą wierzyciel nie ma wpływu. Celem zmian jest uatrakcyjnienie sposobu przerywania biegu przedawnienia przez czynność pozasądową – mediację – a także odciążenie sądów oraz upowszechnienie mediacji. Obecnie przerywanie biegu przedawnienia przez wszczęcie mediacji, przewidziane w art. 123 § 1 pkt 3 k.c., nie ma większego praktycznego znaczenia, ponieważ moment wszczęcia mediacji jest trudny do ustalenia i nie zależy jedynie od aktywności uprawnionego wierzyciela, ale też od postawy drugiej strony i mediatora. Art. 183⁶ § 2 k.p.c. przewiduje sytuacje, w których nie dochodzi do wszczęcia mediacji mimo czynności podjętych prawidłowo przez wierzyciela i powoduje niepewność wierzyciela co do jego sytuacji prawnej w niemożliwym przez niego do przewidzenia czasie. Ten okres braku pewności, czy nastąpiło wszczęcie mediacji i przerywanie biegu przedawnienia, jest niemożliwy do precyzyjnego oznaczenia pomimo dbałości wierzyciela o własne interesy. Dlatego w obawie o przedawnienie roszczenia, wierzyciel wybiera drogę sądową nawet w sytuacjach, gdy próba polubownego rozwiązania sporu byłaby możliwa. Ma to miejsce najczęściej w stosunkach gospodarczych, w których przewidziane są krótsze terminy przedawnienia roszczeń. W propozycji uwzględniono sytuację, gdy pomimo upływu tygodnia od dnia doręczenia wniosku o mediację mediator lub druga strona pozostaną bierni i nie złożą oświadczenia powodującego, że mediacja nie zostanie wszczęta. Wówczas trzymiesięczny termin będzie liczony od następnego dnia po upływie tygodnia od doręczenia im wniosku o mediację.

Propozycja daje wierzycielowi dodatkowy czas na wystąpienie na drogę sądową, gdy próba mediacji nie powiedzie się z powodów od niego niezależnych. Termin

przedawnienia nie zostaje przedłużony, ponieważ nie przewiduje się ingerencji w regulację art. 123 k.c. Jedynie w określonych w propozycji, ograniczonych przypadkach, zostają zachowane skutki przewidziane dla wszczęcia mediacji. Jeden z głównych celów projektu polega na zwiększeniu liczby mediacji pozasądowych. Korzyść wierzyciela, która polega na uzyskaniu dodatkowych 3 miesięcy na przygotowanie pozwu, nie jest nadmierna. Uwzględnia istniejące w obecnej regulacji bariery w wykorzystywaniu wszczęcia mediacji jako instytucji oddziałującej na przerywanie biegu przedawnienia i jest proporcjonalna do zakładanego celu.

Propozycja zachęca strony do zawierania klauzul mediacyjnych, a także dokonywania wyboru mediatorów z listy stałych mediatorów. Założeniem jest większa pewność co do braku odmowy przeprowadzenia mediacji przez mediatora stałego. Mediator *ad hoc* może odmówić prowadzenia mediacji w ciągu tygodnia od doręczenia mu wniosku o mediację, z każdej przyczyny, której nie musi ujawnić (art. 183⁶ § 2 pkt 2 i 3 k.p.c.). Z kolei stały mediator może odmówić prowadzenia mediacji tylko z ważnych powodów i powody odmowy musi podać stronom, zgodnie z art. 183² § 4 k.p.c. Istotne dla wykazania przerwania biegu terminu przedawnienia jest również ustalenie chwili wszczęcia mediacji, co będzie łatwiejsze, gdy wierzyciel będzie dysponował aktualnym adresem stałego mediatora, dostępnym na liście mediatorów. Strony mogą również zawrzeć umowę o mediację ze wskazaniem mediatora spoza listy, zachowując wówczas korzystne skutki przewidziane dla wszczęcia mediacji.

10) Moment skierowania do mediacji

W obecnym stanie prawnym, zgodnie z art. 183⁸ § 1 k.p.c. strony mogą zostać skierowane do mediacji jedynie do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę. Art. 183⁸ § 2 k.p.c. przewiduje, że sąd może skierować strony do mediacji tylko raz w toku postępowania. Proponowana zmiana uelastycznia i poszerza możliwość skierowania stron do mediacji przez sąd. Sąd będzie mógł skierować strony do mediacji na każdym etapie postępowania, a także więcej niż jeden raz w toku postępowania. Rozszerzenie regulacji obecnie obowiązującej w art. 183⁸ § 1 i 2 k.p.c. uwzględnia fakt, że często możliwość polubownego zakończenia sporu pojawia się na dalszym etapie postępowania, np. po przeprowadzeniu określonych dowodów. Zmiana umożliwi sądowi podjęcie racjonalnej decyzji uwzględniającej okoliczności konkretnej sprawy. Do mediacji strony będą kierowane w sytuacji, gdy sprzyjało to będzie

ugodowemu załatwieniu sprawy. Elastyczność chwili, w której sąd będzie decydował o skierowaniu stron do mediacji, zwiększy szanse na zakończenie sporu w sposób polubowny. W rezultacie postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.

Obecne brzmienie art. 183⁸ § 2 k.p.c. budzi wątpliwości i trudności interpretacyjne. Zaproponowana zmiana konkretyzuje formę złożenia oświadczenia o braku zgody na mediację. Ma na celu uniknięcie biernej postawy strony, która odmawia poddania się mediacji, lecz nie informuje o tym sądu ani strony przeciwnej, powodując przedłużanie się postępowania. Zmobilizowanie strony, która odmawia poddania się mediacji, do złożenia stosownego oświadczenia w przewidzianym w terminie tygodniowym przyczyni się do usprawnienia postępowania sądowego, w przypadku gdy do mediacji nie dojdzie. Oświadczenie może zostać zgłoszone ustnie do protokołu posiedzenia, na którym sąd ogłosił postanowienie o skierowaniu do mediacji, lub później w piśmie procesowym.

W obecnym stanie prawnym sąd nie może skierować stron do mediacji w postępowaniu nakazowym i upominawczym. W postępowaniu upominawczym ograniczenie dotyczy jedynie etapu sprawy przed skutecznym wniesieniem sprzeciwu, ponieważ z tą chwilą nakaz zapłaty traci moc, a sprawa toczy się już w zwykłym trybie. W postępowaniu nakazowym nie ma możliwości podjęcia mediacji ze skierowania sądu w toku całego postępowania, chociaż w części spraw prowadzonych w postępowaniu nakazowym zawarcie ugody po wniesieniu zarzutów jest możliwe. Zmiana proponowana w art. 183⁸ § 3 k.p.c. (zawierająca modyfikację obecnego § 4) umożliwi kierowanie stron do mediacji przez sąd w sprawach nakazowych, po skutecznym wniesieniu zarzutów. Przepis ma także na celu utrzymanie dotychczasowej możliwości kierowania spraw do mediacji, które były rozpoznawane w postępowaniu upominawczym i w których skutecznie wniesiono sprzeciw. Sędzia uzyska większą swobodę przy podejmowaniu decyzji o kierowaniu stron do mediacji, jeżeli po przeanalizowaniu okoliczności sprawy uzna to za celowe.

11) Spotkanie informacyjne

W art. 183⁸ § 4 k.p.c. przewiduje się wprowadzenie nowego rozwiązania polegającego na możliwości nakazania stronom udziału w spotkaniu informacyjnym dotyczącym polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji, przed wyznaczeniem pierwszego posiedzenia przeznaczanego na rozprawę. Spotkanie może

prować sędzia, referendarz sądowy, stały mediator, asystent sędziego lub urzędnik sądowy. W przypadku nieuzasadnionej nieobecności strony na spotkaniu informacyjnym sąd będzie miał możliwość obciążenia jej kosztami nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony przeciwnej w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie (art. 183⁸ § 6 k.p.c).

Instytucja spotkania informacyjnego została przewidziana w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (art. 5 ust. 1). Spotkanie stanowi dodatkową formę zachęcania do mediacji lub wyboru innego rodzaju metody pozasądowego rozwiązania sporu poprzez informowanie poza rozprawą o możliwościach i korzyściach związanych z polubownymi metodami rozwiązywania sporów. Sposób przeprowadzania spotkań informacyjnych może być zróżnicowany i zależeć od indywidualnych możliwości organizacyjnych w poszczególnych sądach. Spotkania informacyjne będą mogli prowadzić odpowiednio przeszkoleni sędziowie, referendarze sądowi, asystenci sędziego, a także wyznaczeni urzędnicy sądowi. Nie ma przy tym przeszkód, aby byli to inni sędziowie niż referenci w sprawie. Spotkania mogą być również prowadzone przez stałych mediatorów, o ile zgodzą się poprowadzić je nieodpłatnie. Osoby wpisane na listę stałych mediatorów, których wiedza i umiejętności będą podlegały weryfikacji, zapewnią odpowiednią jakość udzielanych informacji. Decyzja, z którymi indywidualnymi mediatorami lub ośrodkami mediacyjnymi nawiązać współpracę, aby zagwarantować wysoki poziom prowadzonych spotkań i rzetelność udzielanych informacji, będzie należała do prezesa właściwego sądu. Spotkania informacyjne prowadzone przez mediatorów mogłyby odbywać się w ramach dyżurów mediacyjnych. Już dzisiaj dyżury mediatorów odbywają się w niektórych sądach na podstawie porozumień zawartych pomiędzy działającymi lokalnie ośrodkami mediacyjnymi i prezesami właściwych sądów, przy aktywnym wsparciu koordynatorów ds. mediacji. Współpraca sądów i mediatorów na szczeblu lokalnym nie tylko przyczynia się do upowszechniania wiedzy o mediacji, ale również sprzyja budowaniu zaufania wśród sędziów i stron sporu co do jakości pracy mediatorów, co przekłada się na podejmowanie decyzji o stosowaniu mediacji. Ośrodki mediacyjne uzyskują bezpośrednią możliwość upowszechniania idei mediacji, a także informowania o swojej działalności, strony natomiast rzetelną i wyczerpującą informację o mediacji, pochodzącą bezpośrednio od mediatora. W przypadkach sporów konsumenckich

prowadzący spotkanie będzie mógł informować również o możliwości rozwiązania sporu przez notyfikowane podmioty, zapisane w rejestrze prowadzonym przez Prezesa UOKiK, które będą prowadziły pozasądowe rozwiązywanie sporów konsumenckich na podstawie ustawy implementującej dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz. Urz. UE L 165 z 18.06.2013, s. 63). Nie ma przeszkód, aby organizowane były również grupowe spotkania informacyjne, w których mogłyby uczestniczyć strony więcej niż jednej sprawy.

Kwestie organizacyjne związane z prowadzeniem spotkań informacyjnych zostaną uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259) w taki sposób, aby pozostawić sądom możliwie szeroką swobodę w tym zakresie.

Celem właściwie przeprowadzonego spotkania informacyjnego jest przekonanie stron do wyboru polubownego sposobu rozwiązania sporu, w szczególności mediacji. Gdy w wyniku mediacji strony zawrą ugodę, postępowanie sądowe zostanie umorzone. W rezultacie nie będzie potrzeby wyznaczania rozprawy i merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, a postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.

12) Ocena celowości skorzystania przez strony z mediacji – posiedzenie niejawne

Kolejną istotną zmianę w przepisach o kierowaniu stron do mediacji stanowi zaproponowane w art. 183⁸ § 5 k.p.c. rozwiązanie polegające na podkreśleniu obowiązku sędziego do dokonania wszechstronnej analizy, na wstępnym etapie postępowania, przed przystąpieniem do merytorycznego rozpoznania sprawy, czy sprawa ma szansę na polubowne rozwiązanie, oraz ustalenia celowości skierowania sprawy do mediacji. W celu realizacji tego obowiązku wprowadza się możliwość wyznaczenia przed terminem pierwszej rozprawy posiedzenia niejawnego z udziałem stron w celu wysłuchania stron i dokonania oceny, czy sprawa nadaje się do mediacji, przed podjęciem decyzji, czy strony należy skierować do mediacji.

Propozycja eksponuje sędziowski obowiązek dokonania, w każdym indywidualnym przypadku, wszechstronnej oceny, czy sprawa nadaje się do mediacji i czy mediacja może pomóc stronom w polubownym rozwiązaniu sporu. Analiza taka powinna zostać

dokonana przede wszystkim na wstępnym etapie postępowania, przed przystąpieniem do merytorycznego rozpoznania sprawy. Po dokonaniu oceny konkretnej sprawy przewodniczący zadecyduje, czy bardziej celowe będzie wezwanie stron do udziału w spotkaniu informacyjnym dotyczącym mediacji, wezwanie stron na posiedzenie niejawne czy wyznaczenie rozprawy. Na posiedzeniu sędzia będzie miał możliwość dokonania bardziej uzasadnionej oceny czy spór, ze względu na okoliczności sprawy, charakter roszczeń, złożoność przedmiotu sprawy, stan faktyczny i postawę stron, ma szansę na polubowne rozwiązanie. Dodatkowo sędzia uzyska możliwość osobistego zachęcenia stron do mediacji i udzielenia bezpośrednich informacji o korzyściach związanych z mediacją, zgodnie z obowiązkiem wynikającym z art. 10 k.p.c. oraz 210 § 2² k.p.c. W przypadku gdy strony oświadczą wolę przystąpienia do mediacji, sąd wyznaczy mediatora i skieruje sprawę do mediacji.

Praktyka wskazuje, że skuteczność skierowań do mediacji sądowej na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron jest niższa niż po osobistym kontakcie sędziego ze stronami. Propozycja kreuje nowe rozwiązanie w postaci posiedzenia niejawnego z udziałem stron, które jest przeznaczone specjalnie na rozważenie celowości zastosowania mediacji.

Proponowane rozwiązanie eksponuje konieczność sędziowskiej inicjatywy związanej z mediacją, a zarazem znaczenie mediacji jako pożądanego sposobu rozwiązania sporu. Aktywizuje sąd w jej wykorzystywaniu, jednak bez tworzenia sztywnych regulacji. Pozwoli na efektywne wykorzystanie okresu oczekiwania na wyznaczenie pierwszej rozprawy.

Art. 183⁸ § 6 k.p.c. przewiduje możliwość zastosowania sankcji za nieuzasadnione niestawiennictwo w spotkaniu informacyjnym oraz na posiedzeniu niejawnym w postaci obciążenia strony kosztami stawiennictwa strony przeciwnej. To rozwiązanie skłoni strony do podporządkowania się wezwaniu do osobistego stawiennictwa. Przyczyni się do osiągnięcia zakładanego celu, czyli przekonania stron do polubownego rozwiązania sprawy, co będzie możliwe jedynie wówczas, gdy strony przybędą na spotkanie lub posiedzenie.

13) Wybór mediatora

Zgodnie z art. 183⁹ k.p.c. w obecnym brzmieniu, kierując strony do mediacji, sąd wyznacza mediatora, jednakże strony mogą wybrać innego mediatora. Zgodnie z

zaproponowanymi zmianami (art. 183⁹ § 1 k.p.c.) dopiero w sytuacji, gdy strony nie uzgodnią osoby mediatora, sąd kierując strony do mediacji, wyznaczy mediatora mającego odpowiednią wiedzę i umiejętności praktyczne w sprawach danego rodzaju, biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności stałych mediatorów.

Zaakcentowanie pierwszeństwa woli stron przy wyborze mediatora podkreśli aktywną rolę stron w zakresie kształtowania procedury i przebiegu mediacji oraz ułatwi realizację celu, jakim jest satysfakcja z ugodowego rozwiązania sporu. Porozumienie stron konfliktu w kwestii wyboru osoby mediatora będzie stanowiło pierwszy krok w stronę pojednania oraz podkreśli znaczenie woli stron i ich samodzielności, co będzie miało znaczenie również przy kształtowaniu treści ugody. W sytuacji gdy na liście stałych mediatorów nie będzie mediatora wykwalifikowanego w sprawach danego rodzaju (np. w sporach o roboty budowlane, w procesach inwestycyjnych, w sprawach konsumenckich, rodzinnych), sąd będzie miał możliwość wyboru odpowiedniego mediatora spoza listy, mając na uwadze cel, jakim jest skuteczne przeprowadzenie postępowania mediacyjnego. W przypadku sporów konsumenckich, sąd będzie mógł poinformować strony o możliwości rozwiązania sporu przez wyspecjalizowane podmioty notyfikowane i rejestrowane przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Ostateczna decyzja co do akceptacji osoby mediatora będzie należała do stron.

14) Zasady zapoznawania się mediatora z aktami

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 183⁹ k.p.c. zdanie drugie, sąd może upoważnić mediatora do zapoznania się z aktami sprawy, co wiąże się z koniecznością wydania przez sąd postanowienia upoważniającego mediatora do zapoznania się z aktami i przedłuża postępowanie mediacyjne. W celu ułatwienia i przyspieszenia postępowania proponuje się odwrócenie powyższej zasady w ten sposób, że po przystąpieniu stron do mediacji mediator automatycznie uzyska prawo do zapoznania się z aktami, które jednak będzie mogło zostać wyłączone ze względu na wolę stron (art. 183⁹ § 2 k.p.c.). Skonkretyzowana została forma i termin złożenia oświadczenia o braku zgody na zapoznanie się z aktami, co pozwoli mediatorowi na ustalenie, kiedy może przystąpić do czytania akt, natomiast stronom zagwarantuje odpowiedni termin do wyrażenia ewentualnego sprzeciwu.

Znajomość okoliczności sprawy przez mediatora jest czynnikiem budującym zaufanie do jego kompetencji, a także uwiarygodniającym go wobec stron i pełnomocników. Zapoznanie się z aktami ułatwi mediatorowi prawidłowe sformułowanie treści ugody w taki sposób, żeby zakres ugody pokrywał się z przedmiotem sporu, a ugoda nadawała się do wykonania. Przyjęcie zasady, aby prawo mediatora do zapoznania się z aktami mogło zostać wyłączone dopiero na skutek sprzeciwu stron, uwzględnia postulaty zgłaszane przez praktyków, którzy wskazywali na fakt, że strony oczekują od mediatora znajomości okoliczności sprawy, natomiast konieczność uzyskania zgody stron i wydania przez sąd postanowienia upoważniającego mediatora do zapoznania się z aktami przedłuża postępowanie mediacyjne. Mediator będzie mógł przeglądać akta w sądzie, akta nie będą mu przesyłane.

15) Komunikacja mediator – strony

W obecnych przepisach brak jest regulacji umożliwiającej mediatorowi szybkie skomunikowanie się ze stronami i ich pełnomocnikami w celu wyznaczenia terminu posiedzenia mediacyjnego. W związku z powyższym w art. 183⁹ § 3 k.p.c. proponuje się wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym, kierując sprawę do mediacji, sąd niezwłocznie przekazuje mediatorowi dane kontaktowe stron i pełnomocników, czyli numery telefonów i adresy poczty elektronicznej, o ile je posiada. Regulacja w tym zakresie umożliwi mediatorowi niezwłoczny kontakt ze stronami. Ma na celu jak najszybsze przeprowadzenie postępowania mediacyjnego.

16) Czas mediacji

Zmiana art. 183¹⁰ § 1 k.p.c. przedłuża czas trwania mediacji na okres do 3 miesięcy. Na zgodny wniosek stron lub z innych ważnych powodów termin na przeprowadzenie mediacji może zostać przedłużony, ale jedynie wówczas, gdy będzie to sprzyjało ugodowemu załatwieniu sprawy. Nowelizacja uwzględnia realny czas trwania mediacji, który średnio wynosi około 40 dni. Dotychczasowy termin jednego miesiąca jest w większości spraw niewystarczający dla skutecznego przeprowadzenia mediacji. W każdym przypadku przed upływem terminu obie strony są zobowiązane do złożenia wniosku o przedłużenie mediacji, czego często nie czynią. Zmiana ma na celu urealnienie czasu trwania mediacji, z uwzględnieniem stopnia złożoności sprawy i innych istotnych okoliczności. W razie potrzeby, na zgodny wniosek stron lub z innych ważnych powodów, pierwotnie wyznaczony termin będzie mógł zostać przedłużony

przez sąd. Podejmowanie decyzji w tym przedmiocie przez sąd zapewni kontrolę terminów mediacji. Możliwość przedłużenia ustawowego terminu zostanie ograniczona jedynie do sytuacji, gdy będzie to sprzyjało porozumieniu stron.

Propozycja dotycząca niewliczania czasu mediacji do ogólnego czasu trwania postępowania sądowego ma na celu zachęcenie sędziów do kierowania spraw do mediacji poprzez to, że czas mediacji nie będzie negatywnie wpływał na ocenę ich pracy. Propozycja jest zbieżna z rozwiązaniem przyjętym w art. 23a § 2 Kodeksu postępowania karnego, zgodnie z którym okresu postępowania mediacyjnego nie wlicza się do czasu trwania postępowania przygotowawczego.

17) Ograniczenie obowiązku mediatora do składania protokołu mediacji pozasądowej
Obecnie obowiązujący przepis art. 183¹³ § 1 k.p.c. zobowiązuje mediatora do składania protokołu z każdej mediacji pozasądowej, w wyniku której została zawarta ugoda – nawet w sytuacji, gdy strony nie wnoszą o zatwierdzenie ugody, ponieważ dobrowolnie ją wykonały i nie są zainteresowane kontaktem z sądem. Proponowana zmiana ogranicza obowiązek mediatora do składania protokołu mediacji pozasądowej jedynie do przypadków, gdy strona wystąpi do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie ugody. Nowa regulacja odciąży sądy i ułatwi pracę mediatorów. Uwzględnia również postulaty praktyków wskazujących, że obowiązek składania protokołu mediacji pozasądowej w sądzie może być przez strony postrzegany jako naruszający zasadę poufności mediacji.

18) Obowiązek poinformowania sądu o działaniach związanych z polubownym rozwiązaniem sporu na etapie przesądowym

Proponuje się wprowadzenie dodatkowego warunku formalnego pozwu polegającego na nałożeniu na powoda obowiązku podania w pozwie informacji, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, ewentualnie wyjaśnienia okoliczności, które stały na przeszkodzie takim próbom, poprzez dodanie pkt 3 w art. 187 § 1 k.p.c.

Podstawowym celem nowego rozwiązania jest podniesienie wśród obywateli świadomości istnienia mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów poprzez wyraźne wskazanie stronom konfliktu, że przed skierowaniem sprawy do sądu powinny podjąć próbę rozwiązania sporu w drodze polubownej, zachęcenie i skłonienie ich do skorzystania z takiej alternatywy. W każdej sprawie powód przed złożeniem pozwu powinien zweryfikować, czy w powstałym sporze jest możliwe ugodowe

rozwiązanie sporu. Oczekiwany efektem nowelizacji jest utrwalenie w społeczeństwie przekonania, że skierowanie sprawy do sądu powinno zostać poprzedzone próbą rozwiązania konfliktu za pomocą mediacji lub przy użyciu innego rodzaju polubownej metody rozwiązania sporu. Jeżeli takiej próby zaniechano, powód ma obowiązek wyjaśnienia przyczyn rezygnacji. W projekcie przyjęto założenie o celowości wspierania mediacji jako metody rozwiązywania sporów cywilnych drogą rozwiązań „miękkich”, tj. takich, które mają skłaniać strony do korzystania z mediacji i aktywizować sąd w jej wykorzystywaniu, jednak bez tworzenia sztywnych regulacji o charakterze przymuszającym. Zgodnie z tym założeniem brak informacji o działaniach związanych z polubownym rozwiązaniem sporu na etapie przesądowym nie zostanie obciążony sankcją zwrotu pozwu. Ponieważ brak informacji o skorzystaniu z polubownych metod rozwiązania sporu nie uniemożliwia nadania sprawie dalszego biegu, przewodniczący nie będzie wzywał powoda do uzupełnienia braków formalnych pozwu, a także nie będzie mógł zastosować sankcji zwrotu pozwu – zgodnie z brzmieniem przepisu art. 130 § 1 k.p.c.

Informacja zawarta w pozwie ułatwi sędziemu dokonanie wstępnej oceny, czy sprawa może zostać skierowana do mediacji w toku postępowania sądowego. Brak podjęcia próby polubownego rozwiązania sporu lub informacji na ten temat w pozwie może mieć wpływ na postępowanie na dalszych etapach, np. na podjęcie przez sędziego decyzji o wezwaniu stron na spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne w celu oceny, czy sprawa nadaje się do mediacji.

Obowiązek będzie dotyczył powoda wnoszącego pozew, a także, na podstawie art. 511 § 1 k.p.c., wnioskodawcy w postępowaniu nieprocesowym w sprawach, w których zawarcie ugody jest dopuszczalne.

Propozycja opracowana została na wzór niemieckiego rozwiązania zawartego w § 253 ust. 3 ZPO, wprowadzonego ustawą w sprawie promowania mediacji i innych procedur pozasądowego rozstrzygnięcia sporów z dnia 21 lipca 2012 r. (Bundesgesetzblatt I, s. 1577).

19) Obowiązek informacyjny sądu

Proponowana zmiana przepisu polega na rozszerzeniu treści art. 210 k.p.c. poprzez dodanie § 2². Wprowadza obowiązek pouczenia stron przez sąd z urzędu na początku pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę o możliwości ugodowego

załatwienia sporu, w szczególności w drodze mediacji. Dla szerszego stosowania mediacji wydaje się pożądane, żeby to właśnie sąd na mocy swojego autorytetu nakłaniał strony do ugodowego załatwienia sprawy, również w drodze mediacji, a także szerzej informował o korzyściach związanych z mediacją, takich jak poufność, szybkość postępowania, obniżenie kosztów sądowych oraz możliwość wykorzystania zatwierdzonej przez sąd ugody jako tytułu wykonawczego w przypadku braku realizacji porozumienia przez strony. Informacja udzielana bezpośrednio przez sąd na wstępnym etapie prowadzonego postępowania sądowego będzie stanowiła impuls do zweryfikowania stanowisk w zakresie możliwości polubownego rozwiązania sporu. Informacje przekazywane stronom o korzyściach mediacji początkowo będą miały przede wszystkim charakter edukacyjny, a w dalszej perspektywie przyczynią się do zwiększenia liczby postępowań mediacyjnych. Sądy mogą i powinny odgrywać istotną rolę w zakresie promowania kultury polubownego rozwiązywania sporów, toteż wzmocnienie obowiązku sądów w tym zakresie jest niezmiernie istotne.

20) Wzmocnienie zasady bezstronności i niezależności arbitra

Przewiduje się zmianę w art. 1174 § 1 k.p.c. polegającą na wzbogaceniu jego treści poprzez nałożenie na osobę powołaną na arbitra obowiązku do złożenia na piśmie każdej ze stron i pozostałym arbitrom oświadczenia o swojej bezstronności i niezależności w sprawie.

Proponowane rozwiązanie, które jest wzorowane na regulaminach stałych sądów polubownych, zwiększy zaufanie stron do arbitrów. Ponadto obowiązek ten wprowadzi wyższy standard postępowania w stosunku do arbitrów, zobowiązując ich do analizowania swojej bezstronności i niezależności, a tym samym zapobiegnie toczeniu się postępowań arbitrażowych w sytuacji tzw. konfliktu interesów.

21) Skrócenie terminu na wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego

Skrócenie terminu na wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego z obecnego terminu trzech miesięcy do dwóch miesięcy (art. 1208 § 1 k.p.c.) ograniczy czas, w którym istnieje niepewność co do losów rozstrzygnięcia sądu polubownego. Termin trzymiesięczny na wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego jest zbyt długi, zwłaszcza w porównaniu z przewidzianym w k.p.c. dwumiesięcznym terminem na wniesienie skargi kasacyjnej do Sądu Najwyższego.

Skarga kasacyjna to pismo procesowe poddane przez ustawodawcę najbardziej surowym wymogom zarówno co do formy, zawężonego katalogu okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i ścisłego wyliczenia kategorii zarzutów, jakie mogą być podnoszone w skardze kasacyjnej. Nie ma więc uzasadnienia, aby skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego była uprzywilejowana dłuższym terminem dla jej sporządzenia i wniesienia niż skarga kasacyjna. Skrócenie terminu na wniesienie skargi o uchylenie wyroku arbitrażowego o jeden miesiąc pozwoli skrócić etap pomiędzy wydaniem orzeczenia a jego wejściem do obrotu prawnego.

22) Postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego

Projekt ustawy przewiduje istotną zmianę w zakresie postępowań ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego polegającą na przyjęciu zasady ich jednoinstancyjności. Zmiany w art. 1207, 1208, a także w art. 1214 § 1 i 2 oraz w 1215 § 3 k.p.c. są uzasadnione potrzebą wykorzystania w maksymalnym stopniu jednej z głównych zalet arbitrażu, jaką stanowi szybkość postępowania. Do okresu trwania postępowania arbitrażowego strony zaliczają także czas trwania postępowań postarbitrażowych. Często postępowania te trwają (w toku dwóch instancji i postępowania przed Sądem Najwyższym) dłużej niż samo postępowanie przed sądem polubownym. Dlatego też istnieje obecnie międzynarodowy trend do „spłaszczania” postępowań postarbitrażowych, tj. do skracania w nich drogi instancyjnej.

Zgodnie ze zmianą zaproponowaną w art. 1208 § 1 k.p.c., skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego rozpoznawać będzie sąd apelacyjny działający jako sąd jedynej instancji, na obszarze którego znajduje się sąd, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy, gdyby strony nie dokonały zapisu na sąd polubowny, a w braku tej podstawy Sąd Apelacyjny w Warszawie. Przyjęte rozwiązanie stanowi adaptację reguły wynikającej z art. 1158 § 1 k.p.c. Poziom sądownictwa oraz specjalizacja sądów apelacyjnych będą czynnikami sprzyjającymi ujednoczeniu i utrzymaniu wysokiej jakości orzecznictwa. Przekazanie spraw skargowych do rozpoznania sądom apelacyjnym pozwoli zachować równowagę pomiędzy takimi wartościami jak efektywność arbitrażu oraz potrzebą zachowania kontroli sądów powszechnych nad orzecznictwem sądów polubownych.

Konsekwencją przyjęcia jednoinstancyjnego postępowania skargowego i zmiany właściwości sądu w tego rodzaju postępowaniu jest zmiana konstrukcji skargi polegająca na stosowaniu do niej przepisów o postępowaniu apelacyjnym. Zmiana w sposób wyraźny wskazuje, że postępowanie będzie posiadało charakter kontrolny. Tryb postępowania odwoławczego jest lepiej dostosowany do charakteru postępowania skargowego, jak i do rozstrzygnięcia o trafności specyficznych zarzutów zawartych w skardze. Stanowi na tyle elastyczną formułę, aby bez żadnych uszczerbków dla rzetelnego postępowania rozpoznać skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego. W tym celu w art. 1207 k.p.c. zaproponowano normę odsyłającą, na podstawie której w postępowaniu ze skargi znajdą odpowiednie zastosowanie przepisy o wymogach formalnych apelacji oraz o postępowaniu apelacyjnym.

W związku ze zmianą właściwości rzeczowej w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego konieczna jest zmiana art. 1210 k.p.c. polegająca na przyjęciu konstrukcji zażalenia do innego składu tego samego sądu apelacyjnego, wzorowanej na art. 394² k.p.c.

Od prawomocnego wyroku sądu apelacyjnego w postępowaniu ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego będzie przysługiwała skarga kasacyjna. Będzie można także żądać wznowienia postępowania zakończonym prawomocnym wyrokiem oraz stwierdzenia niezgodności prawomocnego wyroku z prawem, co przewidziane zostało w art. 1208 § 3 k.p.c.

Obowiązujący aktualnie w Polsce model kontroli dokonywanej przez sąd państwowy nad orzecznictwem sądów polubownych jest dysfunkcyjny poprzez nadmiernie rozbudowane gwarancje w zakresie kontroli instancyjnej. Skrócenie postępowań postarbitrażowych, poprzez uczynienie ich postępowaniami jednoinstancyjnymi, zwiększy efektywność tych postępowań, skróci okres oczekiwania na możliwość wykonania wyroku wydanego przez sąd polubowny oraz obniży koszty postępowania. Jednocześnie możliwość poddania określonych elementów sprawy kontroli Sądu Najwyższego zapewni wysoki poziom orzecznictwa.

Wprowadzeniu jednej instancji merytorycznej w postępowaniach postarbitrażowych nie stoi na przeszkodzie zasada dwuinstancyjności zapisana w art. 176 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zasada ta ma przede wszystkim charakter ustrojowy i nie statuuje konstytucyjnych praw podmiotowych. Art. 78 Konstytucji zezwala na

wprowadzenie ustawowych wyjątków od zasady zaskarżalności orzeczeń pierwszoinstancyjnych. Podkreślić należy, że w postępowaniach postarbitrażowych sądy powszechne nie orzekają co do istoty sprawy, a jedynie badają, czy nie zostały naruszone określone reguły proceduralne oraz podstawowe zasady polskiego porządku prawnego. Merytoryczne rozstrzygnięcie w sprawie wydaje sąd polubowny, natomiast sąd państwowy kontroluje je jedynie pod kątem ściśle określonych standardów. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wskazywał, że zasada dwuinstancyjności dotyczy wyłącznie przypadków, gdzie sprawa „od początku do końca” rozpoznawana jest przez sądy państwowe, a więc takich, w których kompetencja do ich merytorycznego rozstrzygnięcia należy do sądów państwowych. Trybunał przyjmował zgodność z Konstytucją RP jednoinstancyjnych postępowań sądowych, w których sądy działają jedynie jako organ kontroli rozstrzygnięć pochodzących od organów pozasądowych (por. wyrok z dnia 8 grudnia 1998 r., sygn. akt K 41/97).

Proponowane rozwiązanie dotyczy postępowania, w którym realizowana jest kontrola nad wyrokami sądów polubownych, które nie są sądami państwowymi i w tym znaczeniu mają charakter pozasądowy. Sprawa jest merytorycznie rozstrzygana poza sądownictwem państwowym z racji jej wyłączenia na mocy woli stron spod jej kompetencji (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 stycznia 2005 r., sygn. akt P 10/04).

Powyższe wnioski znajdują potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2006 r. (sygn. akt III PO 1/06), w którym Sąd Najwyższy uznał, że jednoinstancyjność postępowania dyscyplinarnego ze skargi przeciwko orzeczeniu Trybunału Arbitrażowego do Spraw Sportu nie narusza zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego i art. 176 Konstytucji RP.

Powyższa argumentacja odnosi się również do propozycji dotyczących skrócenia do jednej instancji postępowania w sprawie o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej. W tego rodzaju postępowaniu również zasada dwuinstancyjności nie stoi na przeszkodzie „spłaszczeniu” kontroli sądu powszechnego.

23) Postępowanie w sprawie o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej

W art. 1213¹ § 1 k.p.c. proponuje się wprowadzenie ogólnej reguły właściwości sądu apelacyjnego w postępowaniu o uznanie i stwierdzenie wykonalności wyroku sądu

polubownego lub ugody przed nim zawartej, niezależnie od tego, czy chodzi o wyroki i ugody polskie czy zagraniczne. Postępowanie takie będzie miało charakter kontrolny. Dlatego sąd apelacyjny, rozpoznając wniosek, stosował będzie przepisy o postępowaniu apelacyjnym, co przewidziano w art. 1213¹ § 2 k.p.c.

Od postanowienia w przedmiocie uznania lub stwierdzenia wykonalności krajowego wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej będzie przysługiwało zażalenie do innego składu sądu apelacyjnego. Stosowna regulacja zaproponowana została w art. 1214 § 4 k.p.c. Zapewni kontrolę rozstrzygnięcia sądu apelacyjnego i wzmocni gwarancje stron w postępowaniu, w którym nie przysługuje skarga kasacyjna.

W postępowaniu o uznanie lub stwierdzenie wykonalności krajowego wyroku sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej proponuje się przyjęcie rozwiązania analogicznego do przypadku nadawania klauzuli wykonalności orzeczeniom sądów państw obcych oraz rozpoznawanie wniosku o uznanie takiego orzeczenia (por. art. 1151¹ § 2 k.p.c. oraz odpowiednio art. 1148¹ § 2 k.p.c.). Przepisy te przewidują prawo drugiej strony do zajęcia stanowiska w sprawie. Strona, przeciwko której został złożony wniosek, uzyska możliwość wypowiedzenia się i przedstawienia argumentów wskazujących na ewentualne podstawy do odmowy stwierdzenia wykonalności (art. 1213 § 2 k.p.c.).

Odmienne charakter postępowania przyjęty został w sprawach o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody przed nim zawartej. Od prawomocnego postanowienia sądu apelacyjnego, który będzie orzekał jako sąd jedynej instancji, zażalenie będzie niedopuszczalne, co wynika ze zmian zaproponowanych w art. 1214 § 1 i 2 k.p.c. Tak jak dotychczas, sprawy rozpoznawane będą na rozprawie, a od orzeczenia będzie przysługiwała skarga kasacyjna. Kontrola rozstrzygnięcia będzie należała do Sądu Najwyższego, zgodnie ze zmodyfikowanym art. 1215 § 3 k.p.c.

Obecne przepisy przewidują odmienne zasady oraz procedurę uznawania i stwierdzania wykonalności dla krajowych i zagranicznych wyroków sądów polubownych oraz zawartych przed nimi ugód. Szczególna regulacja dla uznawania i stwierdzania wykonalności wyroków sądów polubownych wydanych za granicą polega na wymogu wykazania dodatkowych przesłanek uznania lub stwierdzenia wykonalności, które nie są wymagane, gdy wyrok sądu polubownego wydany był w Polsce, obligatoryjności rozprawy oraz dopuszczalności skargi kasacyjnej bez względu na wartość przedmiotu

sporu. Nowelizacja wpisuje się więc w obowiązujące przepisy różnicujące postępowanie przed sądem powszechnym w zależności od miejsca wydania wyroku sądu polubownego lub zawarcia ugody. Różnice dotyczące procedur kontroli orzeczeń dostosowane zostały do rodzaju spraw: z jednej strony gospodarczych – międzynarodowych (trudniejszych), z drugiej strony lokalnych, w tym również konsumenckich, pracowniczych i między przedsiębiorcami. Zauważyć należy, że zróżnicowanie zależy od miejsca wydania wyroku sądu polubownego lub zawarcia ugody – to do stron należy wybór drogi rozwiązania sporu przez sąd polubowny w Polsce lub za granicą wraz ze wszystkimi konsekwencjami dokonania takiego wyboru.

Celem nowelizacji jest skrócenie czasu trwania postępowania postarbitrażowego, co ma umożliwić sprawniejsze i tańsze rozstrzygnięcie spraw w drodze arbitrażu. Uznanie krajowe powinno zostać maksymalnie uproszczone. Ponieważ propozycje zmian nie przewidują w tego rodzaju postępowaniu skargi kasacyjnej, zdecydowano się na wprowadzenie konstrukcji zażalenia poziomego, dopuszczając tym samym możliwość sprawnej i szybkiej kontroli orzeczeń na tym samym poziomie sądu.

Należy podkreślić, że pozostawienie dopuszczalności skargi kasacyjnej przy orzeczeniach zagranicznych sądów polubownych jest koniecznością. Zapewni możliwość kontroli prawomocnego orzeczenia sądu apelacyjnego przez Sąd Najwyższy w sprawach istotnych dla Rzeczypospolitej Polskiej ze względów strategicznych, o wysokiej wartości przedmiotu sporu, trudniejszych z dogmatycznego punktu widzenia. Dodatkową gwarancją umożliwiającą stronom przedstawienie stanowiska i obronę swoich praw jest pozostawienie wymogu orzekania w przedmiocie uznawania wyroków zagranicznych sądów polubownych na rozprawie. Skumulowanie stosunkowo nielicznych spraw postarbitrażowych w sądach apelacyjnych zapewni wysoką jakość i jednolitość orzecznictwa.

Proponowane rozwiązanie, wprowadzające skrócenie procedur kontroli wyroku sądu polubownego przez sądy państwowe, służy wzmocnieniu efektywności prawnej udzielanej w sądownictwie polubownym, a mianowicie przyspieszeniu i uproszczeniu postępowań.

Ograniczenie do jednej instancji postępowania o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroku zagranicznego sądu polubownego lub ugody przed nim zawartej nie narusza art. 176 ust. 1 Konstytucji PR, ponieważ również w tym postępowaniu sąd nie orzeka o prawach materialnych stron, nie rozpoznaje sprawy rozstrzygniętej wyrokiem sądu

polubownego na nowo ani też nie bada zasadności roszczenia materialnoprawnego zgłoszonego przez powoda w postępowaniu arbitrażowym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2009 r., sygn. akt. I CSK 538/08). Postępowanie ma charakter kontrolny i ograniczone jest do kwestii formalnych, co wynika z faktu, że co do meritum sprawy wypowiedział się już sąd polubowny.

Art. 2–4. Zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 2), w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (art. 3) oraz w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (art. 4)

Projekt przewiduje rozwiązanie polegające na rozliczaniu faktury korygującej i innych dokumentów korygujących w zakresie korekty przychodu oraz kosztów uzyskania przychodów (korekta podstawy opodatkowania w PIT i CIT) w bieżącym okresie rozliczeniowym. Brak kłopotliwego i pracochłonnego korygowania zeznań podatkowych z lat poprzednich i zapłaty powstałych wskutek tego zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę (w przypadku zmniejszenia kosztów lub zwiększenia przychodów) oraz brak konieczności zapłaty odsetek od zaliczek na podatek dochodowy (w przypadku zmniejszenia kosztów lub zwiększenia przychodów tego samego roku podatkowego) uproszczą rozliczenia podatkowe przedsiębiorców, w tym również tych, którzy będą korygować przychody i koszty uzyskania przychodu m.in. w wyniku zawartej ugody. W tym zakresie projekt wspiera polubowne metody rozwiązywania sporów. Zaproponowane zmiany będą również korzystne ze względu na brak konieczności zmiany sprawozdań finansowych, a także „remanentu”, tj. spisu z natury.

Proponuje się zatem wprowadzenie w: ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT), ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) oraz ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (u.z.p.d.) rozwiązania polegającego na tym, że fakty mające wpływ na korektę podstawy opodatkowania, które nastąpiły w późniejszym okresie rozliczeniowym, nie powinny być rozpoznawane ze skutkiem „wstecz” (*ex tunc*), lecz powinny być rozliczane w bieżącym okresie rozliczeniowym. W przypadku wystąpienia okoliczności skutkującej zmianą wartości sprzedaży, a tym samym uprawniającej do zmniejszenia lub zwiększenia przychodu podlegającego

opodatkowaniu podatkiem dochodowym, korekta po stronie przychodów, jak i kosztów podatkowych, powinna odbywać się w bieżącym okresie rozliczeniowym, tj. w dacie jej wystawienia i odpowiednio otrzymania.

Przepisy ustawy o PIT, ustawy o CIT oraz ustawy u.z.p.d nie precyzują, w jakim momencie podatnik powinien dokonać korekty przychodów w związku z wystawieniem faktury korygującej lub innego dokumentu korygującego bądź skorygować koszty uzyskania przychodów w związku z otrzymaniem faktury korygującej lub innego dokumentu. Pozostawiają tym samym pole do interpretacji tego problemu. Obecnie moment ten wywodzi się z ogólnego brzmienia przepisów ustawy o PIT, CIT czy u.z.p.d., tj. z definicji powstania przychodu. Organy podatkowe stoją na stanowisku, iż wystawienie faktury korygującej lub innego dokumentu w przypadku braku faktury z powodu okoliczności zaistniałych po dokonaniu sprzedaży czy też zakupu nie dokumentuje odrębnego, niezależnego zdarzenia gospodarczego, lecz odnosi się ściśle do stanu zaistniałego w przeszłości, tj. odnosi się do pierwotnej faktury. Z tego twierdzenia organy podatkowe wywodzą w dalszej kolejności, iż późniejsze wystawienie faktury korygującej (lub innego dokumentu, np.: rachunku, umowy, ugody sądowej dokumentu gwarancyjnego, dokumentu, z którego wynika rękojmia, dokumentu rozliczeniowego i innego dowodu księgowego) nie powoduje zmiany daty powstania przychodu czy kosztu, a wpływa jedynie na jego wysokość, modyfikując tę pierwotną. Oznacza to, że podatnik zobowiązany jest dokonać korekty przychodu i kosztu uzyskania przychodu z datą wsteczną, czyli w dacie jego powstania.

Z tego też względu, w związku z brakiem bezpośredniego wskazania momentu (zasad) dokonywania przedmiotowych korekt, zgodnie z poglądem istniejącym w doktrynie oraz orzecznictwie, o momencie uwzględnienia korekty w przychodach podatkowych decydują przyczyny skutkujące koniecznością jej dokonania.

Moment ujęcia faktury korygującej, zarówno po stronie przychodów, jak i kosztów podatkowych, powinien być zatem uzależniony od okoliczności, jakich dotyczy ta faktura, a mianowicie:

- jeżeli pierwotnie sporządzona faktura błędnie dokumentowała stan faktyczny, a więc korekta jest wynikiem błędu (czyli zawierała pomyłki np. w ilości, cenie lub kwocie podatku VAT), to wówczas korekta powinna być przyporządkowana wstecznie do okresu, którego dotyczy, czyli do daty wystąpienia przychodu

należnego (odpowiednio daty poniesienia kosztu), wynikającego z faktury pierwotnej,

- natomiast w przypadku, gdy faktura pierwotna prawidłowo dokumentowała zdarzenie gospodarcze, które miało miejsce w dacie jej wystawienia (stan faktyczny), a faktura korygująca została wystawiona przez sprzedawcę z powodu późniejszych zdarzeń, a więc okoliczności mających wpływ na zmianę przychodów powstałych już po wystawieniu faktury pierwotnej, takich jak np. obniżenie ceny, udzielenie rabatu czy zwrotu towaru – fakturę korygującą należy rozliczyć na bieżąco, z datą jej wystawienia.

Należy zauważyć, że inaczej przedstawia się sytuacja, kiedy pierwotna faktura była prawidłowa od samego początku, a dopiero później – w innym roku podatkowym – wystąpiło zdarzenie skutkujące koniecznością korekty. W takiej sytuacji faktura pierwotna oraz korekta także pozostają ze sobą w związku, ale związek ten nie jest już tak ścisły jak w poprzednim przypadku. Związek ten jest tylko formalny (korekta dotyczy konkretnej faktury pierwotnej), ale w sensie materialnym ta faktura korygująca związana jest z nowym zdarzeniem gospodarczym, które – już w kolejnym roku podatkowym – skutkowało zmianą wysokości przychodu. Taka korekta jest tylko nominalnie związana z pierwotną fakturą, gdyż w istocie korekta dotyczy nowego, odrębnego zdarzenia gospodarczego, o którym podatnik nie wiedział i nie mógł wiedzieć w chwili wystawiania prawidłowej faktury pierwotnej (wyrok WSA w Warszawie z dnia 6 czerwca 2013 r., sygn. akt III SA/Wa 2715/12).

Przedmiotowe rozwiązania będą miały zastosowanie do zdarzeń mających wpływ na korektę podstawy opodatkowania, które nastąpiły po dokonaniu sprzedaży, a więc po wystawieniu faktury pierwotnej (lub innego dokumentu) z wyłączeniem przypadków, gdy korekta przychodu lub kosztu uzyskania przychodu spowodowana jest błędem lub pomyłką. Zatem w przypadku, gdy faktura pierwotna prawidłowo dokumentowała zdarzenie gospodarcze, a faktura korygująca (dokument korygujący) została wystawiona przez sprzedawcę z powodu późniejszych okoliczności, takich jak np. obniżenie ceny, udzielenie rabatu, zwrotu towaru czy gwarancja lub rękojmia, fakturę korygującą (dokument korygujący) należy rozliczyć w bieżącym okresie rozliczeniowym (tj. w dacie wystawienia dokumentu korygującego i odpowiednio – jego otrzymania). Jeżeli jednak pierwotnie sporządzona faktura zawierała błędy lub pomyłki, a więc błędnie dokumentowała stan faktyczny, podatnik zobowiązany jest

przyporządkować korektę wstecznie do okresu, którego dotyczy, czyli do daty wystąpienia przychodu należnego (odpowiednio daty poniesienia kosztu), wynikającego z pierwotnego dokumentu. Przepisy dotyczące korekty kosztu uzyskania przychodów będą stosowane odpowiednio do korekty odpisów amortyzacyjnych.

Z uwagi na fakt, iż w obrocie gospodarczym powszechnie obowiązującymi są zarówno faktury korygujące i inne dokumenty skutkujące obniżeniem podstawy opodatkowania, jak i zwiększające wartość pierwotnej sprzedaży (tzw. korekty zwiększające – „in plus”), zasadne było objęcie proponowaną regulacją również tego przypadku.

W sytuacji gdy w bieżącym okresie rozliczeniowym, podatnik nie osiągnął przychodów lub nie poniósł kosztów uzyskania przychodów bądź kwota osiągniętych przychodów lub poniesionych kosztów uzyskania przychodów była niższa od kwoty zmniejszenia, podatnik będzie zobowiązany zwiększyć koszty uzyskania przychodów o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone przychody lub odpowiednio zwiększyć przychody o kwotę, o którą nie zostały zmniejszone koszty uzyskania przychodów. Zaproponowany mechanizm pozwoli w krótkim czasie zrealizować w całości cel korekty.

Proponowane rozwiązanie wymaga również zmian umożliwiających skorzystanie z niniejszych uregulowań w przypadku wystąpienia okoliczności skutkującej koniecznością korekty po likwidacji pozarolniczej działalności gospodarczej, likwidacji działów specjalnych produkcji rolnej albo po zmianie formy opodatkowania na zryczałtowaną – określoną w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym albo ustawie o podatku tonażowym lub zmianie zasad ustalania dochodu w odniesieniu do działów specjalnych produkcji rolnej. W takiej sytuacji podatnik będzie zobowiązany dokonać korekty w ostatnim okresie rozliczeniowym przed wystąpieniem ww. zdarzeń.

Dodatkowo należy wskazać, iż przepisy w zakresie bieżącej korekty nie będą miały zastosowania do korekty związanej ze zobowiązaniem podatkowym, które uległo przedawnieniu. Jednocześnie nie będą stosowane do korekty kosztów uzyskania przychodów, do których zastosowanie ma art. 24d ustawy o PIT i art. 15b ustawy o CIT, bowiem proponowane rozwiązanie ma odnosić się do rzeczywistych, uregulowanych należności podlegających korekcie. Należności terminowo nieuregulowane, tzw. przeterminowane, podlegają natomiast odrębnemu mechanizmowi korekty zawartemu w wyżej wymienionych przepisach art. 24d ustawy o PIT i art. 15b ustawy o CIT.

Zgodnie z zaproponowanym przepisem przejściowym, przedmiotowe rozwiązania będą miały zastosowanie do korekty przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów, uzyskanych lub poniesionych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Zaproponowane zmiany mają decydujące znaczenie z punktu widzenia obiektywnej rzeczywistości gospodarczej. Są one szczególnie korzystne ze względu na brak konieczności kłopotliwej i pracochłonnej zmiany zeznań podatkowych, sprawozdań finansowych, zaliczek, a także spisu z natury.

Art. 5. Zmiany w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych

1) Koordynator do spraw mediacji

W art. 16a ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych – zaproponowane zostało umocowanie prawne funkcji koordynatora do spraw mediacji w strukturze sądów powszechnych. Nowa regulacja przewiduje, że koordynator do spraw mediacji zostanie wyznaczony w sądzie okręgowym w drodze zarządzenia właściwego prezesa sądu. Funkcję koordynatora będzie pełnił sędzia. Do zakresu zadań koordynatora będzie należało prowadzenie działań na rzecz rozwoju mediacji, zapewnienie sprawnej komunikacji pomiędzy sędziami i mediatorami oraz współpraca przy organizowaniu spotkań informacyjnych prowadzonych przez stałych mediatorów. Zakres zadań będzie obejmował również działania upowszechniające mediację w sądach rejonowych na obszarze właściwości danego sądu okręgowego. Celem wprowadzanej zmiany będzie wzrost liczby mediacji nie tylko w obszarze prawa cywilnego, lecz również w sprawach karnych i nieletnich. Koordynator powinien więc wykonywać swoje czynności w zakresie wszystkich rodzajów spraw, w których możliwa jest mediacja ze skierowania sądu.

Koordynatorzy do spraw mediacji działają od 2010 r. w sądach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych na rzecz rozwoju mediacji i przekonania do niej środowiska sędziowskiego. Są to sędziowie, kuratorzy i referendarze sądowi – powołani przez prezesów sądów z inicjatywy Ministerstwa Sprawiedliwości. Do ich zadań należy prowadzenie działań popularyzujących mediację oraz edukacyjnych, współpraca z Ministerstwem Sprawiedliwości w zakresie upowszechniania mediacji i innych alternatywnych metod rozwiązywania sporów, współpraca z organizacjami wykonującymi usługi mediacyjne oraz pomoc merytoryczna dla sędziów i mediatorów

przy stosowaniu mediacji. Celem tych działań jest szerokie wykorzystanie mediacji w rozwiązywaniu konfliktów i sporów, co ma istotny wpływ na usprawnienie i skrócenie procedur sądowych. Sieć koordynatorów liczy obecnie około 110 osób. Obowiązki związane z promocją mediacji koordynatorzy wykonują społecznie. Instytucja koordynatorów sprawdziła się w praktyce działania sądów, o czym świadczy analiza odpowiedzi udzielonych przez prezesów sądów w sprawie oceny potrzeby umocowienia koordynatorów w strukturze sądów powszechnych, sporządzona w lutym 2013 r. na potrzeby Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości. Za potrzebą zmian legislacyjnych opowiedziało się wówczas 42 prezesów (80,77%). Brak podstawy prawnej działania koordynatorów i określenia ich statusu prawnego powoduje jednak praktyczne problemy w wykonywaniu powierzonych im zadań, w szczególności w kontaktach zewnętrznych, obiegu dokumentów oraz korespondencji. Brak podstawy prawnej formalnego umocowienia koordynatorów w strukturze sądów nie sprzyja również pełnemu zaangażowaniu w wykonywane zadania i nie podkreśla wagi wykonywanej funkcji. Należy podkreślić, że zagwarantowanie lepszego dostępu do wymiaru sprawiedliwości, które powinno obejmować także dostęp do sądowych i pozasądowych metod rozwiązywania sporów, wymaga prowadzenia stałych działań popularyzujących mediację. Zarówno dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2008/52/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych, jak i zaawansowane prace legislacyjne nad szerszym wykorzystaniem mediacji, wymagają równoległych prac w zakresie praktycznych aspektów wdrażania tej instytucji do sądów powszechnych. Koordynator ds. mediacji powinien stać się liderem mediacji w swoim sądzie, przybliżać i promować mediację jako skuteczną i potrzebną alternatywę rozwiązywania sporów, a tym samym przełamywać barierę nieufności stron i sędziów wobec mediacji oraz przekonywać ich o celowości jej stosowania. Nie mniej istotne jest, aby koordynator miał możliwie najszerszą wiedzę o mediatorach ze swojego terenu i pozostawał z nimi w stałej współpracy. Funkcje koordynatora powinien pełnić sędzia, wybrany z uwagi na szacunek i autorytet, którym się cieszy w swoim środowisku.

2) Lista stałych mediatorów

Proponowane w art. 157a u.s.p. rozwiązanie wyposaża prezesa sądu okręgowego w kompetencje prowadzenia listy stałych mediatorów oraz dokonywania wpisu na listę stałych mediatorów. Na poziomie ustawy zostały określone również przesłanki

dokonania skreślenia z listy. Prezes będzie wpisywał na listę mediatora, który potwierdzi spełnianie warunków, o których mowa w art. 183² § 3a pkt 1–4 k.p.c. Skreślenie mediatora nastąpi na wniosek mediatora, w przypadku śmierci mediatora, utraty warunku niekaralności za umyślne przestępstwo oraz stwierdzenia niewłaściwego wykonywania obowiązków mediatora. Wpisu i skreślenia z listy prezes będzie dokonywał w formie decyzji administracyjnej. Do procedury odwołań stosowane będą przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego oraz ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Przewidziana została możliwość wniesienia odwołania od decyzji prezesa sądu okręgowego w terminie 14 dni do prezesa sądu apelacyjnego, działającego jako organ administracji publicznej wyższego stopnia. Od decyzji prezesa sądu apelacyjnego przysługiwała będzie skarga do sądu administracyjnego. Ponieważ niecelowe byłoby powtarzanie procedury kwalifikacyjnej przed prezesem każdego sądu okręgowego, w obszarze którego stały mediator chciałby prowadzić swoją działalność, przy wniosku o umieszczenie na liście prowadzonej przez innego prezesa wystarczające będzie powołanie się na już wydaną prawomocną decyzję o wpisie na listę (art. 157c § 3 u.s.p.).

Propozycja zawarta w art. 157c § 2 u.s.p. określa zakres danych, które zostaną zamieszczone na liście stałych mediatorów. Będzie to imię, nazwisko, rok urodzenia mediatora, adres do korespondencji, informacje dotyczące specjalizacji mediatora, jego wykształcenia i przebytego szkolenia, a także, na wniosek mediatora, numer jego telefonu oraz adres poczty elektronicznej. Jednocześnie proponuje się przyznanie prezesowi sądu okręgowego kompetencji do udostępniania aktualnych informacji z listy stałych mediatorów w sekretariatach sądów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej danego sądu. Listy będą zawierały zakres danych udostępnionych za zgodą stałego mediatora. Mają ułatwić wybór mediatorów najlepiej przygotowanych do prowadzenia mediacji, specjalizujących się w sprawach danego rodzaju. Znajomość adresu umożliwi wybór mediatora oferującego swoje usługi w pobliżu miejsca zamieszkania stron, co może mieć znaczenie np. w kwestii szacowania kosztów mediacji. Wiedza o wieku mediatora może być istotna np. w sprawach z zakresu prawa rodzinnego, w których strony chętniej obdarzają zaufaniem mediatora starszego, o większym doświadczeniu życiowym. Udostępnienie listy stałych mediatorów w sekretariatach sądowych oraz w internecie ułatwi, zarówno stronom, jak i sędziom kierującym sprawy do mediacji,

wyszukiwanie aktualnych informacji dotyczących mediatorów oraz szybszy kontakt z mediatorem. Ponieważ istotnym celem całego projektu jest również rozwój mediacji pozasądowej, duże znaczenie ma umożliwienie dostępu do list stałych mediatorów nie tylko stronom procesu, ale wszystkim zainteresowanym. W rezultacie zwiększy się wykorzystanie mediacji jako skutecznej metody regulowania konfliktów w sprawach cywilnych, zarówno na etapie sądowym, jak i przedsądowym.

Aby zapewnić wiarygodną i aktualną informację o stałych mediatorach, jednolitość wniosków o wpis na listę, a także sprawny przebieg postępowania kwalifikacyjnego, projekt przewiduje wprowadzenie upoważnienia ustawowego dla Ministra Sprawiedliwości dla określenia w drodze rozporządzenia sposobu prowadzenia listy, trybu wpisywania oraz skreślania mediatorów z listy, potwierdzania spełnienia warunków wpisu na listę i aktualizacji danych, a także wzoru formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów oraz rodzaju dokumentów załączanych do wniosku (projektowany art. 157e u.s.p.).

Projekt przewiduje również wprowadzenie wymogu dołączenia do wniosku o wpis na listę oświadczeń o niekaralności oraz o nieprowadzeniu określonych postępowań karnych, składanych pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 157a § 3 u.s.p.).

Propozycje zawarte w projekcie nie stoją w kolizji z rozwiązaniami przyjętymi w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw i mogą funkcjonować niezależnie od siebie. Należy jednak podkreślić, że celem projektu jest objęcie zakresem działania ww. ustawy również stałych mediatorów, o których mowa w art. 183 § 3a k.p.c. (w projektowanym brzmieniu), poprzez powierzenie prezesowi sądu okręgowego prowadzenia w ramach centralnej listy mediatorów również listy stałych mediatorów w sprawach cywilnych, obok list mediatorów w sprawach karnych i nieletnich (zgodnie z art. 175g § 3 u.s.p. w brzmieniu ustawy z dnia 20 lutego 2015 r.). Ponieważ w dniu 16 marca 2015 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej skierował ustawę do Trybunału Konstytucyjnego, propozycja w zakresie uzupełnienia treści art. 175g § 3 u.s.p. nie mogła znaleźć się w projekcie ustawy dotyczącej wspierania polubownych metod rozwiązywania sporów. W przypadku wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. wraz z regulacjami dotyczącymi centralnej listy mediatorów, stosowny zapis w

projekcie zostanie przywrócony (w zakresie uzupełnienia centralnej listy mediatorów o stałych mediatorów cywilnych).

Art. 6. Zmiany w ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze

Zasadniczą zmianę stanowi propozycja zrównania wpływu ogłoszenia upadłości na postępowania prowadzone przed sądami powszechnymi i polubownymi. Pomimo ogłoszenia upadłości toczące się postępowania arbitrażowe będą kontynuowane, a zapis na sąd polubowny nie utraci mocy. W aktualnie obowiązującym stanie prawnym nastąpi to w drodze uchylenia przepisu art. 142 i art. 147 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2015 r. poz. 253), który przewiduje utratę mocy zapisu na sąd polubowny dokonany przez upadłego i umorzenie toczących się postępowań przed sądami polubownymi, z dniem ogłoszenia upadłości z możliwością ogłoszenia układu oraz likwidacyjnej. W art. 23 ust. 1 pkt 7, art. 65 ust. 1, art. 137¹, art. 138 ust. 1, art. 139 ust. 1, art. 144 ust. 1, art. 145 ust. 1, art. 161 ust. 1, art. 240 pkt 7, art. 245 ust. 1 pkt 6, art. 389 pkt 2, art. 410 pkt 2, art. 416 pkt 1 oraz art. 499 ust. 1 p.u.n., które dotyczą wpływu upadłości na postępowania sądowe i administracyjne, nastąpi uzupełnienie przepisów poprzez uwzględnienie spraw toczących się przed sądami polubownymi.

Wpływ ogłoszenia upadłości będzie taki sam w stosunku do postępowań toczących się przed sądami państwowymi, jak i polubownymi. Rozwiązanie takie stosowane jest w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej. Brak utraty mocy zapisu na sąd polubowny umożliwi realizację celu wynikającego z zawartego zapisu dotyczącego np. wyboru neutralnego forum, arbitrów o konkretnej specjalności, języka postępowania. Kontynuowanie postępowań przed sądem polubownym będzie szczególnie korzystne na zaawansowanym etapie sprawy, gdy strony poniosły już koszty postępowania. Przeniesienie wszystkich spraw do sądownictwa powszechnego może prowadzić do przedłużania toczących się postępowań, ze szkodą dla majątku upadłego.

Jednocześnie proponuje się dopuścić możliwość odstępstwa od opisanej zasady w przypadku postępowań, które nie zostały wszczęte przed ogłoszeniem upadłości. Syndyk będzie mógł skorzystać z uprawnienia do odstąpienia od zapisu na sąd polubowny w sytuacji, gdy dochodzenie roszczenia przed sądem polubownym utrudniałoby lub uniemożliwiłoby optymalne osiągnięcie celów postępowania upadłościowego, tj. likwidację masy upadłości, a w szczególności gdy stan masy

uniemożliwiłoby pokrycie kosztów wszczęcia i prowadzenia postępowania arbitrażowego. Wprowadza się zasadę, że odstąpienie od zapisu na sąd polubowny wymaga zgody sędziego-komisarza, który wydając zgodę, kieruje się celem postępowania upadłościowego. Ponieważ koszty postępowania arbitrażowego często są wyższe niż koszty postępowania w sądach powszechnych, bariera ekonomiczna może stanowić istotne ograniczenie dla syndyka w egzekwowaniu praw przysługujących masie upadłości, a tym samym może istotnie utrudniać osiągnięcie celów postępowania upadłościowego. W przypadku uchylania się syndyka od partycypacji w kosztach postępowania arbitrażowego, prawo do odstąpienia od zapisu na sąd polubowny przysługiwać będzie drugiej stronie. W przeciwieństwie do postępowania przed sądem powszechnym, to obie strony postępowania arbitrażowego finansują jego koszty z góry. W takich okolicznościach uzasadnione jest, aby przyznać również drugiej stronie umowy możliwość odstąpienia od zapisu na sąd polubowny i skorzystania z drogi postępowania przed sądem powszechnym. Wprowadzenie odpowiedniego przepisu przewidywane jest w art. 147a p.u.n. Obecna regulacja, zgodnie z którą skutek ogłoszenia upadłości likwidacyjnej postępowania polubowne podlegały umorzeniu, a zapis na sąd polubowny tracił moc, była mocno krytykowana. W szczególności wątpliwości budziła utrata mocy zapisu na sąd polubowny, zwłaszcza w świetle regulacji art. 372 ust. 1 p.u.n.

Propozycje zawarte w projekcie są spójne z rozwiązaniami przyjętymi w ustawie – Prawo restrukturyzacyjne, uchwalonej przez Sejm w dniu 9 kwietnia 2015 r. Ponieważ regulacje wprowadzone ustawą – Prawo restrukturyzacyjne pokrywają się w całości ze zmianami proponowanymi w projekcie ustawy dotyczącej wspierania polubownych metod rozwiązywania sporów, propozycje dotyczące zmian w ustawie – Prawo upadłościowe i naprawcze zostaną usunięte z projektu niezwłocznie po podpisaniu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne przez Prezydenta RP.

Art. 7. Zmiany w ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

Zaproponowana w art. 7 projektowanej ustawy zmiana art. 8 ust. 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa ma na celu utrzymanie kompetencji dotychczas przysługującej Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w zakresie wykonywania zastępstwa procesowego Skarbu Państwa w sprawach o uchylenie wyroku sądu polubownego, uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu lub ugody

zawartej przed sądem polubownym. Dotychczas sprawy te były rozpatrywane przez sądy okręgowe, natomiast zmiany art. 1208 § 1 i art. 1215 § 1 k.p.c., zawarte w art. 1 pkt 18 lit. a i pkt 21 lit. a projektowanej ustawy, polegają na powierzeniu rozpoznania tych spraw sądom apelacyjnym. Tym samym istnieje konieczność dostosowania brzmienia art. 8 ust. 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do zaproponowanych zmian wymienionych przepisów k.p.c. w celu zachowania właściwości Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w tych sprawach. Zachowanie właściwości Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa w tych sprawach jest niezbędne z uwagi na ich skomplikowany charakter. Propozycja zmiany art. 8 ust. 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa podyktowana jest również potrzebą zapewnienia jednolitego zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przez Prokuraturę Generalną Skarbu Państwa w sprawach, które na etapie postępowania arbitrażowego są prowadzone przez tę jednostkę.

Art. 8. Zmiany w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

1) Zaliczenie kosztów mediacji do kosztów sądowych

Proponuje się zaliczenie kosztów mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd do kosztów sądowych – wydatków. Nowelizacja umożliwi zwolnienie strony od kosztów mediacji w całości lub w części, a także wypłatę wynagrodzenia mediatorowi w toku postępowania tymczasowo ze środków Skarbu Państwa (analogicznie do wynagrodzenia biegłego). Umożliwi to skorzystanie z mediacji ze skierowania sądu osobom i innym podmiotom kwalifikującym się do zwolnienia od kosztów sądowych. W obecnym stanie prawnym koszty mediacji nie stanowią wydatków sądowych. W konsekwencji nie ma możliwości zwolnienia stron od kosztów mediacji ze skierowania sądu. Brak takiej możliwości stanowi jedną z głównych barier rozwoju mediacji. Nawet strony korzystające ze zwolnienia od kosztów sądowych zmuszone są we własnym zakresie pokrywać koszty mediacji. W związku z powyższym proponuje się skreślenie art. 6 u.k.s.c. oraz uzupełnienie katalogu wydatków określonego w art. 5 u.k.s.c. o koszty mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd.

2) Opłata stała od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej

W art. 23 pkt 3 u.k.s.c. proponuje się podwyższenie opłaty stałej od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej w sprawach o prawa niemajątkowe i prawa majątkowe,

w których wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 zł do 300 zł oraz pozostawienie opłaty stałej w wysokości 40 zł w sprawach o prawa majątkowe, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 zł. Podwyższenie opłaty urealni osiągnięcie jej celu, jakim jest pokrycie kosztów organizacyjnych przeprowadzenia postępowania pojednawczego w sądzie. Jednocześnie pozostawienie opłaty w wysokości 40 zł w sprawach do 10 000 zł nie ograniczy możliwości korzystania z postępowania pojednawczego w sprawach o mniejszej wartości przedmiotu sporu. Proponowane rozwiązanie ma na celu zachowanie równego dostępu do korzystania z tej instytucji. Stała opłata w wysokości 300 zł w sprawach, w których wpis sądowy byłby od niej niższy, mogłaby stanowić barierę w dostępie do zawezwania do próby ugodowej, szczególnie przez osoby ubogie. Zmiana przyczyni się także do ograniczenia wykorzystywania tej instytucji jako instrumentu przerywającego bieg terminu przedawnienia. Z danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika, że w 2013 r. do sądów rejonowych wpłynęło 14 332 wniosków o zawezwanie do próby ugodowej w trybie art. 184 k.p.c., z czego zawartych zostało jedynie 207 ugód. Strona, która realnie będzie zmierzała do podjęcia próby załatwienia sprawy w drodze ugody, będzie mogła to uczynić przez wszczęcie mediacji, co także wywoła efekt przerwania biegu przedawnienia. Dzięki proponowanym zmianom w art. 183⁶ k.p.c., które zachęcają do wszczynania mediacji na wniosek strony bez obawy przedawnienia roszczenia, wierzyciel uzyska możliwość skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów również w sytuacji, gdy upływ terminu przedawnienia nie jest odległy. Zaproponowane kompleksowe rozwiązania promują w takim przypadku prowadzenie mediacji przedsądowej i nieangażowanie sądów w postępowania z zawezwania do próby ugodowej.

- 3) Zwolnienie od opłaty sądowej wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku prowadzenia mediacji na podstawie umowy o mediację

Propozycja polega na uchyleniu pkt 7 w art. 71 u.k.s.c., z jednoczesnym rozszerzeniem katalogu wniosków, od których nie pobiera się opłaty, poprzez dodanie pkt 8 w art. 95 ust. 1 u.k.s.c. Ma na celu całkowite zwolnienie od opłaty sądowej wniosków o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem w wyniku mediacji pozasądowej. Obecnie wniosek podlega opłacie stałej w wysokości 50 zł. Wprowadzenie zmiany przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności mediacji pozasądowych i w konsekwencji odciążą system sądownictwa państwowego.

4) Zwrot całej opłaty sądowej, jeżeli zawarto ugode przed rozpoczęciem rozprawy

W celu zwiększenia atrakcyjności mediacji oraz stworzenia bodźca do częstszego z niej korzystania, proponuje się, aby sąd zwracał całość uiszczonej opłaty sądowej, jeżeli w toku postępowania sądowego strony zawarą ugode przed rozpoczęciem pierwszego posiedzenia przeznaczonego na rozprawę. Propozycja dotyczy zarówno ugody sądowej, jak i ugody zawartej przed mediatorem. Sąd zwróci powodowi całość uiszczonej opłaty sądowej od pozwu. Analogiczne rozwiązanie będzie stosowane w przypadku uiszczenia przez pozwanego opłaty od zarzutów. Przewiduje się zmianę w art. 79 w ust. 1 w pkt 1 u.k.s.c. poprzez dodanie lit. h oraz w art. 79 ust. 1 pkt 2 u.k.s.c. lit. a. Premiowana będzie sytuacja, gdy do zawarcia ugody, zarówno ugody sądowej, jak i mediacyjnej, dojdzie przed przystąpieniem przez sąd do merytorycznego rozpoznawania sprawy. Zwrot całej opłaty uzależniony będzie od momentu zawarcia ugody. Gdy do zawarcia ugody dojdzie na dalszym etapie postępowania, stosowane będą przepisy dotychczasowe. Poinformowanie stron o możliwości zwrotu całości opłaty sądowej, jeżeli do zawarcia ugody dojdzie na wstępnym etapie postępowania, będzie stanowiło istotną zachętę do skorzystania z mediacji lub innych pozasądowych metod rozwiązywania sporów. Sędzia w trakcie posiedzenia niejawnego lub osoba prowadząca posiedzenie informacyjne zyska dodatkowy argument podkreślający ekonomiczną atrakcyjność mediacji.

5) Zwrot pozwanemu części uiszczonej opłaty od zarzutów w sprawie, która zakończyła się zawarciem ugody sądowej oraz ugody przed mediatorem po rozpoczęciu rozprawy

W sprawie, w której został wydany nakaz zapłaty i która zakończyła się zawarciem ugody przed mediatorem na etapie po rozpoczęciu rozprawy, sąd zwróci pozwanemu 3/4 uiszczonej opłaty od zarzutów (zmiana w art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. a u.k.s.c.).

W sprawie, w której został wydany nakaz zapłaty i która zakończyła się zawarciem ugody sądowej na etapie po rozpoczęciu rozprawy, sąd zwróci pozwanemu połowę uiszczonej opłaty od zarzutów (zmiana w art. 79 ust. 1 w pkt 3 lit. c u.k.s.c.).

Wprowadzenie równych zasad zwrotu uiszczonej opłaty sądowej dla powoda i pozwanego zachęci obie strony procesu do polubownego rozwiązania sporu i zawarcia ugody sądowej. Obecna regulacja, przewidująca zwrot części opłaty sądowej jedynie powodowi, różnicuje sytuację stron i powoduje, że strony nie są w równym stopniu

zainteresowane zawarciem ugody, co może znacznie utrudniać osiągnięcie porozumienia.

Rozwiązanie dotyczące zwrotu pozwanemu połowy opłaty od zarzutów zawarte zostało również w senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, realizującym postulat sformułowany przez Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 29 lipca 2014 r. (druk sejmowy nr 3194). Ww. projekt proponuje zmianę w art. 79 w ust. 1 pkt 3 poprzez dodanie lit. d, a tym samym umożliwienie zwrotu pozwanemu połowy opłaty od zarzutów, w sytuacji gdy sprawa zakończyła się zawarciem ugody sądowej. Projekt ustawy dotyczący wspierania polubownych metod rozwiązywania sporów zawiera rozwiązania dalej idące. Sytuacja została zróżnicowana – w zależności od tego, na jakim etapie postępowania strony zawrą ugody sądową, pozwany uzyska zwrot całej lub połowy opłaty od zarzutów. Wejście w życie senackiego projektu w proponowanej aktualnie wersji i zmiana w art. 79 w ust. 1 pkt 3 lit. d u.o.k.s. spowoduje konieczność dostosowania niniejszego projektu i ponownej nowelizacji wskazanego przepisu poprzez doprecyzowanie, że zwrot połowy opłaty od zarzutów nastąpi, gdy sprawa zakończy się zawarciem ugody sądowej po rozpoczęciu rozprawy.

Art. 9. Przepisy przejściowe

Proponuje się, aby do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy wymienionej w art. 1 i art. 6 projektu, stosowane były przepisy dotychczasowe. Natomiast przepisy ustaw zmienianych w art. 2, w art. 3 i w art. 4 projektu znajdą zastosowanie do korekty przychodów oraz kosztów uzyskania przychodów, uzyskanych lub poniesionych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Z uwagi na nowelizację art. 183¹ § 3 k.p.c. i zmiany terminologiczne celowe jest zaproponowanie regulacji potwierdzającej utrzymanie dotychczasowego statusu list mediatorów, które zostały złożone prezesom sądów okręgowych przez organizacje pozarządowe i uczelnie przed dniem w życie ustawy. Listy stałych mediatorów, o których mowa w ww. przepisie w obecnym brzmieniu, staną się listami mediatorów.

Rozporządzenie wydane na podstawie art. 98¹ § 4 k.p.c. zachowa moc do czasu wejścia w życie aktu wykonawczego wydanego na podstawie art. 98¹ § 4 w nowym brzmieniu, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

III. Informacje dodatkowe

1. Proponuje się, aby projektowana ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.
2. Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.
3. Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Mariusz Haładaj, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Gospodarki we współpracy z Wojciechem Węgrzynem, Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Krzysztof Partyka, Ministerstwo Gospodarki Departament Doskonalenia Regulacji Gospodarczych Plac Trzech Krzyży 3/5 Tel. 22 693 54 20</p>	<p>Data sporządzenia 1 kwietnia 2015 r.</p> <p>Źródło Exposé Premiera (w zakresie skrócenia czasu trwania postępowania sądowego)</p> <p>Nr w wykazie prac UA55</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Niewielki stopień wykorzystania polubownych metod rozwiązywania sporów (ADR) stanowi jedną z przyczyn obciążenia sądów powszechnych, co w konsekwencji wpływa na długość postępowań sądowych. Brak jest wystarczających zachęt do korzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, co powoduje, że obywatele i przedsiębiorcy ponoszą znaczne koszty wynikające z prowadzenia postępowania sądowego. Brak określenia kwalifikacji dotyczących mediatorów i możliwości ich weryfikacji nie zapewnia wysokiej jakości usług mediacyjnych. W zakresie arbitrażu barierę stanowi zbyt długi czas związany z weryfikacją wyroków sądów polubownych. Stopień świadomości stron sporu, co do możliwości porozumienia się w drodze ugody wzrasta obecnie wraz z przebiegiem procesu sądowego. Celem projektu jest, aby świadomość ta była jak najwyższa jeszcze przed wytoczeniem powództwa oraz we wstępnej fazie postępowania. Zaproponowane działania układają się w etapy, w trakcie których przekazywana jest wiedza na temat polubownych metod rozwiązywania sporów.

Na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości w 2013 r. do sądów powszechnych skierowano ogółem ok. 15 mln spraw (*Statystyka – ewidencja spraw według działów prawa w sądach powszechnych*), w tym ok. 9 mln to sprawy cywilne, 1,5 mln sprawy gospodarcze, 1,4 mln sprawy rodzinne, a 120 tys. sprawy z zakresu prawa pracy. Nie wszystkie z tych spraw mogą być jednak załatwione w drodze mediacji (np. sprawy rejestrowe, wieczysto-księgowo, upominawcze i nakazowe oraz część spraw w trybie nieprocesowym) – na podstawie analizy dostępnych danych statystycznych dot. kategorii spraw sądowych przyjęto szacunki, że do mediacji kwalifikowałoby się ok. 1,1 mln spraw (bazując na danych w opracowaniu Ministerstwa Sprawiedliwości pt. „*Ewidencja spraw w sądach powszechnych według działów prawa i instancyjności w 2012 i 2013 r.*” w powyższej liczbie uwzględniono liczbę wszystkich spraw procesowych – w sprawach cywilnych, gospodarczych, rodzinnych oraz z zakresu prawa pracy, prowadzonych w sądach I instancji, nie uwzględniono części spraw prowadzonych w trybie nieprocesowym z uwagi na niemożność wyodrębnienia z ogólnych statystyk spraw nieprocesowych kwalifikujących się do mediacji).

Duża liczba spraw wpływających do sądów sprawia, że wskaźnik liczby spraw sądowych przypadających na liczbę mieszkańców w Polsce jest wysoki w porównaniu do innych krajów UE (czwarte miejsce w liczbie spraw wśród 25 zbadanych krajów wg raportu Komisji Europejskiej „*European judicial systems – Edition 2014 (2012 data): efficiency and quality of justice*”). Jako jeden z powodów tej sytuacji wymieniane jest niewystarczające wykorzystywanie polubownych metod rozwiązywania sporów.

Z danych MS wynika także, że w 2013 r. do mediacji na podstawie postanowienia sądu skierowano zaledwie 3251 spraw cywilnych, 2812 spraw gospodarczych, 1283 sprawy rodzinne, 324 sprawy z zakresu prawa pracy. Mimo wzrostu w 2013 r. w porównaniu do 2012 r. nadal odsetek spraw sądowych kierowanych do mediacji był niewielki. W 2013 r. 275 spraw cywilnych, 535 spraw gospodarczych, 521 spraw rodzinnych, 57 spraw z zakresu prawa pracy zostało zakończonych w wyniku zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem (odsetek zawartych ugód w sprawach cywilnych wynosi zatem 8%, w sprawach gospodarczych – 19%, w sprawach rodzinnych – 40%, a w sprawach z zakresu prawa pracy – 17%). Z posiadanych informacji wynika, że w innych krajach wykorzystanie mediacji jest większe. W odniesieniu do mediacji pozasądowych nie jest możliwe oszacowanie dokładnej ich liczby. Z danych Ministerstwa Sprawiedliwości wynika jedynie, że w 2013 r. do sądów wpłynęły 73 wnioski w zakresie spraw cywilnych o zatwierdzenie ugody pozasądowej, w zakresie spraw gospodarczych – 50, natomiast w zakresie prawa

pracy – 6.

Wg raportu Banku Światowego „Doing Business 2015”, dostępnego autorom projektu, średni czas przygotowania i przeprowadzenia postępowań sądowych wynosi w Polsce 540 dni, a średni czas na wykonanie wyroku – 145 dni (zgodnie z metodologią raportu przedstawione wartości dotyczą Warszawy). Natomiast jeśli chodzi o średni czas trwania postępowania sądowego od dnia pierwszej rejestracji w sądzie I instancji do uprawomocnienia się sprawy w I instancji to przykładowo w 2014 r. wynosił on średnio 9,7 miesiąca dla spraw cywilnych procesowych, natomiast 12,6 miesiąca dla gospodarczych (na podstawie danych Ministerstwa Sprawiedliwości za 2014 r. – opracowanie „Sprawność postępowań sądowych”). Średni czas mediacji wynosi ok. 42 dni (na podstawie opracowania „*The Cost of Non ADR – Surveing and Showing the Actual Costs of Intra-Community Commercial Litigation, SURVEY DATA REPORT*”).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Liczba spraw oczekujących na rozpatrzenie w sądach, długotrwałość i koszty związane z postępowaniem sądowym, przy wzrastającej świadomości swoich uprawnień wśród obywateli, powodują, że wybór polubownego sposobu rozwiązania konfliktu powinien stać się realną i atrakcyjną alternatywą wobec skierowania sprawy do sądu powszechnego. Oczekowanymi rezultatami proponowanej nowelizacji są: zmniejszenie wpływu spraw do sądów, a tym samym skrócenie czasu trwania postępowań sądowych, oraz obniżenie kosztów procesu, zarówno po stronie obywateli, jak i po stronie państwa. Rozwój mediacji, zakładającej aktywny udział stron w postępowaniu mediacyjnym i obdarzenie zaufaniem uczestnika obrotu gospodarczego przy ustalaniu warunków ugody, spowoduje w dalszej perspektywie wzrost poziomu świadomości prawnej i przyczyni się do budowania kapitału społecznego w Polsce. Najważniejsze propozycje zmian w zakresie mediacji:

- wprowadzenie obowiązku informowania w pozwie, czy strony podjęły próbę polubownego rozwiązania sporu przed skierowaniem sprawy do sądu. W przypadku gdy nie podjęto takiej próby, powód powinien wyjaśnić przyczyny. To uświadomi stronom, że każdy spór powinien zostać poprzedzony oceną, czy sprawa może zostać zakończona polubownie, a także ułatwi sędziemu podjęcie decyzji o skierowaniu stron do mediacji w toku postępowania sądowego,
- wzmocnienie obowiązku informowania przez sąd o możliwości skierowania sprawy do mediacji, szczególnie na wstępnym etapie postępowania. Podkreślony zostanie również obowiązek sędziego dokonania oceny, czy sprawa może zostać rozwiązana poprzez mediację. Sędzia będzie mógł nakazać stronom wzięcie udziału w spotkaniu informacyjnym, na którym uzyskają informację na temat mediacji, albo wezwać strony na posiedzenie niejawne. Sąd będzie mógł skierować strony do mediacji na każdym etapie sprawy, a także więcej niż raz w toku postępowania,
- uporządkowanie kwestii proceduralnych dotyczących mediacji: strony uzyskają pierwszeństwo przy wyborze mediatora, mediator będzie mógł zapoznać się z aktami sprawy zaraz po przestąpieniu stron do mediacji, dane kontaktowe stron sąd przekaże mediatorowi w jak najkrótszym czasie. Mediacja będzie mogła zostać wyznaczona na okres do 3 miesięcy,
- jeżeli nie dojdzie do wszczęcia mediacji przedsądowej z powodów niezależnych od wierzyciela (np. druga strona nie wyrazi zgody na mediację), wierzyciel zachowa pozytywne skutki związane z przerwaniem biegu przedawnienia roszczenia, jeżeli wnieśli pozew w terminie 3 miesięcy,
- wprowadzenie wymagań dotyczących kwalifikacji stałych mediatorów w celu zagwarantowania wysokiej jakości usług. Mediatorzy posiadający odpowiednią wiedzę i umiejętności będą mogli zostać wpisani na dostępną w internecie listę stałych mediatorów,
- zaliczenie kosztów mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd do kosztów sądowych, co umożliwi zwolnienie osób niezamożnych od kosztów mediacji,
- stworzenie systemu zachęt finansowych dotyczących kosztów sądowych. Wniosek o zatwierdzenie ugody pozasądowej zawartej przed mediatorem zostanie zwolniony od opłaty sądowej. Jeżeli do zawarcia ugody dojdzie przed rozpoczęciem rozprawy, sąd zwróci stronom całość uiszczonych opłat sądowych,
- przy ustalaniu wynagrodzenia adwokata oraz radcy prawnego sąd weźmie pod uwagę jego zaangażowanie w czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu również przed wniesieniem pozwu,
- sąd uzyska możliwość obciążenia strony, która w sposób oczywiste nieuzasadniony odmówiła poddania się mediacji, częścią kosztów powstałych na skutek zdecydowanie naganego i nielojalnego zachowania strony względem sądu lub przeciwnika procesowego.

W projekcie zaproponowane zostały również rozwiązania, które mają na celu zwiększenie skali wykorzystania w Polsce arbitrażu jako alternatywnej metody rozwiązywania sporów:

- wprowadzenie jednoinstancyjności prowadzonych w sądach powszechnych spraw o uznanie lub stwierdzenie wykonalności wyroków zagranicznych sądów polubownych oraz postępowań ze skarg o uchylenie wyroku sądu polubownego (tzw. postępowania postarbitrażowe),
- skrócenie terminu na wniesienie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego z trzech do dwóch miesięcy,

- wprowadzenie równego standardu dla postępowań sądowych i arbitrażowych w zakresie skutków ogłoszenia upadłości. Pomimo ogłoszenia upadłości zapis na sąd polubowny nie będzie tracił mocy, a toczące się przed sądem polubownym postępowania będą kontynuowane.

Osobną kwestią jest propozycja zmiany w rozliczeniach podatkowych w zakresie podatku dochodowego. W projekcie przyjęto rozwiązanie, że rozliczenia faktury korygującej i innych dokumentów korygujących w zakresie korekty przychodu oraz kosztów uzyskania przychodów (korekta podstawy opodatkowania w PIT i CIT) będą odbywały się w bieżącym okresie rozliczeniowym. Brak kłopotliwego i pracochłonnego korygowania zeznań podatkowych z lat poprzednich i zapłaty powstałych wskutek tego zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę (w przypadku zmniejszenia kosztów lub zwiększenia przychodów) oraz brak konieczności zapłaty odsetek od zaliczek na podatek dochodowy (w przypadku zmniejszenia kosztów lub zwiększenia przychodów tego samego roku podatkowego) uproszczą rozliczenia podatkowe przedsiębiorców (również tym, którzy będą korygować przychody i koszty uzyskania przychodu w wyniku zawartej ugody). Zaproponowane zmiany będą również korzystne ze względu na brak konieczności zmiany sprawozdań finansowych, a także remanentu, tj. spisu z natury.

Dzięki proponowanym rozwiązaniom zachęcającym powinna zwiększyć się atrakcyjność alternatywnych form rozstrzygnięcia sporów, co w konsekwencji powinno przełożyć się na wzrost liczby spraw w mediacji. Wskazanie o ile dokładnie w ujęciu ilościowym wzrośnie liczba spraw przekazywanych do mediacji nie jest jednak możliwe. Stąd, dla celów przygotowania oceny skutków regulacji przyjęto założenie, że w wyniku zaproponowanych działań w I roku ich funkcjonowania liczba spraw skierowanych do mediacji wzrośnie do 20 tys., następnie corocznie o 20 tys. w kolejnych latach, w V roku liczba spraw w mediacji wyniesie 100 tys. Liczby te mogą się jednak zmieniać w zależności od sytuacji rynkowej. Przyjęte założenie przedstawia zatem pewien szacunek, pokazujący potencjalną skalę skutków wynikającą z poszczególnych propozycji zmian. W wyniku zwiększenia atrakcyjności alternatywnych form rozstrzygnięcia sporów w założonym scenariuszu przyjęto jako efekt, że te sprawy, które w wyniku mediacji zakończą się ugodą, odciążą sądy powszechne – postępowania mediacyjne przejmą sprawy, które w innym przypadku musiałyby być rozstrzygnięte na drodze postępowania sądowego.

W zakresie skutków finansowych dotyczących koordynatora ds. mediacji, organizacji spotkań informacyjnych oraz realizacji obowiązków informacyjnych, wydatki z tego tytułu nie spowodują dodatkowych skutków dla budżetu państwa. Ewentualne wydatki zostałyby pokryte z tytułu oszczędności, które powstałyby z tytułu wejścia w życie ustawy. Mediacja pozwala oszczędzić czas i środki finansowe, zarówno stronom sporu, jak i stronie publicznej. Takie wnioski płyną przykładowo z analizy dokonanej dla Parlamentu Europejskiego nt. „*Quantifying the Cost of Not Using Mediation – a Data Analysis*” – nawet przy stosunkowo niewielkiej skuteczności mediacji możliwe jest obniżenie kosztów gospodarki związanych z rozwiązywaniem sporów. Ostateczny rezultat całego pakietu zmian powinien być korzystny – większe wykorzystanie mediacji to poprawa warunków pracy sądów, niższe koszty sądownictwa związane z prowadzeniem postępowań sądowych, niższe koszty dla gospodarki z tytułu sporów itp.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

- 1) **UE** – stopień stosowania mediacji różni się w poszczególnych państwach członkowskich. W wielu krajach europejskich w ostatnich latach wprowadzono nowe lub istotnie zmienione przepisy kompleksowo regulujące mediację oraz nadające jej coraz wyższą rangę w systemie prawa. Część państw posiada zakorzenioną kulturę mediacji, w większości opartą na samoregulacji. Przykłady przedstawiające różne modele mediacji w wybranych państwach UE:
  - a) **Włochy** – dekretem nr 28/2010 została wprowadzona mediacja obowiązkowa, ukształtowana jako postępowanie przedsądowe. Warunkiem dopuszczalności drogi sądowej w określonych kategoriach spraw jest uprzednie wyczerpanie drogi postępowania mediacyjnego;
  - b) **Czechy** – mediację reguluje ustawa nr 202/2012. Jest dopuszczalna w każdej dziedzinie prawa, z wyjątkiem przypadków, gdy jest ona wyłączona na mocy ustawy. Sędzia może zobowiązać strony do odbycia wstępnego spotkania z mediatorem, wówczas postępowanie może zostać zawieszona na okres do trzech miesięcy. Zarejestrowany mediator musi złożyć egzamin zawodowy przed komisją wyznaczaną przez Ministerstwo Sprawiedliwości;
  - c) **Niemcy** – w dniu 26 lipca 2012 r. weszła w życie ustawa o mediacji (Mediationsgesetz). W zakresie objętym zakresem upoważnienia ustawodawcy federalnego poszczególne landy mogą uzależnić dopuszczalność sądowego dochodzenia roszczeń od uprzedniego przeprowadzenia postępowania pojednawczego. Instytucja ta zakłada czasowe wyłączenie drogi sądowej, która otwiera się dopiero z chwilą zakończenia takiego postępowania. Przepisy przewidują również mediację ze skierowania sądu oraz mediację sądową;
  - d) **Hiszpania** – ustawa nr 5/2012 z dnia 6 lipca 2012 r. o mediacji w sprawach cywilnych i handlowych wprowadza do hiszpańskiego porządku prawnego kompleksową regulację mediacji. W określonych sporach z zakresu prawa pracy istnieje obowiązek skorzystania z mediacji przed skierowaniem sprawy do sądu. Przewidziana została również możliwość zwolnienia uczestników mediacji od ponoszenia jej kosztów;
  - e) **Wielka Brytania** – w 2001 r. wprowadzono do angielskich zasad postępowania cywilnego (*Civil Procedure Rules*) dobrowolną mediację, dopuszczając jedynie możliwość nałożenia przez sąd na strony sankcji w

przypadku nieuzasadnionego uchylania się od mediacji. W ramach rozwoju orzecznictwa następuje stopniowe przekształcanie mediacji dobrowolnych w mediacje obowiązkowe.

Badania przeprowadzone w tych krajach UE, w których mediacja rozwija się od wielu lat, wskazują na to, że koszty mediacji w porównaniu do postępowań sądowych i arbitrażowych są zdecydowanie niższe. Średnie koszty postępowań sądowych dla wartości przedmiotu sporu ok. **200 000 euro w krajach Unii Europejskiej wynoszą średnio 25 337 euro. W przypadku arbitrażu koszty te kształtują się na poziomie 34 385 euro. Natomiast średni koszt mediacji w takich sprawach wynosi w UE 9 488 euro** (źródło: „*The Cost of Non ADR – Surveing and Showing the Actual Costs of Intra-Community Commercial Litigation, SURVEY DATA REPORT*).

Doświadczenia zagraniczne wskazują na wiele udanych przykładów wdrożenia programów mediacyjnych w całości lub częściowo subsydiowanych ze środków publicznych. Programy te przyczyniają się na dłuższą metę do osiągnięcia znacznych oszczędności w sądownictwie. Przykładowo, w Wielkiej Brytanii ze środków publicznych finansuje się m.in. mediacje w sprawach rodzinnych z udziałem małoletnich dzieci, a także pierwszą godzinę mediacji w sprawach o niewielkiej wartości przedmiotu sporu. Z kolei w Słowenii państwo finansuje w całości koszty pierwszej sesji mediacyjnej (co ma przyczynić się do przekonania i zachęcenia do mediacji osób, które wcześniej z niej nie korzystały). Badania przeprowadzone w Wielkiej Brytanii wskazują, że w przypadku spraw, w których sąd najpierw zwoływał sesję informacyjną, odsetek spraw zakończonych ugodą jest znacznie wyższy niż w sprawach bez takiej sesji.

Jeśli chodzi o mediację obowiązkową to doświadczenia zagraniczne wskazują, że o ile wprowadzenie modelu mediacji obowiązkowych przynosi w krótkim terminie znaczący wzrost liczby spraw trafiających do mediacji, a jednocześnie spadek liczby spraw sądowych, to promocja mediacji w taki sposób może powodować pewne napięcia. Wolne od kontrowersji są natomiast działania mające na celu promocję mediacji poprzez budowanie społecznego kapitału zaufania do tej instytucji, zwłaszcza poprzez aktywne włączenie sądów i innych instytucji publicznych (źródło: *Spoleczna Rada ds. ADR przy Ministrze Sprawiedliwości*).

- 2) **USA** – dla rozwoju mediacji w Stanach Zjednoczonych bardzo istotne było zaangażowanie prawników i sędziów. Zanim mediacje zostały wprowadzone do systemu sądów powszechnych w drodze ustaw stanowych, sędziowie uruchomili w niektórych sądach pilotażowe programy mediacyjne. Prawnicy byli pierwszymi mediatorami, często wykonywali pracę na zasadzie wolontariatu. Współcześnie mediacje są prowadzone niemal we wszystkich sprawach i we wszystkich sądach. Sukces mediacji w Stanach Zjednoczonych stał się wzorem dla wprowadzania programów mediacyjnych w innych państwach, również w Europie.
- 3) **Kanada** – w prowincji Ontario (Toronto) oraz w dwóch miastach Ottawa oraz Windsor wprowadzono obowiązkową mediację przedsądową. W ciągu prawie 20 lat osiągnięto poziom 60% spraw gospodarczych rozwiązywanych w drodze mediacji. Wprowadzenie mediacji obligatoryjnej w trzech prowincjach było przełomowe w rozwoju mediacji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby/przedsiębiorcy uczestniczący w sporach	ok. 1,1 mln spraw rocznie kwalifikujących się do mediacji (sprawy procesowe: cywilne, gospodarcze, rodzinne, z zakresu prawa pracy)	szacunki na podstawie analizy dostępnych danych statystycznych dot. kategorii spraw sądowych	skrócenie czasu na rozwiązanie sporu oraz oszczędności (np. finansowe, administracyjne) z tym związane
sędziowie (sądy)	9874 w 2013 r.	Mały Roczn. Stat. GUS 2014 r.	<p>Wzrost efektywności pracy poprzez odciążenie od spraw, które zamiast na drodze sądowej będą załatwiane polubownie.</p> <p>Wyznaczenie koordynatorów ds. mediacji w sądach okręgowych (zakres ich zadań będzie obejmował również działalność w sądach rejonowych objętych właściwością danego sądu okręgowego).</p> <p>Rozliczanie kosztów mediacji w ramach kosztów procesu</p>

adwokaci	14 500	szacunki NRA na 2013 r.	możliwość świadczenia usług mediacyjnych
radcowie prawni	36 000	KRRP 2013 r.	j.w.
mediatorzy na listach przekazywanych prezesom sądów okręgowych	2470 ogółem (411 w sprawach gospodarczych)	listy mediatorów przekazywane prezesom sądów okręgowych przez organizacje pozarządowe i uczelnie	zwiększenie liczby mediatorów, podniesienie kwalifikacji, wzrost wynagrodzeń, poprawa jakości usług mediacyjnych
mediatorzy poza sądem	brak danych – rynek nieuregulowany		wzrost liczby spraw spowoduje zwiększenie konkurencji i poprawę jakości świadczonych usług
referendarze sądowi, asystenci sędziów i urzędników sądowych	1732 – referendarze sądowi, 3102 – asystenci sędziów, 3423 – inni pracownicy	rocznik statystyczny GUS – dane na 2013 r.	możliwość prowadzenia spotkań informacyjnych
prezesi sądów okręgowych	45	rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz ustalenia ich siedzib i obszarów właściwości	weryfikacja kwalifikacji mediatorów przy wpisywaniu na listę mediatorów, skreślanie z listy

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt zawiera propozycje zmian przepisów przygotowane przez Ministerstwo Gospodarki we współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, na bazie rekomendacji Zespołu do spraw systemowych rozwiązań w zakresie polubownych metod rozwiązywania sporów, ułatwiających wykonywanie działalności gospodarczej. Zadaniem Zespołu było dokonanie oceny potrzeby dokonania zmian legislacyjnych oraz działań pozalegisacyjnych dotyczących polubownych metod rozwiązywania sporów. Punktem wyjścia prac Zespołu był projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych przygotowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego.

Projekt założeń oraz rekomendacje, poprzedzające niniejszy projekt ustawy, były przedmiotem szerokich konsultacji publicznych, uwzględniających wszystkie zainteresowane strony, w tym organizacje reprezentujące przedsiębiorców, zrzeszenia mediatorów, samorządy prawnicze, organizacje zajmujące się sprawami obywatelskimi.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2014 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	4,2	6,4	8,5	10,7	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	120,1
budżet państwa	4,2	6,4	8,5	10,7	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	12,9	120,1
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wydatki ogółem	2,15	3,65	5,15	6,65	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	75
budżet państwa	2,15	3,65	5,15	6,65	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	8,15	75
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo ogółem	2,05	2,75	3,35	4,05	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	45,1
budżet państwa	2,05	2,75	3,35	4,05	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	4,75	45,1
JST	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
pozostałe jednostki (oddzielnie)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródła finansowania												
----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Dzięki proponowanym rozwiązaniom zachęcającym zwiększy się atrakcyjność alternatywnych form rozstrzygnięcia sporów, co w konsekwencji powinno przełożyć się na wzrost liczby spraw w mediacji. Oszacowanie, o ile dokładnie w ujęciu ilościowym wzrośnie liczba spraw przekazywanych do mediacji, nie jest jednak możliwe. Powyższe wyliczenia są zatem szacunkowe i wynikają z przyjętego scenariusza, że w I roku funkcjonowania rozwiązań liczba spraw skierowanych do mediacji wzrośnie do 20 tys., następnie w kolejnych latach corocznie o 20 tys., natomiast w V roku liczba spraw w mediacji wyniesie 100 tys. Liczby te mogą się jednak zmieniać w zależności od sytuacji rynkowej. Przyjęte założenie przedstawia zatem pewien szacunek, pokazujący potencjalną skalę skutków wynikającą z poszczególnych propozycji zmian. W ogólnym rozrachunku przyjęto, że ustawa wpłynie pozytywnie na sektor finansów publicznych, m.in. generując oszczędności wynikające z odciążenia sądów. Jeśli zatem w wyniku proponowanych rozwiązań mediacja zadziała, to możliwe byłoby osiągnięcie korzyści, które przewyższać powinny ewentualne uszczuplenie dochodów z niektórych opłat będących wynikiem zwiększenia zachęt ekonomicznych dla mediacji.</p> <p>Do mediacji kierowane byłyby głównie sprawy z dużym potencjałem mediacyjnym (duże prawdopodobieństwo osiągnięcia ugody). Z analizy symulacyjnej BPMN (stanowiącej załącznik do OSR) wynika, że dzięki rozstrzygnięciu większej ilości spraw w drodze mediacji powinien skrócić się maksymalny czas rozwiązywania sporu na drodze sądowej.</p> <p>Wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba spraw sądowych – 9 mln spraw cywilnych, 1,5 mln spraw gospodarczych, 1,4 mln spraw rodzinnych, 120 tys. spraw z zakresu prawa pracy (w tym ok. 1,1 mln spraw kwalifikujących się rocznie do mediacji). W 2013 r. 7670 spraw cywilnych, gospodarczych, rodzinnych i z zakresu prawa pracy skierowano do mediacji, – do celów obliczeniowych przyjęto, że w pierwszym roku funkcjonowania rozwiązań liczba spraw w mediacji wzrośnie ok. trzy razy, tj. do 20 tys., w stosunku do liczby spraw w mediacji w 2013 r., a następnie corocznie będzie wzrastała o 20 tys. aż do osiągnięcia wartości 100 tys. spraw w mediacji w V roku funkcjonowania rozwiązań. Sprawy, które w mediacji zakończą się ugodą powinny odciążyć sądy powszechne, gdyż nie będzie potrzeby ich rozstrzygnięcia na drodze postępowania sądowego. Przyjęte założenie wynika z faktu, iż promowanie mediacji na etapie przedsądowym powinno stać się bodźcem do rozwiązania przynajmniej części konfliktów z pominięciem sądu. Dla grupy spraw, które zostaną skierowane do sądu i mają zdolność mediacyjną, założono roczny wzrost o 20 tys., który będzie spowodowany wdrożeniem proponowanych w regulacji zmian prawa, – przyjęto, że średnia wartość kosztów postępowań sądowych w Polsce w stosunku do wartości przedmiotu sporu wynosi – 23,5%, średnia wartość kosztów mediacji do wartości przedmiotu sporu – 5% (na podstawie opracowania „<i>The Cost of Non ADR – Surveing and Showing the Actual Costs of Intra-Community Commercial Litigation, SURVEY DATA REPORT</i>”). Przytoczone dane dotyczą co prawda przykładowego sporu o wartości 200 tys. euro, z dokonanej analizy wynika jednak, że przedstawione relacje kosztów powinny być adekwatne również przy sporach o niższej wartości. W związku z brakiem innych danych porównawczych, biorąc pod uwagę, że powyższe dane dotyczące obu kategorii pochodzą z tego samego raportu (co zapewnia ich porównywalność), wykorzystano je do celów obliczeniowych w niniejszej ocenie skutków regulacji, – średnia wartość przedmiotu sporu – 15 tys. zł (szacunkowe założenie eksperckie na potrzeby oceny skutków regulacji, oparte na dostępnych informacjach uzyskanych w trybie roboczym od niektórych sądów – bardziej dokładne wyliczenia w tym zakresie nie
--	---

są jednak możliwie ze względu na brak szczegółowych danych oraz specyfikę rozkładu wartości przedmiotu sporu⁴⁾,

- w 5% spraw strony uzyskują zwolnienie od kosztów sądowych w całości lub części (szacunki własne na podstawie informacji uzyskanych w trybie roboczym z wybranych sądów),
- 275 – liczba ugód sądowych w sprawach cywilnych, 70 – liczba ugód pozasądowych (na podstawie danych z MS za 2013 r.), 535 – liczba ugód sądowych w sprawach gospodarczych, 50 – liczba ugód pozasądowych (na podstawie danych z MS za 2013 r.), 521 – liczba ugód w sprawach rodzinnych, 57 – liczba ugód sądowych w sprawach z zakresu prawa pracy, 6 – liczba ugód pozasądowych (na podstawie danych z MS za 2013 r.),
- 14 332 – liczba wniosków, które wpłynęły do sądów o zawiązanie do próby ugodowej w trybie art. 184 k.p.c, z czego zawarto 207 ugód (dane MS za 2013 r.). Do celów oceny skutków regulacji przyjęto szacunkowo, że w przypadku $\frac{3}{4}$ spraw o zawiązanie do próby ugodowej wartość przedmiotu sporu przekracza 10 tys. PLN,
- 5% wartości sporu – tyle wynosi opłata sądowa,
- 1200 zł – przyjęta do obliczeń szacunkowa wysokość ewentualnego dodatku funkcyjnego dla koordynatora ds. mediacji. Do celów obliczeniowych przyjęto szacunkową wartość 0,3 mnożnika wynikającego z *rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie funkcji oraz sposobu ustalania dodatków funkcyjnych przysługujących sędziom*. Projekt przewiduje powołanie koordynatorów ds. mediacji w sądach okręgowych (45 sądów),
- ustanowienie w sądach koordynatorów ds. mediacji, organizacja spotkań informacyjnych oraz realizacja obowiązków informacyjnych sądów – wydatki z tego tytułu nie spowodują dodatkowych skutków dla budżetu państwa. Ewentualne wydatki zostałyby pokryte z tytułu oszczędności, które powstałyby z tytułu wejścia w życie ustawy.

W celu przedstawienia sumarycznych skutków dla sektora finansów publicznych w powyższej tabeli w rubryce „Wydatki ogółem” uwzględniono zarówno koszty jak i ewentualne zmniejszenie wpływów z opłat dla budżetu państwa, w tym sądów – wartości uwzględnione w powyższej tabeli dotyczą roku „0” (w kolejnych latach możliwy wzrost tych skutków wraz ze wzrostem udziału mediacji):

- 0,75 mln PLN = $5\% \times 20\,000 \times 5\% \times 15\,000$ PLN – potencjalne koszty dla budżetu państwa z tytułu obciążenia kosztami mediacji, w przypadku spraw, w których strona zostanie zwolniona od kosztów mediacji (projekt przewiduje zaliczenie kosztów mediacji do kosztów sądowych),
- 0,7 mln PLN = $(1 - \frac{3}{4}) \times (275 + 535 + 521 + 57) \times 5\% \times 15\,000 / 7670$ – zwrot całej opłaty sądowej (w obecnym stanie przysługuje zwrot $\frac{3}{4}$ opłaty sądowej, jeżeli strony zawrą ugodę przed mediatorem), jeżeli zawarto ugodę przed rozpoczęciem rozprawy (wielkość dla roku „0”, w kolejnych latach odpowiednio więcej),
- propozycja dot. zwrotu pozwanemu połowy uiszczonych opłat od zarzutów w sprawie, która zakończyła się zawarciem ugody sądowej – skutki byłyby marginalne z uwagi na niewielką skalę (pojedyncze przypadki),
- 16,4 tys. PLN = $[(70 + 50 + 6) \times 50\,000]$ PLN / 7670 – opłata, która w I roku nie wpłynie do sądu z uwagi na propozycję zwolnienia od opłaty sądowej wniosków o zatwierdzenie ugody pozasądowej,
- 0,65 mln PLN = $45 \times 1200\,000$ PLN / 7670 – ewentualne koszty związane z dodatkami funkcyjnymi dla koordynatorów w sądach okręgowych (45 sądów okręgowych). Należy mieć na uwadze, że w rzeczywistości koszty mogą być niższe z uwagi na możliwość łączenia tej funkcji (dodatek łączony) z innymi funkcjami np. prezesa sądu, wiceprezesa, wizytatora, przewodniczącego wydziału.

⁴⁾ Przykładowo Departament Strategii i Funduszy Europejskich Ministerstwa Sprawiedliwości przeprowadził pilotażowe badanie wartości przedmiotów w sporach cywilnych i gospodarczych w okręgu warszawskim. W przypadku spraw gospodarczych procesowych (GC) rozpatrywanych przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w latach 2012–2014, co do zasady wartość przedmiotu sporu zawierała się w przedziale 1000–100 000 zł (rozkład cechuje jednak duża skośność – o ile średnia wynosi 14 312 zł, to mediana jedynie 3585 zł). Z kolei w przypadku spraw cywilnych procesowych (C) rozpatrywanych przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy mediana wartości przedmiotu sporu wynosi 1880 zł (średnia 63 515 zł, na skutek dużej skośności rozkładu). Dane te nie uwzględniają spraw, w których nie wskazano wartości przedmiotu sporu. Powyższe badanie nie obejmowało wartości spraw w sądach okręgowych.

Korzyści dla budżetu:

- sądy: niższe koszty związane z przeprowadzaniem postępowań sądowych w związku z większym wykorzystaniem mediacji zamiast postępowań sądowych (zmniejszenie obciążenia pracą sądów) wyliczone w następujący sposób dla pierwszego roku obowiązywania regulacji (rok „0”), dla celów oceny skutków regulacji przyjęto następujące uproszczone założenia:
  - a) $18\% \text{ (odsetek spraw w mediacji zakończonych ugodą)} \times (20\,000 - 7670) / (9 \text{ mln spraw cywiln.} + 1,5 \text{ mln spraw gosp.} + 1,4 \text{ mln spraw rodz.} + 0,12 \text{ mln spraw z zakresu prawa pracy}) \times 6,7 \text{ mld PLN (budżet na sądownictwo)} = 1,3 \text{ mln PLN}$ w pierwszym roku obowiązywania regulacji (rok „0”), w kolejnych latach odpowiednio większe korzyści z tytułu wzrostu liczby spraw kierowanych do mediacji. Należy mieć na uwadze, że powyższe wyliczenie jest uproszczonym założeniem dla celów oceny skutków regulacji. Z uwagi na brak szczegółowych danych dot. kosztów funkcjonowania sądów nie jest możliwe oszacowanie faktycznych skutków w tym zakresie. Oszczędności dla sądów z tytułu rozstrzygnięcia sprawy w drodze mediacji wynikałyby przede wszystkim z niższych kosztów biegłych, kosztów druku, wysyłki dokumentacji oraz innych kosztów administracyjnych związanych z obsługą postępowań sądowych. Obecnie nie przewiduje się oszczędności związanych z redukcją zatrudnienia w sądach. Z uwagi na brak innych danych powyższe wyliczenia bazują na uproszczonym założeniu liniowej relacji wydatków na sądownictwo do liczby spraw. W związku z tym, że mediacja dotyczy spraw procesowych, które są bardziej kosztowne dla sądownictwa niż sprawy rejestrowe czy wieczysto-księgowe niekwalifikujące się do mediacji, pozytywne skutki dla budżetu sądownictwa mogą okazać się wyższe niż wskazane powyżej.
- $\frac{3}{4} \times 14\,332 \times (300 \text{ PLN} - 40 \text{ PLN}) = 2,8 \text{ mln PLN}$ – podwyższenie opłaty stałej od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej (dla celów obliczeniowych w ocenie skutków regulacji przyjęto niezmienną liczbę wniosków w kolejnych latach),
- potencjalne korzyści z tytułu wzrostu dochodów podatkowych w związku z poprawą konkurencyjności gospodarki na skutek szybszych postępowań sądowych wpływających na wykonywanie działalności gospodarczej – brak możliwości oszacowania,
- potencjalne korzyści z tytułu skrócenia postępowań sądowych – zmniejszenie wydatków przeznaczanych na odszkodowania dla skarżących z tytułu przewlekłych postępowań (w 2014 r. ogólna kwota zasądzonych odszkodowań z tytułu skarg na przewlekłość postępowań wyniosła 4,8 mln PLN).

Skrócenie drogi sądowej postępowań postarbitrażowych poprzez wprowadzenie ich jednoinstancyjności powinno obniżyć koszty tych postępowań w poszczególnych sprawach. Wyliczenie oszczędności wymagałoby jednak przejrzenia akt wszystkich postępowań postarbitrażowych – biorąc pod uwagę nakład pracy z tym związany oraz fakt, że dotyczy to zaledwie ok. 300 spraw wpływających rocznie, nie przedstawiano wyliczenia w tym zakresie. Należy mieć też na uwadze, że o ile prawdopodobnie zmniejszy się koszt jednostkowego postępowania, to ze względu na zakładany wzrost ogólnej liczby postępowań postarbitrażowych całkowity nakład środków sądów na takie postępowania może nie ulec zmianie. Stąd przyjęto, że oszczędności wynikające z obniżenia kosztów dla pojedynczej sprawy zostaną przeznaczone na obsługę dodatkowych postępowań postarbitrażowych.

Natomiast jeśli chodzi o kwestię przekazania spraw o uchylenie wyroku sądu polubownego oraz o uznanie albo stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą lub ugody zawartej przed sądem polubownym za granicą sądom apelacyjnym albo Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie to należy mieć na uwadze, że obecnie sądy apelacyjne nie są wyłączone ze spraw postarbitrażowych, rozpoznają bowiem apelacje i zażalenia. Skala obciążenia sądów skargami o uchylenie wyroku sądu polubownego oraz o uznanie/stwierdzenie wykonalności sądu polubownego nie jest duża (ok. 300 spraw rocznie). W wyniku zmian wprowadzających jednoinstancyjność postępowań postarbitrażowych sądy nie będą zatem dodatkowo obciążone. Sąd Apelacyjny w Warszawie będzie właściwy jedynie w przypadku braku innej podstawy właściwości miejscowej.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki								
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2014 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
	przedsiębiorcy / osoby korzystające z mediacji	7,95	19,9	31,94	43,9	55,9	55,9	495
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	szybsze rozwiązywanie sporów wynikające z wybrania mediacji zamiast drogi sądowej, oszczędność czasu związana z uproszczeniem rozliczenia podatkowego (zmiany w zakresie podatku dochodowego) – brak kłopotliwego i pracochłonnego korygowania zeznań podatkowych (w zakresie kosztów) z lat poprzednich i zapłaty powstałych wskutek tego zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	szybsze rozwiązywanie sporów wynikające z wybrania mediacji zamiast drogi sądowej, oszczędność czasu związana z uproszczeniem rozliczenia podatkowego (zmiany w zakresie podatku dochodowego) – brak kłopotliwego i pracochłonnego korygowania zeznań podatkowych (w zakresie kosztów) z lat poprzednich i zapłaty powstałych wskutek tego zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	szybsze rozwiązywanie sporów wynikające z wybrania mediacji zamiast drogi sądowej						
	(dodaj/usuń)							
Niemierzalne	(dodaj/usuń)							
	(dodaj/usuń)							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Powyższe wyliczenia są szacunkowe i wynikają z przyjętego scenariusza, że w I roku funkcjonowania rozwiązań liczba spraw skierowanych do mediacji wzrośnie do 20 tys., następnie w kolejnych latach corocznie o 20 tys., natomiast w V roku liczba spraw w mediacji wyniesie 100 tys.</p> <p>Źródła danych i przyjęte założenia zostały opisane w pkt 6 niniejszej oceny skutków regulacji.</p> <p>Korzyści dla podmiotów korzystających z mediacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> – $(23,5\% - 5\%) \times 15 \text{ tys. PLN} \times (20\ 000 - 7670) \times 18\%$ (odsetek zawartych ugód) = 6,5 mln PLN (w pierwszym roku obowiązywania regulacji (rok „0”), w kolejnych odpowiednio więcej z uwagi na wzrost udziału mediacji w rozstrzygnięciu sporów) – oszczędności dla podmiotów z tytułu skorzystania z mediacji zamiast postępowania sądowego. Ponadto dodatkowy wzrost korzyści wystąpi w sytuacji, gdy zwiększy się odsetek zawieranych ugód, – 0,75 mln PLN – zaliczenie kosztów mediacji do kosztów sądowych, 							

	<p>– 0,7 mln PLN = $(1 - \frac{3}{4}) \times (275+535+521+57) \times 5\% \times 15 \text{ tys. PLN} \times 20\,000/7670$ – zwrot całej opłaty sądowej, jeżeli zawarto ugodę przed rozpoczęciem rozprawy (wielkość dla roku „0”, w kolejnych latach odpowiednio więcej).</p> <p>Ponadto szacuje się, że wartość należności zwróconych przez dłużników w wyniku ugody tylko w pierwszym roku działania regulacji może wynieść ok. 1,44 mld PLN.</p>
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☒ zmniejszenie liczby dokumentów ☒ zmniejszenie liczby procedur ☒ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☒ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

- Skrócenie czasu na załatwienie sprawy – w wyniku zakładanego większego wykorzystania polubownych metod rozwiązywania sporów nastąpi skrócenie czasu w odniesieniu do rozwiązywania sporów; mediacja gospodarcza trwa zazwyczaj nie dłużej niż 6 tygodni. Ociążenie sądów skróci średni czas trwania postępowania sądowego. Procedura mediacyjna wiąże się z mniejszą liczbą procedur i dokumentów.
- Zwiększenie liczby dokumentów / zwiększenie liczby procedur – zakładane są obowiązki informacyjne dla stron i sądu. Obowiązki te mają jednak na celu zachęcenie do załatwiania spraw metodami polubownymi, co w konsekwencji powinno spowodować zmniejszenie obciążeń związanych z załatwieniem sporu (dla sądu – mniejsze obciążenia/koszty sądowe wynikające z mniejszej liczby spraw, dla stron sporu – mniejsze obciążenia z tytułu tego, że polubowne metody są mniej obciążające proceduralnie i kosztowo niż spór sądowy).

9. Wpływ na rynek pracy

Wzrost zapotrzebowania na mediatorów oraz ewentualne zapobieżenie bankructwa przedsiębiorcy będącego stroną mediacji w przypadku pozytywnego rozwiązania sporu finansowego z kontrahentem (utrzymanie miejsc pracy)

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☐ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☐ zdrowie
☐ inne:		

Omówienie wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie przepisów w 2016 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Wzrost liczby spraw kierowanych do mediacji do 100 tys. rocznie w V roku funkcjonowania rozwiązań.

Skrócenie czasu trwania postępowań sądowych i poprawa ich sprawności oraz niższa liczba spraw przewlekłych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Analiza symulacyjna BPMN

Warszawa, 5 maja 2015 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1749.2014 / 21/mn

dot.: RM-10-123-14 z 30 kwietnia 2015 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Artur Nowak-Far

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament ds. Rady Ministrów

Minister Gospodarki

wpłynęło

05-05-2015

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

w sprawie sposobu prowadzenia listy stałych mediatorów, trybu wpisywania i skreślenia z listy, umieszczania na liście i aktualizacji danych, sposobu potwierdzania spełnienia warunków wpisywania na listę, wzoru formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów, a także rodzajów dokumentów załączanych do wniosku

Na podstawie art. 157e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133 i 509) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób prowadzenia listy stałych mediatorów oraz tryb wpisywania i skreślenia z listy;
- 2) sposób umieszczania danych na liście i ich aktualizacji;
- 3) sposób potwierdzania spełnienia warunków wpisania na listę;
- 4) rodzaje dokumentów załączanych do wniosku;
- 5) wzór formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów.

§ 2. Pisemny wniosek o wpis na listę stałych mediatorów składa się do prezesa wybranego sądu okręgowego, w obszarze właściwości którego stały mediator będzie ustanowiony, na urzędowym formularzu według wzoru określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. 1. Osoba fizyczna ubiegająca się o wpis na listę stałych mediatorów załącza do wniosku dokumenty potwierdzające wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji.

2. Osoba fizyczna ubiegająca się o wpis może dołączyć w szczególności informację o liczbie przeprowadzonych mediacji, spis wydanych publikacji naukowych na temat mediacji, opinie ośrodków mediacyjnych oraz osób fizycznych o posiadanej wiedzy i umiejętnościach w zakresie mediacji.

3. Jeżeli wniosek nie został wniesiony na urzędowym formularzu albo nie dołączono dokumentów, o których mowa w ust. 1. prezes sądu okręgowego wzywa osobę ubiegającą się o wpis do złożenia wniosku na urzędowym formularzu oraz do dołączenia wymaganych dokumentów – w terminie 7 dni – pod rygorem odmowy wpisu na listę.

4. Prezes sądu okręgowego może wezwać osobę ubiegającą się o wpis do złożenia dodatkowych wyjaśnień na piśmie lub ustnie – w terminie 7 dni – pod rygorem odmowy wpisu na listę.

§ 5. Prezes sądu okręgowego wpisze osobę ubiegającą się o wpis na listę stałych mediatorów po stwierdzeniu spełnienia warunków, o których mowa w art. 183 2 § 1 i 2 oraz 3a ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego oraz po ustaleniu, że nie została już wpisana na listę stałych mediatorów przez prezesa innego sądu.

§ 6. W przypadku zmiany danych, prezes sądu okręgowego dokonuje aktualizacji listy.

§ 7. Stały mediator zawiadomi właściwego miejscowo prezesa sądu okręgowego o przemijającej przeszkodzie w wykonywaniu czynności mediatora oraz o czasie trwania takiej przeszkody.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

**Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Sprawiedliwości
z dnia ... (poz. ...)**

WZÓR¹⁾

Prezes Sądu Okręgowego w .....

FORMULARZ WNIOSKU O WPIS NA LISTĘ STAŁYCH MEDIATORÓW

1. Imię i nazwisko osoby ubiegającej się o wpis

.....

2. Adres osoby ubiegającej się o wpis

.....

.....

.....

3. Wskazanie danych osoby ubiegającej się o wpis, które zostaną zamieszczone na liście stałych mediatorów:

1) imię i nazwisko

.....

2) rok urodzenia

.....

3) adres do korespondencji

.....

4) numer telefonu, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis

.....

5) adres poczty elektronicznej, na wniosek osoby ubiegającej się o wpis

.....

6) informacja dotycząca wykształcenia i przebytych szkoleń

.....

.....

.....

.....

7) dane dotyczące specjalizacji

.....

.....

.....

4. Oświadczam, że nie zostałam/em wpisana/y na listę stałych mediatorów w sprawach cywilnych przez prezesa innego sądu okręgowego:

Tak²⁾

Nie

Jeżeli tak, to na podstawie jakiej decyzji i w jakich sądach:

.....

.....

.....

5. Oświadczam, że posiadam pełną zdolność do czynności prawnych:

Tak   Nie

6. Oświadczam, że korzystam w pełni praw publicznych:

Tak   Nie

7. Oświadczam, że nie jestem sędzią (nie dotyczy sędziego w stanie spoczynku):

Tak   Nie

8. Oświadczam, że ukończyłam/em 26 rok życia:

Tak   Nie

9. Oświadczam, że znam język polski:

Tak   Nie

10. Oświadczam, że posiadam wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji:

Tak   Nie

11.²⁾ Oświadczam, że nie zostałam/em prawomocnie skazana/y za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz że nie są prowadzone przeciwko mnie postępowania o takie przestępstwa.

Oświadczam, że zostałam/em prawomocnie skazana/y za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Oświadczam, że jest prowadzone przeciwko mnie postępowanie o umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia dotyczącego karalności i toczących się przeciwko mnie postępowań na podstawie art. 233 Kodeksu karnego.

.....

data i podpis osoby ubiegającej się o wpis

12. Wykaz załączników dołączonych do wniosku³⁾ :

.....
.....
.....
.....
.....

Objaśnienia:

- 1) Wypełnia osoba ubiegająca się o wpis na listę stałych mediatorów.
- 2) Niepotrzebne skreślić.
- 3) Do wniosku należy dołączyć w szczególności: odpisy dokumentów potwierdzających odbycie szkoleń z zakresu mediacji; opinię ośrodka mediacyjnego, do którego należy osoba ubiegająca się o wpis albo opinię ośrodka mediacyjnego lub osoby fizycznej o wiedzy i umiejętnościach w zakresie mediacji osoby ubiegającej się o wpis, oświadczenie dotyczące doświadczenia w zakresie przeprowadzania mediacji, w tym o liczbie przeprowadzonych mediacji.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia ma na celu realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 157e ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133), wprowadzonego ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. z ... poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. W obecnych uregulowaniach brak co do zasady wymogów kwalifikacji dla mediatorów, określenia sposobu prowadzenia list mediatorów oraz weryfikacji list. Korzystanie z pracy mediatorów o wysokim poziomie wiedzy i umiejętności profesjonalnych w zakresie prowadzenia mediacji jest kluczowym zagadnieniem dla prawidłowego toku postępowania, w szczególności w sprawach, w których sąd kieruje strony do mediacji. Projekt ustawy wprowadza w kodeksie postępowania cywilnego wymogi kwalifikacji stałych mediatorów a także wyposaża prezesa sądu okręgowego w kompetencje dokonywania wpisu osoby fizycznej spełniającej ustawowe warunki do na listę stałych mediatorów, prowadzenia listy stałych mediatorów oraz skreślenia z niej. Wprowadzenie regulacji dotyczących sposobu prowadzenia list stałych mediatorów przez prezesa sądu okręgowego, szczegółowego trybu wpisywania i skreślenia mediatora z listy stałych mediatorów, określenia sposobu potwierdzania ustawowych wymogów, wskazania rodzaju dokumentów potwierdzających spełnienie warunków a także wzór formularza wniosku o wpis na listę stałych mediatorów jest konieczne w celu ujednoczenia wniosków o wpis i zapewnienia sprawnego postępowania kwalifikacyjnego, a także ułatwienia dostępu do aktualnej i wiarygodnej informacji o mediatorach, ich kwalifikacjach oraz zakresie specjalizacji. W rezultacie proponowane rozwiązania umożliwią korzystanie z usług mediatorów o wysokim poziomie profesjonalizmu, co jest szczególnie istotne w mediacjach ze skierowania sądu.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

**w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków
mediatora w postępowaniu cywilnym**

Na podstawie art. 98¹ § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wysokość wynagrodzenia mediatora za prowadzenie mediacji w sprawach cywilnych wszczętej na podstawie skierowania sądu oraz wydatki mediatora podlegające zwrotowi.

§ 2. 1. W sprawach o prawa majątkowe wynagrodzenie mediatora wynosi ... wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż ... złotych i nie więcej niż ... złotych za całość postępowania mediacyjnego przeprowadzonego w wyznaczonym przez sąd czasie mediacji.

2. W sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić oraz o prawa niemajątkowe, wynagrodzenie mediatora za postępowanie mediacyjne przeprowadzone w wyznaczonym przez sąd czasie wynosi: za pierwsze posiedzenie ... złotych, za każde kolejne – ... złotych, łącznie nie więcej niż ... złotych.

§ 3. W mediacji ze skierowania sądu strony nie mogą ustalić z mediatorem wyższego wynagrodzenia niż określone w § 2.

§ 4. Zwrotowi podlegają udokumentowane i niezbędne wydatki mediatora poniesione w związku z przeprowadzeniem mediacji na pokrycie kosztów:

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 293, 379, 435, 567, 616, 945, 1091, 1161, 1296, 1585, 1626 i 1924 oraz z 2015 r. poz. 2, 4, 218 i 539.

- 1) przejazdów – w wysokości i na warunkach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej i samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju;
- 2) wynajmu pomieszczenia niezbędnego do przeprowadzenia posiedzenia mediacyjnego, w wysokości nieprzekraczającej 70 złotych za jedno posiedzenie;
- 3) korespondencji, w wysokości nieprzekraczającej 30 złotych.

§ 5. Wydatki mediator dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia.

§ 6. W razie nie przystąpienia stron do mediacji, mediatorowi przysługuje zwrot poniesionych wydatków w wysokości ... złotych.

§ 7. Wynagrodzenie mediatora, będącego podatnikiem zobowiązanym do rozliczenia podatku od towarów i usług, określone w § 2 oraz wydatki mediatora, o których mowa w § 4, podwyższa się o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.²⁾

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

---

²⁾ Rozporządzenie niniejsze było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 listopada 2005 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 poz.218), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zgodnie z art. 12 ustawy z dnia ... o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. poz. ...).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia ma na celu realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 98¹ § 4 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) zmienionego ustawą z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. z ... poz. ...), zwanej dalej „ustawą”.

Celem zmian polegających na istotnym podwyższeniu stawek mediatorów jest zapewnienie wysokiej jakości usług mediacyjnych i zagwarantowanie, że mediacje ze skierowania sądu będą prowadzone przez wykwalifikowanych mediatorów.

Propozycje zmian kładą nacisk na znaczenie sprawności postępowania przy prowadzeniu postępowania mediacyjnego. Szybkość tego postępowania, efekty w postaci odciążenia sądów i korzyść jaką odniosą strony z szybszego rozwiązania konfliktu zależy w dużej mierze od tego, jak sprawnie mediator poprowadzi mediację. Dlatego nowelizacja zmienia upoważnienie ustawowe art. 98¹ § 1 kpc wprowadzając kryterium sprawności postępowania. Wysokość wynagrodzenia mediatora powinna zostać określona, biorąc pod uwagę również ten aspekt, dlatego w rozporządzeniu zaproponowano wyższe stawki za przeprowadzenie pierwszego posiedzenia mediacyjnego, natomiast niższe za każde kolejne posiedzenie – w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz o prawa niemajątkowe. W rezultacie mediatorzy powinni zostać zmotywowani do takiego prowadzenia mediacji, aby nie doprowadzała ona do zbędnego przedłużania postępowania. Stawki wynagrodzenia mediatorów zostały podwyższone w taki sposób, aby przyciągnąć najlepszych specjalistów i profesjonalizować usługi mediacyjne.

Dotychczas ograniczeniem w podwyższeniu stawek był wzgląd na sytuację osób ubogich. Wynagrodzenie mediatorów zostało określone na niskim poziomie, aby umożliwić dostęp do usług mediacyjnych także osobom niezamożnym. Działo się to jednak ze szkodą dla nienależycie wynagradzanych mediatorów oraz dla całego rynku mediacji, który nie rozwinął się w pożądanym kierunku. W wyniku zmian proponowanych w projekcie ustawy wprowadzona zostaje możliwość zaliczenia kosztów mediacji do kosztów sądowych – wydatków – a tym samym możliwość zwolnienia strony ubogiej od kosztów mediacji. Pomimo tego zasadą pozostaje zaliczanie kosztów mediacji prowadzonej na skutek skierowania przez sąd do niezbędnych kosztów procesu. Chociaż mediacja odbywa się ze

skierowania sądu, płacą za nią strony, a koszty mediacji, stanowiące część kosztów sądowych, będzie rozliczał sąd w postanowieniu kończącym postępowanie na zasadach ogólnych. Dopiero gdy strona wykaże, że bez uszczerbku utrzymania dla siebie i rodziny nie może ponieść tych kosztów, sąd zwolni ją od kosztów. W rezultacie kosztami mediacji ze skierowania sądu może zostać obciążony Skarb Państwa. Decydując o wysokości wynagrodzenia mediatora za mediację ze skierowania sądu, należy więc wyważyć słusze interesy mediatorów oraz stron i Skarbu Państwa.

Rozporządzenie dotyczy jedynie mediacji ze skierowania sądu. Wynagrodzenie mediatorów we wszelkich mediacjach prowadzone na podstawie umowy stron nie będzie regulowane i pozostanie całkowicie zależne od woli stron.

Strony kierowane przez sąd do mediacji powinny wiedzieć z jakimi kosztami to się wiąże. Sędzia nakłaniając do mediacji, powinien przekazać stronom pełną informację o podstawowych zasadach mediacji, a także o jej kosztach, aby strony mogły podjąć najbardziej optymalną dla nich decyzję. Aktualne stawki zostały zmodyfikowane w taki sposób, aby zachęcały strony do korzystania z mediacji, a zarazem odpowiadały potrzebom mediatorów.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. Termin ten jest spójny z terminem wejścia w życie przepisów ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia

**zmieniające rozporządzenie z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów
powszechnych**

Na podstawie art. 41 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 133 i 509) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. 2014 r. poz. 259) wprowadza się następujące zmiany:

1) w dziale III dodaje się rozdział 2a w brzmieniu:

„Rozdział 2a

Spotkanie informacyjne

§ 63 a. W sprawach, w których możliwe jest polubowne rozwiązanie sporu i po rozważeniu celowości, przewodniczący może, przed wyznaczeniem pierwszej rozprawy lub posiedzenia jawnego, wyznaczyć spotkanie informacyjne lub wezwać strony na spotkanie informacyjne prowadzone przez referendarza sądowego, urzędnika sądowego, asystenta sędziego lub stałego mediatora, w celu zapoznania stron z możliwościami i korzyściami wynikającymi z polubownego rozwiązania sporu, w szczególności mediacji.

§ 63 b. Na spotkanie informacyjne wzywane są strony pod rygorem obciążenia kosztami stawiennictwa strony przeciwnej, pełnomocników stron nie zawiadamia się.

§ 63 c. W przypadku gdy spotkanie informacyjne jest prowadzone przez sędziego, może to być inny sędzia niż referent sprawy.

§ 63 d. Spotkanie informacyjne może być prowadzone przez stałego mediatora, o ile zgodzi się poprowadzić je nieodpłatnie.

§ 63 e. Wyznaczenie spotkania informacyjnego pozostaje bez wpływu na termin wyznaczenia pierwszej rozprawy lub posiedzenia niejawnego w sprawach nowych.

§ 63 f. Spotkanie informacyjne może być wyznaczone także poza budynkiem sądu za zgodą prezesa sądu.

§ 63 g. Spotkania informacyjne mogą być wyznaczane grupowo dla stron więcej niż jednej sprawy.

§ 63 h. Ze spotkania informacyjnego sporządza się notatkę urzędową zawierającą informację o stawiennictwie stron, do której dołącza się zwrotne potwierdzenia odbioru wezwania na spotkanie oraz pisma przedłożone przez strony. Notatkę wraz z załącznikami dołącza się do akt sprawy.”;

2) po § 130 dodaje się § 131 w brzmieniu:

„§ 131. W razie odmowy zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, odpis postanowienia doręcza się również mediatorowi.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów proponuje wprowadzenie nowego rozwiązania polegającego na możliwości nakazania stronom udziału w spotkaniu informacyjnym dotyczącym mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów, przed wyznaczeniem pierwszego posiedzenia przeznaczonego na rozprawę.

Instytucja spotkania informacyjnego została przewidziana w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/52/WE z 21 maja 2008 r. w sprawie niektórych aspektów mediacji w sprawach cywilnych i handlowych (w art. 5 ust. 1). Spotkanie stanowi dodatkową formę zachęcania do mediacji lub wyboru innego rodzaju metody pozasądowego rozwiązania sporu poprzez informowanie poza rozprawą o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją i innymi metodami polubownego rozwiązywania sporów. Sposób przeprowadzania spotkań informacyjnych może być zróżnicowany i zależeć od indywidualnych możliwości organizacyjnych w poszczególnych sądach. Spotkania informacyjne będą mogli prowadzić sędziowie, referendarze sądowi, asystenci sędziego, a także wyznaczeni i odpowiednio przeszkoleni urzędnicy sądowi. Nie ma przy tym przeszkód, aby spotkanie prowadzili inni sędziowie niż referenci w sprawie. Przewodniczący będzie mógł więc albo wezwać strony na wyznaczone przez siebie spotkanie informacyjne, albo wezwać strony na spotkanie informacyjne prowadzone przez innego sędziego, referendarza, przeszkolonego urzędnika sądowego, asystenta sędziego lub stałego mediatora. Spotkania mogą być prowadzone przez mediatorów, o ile zgodzą się poprowadzić je nieodpłatnie. Osoby wpisane na listę stałych mediatorów, których wiedza i umiejętności będą podlegały weryfikacji, zapewnią odpowiednią jakość udzielanych informacji. Decyzja, z którymi indywidualnymi mediatorami lub ośrodkami mediacyjnymi nawiązać współpracę, aby zagwarantować właściwy poziom prowadzonych spotkań i rzetelność udzielanych informacji, będzie należała do prezesa właściwego sądu. Spotkania informacyjne prowadzone przez mediatorów mogłyby odbywać się w ramach dyżurów mediacyjnych. Już dzisiaj dyżury mediatorów odbywają się w niektórych sądach na podstawie porozumień zawartych pomiędzy działającymi lokalnie ośrodkami mediacyjnymi i prezesami właściwych sądów, przy aktywnym wsparciu koordynatorów ds. mediacji. Organizowane mogą być również grupowe spotkania informacyjne, w których mogłyby uczestniczyć strony więcej niż jednej

sprawy. Za zgodą prezesa spotkania informacyjne mogą być również organizowane poza budynkiem sądu.

Kwestie organizacyjne związane z prowadzeniem spotkań informacyjnych uregulowane zostały w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 259) w taki sposób, aby pozostawić sądom możliwie szeroką swobodę w tym zakresie. Celem właściwie przeprowadzonego spotkania informacyjnego jest przekonanie stron do wyboru polubownego sposobu rozwiązania sporu na jak najwcześniejszym etapie procesu sądowego. Gdy w wyniku mediacji strony zawrą ugodę, postępowanie sądowe zostanie umorzone. W rezultacie nie będzie potrzeby wyznaczania rozprawy i merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, a postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.

Ze spotkania informacyjnego nie będzie sporządzany protokół. Nie ma też potrzeby, aby prowadzący spotkanie dysponował aktami sprawy. Spotkanie przyczyni się do osiągnięcia zakładanego celu, czyli przekonania stron do polubownego rozwiązania sprawy jedynie wówczas, gdy strony na nie przybędą. Konieczne będzie sporządzenie przez osobę prowadzącą spotkanie notatki dotyczącej stawiennictwa stron, dołączenia zwrotnych poświadczeń odbioru wezwania oraz ewentualnych pism stron wyjaśniających przyczyny niestawiennictwa. Projekt ustawy przewiduje, że w przypadku nieuzasadnionej nieobecności strony na spotkaniu informacyjnym, sąd będzie miał możliwość obciążenia strony kosztami nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony przeciwnej w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Wprowadzenie obowiązku zawiadomienia mediatora o odmowie zatwierdzenia ugody w całości lub w części, poprzez przesłanie odpisu postanowienia, umożliwi mediatorowi uzyskanie informacji zwrotnej o ewentualnej wadliwości treści ugody, niewłaściwego jej sformułowania, sprzeczności z prawem czy zasadami współżycia społecznego. W konsekwencji podniesie poziom pracy mediatorów, w szczególności ich wiedzę o prawnych aspektach dopuszczalności i skuteczności ugód w danym rodzaju spraw.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia

zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

Na podstawie art. 16 ust. 2 i 3 oraz art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2014 r. poz. 635 i 1778) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) w § 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zasądzając opłatę za czynności adwokata z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy adwokata, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pracy adwokata w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. z ... poz. ...), zwana dalej „ustawą”, wprowadza rozwiązania, które skupiają się w trzech zasadniczych blokach: kwestiach procesowych, zagadnieniach ekonomicznych oraz administracyjnych. W konsekwencji uzasadnione są zmiany obecnie obowiązujących rozporządzeń, w tym rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461).

Obecnie brak jest regulacji wyraźnie wskazującej na możliwość zasądzenia wyższych kosztów uwzględniających zaangażowanie pełnomocnika w czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również na etapie przedsądowym. Zmiana rozporządzenia ma zachęcić adwokatów do proponowania mediacji i innych pozasądowych metod, jako sposobu rozwiązania sporu, również przed wszczęciem postępowania sądowego. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, sąd weźmie pod uwagę czynności podjęte przez pełnomocnika w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. Termin ten jest spójny z terminem wejścia w życie przepisów ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia

**zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz
ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę
prawnego ustanowionego z urzędu**

Na podstawie art. 22³ ust. 2 i art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637 i 1778) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490) w § 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia.”.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 r.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia ... o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów (Dz. U. z ... poz. ...), zwana dalej „ustawą”, wprowadza rozwiązania, które skupiają się w trzech zasadniczych blokach: kwestiach procesowych, zagadnieniach ekonomicznych oraz administracyjnych. W konsekwencji uzasadnione są zmiany obecnie obowiązujących rozporządzeń, w tym rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

Obecnie brak jest regulacji wyraźnie wskazującej na możliwość zasądzenia wyższych kosztów uwzględniających zaangażowanie pełnomocnika w czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również na etapie przedsądowym. Zmiana rozporządzenia ma zachęcić radców prawnych do proponowania mediacji i innych pozasądowych metod, jako sposobu rozwiązania sporu, również przed wszczęciem postępowania sądowego. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez profesjonalnego pełnomocnika, sąd weźmie pod uwagę czynności podjęte przez pełnomocnika w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2016 r. Termin ten jest spójny z terminem wejścia w życie przepisów ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych, a zatem nie podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Raport
z analizy obowiązujących przepisów
prawa dotyczących mediacji i symulacji
ich zmian
z wykorzystaniem standardu BPMN

Raport przygotowany przez Instytut Logistyki i Magazynowania w Poznaniu
działający na podstawie ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych

Poznań 2015

Kluczowe wnioski raportu

1. Z przeprowadzonej analizy symulacyjnej wynika, że zmiany planowane w projekcie ustawy zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów wpłyną w sposób znaczący na skrócenie minimalnego czasu długości rozwiązywania sporów sądowych z wykorzystaniem mediacji z 7 do 3 miesięcy (zgodnie z Wykresem nr 1). Minimalny czas sporu to najkrótszy możliwy czas rozwiązania sporu z wykorzystaniem mediacji.

Obecnie wynosi 7 miesięcy (po skierowaniu stron do mediacji na rozprawie, zawarciu ugody i jej zatwierdzeniu). W wyniku zastosowania rozwiązań przewidzianych w projekcie skróci się do 3 miesięcy

2. Maksymalny czas rozwiązywania sporu na drodze sądowej nie ulegnie zmianie w analizowanych latach (zgodnie z Wykresem nr 2).

Obecnie maksymalny czas obejmuje: skierowanie stron do mediacji na pierwszej rozprawie, brak ugody, rozstrzygnięcie sprawy przez sąd na rozprawie.

Po zmianach będzie to: analiza potencjału mediacyjnego sprawy, skierowanie stron na spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne z udziałem stron, brak ugody, rozstrzygnięcie sprawy przez sąd na rozprawie.

3. Średni czas rozwiązywania sporu maleje systematycznie w kolejnych latach od wdrożenia proponowanych zmian (zgodnie z Wykresem nr 3).

Skrócenie czasu postępowań sądowych będzie tym bardziej znaczące, im więcej spraw rozwiązywanych będzie w drodze mediacji.

Wstęp

Ministerstwo Gospodarki, przygotowując projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów, zastosował nowatorskie wykorzystanie notacji Business Process Modeling (BPMN) w procesie zmiany prawa.

W celu weryfikacji działań przygotowanych w ramach projektu podjęto współpracę z Instytutem Logistyki i Magazynowania w praktycznych działaniach odnoszących się do analizy obowiązujących przepisów prawa w obszarze jednej z pozasądowych metod rozwiązania sporu, a mianowicie mediacji. Niniejszy dokument jest opisem wykonanych prac w ramach działalności statutowej przez Instytut Logistyki i Magazynowania w ramach audytu obowiązujących przepisów prawa oraz modelowania i symulacji ich zmian. Audyt obowiązujących przepisów miał na celu zamodelowanie przebiegu zidentyfikowanych procesów w ramach obowiązujących przepisów oraz oceny kompletności, logiki i wąskich gardeł w obowiązujących przepisach prawa oraz znalezienie błędów w zdefiniowanych procesach. Modelowanie i symulacja zmian prawa miała na celu ocenę poprawności zaproponowanych zmian oraz zapewnienie logiki przebiegu procesów i nadanie jednoznaczności i zrozumiałości zmienianym przepisom prawa.

1. Cel i zakres wykonanych prac

Pierwszym celem prac była analiza obowiązujących przepisów prawa ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego w obszarze dotyczącym mediacji (Dział II. Postępowanie przed sądami pierwszej instancji, Rozdział 1. Mediacja i postępowania pojednawcze, Oddział 1. Mediacja). Zakres prac audytu obowiązujących przepisów objął następujące zadania:

- analiza wskazanych powyżej przepisów prawa,
- identyfikacja procesów zdefiniowanych w analizowanych przepisach prawa,
- przygotowanie schematów BPMN odzwierciedlających przebieg istniejących procesów w przepisach prawa,
- weryfikacja modelu z praktykami,
- ocena kompletności, logiki obowiązujących przepisów prawa oraz znalezienie błędów w zdefiniowanych procesach,
- opracowanie kierunków zmian przepisów w celu uproszczenia prawa i optymalizacji analizowanych procesów.

W toku analizy przepisów prawa zidentyfikowano cztery procesy w obszarze mediacji, które zobrazowano na schematach BPMN:

- mediacja inicjowana umową pomiędzy stronami sporu,
- mediacja inicjowana wnioskiem o mediację,
- mediacja inicjowana podczas rozprawy przez sąd,
- mediacja inicjowana podczas posiedzenia niejawnego przez sąd.

Dla każdego z procesów, uwzględniających obowiązujące zapisy prawa, przygotowano schematy BPMN, które stanowią załączniki nr 1, 2, 3 i 4 do niniejszego dokumentu.

Drugim celem była identyfikacja zmian procesowych w wyniku przyjętych zmian prawa i ich zamodelowanie na schematach BPMN. Pozwoliło to na bieżące sprawdzanie, czy przyjęte zmiany prawa nie wpływają negatywnie na kompletność i logikę zmienianych przepisów prawa oraz znalezienie błędów w zdefiniowanych procesach. Zakres prac tego etapu objął następujące zadania:

- analiza propozycji zmian prawa,
- przygotowanie schematów BPMN przebiegu procesów mediacji uwzględniając propozycje zmian prawa,
- weryfikacja modelu z praktykami,
- ocena kompletności, logiki zmienionych przepisów prawa oraz znalezienie błędów w zdefiniowanych procesach,
- opracowanie kierunków zmian przepisów w celu poprawy zmienionego prawa i optymalizacji analizowanych procesów.

Dla każdego z procesów uwzględniających propozycje zmiany prawa przygotowano schematy BPMN, które stanowią załączniki nr 5, 6, 7 i 8 do niniejszego dokumentu.

Trzecim celem było przeprowadzenie symulacji dla procesu mediacji inicjowanej podczas rozprawy przez sąd i wyznaczenie średniego czasu trwania procesu docelowego na tle obecnie obowiązującej regulacji prawnej. Zbadano również wartości brzegowe przyjętych scenariuszy (najkrótszy i najdłuższy czas przepływu). Zakres prac tego etapu objął następujące zadania:

- określenie i uzgodnienie celu symulacji,
- wybór zmian, które będą podlegać symulacji,
- adaptacja schematów na potrzeby symulacji,
- zebranie danych historycznych niezbędnych do przeprowadzenia symulacji,
- przeprowadzenie symulacji według ustalonych scenariuszy,
- wygenerowanie raportów odzwierciedlających efekty zmian.

Dla celów symulacji przygotowano zaadaptowane schematy BPMN, które stanowią załączniki nr 9, 10 do niniejszego dokumentu.

2. Zidentyfikowane problemy podczas audytu obecnych przepisów

Analiza przepisów prawa i odwzorowanie uregulowanych procesów na schematach BPMN pozwoliła na ocenę kompletności, logiki obowiązujących przepisów prawa oraz znalezienie błędów w zdefiniowanych procesach. W wyniku tych prac zidentyfikowano elementy, które wymagają doprecyzowania, zmiany lub eliminacji. Wnioski z analizy przedstawiono w poniższej tabeli, definiując także propozycje zmian jakie należy wykonać aby wyeliminować zidentyfikowany problem. Należy zaznaczyć, że finalnie w toku prac legislacyjnych nad zmianą przepisów dotyczących mediacji nie uwzględniono wszystkich propozycji zmian zdefiniowanych w Tabeli nr 1 z uwagi na

ograniczenia co do skali wprowadzanych zmian, a także wyniki dyskusji podczas procesu legislacyjnego.

Tabela nr 1. Opis problemów zidentyfikowanych podczas modelowania procesów obowiązujących przepisów
 Źródło: Opracowanie ILIM 2014

		Problemy i wnioski	
1.	Art. 183 ¹² §2 ^{1.188)}	W toku analizy przepisów nie stwierdzono wyraźnego podziału przepisów na różne tryby prowadzenia mediacji. Powoduje to problemy interpretacyjne, do którego z trybów odnoszą się konkretne przepisy. Przykładem przepisu, który wprowadza problemy interpretacyjne jest przepis Art. 183 ¹² §2 ^{1.188)} , który literalnie można interpretować, że dotyczy wszystkich trybów przeprowadzenia mediacji, natomiast faktycznie dotyczy jedynie trybu mediacji prowadzonej przed sądem, jednak nigdzie w przepisach tego nie sprecyzowano. Innym przepisem jest Art. 183 ⁶ , który odnosi się do mediacji pozasądowej, czego nie sprecyzowano w przepisach. Czytając literalnie przepisy można wnioskować, że w celu rozpoczęcia mediacji sądowej do mediatora także trafia wniosek o przeprowadzenie mediacji, natomiast w praktyce to sąd kontaktuje się z mediatorem.	Sugeruje się wyraźne rozdzielenie przepisów dotyczących poszczególnych trybów prowadzenia mediacji.
2.	Art. 183 ² §4	Analizując Art. 183 ² §4 można wywnioskować, że w przypadku gdy do mediacji skierował sąd stały mediator informuje o odmowie przeprowadzenia mediacji również sąd, czyli informuje także strony mediacji. Jak się okazuje z analizy praktyki postępowania w rzeczywistości mediator informuje o swojej decyzji jedynie sąd. Dochodzi więc do sytuacji kiedy praktyka nie odpowiada interpretacji przepisów.	Należy uspoźnić przepisy z praktyką postępowania.
3.	Art. 183 ⁶ §2 pkt 3	Zauważono dwa problemy w analizie tego przepisu. 1. Po pierwsze we wskazanym przepisie brak jest sprecyzowania terminu od jakiego liczy się czas możliwości zgłoszenia braku zgody na konkretnego mediatora przez drugą stronę mediacji. 2. Po drugie zapis rodzi problemy w logice przebiegu procesu, gdyż może dojść to takiej sytuacji, że jedna strona wyśle wniosek do mediatora, on się zgodzi a druga strona po tym fakcie nie zgodzi się na tego mediatora. Wynika z tego, że przebieg procesu wyboru mediatora nie jest skorelowany pomiędzy stronami, pomimo tego, że mają pomiędzy sobą umowę. Wprowadza to niepotrzebne komplikacje procesu.	Ad 1) należy doprecyzować czas od jakiego liczy się możliwość zgłoszenia braku zgody na konkretnego mediatora Ad 2) Proponuje się, aby wniosek do mediatora został wysyłany po uzyskaniu zgody drugiej strony na danego mediatora
4.	Art. 183 ⁶ §2 pkt 4	W analizowanym przepisie nie określono czasu maksymalnego jaki ma druga strona na wyrażenie zgody na mediację. Nie pozwala to na stwierdzenie kiedy faktycznie następuje moment kiedy mediacja nie zostaje wszczęta.	Proponuje się doprecyzowanie czasu maksymalnego, jak w przypadku innych przepisów tego artykułu.
5.	Art. 183 ⁶ §2 pkt 1-3 Art. 183 ⁸ §3	W analizowanym przepisie brakuje uregulowania w przepisach co następuje w chwili, gdy minął termin określony w przepisach, a nie nastąpiła żadna czynność. Dla przykładu przepisy nie precyzują co w przypadku, gdy wysłano wniosek do stałego mediatora, a on w terminie tygodnia nie podjął żadnych czynności, ani nie odmówił ani nie podjął się prowadzenia	Proponuje się doprecyzowanie przepisów o przypadku nieotrzymania odpowiedzi w określonym w przepisach

		mediacji. Termin określony w przepisach jest więc martwy, gdyż powstaje problem interpretacyjny co w przypadku gdy stały mediator odmówi prowadzenia mediacji po określonym w przepisach prawa czasie.	czasie.
6.	Art. 183 ⁸	Analizując treść §3 można dokonać nadinterpretacji, że warunek stwierdzony w drugim zdaniu co do sytuacji nieprowadzenia mediacji donosi się jedynie do postanowień wydanych na posiedzeniu niejawnym. Zbitek tych dwóch zdań, które nie są ze sobą powiązane może wprowadzać w błąd.	Proponuje się rozbić §3 na dwa §, czyli osobno uregulować sprawę, że postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym oraz osobno uregulować sprawę kiedy nie prowadzi się mediacji.
7.	Art. 183 ⁹	W przepisie mowa jest, że sąd może upoważnić mediatora do zapoznania się z aktami w momencie złożenia zgodnego wniosku stron do sądu. Słowo „może” oznacza jednak, że pomimo, że strony mają taką wolę sąd ma prawo podjąć decyzję negatywną.	Uważa się, że akta sprawy są na tyle istotne w przeprowadzeniu posiedzenia mediacji, że mediator powinien mieć możliwość zapoznania się z aktami spraw, o ile taka jest wola stron.
8.	Art. 183 ¹³	Przepisy nie precyzują ścieżki negatywnej przy mediacji prowadzonej przed sądem, czyli sytuacji gdy nie zawarto ugody. Zgodnie z przepisami mediator nie ma obowiązku przekazania Protokołu do sądu, gdy nie zawarto ugody. W konsekwencji teoretycznie sąd o tym fakcie dowie się w momencie stawienia się stron na rozprawę.	Proponuje się, aby doprecyzować w przepisach, aby za każdym razem mediator miał obowiązek przedłożenia Protokołu w sądzie.
9.	Art. 183 ¹⁴ §2	Przepis mówi o dwóch różnych sprawach, niemniej jednak ustawodawca postawił pomiędzy tymi sprawami zależność. Zgodnie z brzmieniem przepisu można interpretować, że nadaniu klauzuli wykonalności sąd nie dokonuje się posiedzeniu niejawnym. Sformułowanie „w przeciwnym przypadku” jest łącznikiem przeciwstawiającym dwie sytuacje. Niemniej jednak praktyka pokazuje, że nadanie klauzuli wykonalności może mieć także miejsce na posiedzeniu niejawnym.	Proponuję się podział przepisu na dwa § i nie łączenie tych dwóch spraw.
10.	Art. 183 ¹² §2 ^{1.188)} , Art. Art. 183 ¹³ , Art. 183 ¹⁴ §1	W ramach analizy wskazanych przepisów stwierdzono trzy problemy. 1. Pierwsze przepisy dublują czynności. Z jednej strony Art. 183 ¹³ nakłada obowiązek na mediatora, aby złożył Protokół z przebiegu mediacji w sądzie oraz Art. 183 ¹² §2 ^{1.188} w domyśle daje mediatorowi prawo do wystąpienia z wnioskiem do sądu o zatwierdzenie ugody (choć trzeba dopowiedzieć, że przepis ten w sposób dosłowny nie precyzuje, kto może wystąpić z wnioskiem do sądu, można jedynie z kontekstu się domyślić). Z drugiej strony zgodnie z Art. 183 ¹⁴ §1 jedna ze stron składa wniosek o niezwłoczne przeprowadzenie postępowania co do zatwierdzenia ugody. W konsekwencji proces jest nieefektywny, gdyż dwie strony mogą kontaktować się z sądem w celu zatwierdzenia ugody przed sądem.	W celu optymalizacji przebiegu procesu sugeruje się, aby mediator składając Protokół w sądzie, w przypadku zawarcia ugody, za zgodą stron i w ich imieniu, wnioskował o niezwłoczne przeprowadzenie postępowania co do zatwierdzenia ugody.

		<p>2. problem związany jest z czynnościami sądu, którego dalsze działania uzależnione są od dwóch stron. Po pierwsze czeka na Protokół od mediatora, po drugie na wniosek strony, który jest podstawą do niezwłocznego przeprowadzenia postępowania co do zatwierdzenia ugody. Sąd w przypadku braku protokołu nie ma istotnych informacji o przebiegu mediacji, aby takie postępowanie prowadzić.</p> <p>3. Art. 183¹² §2^{1.188)} w praktyce jest przepisem martwym, gdyż w praktyce to nie mediator występuje do sądu z wnioskiem o zatwierdzenie ugody, gdyż zgodnie z przepisem Art. 183¹⁴ §1 wniosek taki składa jedna ze stron.</p>	<p>Drugi</p> <p>Przepis</p>
11.	Art. 183 ¹² §1 oraz §2	<p>Przepis precyzuje, że Protokół z przebiegu mediacji podpisuje jedynie mediator. Rodzi to dwa problemy:</p> <ol style="list-style-type: none"> Po pierwsze w praktyce stosowania protokołów zazwyczaj protokół podpisywany jest przez wszystkie strony, których Protokół dotyczy. Pozwala to na uzgodnienie treści Protokołu, z którym zgadzają się wszystkie strony. Tym bardziej jest to istotne w mediacji, gdzie strony rozstrzygają pewien spór. Wiążąc dwa paragrafy 1 i 2 wynika, że w przypadku gdy ugode zamieści mediator w protokole to nie będzie ona podpisana przez strony. §2 precyzuje, że ugode zamieszcza się w protokole albo załącza się do niego. Ponadto jest mowa, że ugode podpisują strony, stąd można wnioskować, że następuje to jedynie w przypadku załączania ugody do protokołu, gdyż wtedy ugoda stanowi oddzielny dokument podpisywany przez strony. 	Proponuje się doprecyzowanie przepisów, że protokół powinien być podpisany przez mediatora i strony.
12.	Art. 183 ¹⁴ §1	Artykuł reguluje, że wnioskodawcą jest jedna ze stron. Oznacza to, że może wniosek może zostać złożony przez jedną ze stron nawet jeżeli nie ma na to zgody drugiej strony.	W przypadku uregulowania propozycji nr 8 problem zostanie rozwiązany. W przeciwnym wypadku sugeruje się, aby zmienić zapis na „wniosek stron”.
13.	Nieuregulowane w przepisach	Z analizy praktyki prowadzenia mediacji wynika, że w przypadku mediacji prowadzonej w trybie przed sądem mediator nie jest informowany o rozstrzygnięciach sądu odnośnie akceptacji ugody przez sąd.	Proponuje się doprecyzowanie w przepisach o obowiązku sądu co do poinformowania mediatora o decyzji sądu o zatwierdzeniu lub nie ugody.

4. Symulacja zmian prawa

Głównym celem symulacji zmian prawa w zakresie mediacji było wyznaczenie średniego czasu trwania procesu docelowego na tle obecnie obowiązującej regulacji prawnej. Ponadto, zbadano również wartości brzegowe przyjętych scenariuszy (najkrótszy i najdłuższy czas przepływu).

Dane historyczne i założenia do analiz uzyskano podczas bezpośrednich rozmów z ekspertami dziedzinowymi w Ministerstwie Gospodarki, wywiadów przeprowadzonych w sądach rejonowych, danych z strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości oraz z otrzymanej od MG dokumentacji (Test regulacyjny, UA55, z dn. 9 lutego 2015 r.).

4.1. Parametry symulacji

W celu przeprowadzenia symulacji procesu rozwiązywania sporów zbudowano modele analityczne dla zmapowanych procesów (załącznik nr 9 i 10) oraz wprowadzono parametry dla wszystkich czynności oraz zdarzeń procesowych. W szczególności określono czasy trwania poszczególnych zadań – określono je głównie przy pomocy funkcji statystycznych na podstawie wywiadu, oraz parametry sterujące przepływem w bramkach decyzyjnych jako prawdopodobieństwa wystąpienia danej decyzji determinującej dalszy przepływ procesu.

W poszczególnych scenariuszach symulacyjnych określono próbę badawczą na poziomie 400 spraw dziennie, generowanych systematycznie przez okres 1 roku. Poniższe tabele zawierają dane wejściowe, na podstawie których przeprowadzono symulacje.

Tabela nr 2. Założenia do symulacji - ujęcie ilościowe

Źródło: Test regulacyjny, UA55

STAN OBECNY	1 100 000	0	0	7 670	7 670	1 388
STAN PO ZMIANACH 1 rok	1 100 000	99 000	18 000	2 000	20 000	4 000
STAN PO ZMIANACH 2 rok	1 100 000	110 000	36 000	4 000	40 000	9 000
STAN PO ZMIANACH 3 rok	1 100 000	121 000	54 000	6 000	60 000	15 000
STAN PO ZMIANACH 5 rok	1 100 000	143 000	90 000	10 000	100 000	30 000
STAN PO ZMIANACH 10 rok	1 100 000	198 000	180 000	20 000	200 000	85 000

Tabela nr 3. Złożenia do symulacji - ujęcie procentowe
 Źródło: Test regulacyjny, UA55

Stan	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent	Procent
STAN OBECNY	100%	0%	0,0000%	0,6973%	0,6973%	18,119%
STAN PO ZMIANACH 1 rok	100%	9%	18,1818%	0,1998%	1,8182%	20%
STAN PO ZMIANACH 2 rok	100%	10%	32,7273%	0,4040%	3,6364%	22,5%
STAN PO ZMIANACH 3 rok	100%	11%	44,6281%	0,6129%	5,4545%	25%
STAN PO ZMIANACH 5 rok	100%	13%	62,9371%	1,0449%	9,0909%	30%
STAN PO ZMIANACH 10 rok	100%	18%	90,9091%	2,2173%	18,1818%	42,5%

W Tabeli nr 3 i nr 4 znajdują się opisy czynności, czasy ich trwania oraz parametry i nazwy zdarzeń, które zostały wykorzystane w modelach symulacyjnych.

Tabela nr 4. Parametry modelu procesu (STAN OBECNY)

Źródło: Opracowanie własne ILiM 2015 na bazie wywiadów w sądach rejonowych, statystyk z Ministerstwa Gospodarki oraz Testu regulacyjnego (UA55)

Identyfikator	Rodzaj Biznesu	Opis	Czas	Jednostka	Procent
1	Sąd/Przewodniczący	Spór	0	Miesiące	Wszystko
2	Sąd/Przewodniczący	Analiza sprawy i oczekiwanie na rozprawę	5 ¹	Miesiące	Wszystko
3	Sąd/Przewodniczący	Bramka decyzyjna – propozycja rozwiązania sprawy na drodze mediacji przedstawiana jest stronom podczas rozprawy	0	Miesiące	Mediacja 0,6973%
4	Mediator	Mediacja	42 ²	Dni	Wszystko

¹ Średnia przyjęta na podstawie wywiadów w następujących sądach: Gdańsk V Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego - 4 miesiące, Wrocław IV Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego - średnia 6 miesięcy, Poznań IX Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego - 6 miesięcy, Bydgoszcz - VIII Wydział Gospodarczych Sądu Rejonowego - 4 miesiące.

² Czas przyjęty zgodnie z Testem regulacyjnym Ministerstwa Gospodarki (UA55).

5	Strony sporu	Bramka decyzyjna	0	Miesiące	Ugoda 18,119%
6	Sąd/Przewodniczący	Zatwierdzenie ugody przed sądem	5	Dni	Wszystko
7	Sąd/Przewodniczący	Ugoda	0	Miesiące	Wszystko
8	Strony sporu	Rozprawa sąd	12,65 ³	Miesiące	Wszystko
9	Sąd/Przewodniczący	Rozstrzygnięcie sporu	0	Miesiące	Wszystko

Sparametryzowany model dla obowiązujących obecnie przepisów został poddany symulacji według następującego scenariusza:

- Czas symulacji: Skompresowany
- Zakończenie symulacji: Zakończenie transakcji
- Czas rozgrzewki: Brak
- Godziny/dzień: 8
- Dni/tydzień: 5
- Dni/miesiąc: 22
- Aktywny limit transakcji: 20000000

Model obrazujący stan prawa po wprowadzeniu zmian został utworzony na podstawie modelu obowiązującego z uwzględnieniem planowanych zmian – dodano wstępną analizę sprawy wykonywaną przez sędziego, w konsekwencji której sąd może zastosować dodatkowe czynności mające na celu zwiększenie prawdopodobieństwa rozwiązania sprawy na drodze mediacji (przekierowanie stron sporu na spotkanie informacyjne lub przeprowadzenie posiedzenia niejawnego z udziałem stron).

Tabela 5. Parametry modelu procesu – rok 1 (STAN PO ZMIANACH)

Źródło: Opracowanie własne ILiM 2015 na bazie wywiadów w sądach rejonowych, statystyk z Ministerstwa Gospodarki oraz Testu regulacyjnego (UA55)

1	Sąd/Przewodniczący	Spór	0	Miesiące	Wszystko
2	Sąd/Przewodniczący	Analiza możliwości mediacji	1	Godziny	Wszystko
3	Sąd/Przewodniczący	Bramka decyzyjna	0	Miesiące	Potencjał mediacyjny 9%
4	Strony sporu	Podproces osadzony (Spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne)	3	Tygodnie	Wszystko
5	Sąd/Przewodniczący	Bramka decyzyjna	0	Miesiące	Mediacja 18,1818%
6	Mediator	Mediacja	42	Dni	Wszystko
7	Strony sporu	Bramka decyzyjna	0	Miesiące	Ugoda 20%

³ Dane wg statystyk Ministerstwa Sprawiedliwości za III kwartały 2014 r. dotyczące średniego czasu postępowania sądowego (I instancja) w sprawach gospodarczych procesowych GC, www.ms.gov.pl.

8	Sąd/Przewodniczący	Analiza sprawy i oczekiwanie na rozprawę	4,2443(18) ⁴	Miesiące	Wszystko
9	Strony sporu	Rozprawa sąd	12,65	Miesiące	Wszystko
10	Sąd/Przewodniczący	Rozstrzygnięcie sporu	0	Miesiące	Wszystko
11	Sąd/Przewodniczący	Zatwierdzenie ugody przed sądem	5	Dni	Wszystko
12	Sąd/Przewodniczący	Uгода	0	Miesiące	Wszystko
13	Sąd/Przewodniczący	Analiza sprawy i oczekiwania na rozprawę	4,9943(18) ⁵	Miesiące	Wszystko
14	Sąd/Przewodniczący	Bramka decyzyjna - propozycja rozwiązania sprawy na drodze mediacji przedstawiana jest stronom podczas rozprawy	0	Miesiące	Rozprawa 99,8002%
15	Mediator	Mediacja	42	Dni	Wszystko
16	Strony sporu	Bramka decyzyjna	0	Miesiące	Uгода 20%
17	Sąd/Przewodniczący	Zatwierdzenie ugody przed sądem	5	Dni	Wszystko
18	Sąd/Przewodniczący	Uгода	0	Miesiące	Wszystko

Powyższe parametry, w kolejnych latach oddziaływania zmian, modyfikowano w zakresie zwiększenia liczby spraw kierowanych do mediacji oraz skuteczności mediacji zgodnie z założeniami podanymi w Tabeli nr 2 i nr 3.

4.2. Wyniki symulacji

W poniższych punktach zaprezentowano zagregowane dane stanowiące podsumowanie raportu z przeprowadzonych symulacji.

4.2.1. Minimalny czas cyklu

Minimalny czas cyklu to najkrótszy możliwy czas rozwiązania sporu w ramach analizowanego procesu zgodnie z przyjętym scenariuszem.

W modelu odzwierciedlającym stan obecny (Załącznik 9) na minimalny czas cyklu składają się następujące czynności: skierowanie sprawy do mediacji podczas pierwszej rozprawy, rozwiązanie jej w drodze mediacji, zatwierdzenie umowy przed sądem.

W modelu obrazującym stan w pierwszym roku (Załącznik 10) po zmianach ścieżka krytyczna osiągnięta jest poprzez realizację następujących czynności: analiza sprawy pod kątem posiadania potencjału mediacyjnego, skierowanie sprawy do spotkania

⁴ Czas 5 miesięcy na analizę sprawy i oczekiwanie na rozprawę (analogiczny do założonego w modelu AS IS) został zmniejszony o czas trwania analizy możliwości mediacji (czynność nr 2) oraz działania dodatkowe takie jak: spotkanie informacyjne (czynność 20) lub posiedzenie niejawne (czynność 19).

⁵ Czas 5 miesięcy na analizę sprawy i oczekiwanie na rozprawę (analogiczny do założonego w modelu AS IS) został zmniejszony o czas trwania analizy możliwości mediacji (czynność nr 2).

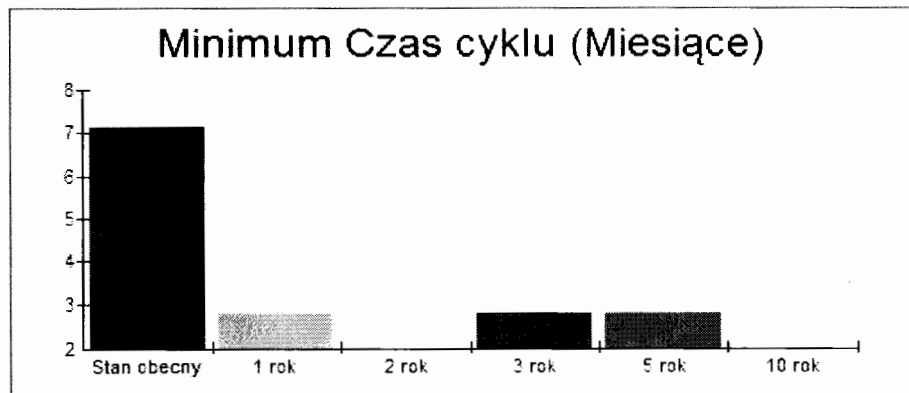
informacyjnego/posiedzenia niejawnego, zgoda na podjęcie mediacji, rozwiązanie jej na drodze mediacji, zatwierdzenie umowy przed sądem.

Wykres nr 1. Minimalny czas cyklu

Źródło: Opracowanie własne ILiM 2015

Minimum Czas cyklu (Miesiące)

Stan obecny	1 rok	2 rok	3 rok	5 rok	10 rok
7.136	2.824	2.824	2.824	2.824	2.824

4.2.2. Maksymalny czas cyklu

Maksymalny czas cyklu najdłuższy możliwy czas rozwiązania sporu w ramach analizowanego procesu zgodnie z przyjętym scenariuszem.

Obecnie, maksymalny czas cyklu zostanie osiągnięty poprzez realizację procesu zgodnie z kolejnymi czynnościami: skierowanie sprawy do mediacji podczas pierwszej rozprawy, brak ugody w drodze mediacji, rozwiązanie sporu podczas rozprawy.

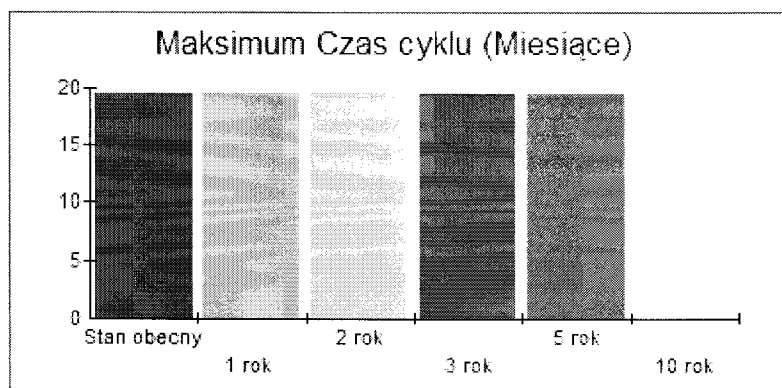
W modelu odzwierciedlającym stan po zmianach, aby osiągnąć maksymalny czas cyklu należy zrealizować proces za pomocą następujących czynności: analiza sprawy pod kątem posiadania potencjału mediacyjnego, skierowanie sprawy do spotkania informacyjnego/posiedzenia niejawnego, zgoda na podjęcie mediacji, brak ugody w drodze mediacji, oczekiwanie na termin rozprawy oraz analiza sprawy, rozwiązanie sporu podczas rozprawy.

Wykres nr 2. Maksymalny czas cyklu

Źródło: Opracowanie własne ILiM 2015

Maksimum Czas cyklu (Miesiące)

Stan obecny	1 rok	2 rok	3 rok	5 rok	10 rok
19,559	19,559	19,559	19,559	19,559	19,559

4.2.3. Średni czas cyklu

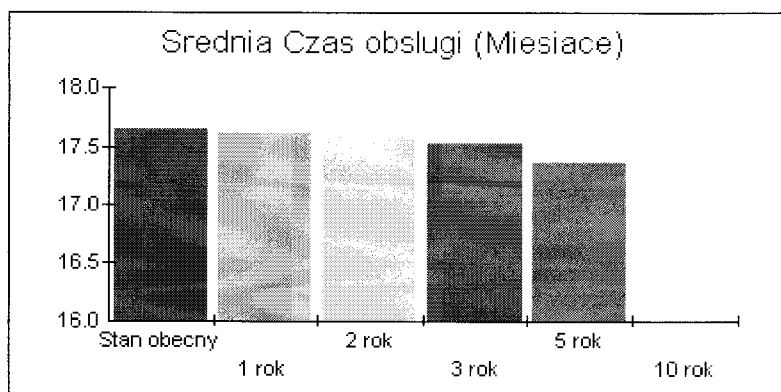
Średni czas cyklu to średni czas rozwiązania sporu w ramach analizowanego procesu zgodnie z przyjętym scenariuszem.

Wykres nr 3. Średni czas cyklu

Źródło: Opracowanie własne ILiM 2015

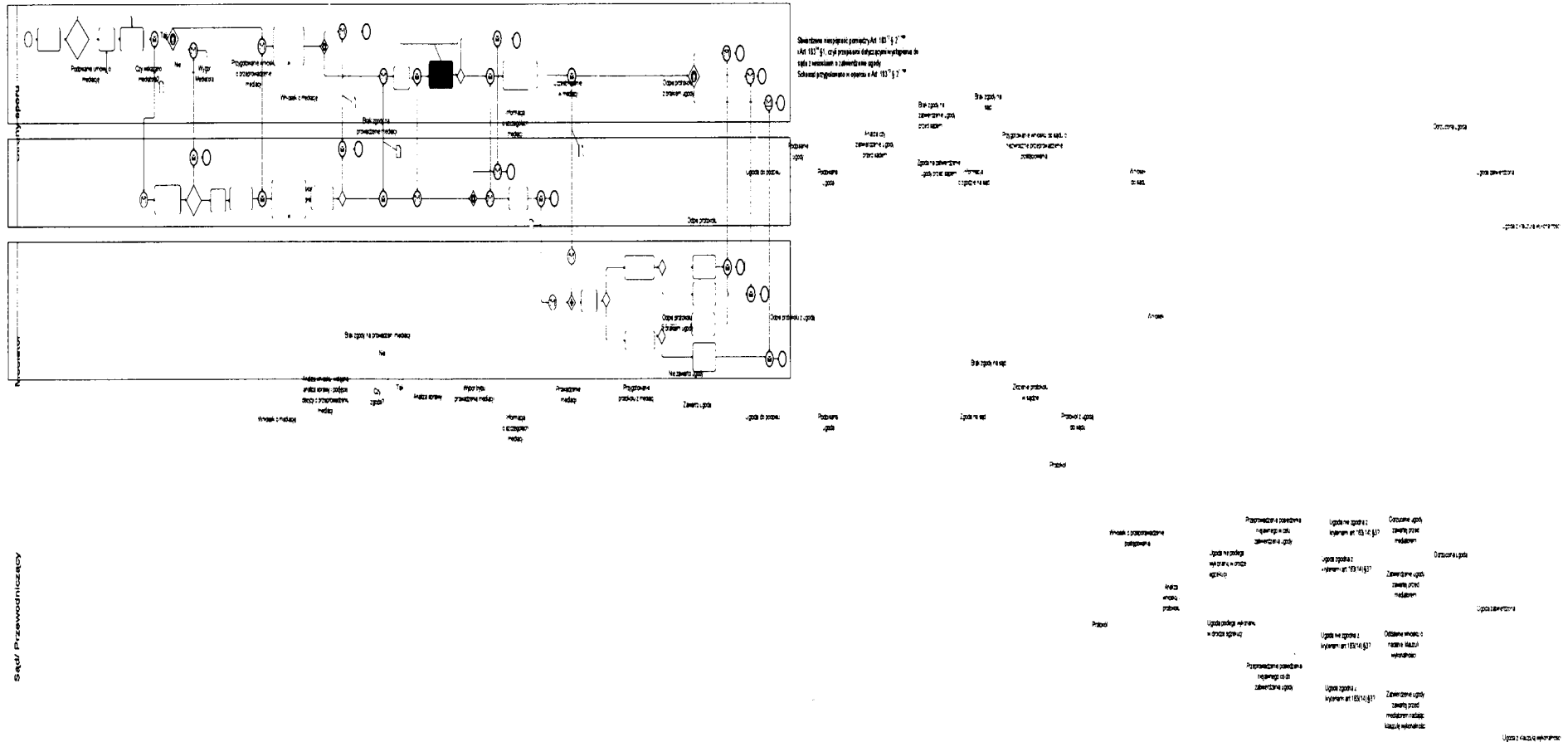
Średnia Czas cyklu (Miesiące)

Stan obecny	1 rok	2 rok	3 rok	5 rok	10 rok
17,65	17,62	17,58	17,53	17,37	16,73

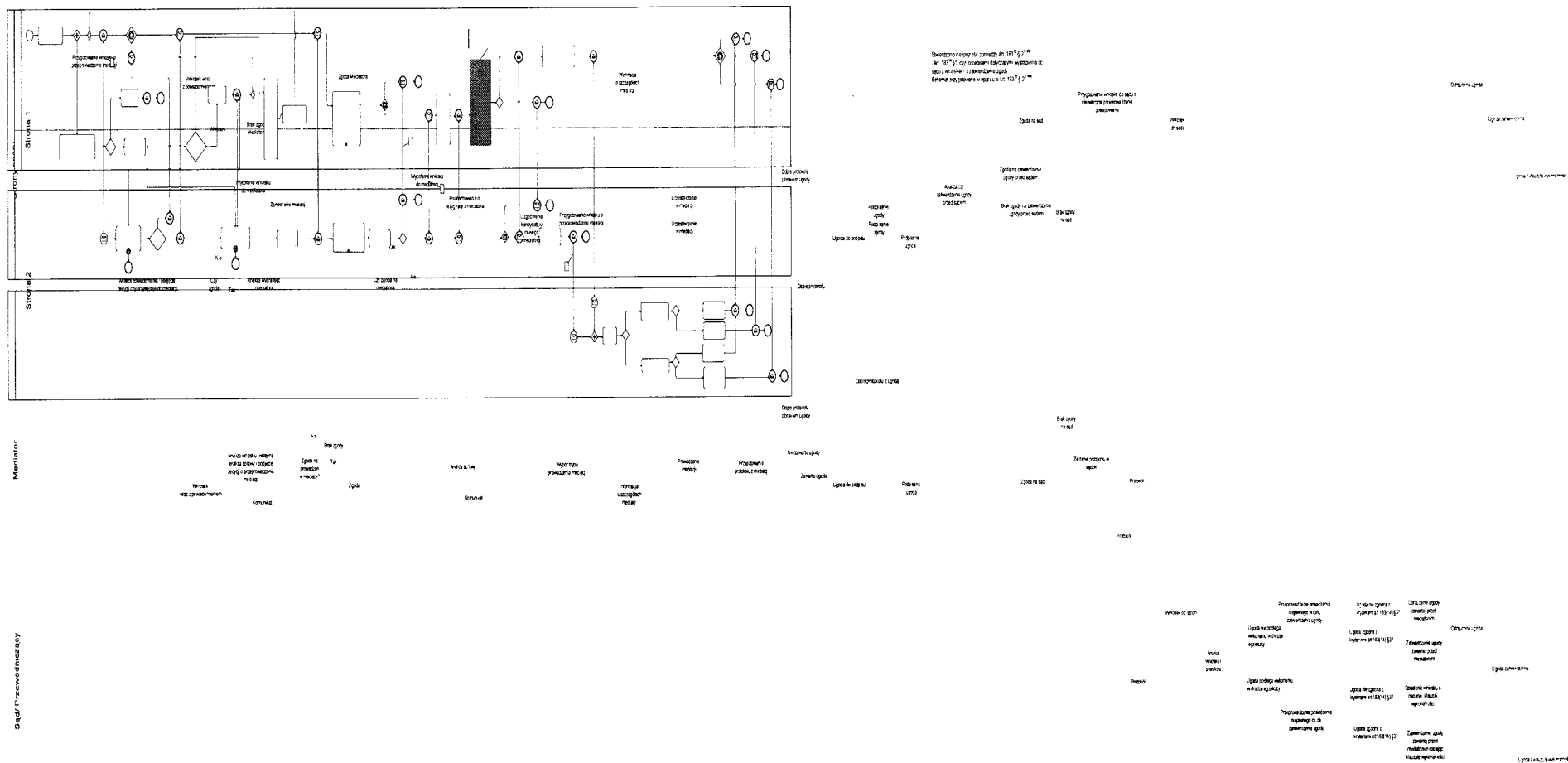
Załącznik nr 1

Schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej umową pomiędzy stronami sporu (STAN OBECNY)

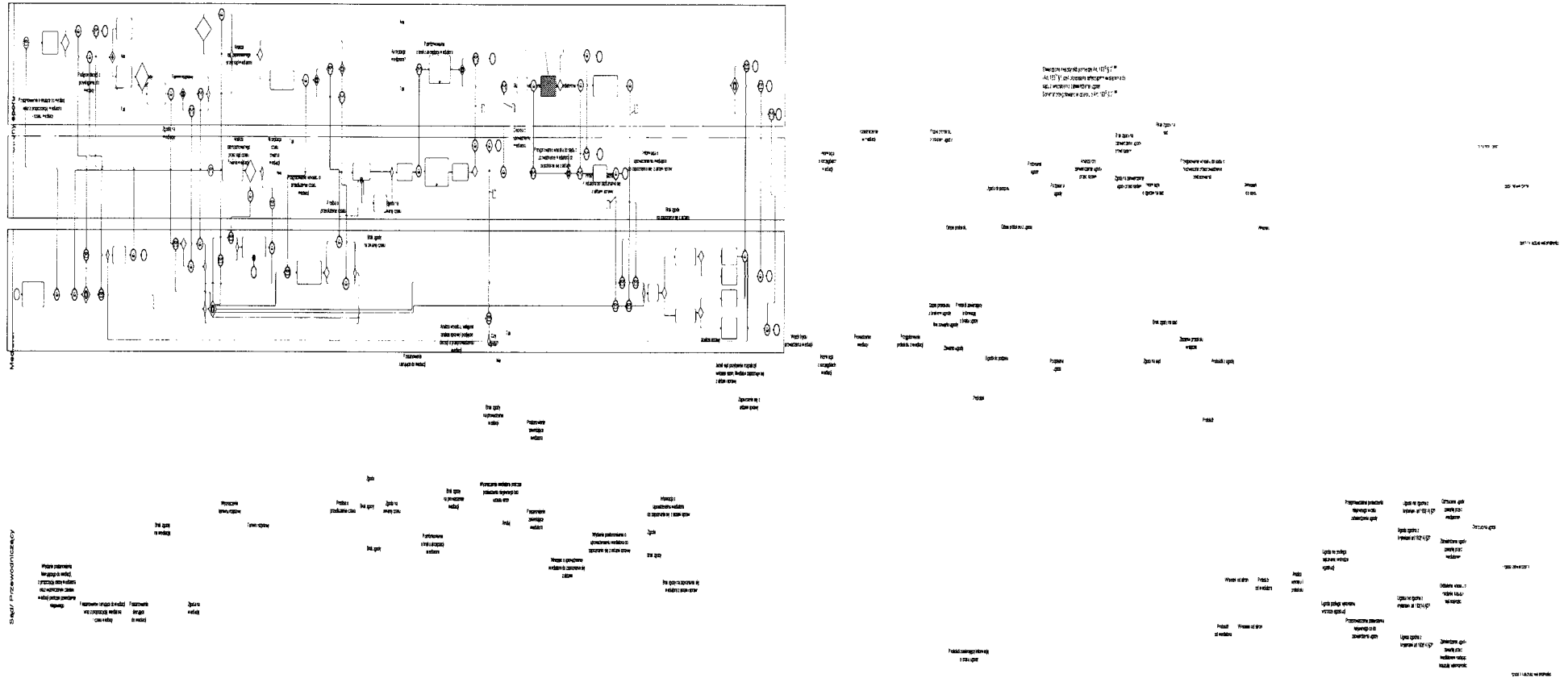
Sądu Przewodniczący

Załącznik nr 2 Schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej wnioskiem o mediację (STAN OBECNY)

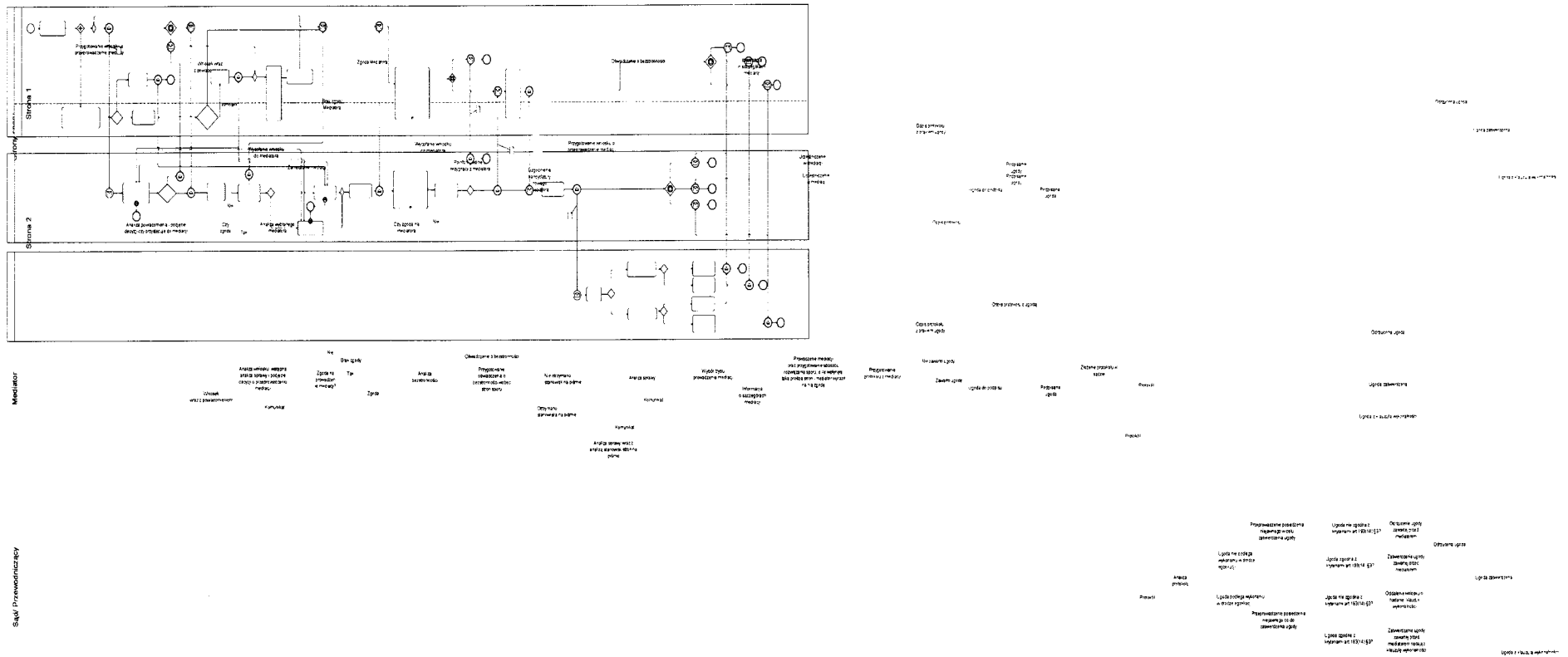
Załącznik nr 4 Schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej podczas posiedzenia niejawnego przez sąd (STAN OBECNY)

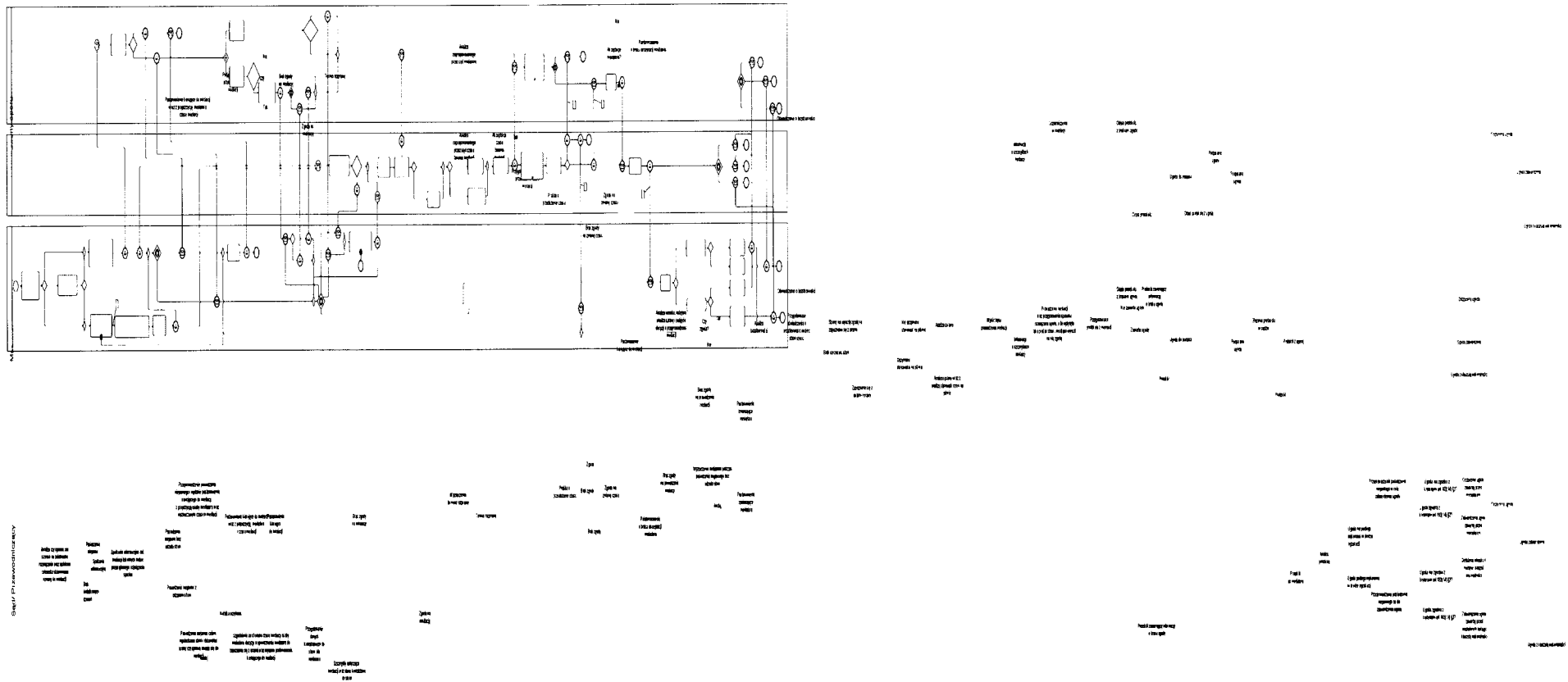
Załącznik nr 6 Schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej wnioskiem o mediację (STAN PO ZMIANACH)

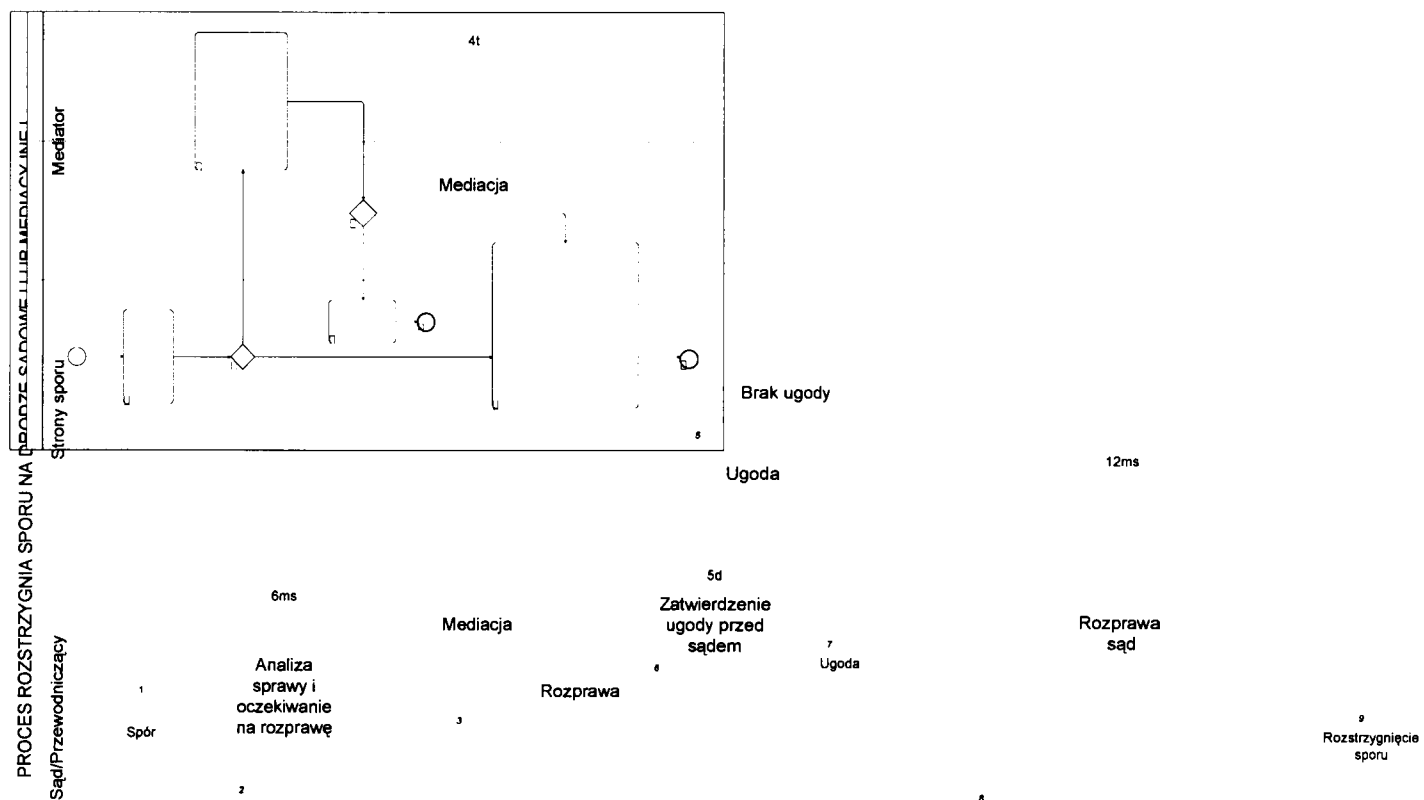
Załącznik nr 8

Schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej podczas posiedzenia niejawnego przez sąd (STAN PO ZMIANACH)

Załącznik nr 9

Zaadaptowany na cele symulacji schemat BPMN dotyczący mediacji inicjowanej podczas rozprawy przez sąd (STAN OBECNY)

Warszawa 02.04.2015 r.

Raport z konsultacji do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw w związku ze wspieraniem polubownych metod rozwiązywania sporów.

Projekt ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów został skierowany do konsultacji publicznych w dniu 12 lutego 2015 r. z terminem nadsyłania uwag do dnia 5 marca 2015 r. i był konsultowany z następującymi podmiotami:

1. Krajowa Rada Radców Prawnych,
2. Naczelna Rada Adwokacka,
3. Krajowa Izba Gospodarcza,
4. Konfederacja Lewiatan,
5. Pracodawcy RP,
6. Business Centre Club,
7. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców Biuro Legislacyjne,
8. Związek Rzemiosła Polskiego,
9. Związek Banków Polskich,
10. NSZZ Solidarność,
11. Forum Związków Zawodowych,
12. Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
13. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości,
14. Polskie Centrum Mediacji,
15. Międzynarodowe Centrum Mediacji,
16. Krajowa Rada Komornicza,
17. Krajowa Izba Syndyków,
18. Krajowa Federacja Konsumentów,
19. Stowarzyszenie Konsumentów Polskich,
20. Stowarzyszenie Doradców Prawnych,
21. Stowarzyszenie Księgowych w Polsce,
22. Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa,
24. Krajowy Związek Banków Spółdzielczych,
25. Krajowa Rada Spółdzielcza,

26. Naczelna Rada Zrzeszeń Handlu i Usług,
27. Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji,
28. Polska Izba Ubezpieczeń,
29. Polski Związek Pracodawców Budownictwa,
30. Polska Izba Przemysłowo-Handlowa Budownictwa,
31. Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA,
32. Instytut Allerhanda,
33. Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową,
34. Krajowa Izba Doradców Podatkowych,
35. Krajowa Rada Notarialna,
36. Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej w Warszawie,
37. Collegium Iuridicum II,
38. Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów / Zachodniopomorskie Stowarzyszenie Mediatorów,
39. Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych,
40. Fundacja MEDIARE: Dialog – Mediacja – Prawo,
41. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Zawodowych Mediatorów/Stowarzyszenie Mediatorów Polskich,
42. Stowarzyszenie "Mosty Porozumienia,
43. Elbląskie Centrum Mediacji i Aktywizacji Społeczne,
44. Ośrodek Mediacji - Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego,
45. Dolnośląski Ośrodek Mediacji DOM,
46. Ośrodek Mediacji przy Stowarzyszeniu Centrum Dialogu i Mediacji „BLIŻEJ”,
47. Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
48. Fundacja Partners Polska.

Projekt został także zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji oraz na stronie internetowej www.konsultacje.gov.pl.

Zgłoszone uwagi i opinie były omówione na konferencji uzgodnieniowej w dniu 16 marca 2015 r.

Ze względu na zakres przedmiotowy projektu ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów nie było obowiązku zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia projektu z organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt założeń projektu ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów został udostępniony w Biuletynie Informacji

Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. W trybie art. 7 ww. ustawy zgłoszono jedno zainteresowanie pracami nad projektem ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów.

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania do projektu zgłoszono następujące uwagi i opinie:

Propozycja	Podmiot	Treść uwag	Stanowisko MG
Tytuł ustawy	Pracodawcy RP	Projekt ustawy, w świetle zawartych w niej rozwiązań, powinien być zatytułowany „Ustawo o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw”. Projekt wprowadza jedynie zmiany w obowiązujących przepisach prawa. Nie zawiera nowych postanowień.	Na podstawie zgłoszonych uwag tytuł ustawy zostanie zmieniony.
Art. 1 projektu ustawy Pkt 1 dot. art. 10 k.p.c.	1) BCC; 2) Fundacja Educo Wrocław; 3) Europejska Izba Mediacji i Negocjacji (EIMN); 4) Cezary Rogula Rogula adwokat	Przepis nie wskazuje, w jaki sposób przedmiotowe nakłanianie stron ma wyglądać. Już obecnie Sądy przekonują do rozwiązywania sporów w drodze mediacji. Zmiana wymaga rozwinięcia. W obecnym stanie prawnym Sąd też powinien kierować sprawy do mediacji, ale w praktyce robią to tylko zwolennicy mediacji. Proponuje się wprowadzenia obligatoryjności dla Sądu w zakresie informowania o możliwości skorzystania i nakłaniania stron do skorzystania z mediacji. Sędzia na dalszym etapie postępowania powinien mieć również narzędzia w postaci przepisów prawnych, które pozwolą mu zawartą w tym przepisie zasadę wdrożyć do postępowania. Być może słuszne byłoby dodanie na końcu proponowanego brzmienia przepisu zdania „lub skierowanie sprawy do mediacji”, co by było nawiązaniem i skorelowaniem przepisu z proponowanym brzmieniem art. 183 ⁸ k.p.c., a także w sposób całościowy eksplikowałoby obowiązki sędziego, związane z ugodowym zakończeniem sprawy w drodze	Nowelizacja nie wprowadza nowego rozwiązania a jedynie wzbogaca dotychczasową regulację podkreślając znaczenie mediacji. Art. 10 kpc nakłada na sąd obowiązek dążenia do ugodowego załatwienia sprawy, podkreślając znaczenie mediacji, w każdym stadium postępowania, nie wyłączając postępowania przed sądami wyższej instancji, aż do momentu uprawomocnienia się orzeczenia. Stanowi normę o charakterze instrukcyjnym skierowaną do sądu.

	Iustitia	<p>mediacji.</p> <p>Nie budzi zastrzeżeń w przypadku akceptacji idei dążenia do obligatoryjnej mediacji.</p> <p>Z punktu widzenia tradycyjnego przekonania, iż zawsze będą sprawy, w których z różnych przyczyn droga sądowa jest jedynym realnym rozwiązaniem problemu prawnego, należałoby stwierdzić, że skoro strony zdecydowały się na drogę sądową, to wydaje się, iż pierwszeństwo powinna mieć ugoda sądowa, a nie mediacja. W tym ujęciu przepis powinien brzmieć w swym zakończeniu: „przez zawarcie ugody bądź skierowanie sprawy do mediacji” (bez użycia „w szczególności”).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Nowelizacja nie wprowadza nowego rozwiązania a jedynie wzbogaca dotychczasową regulację podkreślając znaczenie mediacji.</p>
pkt 2 dot. art. 98 ¹ § 4 k.p.c.	<p>1) Stowarzyszenie Alternatywa Mediatorzy Małopolski (AMM);</p> <p>2) Centrum zgody;</p> <p>3) EIMN;</p> <p>4) Educo</p>	<p>Wysokość wynagrodzenia mediatora i wysokość wydatków powinny być okresowo (np. raz do roku) waloryzowane np. wg wybranego wskaźnika realnego wzrostu cen usług/energii.</p> <p>Koszty (uzasadnione, związane bezpośrednio z przeprowadzeniem mediacji) powinny być zwracane w całości, a koszty pośrednie (administracyjno-biurowe) ryczałtowo lub w określonej proporcji, związanej z zaangażowaniem w wykonanie danej mediacji.</p> <p>Zwrot powinien następować na podstawie zestawienia poniesionych kosztów z uwzględnieniem takich pozycji, jak m.in. koszty doręczeń, połączeń telefonicznych, koszty lokalu na mediację, koszty biurowo-administracyjne, koszty dojazdów itd.</p> <p>Wynagrodzenie powinno uwzględniać czas przeznaczony na samą mediację oraz związane z nią czynności przygotowawcze i obsługowe, jak np. kontakty wstępne ze stronami, ew. spotkania przygotowawcze, przygotowanie ugody, złożenie</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wysokość wynagrodzenia mediatora i wysokość wydatków za prowadzenie mediacji ze skierowania sadu zostanie określona w rozporządzeniu. Uwagi zostaną rozważone w trakcie prac nad rozporządzeniem.</p>

	<p>stosownych dokumentów w sądzie itd.</p> <p>Wysokość wynagrodzenia za czas na czynności uzupełniające może zostać zaproponowany (dla uproszczenia, ujednoczenia oraz większej przewidywalności) jako ryczałt.</p> <p>Z uzasadnienia projektu wynika, że planowane jest zróżnicowanie wynagrodzenia mediatora od ilości posiedzeń mediacyjnych, z naciskiem na wyżej płatne pierwsze posiedzenie, a mniej następne. Z mojego doświadczenia, dla skuteczności mediacji, dobrze na strony, a tym samym na skuteczność mediacji, wpływa odbycie przez mediatora najpierw wstępnych posiedzeń mediacyjnych z każdą ze stron oddzielnie. Dopiero wtedy ustalą termin kolejnego posiedzenia mediacyjnego, czyli w sumie trzeciego, ale pierwszego wspólnego. Czyli to trzecie posiedzenie mediacyjne powinno być według tej koncepcji mniej płatne, a z reguły trwa ono najdłużej i jest, oczywiście, najtrudniejsze. W szczególnie skomplikowanych sprawach, odbycie posiedzeń wstępnych z każdą ze stron oddzielnie, może być wręcz warunkiem sukcesu mediacji(!). Na takim posiedzeniu mediator nie tylko dowie się znacznie więcej o sporze, przeszłości, wydarzeniach nieformalnych i relacji między stronami (czego raczej nie wyczyta z akt sprawy), ale także może zacząć budować zaufanie i poczucie bezpieczeństwa do procedury mediacji jak i samego mediatora. Oczywiście są prostsze sprawy, które nie wymagają posiedzeń wstępnych, ale są to wyjątki. Pragnę podkreślić, że prowadzę głównie mediacje gospodarcze.</p> <p>Wątpliwości budzi zawarta w uzasadnieniu projektu ustawy, chęć ograniczenia mediatora przez wskazanie</p>	
--	---	--

	<p>jego górnej górnicy, która ma zmotywować mediatora do przyspieszenia postępowania mediacyjnego. Często jego przyspieszenie nie zależy od mediatora, a od czynników zewnętrznych, bądź dojrzałości i świadomości samych stron. W postępowaniach rodzinnych proces dojścia do porozumienia i późniejszej trwałości ugody dyktowany jest upustem emocji, bądź świadomością ich istnienia. W postępowaniach w sprawach gospodarczych czasami wiele zależy od ziszczenia się warunków zewnętrznych, sprawdzenia wielu możliwych rozwiązań, aby można było zawrzeć trwałą i wykonalną ugode. Być może należałoby, przez zastosowanie innych instrumentów prawnych, premiować postępowanie stron w dążeniu do sprawnego zawarcia ugody.</p> <p>Aktualne rozporządzenie nie uwzględnia inflacji i nie jest co roku korygowane. Nie uwzględnia działań mediatora na rzecz uzyskania kontaktu ze stronami, (brak telefonów lub nieaktualne, które trzeba pozyskiwać z różnych dostępnych źródeł), uzyskania od stron zgody na mediację (niekiedy kilka godzin, a nawet tygodni pracy, koszty telefonów, wysłania zaproszenia itp.).</p> <p>Nie ma mechanizmu, który zwracałby mediatorowi poniesione nakłady (strony, które nie wyraziły zgody na mediację nie czują się zobowiązane, Sądy milczą). Wynagrodzenie powinno być co roku korygowane, jak to ma miejsce w przypadku wynagrodzenia w sprawach karnych dla nieletnich. Mediator powinien otrzymywać ze Skarbu Państwa zryczałtowaną kwotę zwrotu nakładów za wszystkie sprawy, w których musiał na zlecenie Sądu podjąć działania, a strony nie wyraziły</p>	
--	---	--

	<p>zgody na mediację lub wyraziły, ale jedna lub dwie wycofały się po terminie siedmiu dni lub nie stawiły się na mediację.</p> <p>„sprawny przebieg postępowania” - taki zapis rodzi obawę, że mediator będzie słabiej wynagradzany z powodu opieszałości stron. Proponuje się dedefiniować sprawność postępowania mediacyjnego oraz nie uzależniać wynagrodzenia mediatora od odraczenia decyzji przez strony np. sprawność przebiegu to: niezwłoczne nawiązanie kontaktu ze stronami, bieżące utrzymywanie kontaktu ze stronami w procesie decyzji, ale już nie czas trwania konkretnej mediacji wynikający z czasu, jaki potrzebują strony na podjęcie decyzji.</p>	
Fundacja Partners Polska	<p>„Sprawność” przebiegu postępowania mediacyjnego jako kryterium wysokości wynagrodzenia mediatora budzi zastrzeżenia z powodów logicznych i praktycznych. Jeśli wynagrodzenie mediatora będzie, jak dotąd, pokrywane przez strony, to muszą one je znać przed wszczęciem postępowania. Sprawność można ocenić jedynie post factum. Nie jest jasne, kto i na jakiej podstawie miałby decydować o sprawności mediatora. Jeśli strony, to będzie to bardzo konfliktogenne. Jeśli wynagrodzenie mediatora miałyby być uzależnione od czasu trwania postępowania (jako jedyne wymiernego kryterium oceny sprawności), to jest to naszym zdaniem niesprawiedliwe, ponieważ czas trwania mediacji nie zależy tylko od mediatora. Proponujemy usunąć fragment „oraz sprawny przebieg postępowania mediacyjnego”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uzupełnienie upoważnienia ustawowego do określenia wysokości wynagrodzenia mediatora z prowadzenie mediacji ze skierowania sądu o kryterium sprawności postępowania ma na celu podkreślenie znaczenia tego aspektu mediacji, przy czym sprawność postępowania nie jest tożsama z jego szybkością (por. art. 6 § 2 kpc). W rozporządzeniu przewiduje się ustalenie wyższego wynagrodzenia za pierwsze spotkanie mediacyjne, natomiast niższego za każde kolejne.</p>
Pracodawcy RP	<p>Podmiot upoważniony nie powinien być określany jako Minister Sprawiedliwości, lecz jako minister właściwy do spraw sprawiedliwości.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie wprowadza nowego rozwiązania a jedynie wzbogaca dotychczasową regulację podkreślając</p>

	<p>Wyrażenie „sprawny przebieg postępowania mediacyjnego” jest nieprecyzyjne i niewymierne. Trudno będzie określić czynniki pozwalające na miarodajne obliczanie wartości wynagrodzenia. Sprawność może być utożsamiana z szybkością (a więc krótkim terminem i szybkim załatwieniem sprawy), co może niekorzystnie wpływać na przebieg postępowania mediacyjnego. Sprawny przebieg postępowania może nie być zasługą mediatora – może wynikać z okoliczności lub woli stron, chcących szybko zakończyć spór. Proponujemy zastąpić to określenie sformułowaniem – „nakład pracy mediatora”, który jest stosunkowo łatwo mierzalny i powinien wpływać na wysokość wynagrodzenia.</p>	<p>znaczenie sprawności postępowania. Uzupełnienie upoważnienia ustawowego do określenia wysokości wynagrodzenia mediatora z prowadzenie mediacji ze skierowania sądu o kryterium sprawności postępowania ma na celu podkreślenie znaczenia tego aspektu mediacji, przy czym sprawność postępowania nie jest tożsama z jego szybkością (por. art. 6 § 2 kpc).</p>
C.Rogula	<p>Konieczność nowelizacji rozporządzenia była wielokrotnie postulowana w środowisku mediatorów i jej dostrzeżenie zasługuje na aprobatę. Wstępna analiza nowej, dodanej przesłanki, tj. „sprawny przebieg postępowania mediacyjnego” może nasuwać spostrzeżenie, że jest to generalna, niewymierna klauzula, trudna do zrealizowania i subsumpcji. Jednak jeżeli odnosić się ona będzie np. do wskazanego w uzasadnieniu projektu wprowadzenia różnicowania stawek w zależności od posiedzenia mediacyjnego, także jest zmianą o pozytywnym wydźwięku, która będzie służyć motywowaniu mediatorów do efektywnego i skutecznego prowadzenia mediacji.</p> <p>Pod dyskusję może zostać poddana jedna, dodatkowa zmiana w nowo wydany rozporządzeniu, tj. uwzględnienie jako podlegających zwrotowi udokumentowanych i niezbędnych wydatków mediatora</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga zostanie rozważona w trakcie prac nad projektem rozporządzenia.</p>

		<p>na pokrycie kosztów przejazdów także poza obszarem Rzeczypospolitej Polskiej. Podając przykład z własnej praktyki autora niniejszego opracowania, przebywającego w Belgii wynika, że chociaż wydatki takie nie przekroczyłyby kosztów chociażby podróży między Krakowem a Warszawą, a więc nie stanowiłyby nadmiernego obciążenia dla stron, a jednocześnie w obecnym stanie prawnym ich zwrot jest niemożliwy. Jednocześnie takie sytuacje mogą nie być odosobnione, ponieważ coraz większa liczba mediatorów nie ogranicza się do praktykowania mediacji tylko na terenie jednego państwa.</p>	
	<p>M.Cetera mediator</p>	<p>Proponuję wykreślić zwrot: „oraz sprawny przebieg postępowania mediacyjnego”. Trudno obiektywnie określić i zweryfikować pojęcie „sprawność postępowania mediacyjnego”. Jeśli chodzi o tempo, a miernikiem miał być czas, to zachodzi obawa, że mediator może ponieść niesłuszne konsekwencje, kiedy to pełnomocnicy stron (celowo bądź w wyniku przeoczenia) przedłużają procedurę ustalenia pierwszego posiedzenia mediacyjnego lub wymianę informacji pomiędzy kolejnymi posiedzeniami mediacyjnymi (np.: notorycznie nie odpowiadają na maile, nie odbierają telefonów, nie dotrzymują terminów mimo przypomnień i prośb mediatora). Są to skrajne przypadki, coraz rzadsze. Niemniej, mediator, który dopełnił obowiązków nie powinien ponosić konsekwencji finansowych za opieszałe postępowanie stron lub ich pełnomocników. Mediatora obowiązują terminy wyznaczone przez sąd i w ten sposób weryfikuje się sprawność i rzetelność jego</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Uzupełnienie upoważnienia ustawowego do określenia wysokości wynagrodzenia mediatora z prowadzenie mediacji ze skierowania sądu o kryterium sprawności postępowania ma na celu podkreślenie znaczenia tego aspektu mediacji, przy czym sprawność postępowania nie jest tożsama z jego szybkością (por. art. 6 § 2 kpc).</p>

		postępowania.	
Krajowa Rada Radców Prawnych (KRRP)	<p>Wprowadzenie nowej przesłanki w postaci „sprawności przebiegu postępowania mediacyjnego” należy co do zasady ocenić pozytywnie.</p> <p>Natomiast co do kwestii obniżania stawek wynagrodzenia mediatora za kolejne sesje mediacyjne należy podejść z dużą ostrożnością. Mediator przede wszystkim powinien być strażnikiem jakości porozumienia (realność, skuteczność, zgodność z prawem, satysfakcja psychologiczna obydwu stron), którego wypracowanie szczególnie w sprawach wieloaspektowych lub w wysokim stadium eskalacji konfliktu wymaga często większego zaangażowania czasowego (sesje odrębne/ wentylacja emocji, sesje wspólne, posiłkowanie się opinią biegłego, precyzyjna konstrukcja treściowa rozbudowanej ugody). Automatyczne premiowanie mediatorów prowadzących krótsze postępowania mediacyjne bez uwzględnienia specyfiki sprawy byłoby niewskazane. Pomimo tego, iż mediator otrzymuje wynagrodzenie za staranne działanie, a nie rezultat (doprowadzenie do zawarcia ugody) niewłaściwie ukształtowana motywacja finansowa mediatorów może zniechęcać do prowadzenia działań w kierunku podejmowania odpowiedniej ilości prób w zakresie przełamywania impasów w negocjacjach czy optymalnego uzgodnienia treści porozumienia. Aktywność mediatora powinna bowiem realizować postulat- „nie jest sztuką doprowadzić do zawarcia ugody, tylko doprowadzić do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Uwagi zostaną rozważona w trakcie prac nad projektem rozporządzenia.</p>	

		<p>zawarcia takiej ugody, która zostanie rzeczywiście przez strony internalizowana i wykonana”.</p> <p>Jako działanie motywacyjne nie wpływające negatywnie na jakość mediacji z pewnością należy rekomendować podwyższenie stawek minimalnych i maksymalnych za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego, zwłaszcza w relacji do wartości przedmiotu sporu.</p>	
<p>pkt 3 dot. art. 103§ 2 k.p.c.</p>	<p>BCC</p>	<p>Tego rodzaju rozwiązanie jest nazbyt rygorystyczne i nieakceptowalne. Mediacje w sporach zawsze stanowią będą rozwiązaniem mniejszościowe. Strony sporów, muszą mieć prawo do odmowy poddania się mediacjom również z uwagi na subiektywne przesłanki, które doprowadziły je do konfliktu. W przypadku, gdy możliwość odmowy przeprowadzenia mediacji będzie musiała być podyktowana wyłącznie uzasadnionymi przyczynami, może to niejako zmusić strony postępowania do przeprowadzenia mediacji, w których z góry wiadomo, iż nie dojdzie do porozumienia stron. W związku z planowanym przez ustawodawcę wydłużeniem mediacji (początkowy 1 miesiąc na 3 miesiące) rozwiązanie to może doprowadzić do nadmiernego wydłużenia postępowań sądowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie z art. 183¹ § 1 kpc mediacja jest dobrowolna, co oznacza to, że nikt nie może być zmuszony do uczestniczenia w mediacji, jej kontynuowania i zawarcia ugody. Powołany przepis stanowi jednocześnie dyrektywę interpretacyjną przy wykładni przepisów kpc dotyczących mediacji.</p> <p>Proponowany art. 103 § 2 kpc nie dotyczy sytuacji, gdy strona odmówiła udziału w mediacji ale jedynie wąsko określonych przypadków oczywiście niesumiennego zachowania strony polegającego na oczywiście niezasadnej odmowie poddania się mediacji. Uzasadnianie przyczyn odmowy mediacji nie jest konieczne. Tylko w taki sposób przepis będzie mógł być interpretowany biorąc pod uwagę jego wyjątkowy charakter oraz zasadę zawartą w art. 183¹ § 1 kpc. W rezultacie wyprowadzenia bodźca do poważniejszego traktowania mediacji podejmowanie prób polubownego rozwiązania sporu będzie częstsze a postępowania sądowe ulegną skróceniu.</p>

	AMM	Zapis "oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji" budzi bardzo poważne wątpliwości wobec faktu, że jedną z fundamentalnych zasad mediacji jest jej dobrowolność i wszelkie, choćby najdrobniejsze przejawy przymuszenia do mediacji będą negatywnie wpływały na gotowość stron do dążenia do zawarcia porozumienia. Jednocześnie określenie "oczywiście nieuzasadnionej" jest pojęciem bardzo ogólnym, a trudnym byłoby sprecyzowanie, na czym polega nieuzasadniona odmowa.	Uwaga nieuwzględniona. Projekt nie wprowadza nowej instytucji a jedynie wzbogaca rozwiązanie już przewidziane w art. 103 § 2 kpc. Obowiązujące przepisy zawierają szereg unormowań stanowiących odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, gdzie ocena została pozostawiona uznaniu sądu (np. art. 102 K.p.c.). W taki sam sposób sąd będzie dokonywał oceny konkretnych, indywidualnych okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę postawę mediacyjną strony. Dyskrecjonalna władza sądu w zakresie orzekania o kosztach procesu jest powszechnie akceptowana w nauce i orzecznictwie.
Związek Przedsiębiorców i Pracodawców w (ZPP)		Propozycja, aby sąd mógł obciążyć stronę kosztami procesu powstałymi wskutek oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji, przy swoich potencjalnych walorach, budzi pewne wątpliwości, stąd należy ocenić ją raczej pozytywnie, jednak z poważnymi zastrzeżeniami. Istotą alternatywnych metod rozstrzygania sporów, warunkiem sine qua non wystąpienia korzyści decydujących o ich atrakcyjności, jest zasada dobrowolności, wg której strony zgodnie i z własnej woli decydują się na taką, a nie sądową, drogę rozwiązania swojej sprawy. Tylko zakładając pewną współpracę stron i ich dobrą wolę, spodziewać można się, że mediacja stanowić będzie szybszą metodę rozstrzygania ich sporu, niż postępowanie sądowe. Z powyższych rozważań jasno wynika, że żeby mediacja spełniała swoją podstawową rolę (czyli stanowienia szybszej, tańszej i bardziej dogodnej dla stron alternatywy dla postępowania sądowego), skorzystanie z	Uwaga nieuwzględniona Zgodnie z art. 183 ¹ § 1 kpc mediacja jest dobrowolna, co oznacza to, że nikt nie może być zmuszony do uczestniczenia w mediacji, jej kontynuowania i zawarcia ugody. Proponowany art. 103 § 2 kpc nie dotyczy sytuacji, gdy strona odmówiła udziału w mediacji ale jedynie wąsko określonych przypadków oczywiście niesumiennego zachowania strony polegającego na oczywiście niezasadnej odmowie poddania się mediacji. Pozostawienie oceny uznaniu sądu ma na celu uniknięcie nadmiernej szczegółowości przepisu, ponieważ enumeratywne wymienienie przypadków „oczywiście nieuzasadnionej odmowy” może skutkować pominięciem jakiegoś obszaru. Rozwiązaniem ekonomiczniejszym jest pozostawienie sądowi dokonywania oceny konkretnych, indywidualnych okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę postawę mediacyjną strony. Dyskrecjonalna władza sądu w

	<p>niej powinno być prawem stron (do wykonania którego strony powinny być jednoznacznie zachęcane i nakłaniane), a nie ich obowiązkiem. Żeby osiągnąć ten cel, wydaje się, że należałoby wyjaśnić użyte w projekcie pojęcie „oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji” w taki sposób, by jego zakres nie budził wątpliwości, dzięki czemu luz decyzyjny sądu w zakresie stwierdzenia, czy dana odmowa poddania się mediacji jest „oczywiście nieuzasadniona”, byłby w rozsądnym stopniu ograniczony. Można byłoby to zrobić albo w formie uzupełnienia par. 2, albo w formie dodania paragrafu 3 do przepisu art. 103, w którym dookreślone zostałyby znaczenie pojęcia „oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji”, np. poprzez sformułowanie „Odmowę poddania się mediacji uważa się za oczywiście nieuzasadnioną, jeśli...” (w tym miejscu należałoby wstawić odpowiednie przesłanki [które, z uwagi na wątpliwości wyrażone powyżej, powinny mieć charakter sytuacji szczególnych, w których rzeczywiście odmowa poddania się mediacji byłaby niezgodna z dobrymi obyczajami postępowania], choćby zaczerpniętą z obecnie obowiązującego brzmienia przepisu art. 103 par. 2, tj. nieusprawiedliwiona odmowa poddania się mediacji, na którą strona uprzednio wyraziła zgodę).</p>	<p>zakresie orzekania o kosztach procesu jest powszechnie akceptowana w nauce i orzecznictwie.</p>
--	--	--

	Iustitia	<p>Nie budzi zastrzeżeń w przypadku akceptacji idei dążenia do obligatoryjnej mediacji.</p> <p>Z drugiego punktu widzenia, o którym mowa przy komentarzu do poprzedniego przepisu, nie można zmuszać do mediacji zapowiedzią obciążenia kosztami. Zauważyć też można, iż klauzula „nieuzasadniona odmowa mediacji” będzie budzić wątpliwości zanim zostanie wypracowane orzecznictwo. Nadmienić należy, iż nie przewidziano konsekwentnie takiego samego rygoru za nieuzasadnioną odmowę zawarcia ugody.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Projekt nie wprowadza nowej instytucji a jedynie wzbogaca rozwiązanie już przewidziane w art. 103 § 2 kpc. Obowiązujące przepisy zawierają szereg unormowań stanowiących odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, gdzie ocena została pozostawiona uznaniu sądu (np. art. 102 K.p.c.). Środowiska sędziowskie nie sygnalizowały problemów związanych ze stosowaniem tych przepisów. W taki sam sposób sąd będzie dokonywał oceny okoliczności sprawy biorąc pod uwagę postawę mediacyjną strony. Zmiana ma na celu skłonić stronę do poważniejszego rozważenia propozycji mediacji pochodzącej od drugiej strony lub sądu. Sama odmowa mediacji nie będzie rodziła konsekwencji. Z konsekwencjami spotkają się jedynie ewidentnie negatywne zachowania strony.</p>
	Fundacja Partners Polska	<p>Proponujemy usunąć słowo „oczywiście” jako nie wnoszące do oceny zasadności odmowy poddania się mediacji. Takie słownictwo zmniejsza czytelność przepisu prawa. Podobnie proponujemy, aby zmienić zwrot „poddania się mediacji” (to nie operacja chirurgiczna, której trzeba się „poddąć”) na „wzięcia udziału w mediacji/postępowaniu mediacyjnym”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie wprowadza nowej instytucji a jedynie wzbogaca rozwiązanie już przewidziane w art. 103 § 2 kpc. Słowo „oczywiście” podkreśla wyjątkowość sytuacji, w których może zostać zastosowana zasada zawinienia i ogranicza zastosowanie przepisu.</p>

	EIMN	Doświadczenie uczy, że tak niedookreślone zwroty jak „oczywiście nieuzasadniona odmowa poddania się mediacji” budzą poważne wątpliwości w praktyce. Przepis, pomimo zasady dobrowolności mediacji, będzie prowadził do konieczności uzasadnienia, dlaczego strona nie zgadza się na mediację. Czy odmowę będzie należało wykazywać dowodami, czy tylko uprawdopodobnić. W przepisie nie zostało doprecyzowane, że z sankcją w postaci ponoszenia kosztów postępowania wiązać się będzie takie zachowanie strony, które prowadzi do przewlekłości postępowania mediacyjnego, bądź chęci wyciągnięcia od drugiej strony informacji, które będą mogły być wykorzystane na dalszym etapie postępowania sądowego. Przepis budzi poważne wątpliwości.	Uwaga nieuwzględniona. Projekt nie wprowadza nowej instytucji a jedynie wzbogaca rozwiązanie już przewidziane w art. 103 § 2 kpc. Obowiązujące przepisy zawierają szereg unormowań stanowiących odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, gdzie ocena została pozostawiona uznaniu sądu (np. art. 102 K.p.c.). Środowiska sędziowskie nie sygnalizowały problemów związanych ze stosowaniem tych przepisów. W taki sam sposób sąd będzie dokonywał oceny konkretnych, indywidualnych okoliczności sprawy, biorąc pod uwagę postawę mediacyjną strony.
	Lewiatan	Wątpliwości budzi natomiast, dlaczego z § 2 usunięto fragment „a także nieusprawiedliwionej odmowy poddania się mediacji, na którą strona uprzednio wyraziła zgodę”. Wydaje się, że fragment ten mógłby pozostać w § 2, zaś paragraf należałoby jedynie uzupełnić o ww. zmianę, zgodnie z którą przepis §1 dotyczy zwłaszcza kosztów powstałych wskutek oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji. Chyba, że w ocenie autorów projektu, nowe brzmienie przepisu, nie tylko dodaje nową treść normatywną (obejmując nowe stany faktyczne), ale jednocześnie konsumuje stany faktyczne objęte usuwanym fragmentem przepisu. Prosimy o wyjaśnienie.	Uwaga nieuwzględniona. Modyfikacja treści art. 103 § 2 kpc nie ogranicza stosowania przepisu do przypadków, w których jedna ze stron zmieniła stanowisko w zakresie udziału w mediacji. Umożliwi sądom stosowanie przepisu w sposób bardziej elastyczny i uwzględniający złożoność stanów faktycznych spraw.

Polskie Centrum Mediacji (PCM)		Projekt godzi w istotę mediacji także dlatego, że w istocie wprowadza jej wymuszoną dobrowolność, skoro przewiduje nawet sankcje natury finansowej dla strony w przypadku „oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji”, przy czym nie wiadomo, co oznacza owa „oczywiście nieuzasadniona odmowa”.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany art. 103 § 2 kpc nie dotyczy sytuacji, gdy strona odmówiła udziału w mediacji ale jedynie wąsko określonych przypadków oczywiście niesumiennego zachowania strony polegającego na oczywiście niezasadnej odmowie poddania się mediacji. Tylko w taki sposób przepis będzie mógł być interpretowany biorąc pod uwagę jego wyjątkowy charakter oraz zasadę dobrowolności mediacji zawartą w art. 1831§ 1 kpc.
Polska Izba Ubezpieczeń (PIU)		Należy dążyć do ograniczenia sankcji wynikających z odmowy poddania się mediacji. Proponujemy rozważenie nieobciążania strony kosztami „niedoszłej” mediacji. Pragniemy wskazać nieprecyzyjność projektu regulacji, w tym zakresie, przez co jego aktualna treść może stanowić dodatkowe obciążenie dla sądów, z powodu konieczności badania nie tylko merytorycznego sprawy, ale również „nieodbytego” postępowania mediacyjnego. W naszej opinii trudno jest badać w/w postępowanie w sytuacji, gdy do niego nie doszło i nie wiadomo z jakim skutkiem by się skończyło.	Uwaga nieuwzględniona. Przewidziane w art. 103 § 2 kpc konsekwencje finansowe są ograniczone jedynie do części kosztów, które już powstały w wyniku oczywiście niesumiennego zachowania strony. Rozstrzygając o kosztach procesu w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie sąd będzie dokonywał oceny całokształtu okoliczności danej sprawy.
C.Rogula		Pomimo obszernego uzasadnienia proponowanej regulacji, zwracającej uwagę na jej zgodność z Konstytucją RP i Europejską Konwencją Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, brakiem jej tożsamości z wprowadzeniem mediacji obligatoryjnej i porównaniem z regulacjami występującymi w innych państwach, propozycję tę należy ocenić krytycznie. Głównym powodem tego stanu rzeczy jest niespełnianie przez nią wymogu pewności w prawie. Użyte pojęcie „oczywiście nieuzasadnionej odmowy poddania się mediacji” jest bardzo nieostre, a jednocześnie w	Uwaga nieuwzględniona. Projekt nie wprowadza nowej instytucji a jedynie wzbogaca rozwiązanie już przewidziane w art. 103 § 2 kpc. Obowiązujące przepisy zawierają szereg unormowań stanowiących odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu, gdzie ocena została pozostawiona uznaniu sądu (np. art. 102 K.p.c.). Środowiska sędziowskie nie sygnalizowały problemów związanych ze stosowaniem tych przepisów. Sąd będzie dokonywał oceny konkretnych, indywidualnych okoliczności sprawy

	<p>zasadzie nieweryfikowalne. Nie jest wiadome, na jakiej podstawie sąd miałby uznać, że odmowa poddania się mediacji była nieusprawiedliwiona. Oświadczenia stron w tej mierze są bowiem mało miarodajne (mogą być naznaczone chęcią uniknięcia dodatkowych kosztów). Pozostawienie tej kwestii orzecznictwu jest dalece wątpliwe i może sprawić, że postanowienie to będzie martwe. Dlatego też należałoby zawrzeć chociażby przykładowe wyliczenie przypadków uznawanych przez za oczywiście nieuzasadnione (jak choćby wskazywane w uzasadnieniu „wynagrodzenie i wydatki poniesione przez mediatora lub koszty stawiennictwa strony na wyznaczone posiedzenie mediacyjne, na które nie stawiała się strona przeciwna”). Ponadto, należy wskazać, że najnowsze światowi specjaliści z dziedziny mediacji w swoich wypowiedziach (jak chociażby podczas międzynarodowej konferencji w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Brukseli „Mediation for Growth”, zorganizowanej przez EuroChambers w dniu 10 grudnia 2014 roku) coraz częściej sprzeciwiają się jakiegokolwiek obligatoryjnej formie mediacji, dając prymat nie tylko właściwie pojmowanej nadrzędnej zasadzie dobrowolności mediacji, ale także właściwemu administrowaniu spraw i wyborze najodpowiedniejszej metody rozwiązywania sporu in concreto w stosunku do każdej sprawy, bez stosowania odgórnych rozwiązań.</p>	<p>biorąc pod uwagę postawę mediacyjną strony.</p>
--	---	--

pkt 4 dot. art. 109 § 2 k.p.c.	EIMN	Zmiana nie wskazuje, w jaki sposób sąd miałby brać pod uwagę wkład pełnomocnika do ugodowego rozwiązania sporu. Czy sąd, po przedstawieniu stosownych dokumentów podwyższałby jego wynagrodzenie. Doświadczenie pokazuje, że pełnomocnicy nie mają motywacji (poza dobrem Klienta) do występowania z inicjatywą prowadzenia postępowania mediacyjnego, jeśli w tym zakresie udałoby się wprowadzić regulacje premiujące takie postępowanie pełnomocnika, wówczas mogłaby wzrosnąć ilość mediacji.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana zmiana wprowadza motywację finansową dla pełnomocników, żeby proponowali mediację i inne metody polubownego rozwiązania sporu również przed wszczęciem procesu. Stworzy to warunki do częstszego decydowania się na mediację przez strony. Rozstrzygając o kosztach procesu w orzeczeniu kończący postępowanie sąd będzie dysponował wiedzą o całokształcie okoliczności danej sprawy.
	PCM	Zadbano o wynagrodzenie dla pełnomocników może też warto zadbać o ich obowiązki, zgodnie zresztą ze wzorami w innych krajach unijnych np. w Niemczech: "Zgodnie z § 1 (3) regulaminu Profesjonalnej Praktyki dla prawników, adwokatów, muszą oni powiadomić swoich klientów, aby rozwiązać swoje problemy prawne w sposób najbardziej korzystny. Dlatego prawnicy muszą sugerować rozwiązywania konfliktów w drodze mediacji, jeżeli takie podejście jest najbardziej odpowiednie dla danej sprawy". Projekt przewiduje honorarium dla pełnomocnika uwzględniające jego czynności podjęte w celu polubownego załatwienia sprawy, powinien nałożyć na niego z tym związane obowiązki, jak w szczególności poinformowanie o istocie i znaczeniu mediacji.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowana zmiana ma właśnie na celu zmobilizowanie pełnomocników do podejmowania czynności w kierunku polubownego rozwiązania sporu również przed wniesieniem pozwu.
	Iustitia	Nie budzi zastrzeżeń w przypadku akceptacji idei dążenia do obligatoryjnej mediacji. Z drugiego punktu widzenia - przepis rozszerza kognicję sądu na ocenę	Uwaga nieuwzględniona. Rozstrzygając o kosztach procesu w orzeczeniu kończący postępowanie sąd będzie dysponował

		zachowań stron i nakład prac przed procesem. Budzi obawy, iż może sprzyjać sztucznym próbom kierowania spraw do mediacji.	oceniał całokształt okoliczności danej sprawy.
	PIU	Przepis otwiera furtkę pełnomocnikom do dochodzenia kosztów zastępstwa z uwzględnieniem nakładu pracy na etapie dochodzenia roszczenia bezpośrednio przed ubezpieczycielem. Jest to działalność nieunormowana i nie podlegająca nadzorowi nad rynkiem finansowym. Konieczność uregulowania doradztwa odszkodowawczego staje się coraz bardziej wyraźna. Proponowana zmiana nie oznacza wprost wynagrodzenia za ten etap, ale może wpłynąć na finalny koszt procesu likwidacji szkód. Może to wpłynąć niekorzystnie na sytuację klientów dochodzących roszczeń bezpośrednio przed ubezpieczycielem.	Uwaga nieuwzględniona. Rozstrzygając o kosztach procesu w orzeczeniu kończący postępowanie sąd będzie dysponował oceniał całokształt okoliczności danej sprawy.
pkt 5 dot. art. 183 ² k.p.c.	AMM	Projektowany § 5 - Po słowach: „...uwzględniając potrzebę zapewnienia wysokiej jakości usług mediacyjnych” proponujemy dodać słowa: „oraz aktualności danych.” W praktyce oznaczałoby to ustanowienie przez Ministra Sprawiedliwości w rozporządzeniu, o którym mowa mechanizmu okresowej (np. raz w roku) weryfikacji / potwierdzenia (np. poprzez przesłanie potwierdzenia w określonym terminie przez mediatora) aktualności danych mediatora.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.

	PCM	<p>Skreślenie słowa „stały” w art. 183 2 paragraf 3 - w stosunku do dawnego brzmienia tego zapisu, co powoduje iż proponowany zapis dewaluuje dotychczasowy dorobek organizacji pozarządowych, które mimo licznych braków systemowych, kształcą profesjonalnych mediatorów i prowadzą mediacje.</p> <p>Ilość godzin szkoleniowych w naszej organizacji w zależności od rodzaju mediacji wahają się od 50 (mediacje w sprawach karnych) po 106 (mediacje rodzinne). Szkolenie z mediacji cywilnych – gospodarczych obejmuje 84 godziny. Do tego dochodzi: system staży; kolejne etapy szkoleń dla mediatorów już z kilku letnim doświadczeniem np. certyfikacja obejmująca 200 godzin szkoleniowych z każdego zakresu mediacji. Nasz system szkoleń opieramy na 20 letnim doświadczeniu mediacyjnym, kilkunastu tysiącach mediacji przeprowadzonych w ramach Stowarzyszenia, a także doświadczeniach w różnego rodzaju projektach związanych z propagowaniem idei mediacji w skali całego kraju.</p> <p>Proponowany zapis informujący, iż listę mediatorów przygotowaną przez organizację przekazuje się prezesowi sądu bez zobowiązania do umieszczenia listy na stronach internetowych sądów, a Ministerstwu do umieszczenia jej w systemie centralnej listy mediatorów – przyczyni się do chaosu informacyjnego, a w efekcie do dezinformacji, jednocześnie w żaden sposób nie zabezpiecza dorobku organizacji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie zmienia przepisu dotyczącego uprawnień organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia list mediatorów i tworzenia ośrodków mediacyjnych. Strony i sędziowie będą mogli korzystać zarówno z centralnej listy mediatorów jak i z list mediatorów składanych przez organizacje pozarządowe, co poszerzy możliwość wyboru mediatora i podniesie skuteczność mediacji.</p>
--	-----	---	---

Educo	<p>Ustalenia nie wskazują wysokości kwalifikacji mediatora i nie gwarantują wysokich kwalifikacji mediatora (dot. wysokiej jakości usług mediacyjnych)</p> <p>Należy dodać: posiada wyższe wykształcenie (wskazać kierunki), ma ukończone studia podyplomowe/ szkolenia w określonej minimalnej ilości godzin, ich zakres merytoryczny zgodny z wytycznymi MS oraz przeprowadzone w określonej ilości mediacje.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Aby nie wprowadzać zbyt daleko idących ograniczeń w dostępie do zawodu mediatora zdecydowano się na określenie umiarkowanych wymagań dla mediatora stałego jak np. nie wprowadzanie warunku ukończenia wyższych studiów.</p>
Recall Dobrzyniec ki & Partners Law Office LLP	<p>Proponuję w art. 1 pkt 5 uszczegółowić zapis dotyczący dodania do art. 183² § 3a w jego pkt 1 poprzez zastąpienie średnika przecinkiem i dodaniem słów: "potwierdzonych odbyciem specjalistycznego szkolenia". Dodatkowo proponuję dodanie punktu o treści: "Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia minimalny program szkolenia, o którym mowa w par. 3a pkt 1". Według mojego doświadczenia, sam zapis, iż mediatorem stałym może być osoba fizyczna posiada wiedzę i umiejętności w zakresie prowadzenia mediacji, a której wiedza i umiejętności w żaden sposób nie zostały zweryfikowane, może spowodować, iż mediatorami stałymi będą osoby, które posiadają subiektywne przekonanie, że mają odpowiednie kwalifikacje lecz brak weryfikacji tychże kwalifikacji w jakikolwiek sposób, może skutkować dopuszczeniem do wykonywania funkcji mediatora osób niepowołanych. Dlatego też w mojej ocenie istnieje konieczność, by wiedza i umiejętności do wykonywania tej funkcji były potwierdzone odbyciem szkolenia, którego minimalny program określi Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Aby nie wprowadzać zbyt daleko idących ograniczeń w dostępie do zawodu mediatora zdecydowano się na określenie umiarkowanych wymagań dla mediatora stałego jak np. nie wprowadzanie warunku ukończenia szkolenia o ściśle podanym programie.</p>
Fundacja	§ 3 - Warto zmienić obecne niezręczne sformułowanie:	Uwaga nieuwzględniona

Partners Polska	<p>„Informację o listach oraz o ośrodkach przekazuje się (...)” na, na przykład: „Uprawnione osoby (lub: kierownicy podmiotów prowadzących ośrodki) przekazują listy mediatorów i informacje o prowadzonych ośrodkach etc.”.</p> <p>§ 3a - Proponujemy usunięcie ust. 6, ponieważ kryterium dawania rękojmi jest dalece niejasne i uznaniowe. Ten zapis –obecny także w regulacjach dotyczących mediacji w sprawach karnych i nieletnich – rodzi pytania wśród kandydatów do funkcji mediatora i trudno jest na owe pytania odpowiedzieć jednoznacznie. Prawo powinno być jak najbardziej czytelne i przewidywalne w swoim stosowaniu. Ponadto proponujemy dodać następujące informacje: posiada wyższe wykształcenie, ma ukończone studia podyplomowe lub szkolenia z zakresu mediacji (ew. w określonej minimalnej ilości godzin) oraz przeprowadzone w określonej liczbie sprawy mediacyjne.</p>	<p>§ 3 - Projekt nie zmienia przepisu dotyczącego uprawnień organizacji pozarządowych w zakresie prowadzenia list mediatorów i tworzenia ośrodków mediacyjnych.</p> <p>§ 3a - projektowana klauzula generalna pozwoli na dokonywanie oceny kwalifikacji kandydata w szczególnych i nieprzewidywalnych przypadkach.</p>
Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów (KSM)	<p>Zostawić w ustawie możliwość tworzenia list mediatorów stałych przez organizacje mediacyjne i obowiązkowe umieszczanie list na stronach internetowych sądów okręgowych i ministerstwa sprawiedliwości. Krajowe Stowarzyszenie Mediatorów, podobnie jak inne organizacje mediacyjne z wieloletnim dorobkiem, wypracowało własny model szkolenia i weryfikowania mediatorów. Mediatorzy przechodzą liczne szkolenia oraz wewnętrzne oceny np. poprzez superwizję i praktyki. Wobec powyższego nie ma potrzeby zmiany tego zapisu.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie zmienia przepisu dotyczącego uprawnień organizacji pozarządowych i uczelni w zakresie prowadzenia list mediatorów i tworzenia ośrodków mediacyjnych.</p>

	KRRP	<p>Analizowane zmiany należy co do zasady ocenić pozytywnie, podzielając uzasadnienie Autorów projektu dla ich wprowadzenia.</p> <p>Należy zwrócić uwagę na poniższe kwestie:</p> <p>Wykreślenie w § 3 w/w artykułu określenia „stałych” mediatorów niesie za sobą ryzyko ograniczenia na drodze wnioskowania a contrario podmiotów, które mogą prowadzić listy mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacji, grupujące tzw. zwykłych mediatorów – co należy uznać za działanie wymagające odpowiedniej modyfikacji, gdyż mogące powodować ograniczenie rozwoju usług / podmiotów mediacyjnych (np. ośrodków organizowanych w ramach kancelarii prawnej) oraz kolidując z szeroką definicją podmiotu ADR, przewidzianą przez art.4 ust.1 lit.h dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (tzw. dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich - Dz. Urz. UE L 165 z 18.06.2013, s. 63).</p> <p>Nowe zmiany, służące realizacji założonych celów projektu ustawy powinny zmierzać do z jednej strony podwyższenia kwalifikacji mediatorów, z drugiej zaś umożliwienia ich działalności w różnorodnych formułach organizacyjnych – od działalności jednoosobowej do działalności w ramach podmiotu gospodarczego, czy stowarzyszenia. Istotnym dla rozwoju mediacji i zagwarantowania realizacji konstytucyjnych zasad:</p> <p>a) wolności działalności gospodarczej (art. 20 i 22</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Projekt nie zmienia przepisu dotyczącego uprawnień organizacji pozarządowych i uczelni w zakresie prowadzenia list mediatorów i tworzenia ośrodków mediacyjnych.</p> <p>Wpis na listy mediatorów stałych będą mogły uzyskać także osoby niezrzeszone w ośrodkach mediacyjnych.</p>
--	------	--	--

	<p>Konstytucji); b) wolności wyboru zawodu (art. 65 ust. 1 Konstytucji); c) równości wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji). - jest takie ukształtowanie regulacji prawnej aby wpis na listę mediatorów sądowych w sprawach cywilnych mogły uzyskiwać (analogicznie jak w sprawach karnych czy nieletnich) również niezrzeszone osoby spełniające przesłanki ustawowe, w tym zwłaszcza kryterium kompetencji, bez konieczności posiadania przez nie statusu członka ośrodka mediacyjnego, prowadzonego przez organizację pozarządową czy uczelnię.</p>	
C.Rogula	<p>Proponowane zmiany zmierzają do wprowadzenia dwóch kategorii pojęciowych: „mediator” oraz „stały mediator”, co ma konsekwencje w zasadzie dla wszystkich przepisów k.p.c. używających terminu „mediator”. Wynikają z tego pewne nieścisłości terminologiczne, które winny zostać wyeliminowane na etapie projektowania zmian ustawy. Przede wszystkim należy wskazać, że pomiędzy tymi terminami powinien istnieć stosunek zawierania – wszyscy „stali mediatorzy” są „mediatorami” w znaczeniu kodeksowym, czy innymi słowy, spośród kodeksowych „mediatorów”, „stałymi mediatorami” są ci spośród „mediatorów”, którzy oprócz ogólnych warunków z art. 183² § 1 i 2 k.p.c. spełniają także wymagania z proponowanego art. 183² § 3a k.p.c. (w tym wpis na listę mediatorów stałych, prowadzoną przez Prezesa sądu okręgowego, zgodnie z punktem 7 tego przepisu). Najprostszym rozwiązaniem, doprecyzującym tę kwestię, jest dodanie do proponowanego § 3a (ewentualnie jako oddzielny § 3b) zdania: Przepisy dotyczące mediatora stosuje się odpowiednio do</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona Spośród mediatorów w sprawach cywilnych wyodrębniona zostaje grupa mediatorów stałych. Uwagi o charakterze technicznym zostaną rozważone.</p>

	<p>mediatora stałego.</p> <p>Uwaga o charakterze technicznym - dla zachowania spójności § 3a (oraz proponowanego brzmienia art. 189⁹ § 1) z istniejącym § 4 art. 183², a także proponowanym § 5, należy z konsekwencją używać terminu „stały mediator”, bez zamieniania kolejności tych słów.</p> <p>Ponadto, należy poddać pod rozważenie, czy wśród warunków, które zostały wskazane dla stałych mediatorów, nie należałoby także dodać warunku ogólnej znajomości prawa, wskazanego w art. 6 Dyrektywy w sprawie ADR w sporach konsumenckich. Zapewniłoby to pełną spójność z prawem europejskim i zdaniem autora niniejszego opracowania dodanie takiego warunku jest pożądane.</p> <p>Kolejną kwestią jest fakt, że proponowane zmiany w obecnym względzie, nie są jasne co do celu, któremu służy wprowadzone rozróżnienia tych dwóch kategorii mediatorów. Konsekwencją wprowadzenia proponowanego § 3a byłoby w zasadzie jedynie to, że obecny art. 183² § 4 nałożyłby ograniczenie możliwości odmowy prowadzenia mediacji jedynie z ważnych powodów tylko do grona stałych mediatorów, a propozycja zmiany art. 183⁹ § 1 kreowałaby niejako uprzywilejowaną pozycję stałych mediatorów. W opinii autora niniejszego opracowania, przy niewątpliwie pozytywnej ocenie postulatu zapewnienia odpowiedniego poziomu stałych mediatorów, rozwiązanie winno iść krok dalej, aby w pełni realizowało wskazany w uzasadnieniu projektu obowiązek państwa do zagwarantowania stronom</p>	
--	---	--

	<p>najwyższej jakości usług świadczonych przez profesjonalnych mediatorów. Dlatego też wprowadzenie kwalifikowanej kategorii winno mieć tę konsekwencję, że sąd ma możliwość wyznaczenia wyłącznie mediatora z listy stałych mediatorów. W związku z tym proponowana treść art. 183⁹ § 1 byłaby następująca:</p> <p>Sąd kierując strony do mediacji wyznacza mediatora stałego mającego odpowiednią wiedzę oraz umiejętności praktyczne w zakresie prowadzenia mediacji w sprawach danego rodzaju. Strony mogą wybrać innego mediatora.</p> <p>Takie sformułowanie przepisu będzie także zgodne z funkcjonującą już pod rządami obecnego brzmienia przepisów praktyką sądów, które kierując sprawę do mediacji na posiedzeniu niejawnym jednocześnie wyznaczają osobę mediatora.</p> <p>Jak zostało podkreślone w uzasadnieniu projektu, takie, choć bardziej radykalne rozwiązanie, także „nie spowoduje ograniczenia uprawnień organizacji pozarządowych i uczelni w sferze prowadzenia list i tworzenia ośrodków mediacyjnych”. W proponowanym brzmieniu art. 183² § 3 k.p.c., aprobowanym przez autora niniejszego opracowania, informacje takie nadal będą przekazywane prezesowi sądu okręgowego, dzięki czemu strony zainteresowane mediacją (także pozasądową), będą mogły skorzystać z ich usług. Jednocześnie nie ma żadnej przeszkody, aby mediatorzy z tych list złożyli wnioski o wpis na listę mediatorów stałych, a także aby strony, pomimo wyznaczenia przez sąd mediatora z listy stałych</p>	
--	---	--

		mediatorów, wybrały mediatora z listy ośrodka mediacyjnego czy uczelni. Jest to w zgodzie z zasadą proporcjonalności, przy wazeniu interesów ośrodków mediacyjnych i uczelni oraz interesu państwa (w tym sądów powszechnych) sprawowania kontroli nad profesjonalizmem stałych mediatorów.	
pkt 6 dot. art. 183 ³ k.p.c.	C.Rogula	Proponowane, pozytywnie oceniane rozwiązanie podkreślenia zasady bezstronności mediatora, wydaje się być niekompletne, zwłaszcza w porównaniu do analogicznych uregulowań dotyczących np. iudex suspectus. Powinna być ona poszerzona o obowiązek mediatora wstrzymania się od udziału w sprawie i możliwości spełniania przez mediatora tylko czynności niecierpiących zwłoki do momentu ustanowienia nowego mediatora (analogicznie do regulacji z art. 50 § 3 k.p.c. i art. 51 k.p.c.). Takie rozwiązanie zapewni całościowe uregulowanie kwestii bezstronności mediatora, a także będzie miała pozytywny społeczny wydźwięk.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zmian w sposób wystarczający zabezpiecza interesy stron mediacji.

	<p>Recall Dobrzyniecki & Partners Law Office LLP</p>	<p>Proponuję w art. 1 pkt 5 uszczegółwić zapis dotyczący dodania do art. 183³ § 3 o następującej treści: "strony postępowania mediacyjnego w przypadku powzięcia informacji o okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności mediatora, zobowiązane są o tym fakcie niezwłocznie powiadomić sąd kierujący strony do mediacji". Proponuje się również dodanie par. 4 o następującej treści: "strony postępowania mediacyjnego i inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym, nie mogą swym zachowaniem dążyć do utraty bezstronności przez mediatora". Proponowane zapisy artykułu 183(3) k.p.c. nie dawały stronom możliwości, w przypadku powzięcia informacji o okoliczności, które mogłyby wywołać wątpliwości co do bezstronności mediatora, podjęcia działań zmierzających do zmiany mediatora lub wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. O wiele bardziej rygorystyczna jest treść proponowanego zapisu par. 4, która to ma zapobiec dążeniu strony do pozyskania względów mediatora. Moja dotychczasowa praktyka ujawniła przypadek, gdy jedna ze stron postępowania usiłowała wpłynąć na osobę mediatora, dlatego też zasadne jest wprowadzenie paragrafu uniemożliwiającego takie działanie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zmian w sposób wystarczający zabezpiecza interesy stron mediacji.</p>
--	--	---	--

	KRRP	Należy zarekomendować wprowadzenie wprost obowiązku: a) składania przez mediatora stronom pisemnego oświadczenia o bezstronności, jak w przypadku arbitra sądu polubownego, co jest od lat praktykowane w oparciu o w/w akty normatywne soft law przez niektórych mediatorów. b) nie podejmowania się mediacji lub wyłączenia się mediatora z postępowania mediacyjnego jeśli mediator nie jest w stanie prowadzić mediacji w bezstronny sposób, w szczególności gdy istnieje konflikt interesów o charakterze profesjonalnym lub osobistym ze stronami lub ich pełnomocnikami.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zmian w sposób wystarczający zabezpiecza interesy stron mediacji. W projekcie odstąpiono od regulacji nakładającej na mediatorów obowiązek składania oświadczenia o bezstronności na piśmie.
	Fundacja Partners Polska	Ustawodawca nie definiuje co to jest mediacja ani jak ją prowadzić. Nie widzimy celowości w regulowaniu warsztatu mediatora, tego, jak prowadzi mediację. Ujawnianie okoliczności mogących wpływać na postrzeganie jego bezstronności jest zawarte we wszystkich znanych nam polskich kodeksach praktyki czy etyki mediatora. Przepis ten zatem nie tworzy nowej Normy, a jedynie stanowi deklarację pożądanego przebiegu mediacji.	Uwaga nieuwzględniona. Zmiana ma na celu podkreślenie zasady bezstronności mediatora, co przyczyni się do zwiększenia zaufania stron do instytucji mediacji i mediatora.
pkt 7 dot. art. 183 ^{3a} k.p.c.	BCC	W obecnym stanie prawnym pojawiała się wątpliwość czy mediator jest umocowany do zaproponowania konkretnego rozwiązania sporu stronom. Proponowana nowelizacja taką możliwość wyraźnie dopuszcza w ramach formuły mediacji, ale jedynie na zgodny wniosek stron oraz przy akceptacji mediatora. Propozycje mediatora mają być dla stron postępowania niewiążące. Przedmiotowe rozwiązanie jest nieakceptowalne. Wydaje się, że istotą mediacji jest próba znalezienia porozumienia przez strony, nie zaś	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja jest formą wyraźnego sygnału dla stron o dopuszczalności w modelu ewluatywnym.

	wskazywanie tych rozwiązań przez mediatora. Rola mediatora nie powinna być modyfikowana w ten sposób. Wskazywanie rozwiązań sporu może być źle odczytywane przez strony konfliktu.	
AMM	Proponowany Art. 183 ind. 3a par. 1 nie powinien zaistnieć, ponieważ jest zaprzeczeniem zasady autonomii konfliktu – jednej z bazowych zasad mediacji!	Uwaga nieuwzględniona. Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości.
KRRP	W aktualnym stanie prawnym, dodatkowo mając na uwadze istotę mediacji i co najmniej kilka funkcjonujących w polskiej praktyce strategii mediacyjnych - takie uprawnienie mediatora już istnieje. Standard II zasad prowadzenia mediacji i postępowania mediatora stanowi, iż mediator jest neutralny wobec przedmiotu sporu. Co więcej mediator nie narzuca stronom rozwiązań, to strony zachowują władzę co do ostatecznego kształtu treściowego zawieranej ugody . Mediator funkcjonujący jednak w ramach tzw. strategii ewaluatywnej uprawniony jest do udzielania pomocy stronom w generowaniu optymalnych opcji rozwiązania sporu, proponowaniu własnych ich wariantów, a nawet argumentowaniu za jednym z nich. Zasadniczo jednak w tzw. klasycznej (facylitatywnej) mediacji jest on jedynie rzecznikiem rzetelnej procedury (sprzyjającej osiągnięciu dobrowolnego porozumienia), opartej na zasadach mediacyjnej etyki mowy (zrozumiałość, prawdziwość, słuszność) i mediacyjnej sytuacji mowy (tzw. sprawiedliwość proceduralna – równość/symetryczność uprawnień i obowiązków stron, wolność argumentowania, zasada siły lepszego argumentu) .	Uwaga nieuwzględniona. Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości.

	<p>Wybór i zastosowanie przez mediatora określonego paradygmatu oraz strategii mediacyjnych (bądź ich kombinacji) determinowane są przede wszystkim zakładanymi celami dyskursu mediacyjnego (odpowiednio dostosowanymi do potrzeb/przyczyn konkretnej sprawy), oczekiwaniami stron sporu co do poziomu i charakteru aktywności mediatora oraz przyjmowanymi przez mediatora etycznymi zasadami postępowania mediacyjnego (najczęściej również zaakceptowanymi przez same strony). Ponadto korzystanie z określonej strategii mediacyjnej jest wynikiem posiadanej przez mediatora wiedzy, doświadczenia, typów odbytych treningów mediacyjnych oraz jego osobowości – tzw. czynnik osobistych preferencji mediatora. Decyzja o wyborze lub zmianie (w trakcie trwania postępowania) określonej strategii mediacyjnej jest również często uzależniona od charakteru i przyczyn sporu oraz postawy stron w mediacji (stopnia ich współpracy i samodzielności w rozwiązywaniu konfliktu).</p>	
Fundacja Parners Polska	<p>Nie widzimy celowości ustawowego regulowania możliwości sporządzania propozycji ugodowych. Naszym zdaniem tworzy to dodatkowe zagrożenie poufności. Ale i tak jest to przepis nie wskazujący jasnej normy postępowania a jedynie niewiążąca nikogo (ani stron ani mediatora), obecnie także istniejąca, możliwość. Proponujemy usunąć ww. przepisy w całości.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości i przyczynić się do skuteczności mediacji.</p>
KSM	<p>Wprowadzenie do projektu ustawy możliwości przedstawiania propozycji ugodowych przez mediatora zaprzecza idei mediacji i kieruje ją w stronę arbitrażu lub koncyliacji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym</p>

		Mediacja jest ideą rozwiązywania konfliktów i sporów za którą stoi ogromny dorobek teoretyczny i praktyczny mediatorów. Trudno znaleźć podobny sposób jej prowadzenia jak zaproponowano w projekcie ustawy.	zakresie wątpliwości.
	EIMN	Dodanie pkt 8 – wyższe wykształcenie. Jest to uzasadnione wysokimi wymaganiami stawianymi mediatorom, którzy specjalizują się w sprawach gospodarczych, zwłaszcza w zakresie przygotowania ugód. Zmiana dotyczyłaby tylko wpisu na listę centralną, mediatorów stałych – mediatorami społecznymi nie muszą być jednostki z wykształceniem wyższym. Przykład w mediacji karnej: „posiada umiejętności likwidowania konfliktów oraz ... wiedzę, w szczególności w zakresie <u>psychologii, pedagogiki, socjologii, resocjalizacji lub prawa</u> ” Taką wiedzę posiadają osoby z wyższym wykształceniem.	Uwaga nieuwzględniona Aby nie wprowadzać zbyt daleko idących ograniczeń w dostępie do zawodu mediatora zdecydowano się na określenie umiarkowanych wymagań dla mediatora stałego oraz m.in. nie wprowadzanie warunku ukończenia wyższych studiów.
	Recall Dobrzyniec & Partners Law Office LLP	Proponuję w art. 1 pkt 7 uszczegółwić zapis dotyczący dodania art. 183(3a) k.p.c. poprzez w jego par. 1 po słowie "do porozumienia" postawienia kropki zamiast przecinka i nie dodawania słów o treści: "mediator na zgodny wniosek stron może przedstawić propozycje ugodowe". Alternatywne metody rozwiązywania sporów zawierają w swym katalogu zarówno mediację jak i koncyliację. Różnica między koncyliacją a mediacją polega m. in. na tym, iż koncyliator, w przeciwieństwie do mediatora, może proponować stronom propozycje ugodowe. Sytuacja, w której mediator proponuje swoją wersję rozwiązania sporu, a w ten sposób aktywnie uczestniczy w postępowaniu, jest według mnie zaprzeczeniem idei mediacji.	Uwaga nieuwzględniona postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości.

C.Rogula	Można dyskutować, czy konieczne jest sformułowanie „Jeżeli strony w trakcie postępowania nie zdołały dojść do porozumienia”, gdyż jego brak dałby pełną swobodę działania mediatorowi.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja zakłada, że mediator może zaproponować sposoby rozwiązania sporu ale jedynie na końcowym etapie postępowania, gdy strony nie potrafią wypracować ich samodzielnie.
Centrum zgody Bartosz Poćwiardowski	Proponuję, aby usunąć ten zapis, gdyż siłą, zaletą i wiarygodnością i mediacji i mediatora jest oddalenie mediatora od stron i od sporu (zasada bezstronności i neutralności). Dzięki temu mediator posiada, wypracowany przez cały czas mediacji, kredyt zaufania stron. Zaufanie to, w żadnej mierze nie powinno być naruszane, czy nawet zachwiane, przez takie zobowiązanie ustawodawcy. Ogromny wysiłek mediatora wkładany jest w uświadomienie stronom, że oto własność sporu powraca do nich w mediacji, że są władni i jedynie powołani do rozwiązania sporu według wspólnej, własnej koncepcji, wypracowanej oczywiście przy pomocy mediatora, ale zawsze z decyzją materialną stron. Kiedyś, w początkach mojego doświadczenia z mediacją, zachęcony przez strony, spróbowałem takiej formuły, gdzie podzieliłem się własną opinią na temat sprawy i jej możliwego rozwiązania. Zostałem niemalże napadnięty słownie przez drugą stronę, której nie podobał się mój pomysł na rozstrzygnięcie sprawy. Nie wolno, podkreślam, nie wolno pozwolić na tego typu zabieg, będący próbą zestawienia i określenia mediacji, jako młodszej siostry arbitrażu. (Proszę wybaczyć uproszczenie, ale będzie można powiedzieć o mediacji: „to takie postępowanie, gdzie pogadali sobie, a i tak na końcu wypowiedział się merytorycznie niefachowy przecież w danej kwestii mediator, więc lepiej od razu idźmy do arbitrażu”. Na	Uwaga nieuwzględniona. Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości i przyczynić się do skuteczności mediacji.

		<p>dodatek jak czytam projekt dalej, za tym ma iść jeszcze gorszy pomysł: kierowanie i profilowanie spraw do wykształcenia/zawodu mediatora niezawodowego, a to już pewna faktyczna śmierć czystej formy mediacji). Byłaby to klęska podstawy mediacji, jaką jest wola stron na każdym etapie mediacji. Naruszenie tej podstawowej cechy mediacji, która daje stronom poczucie bezpieczeństwa, że mediator nie będzie się wypowiadał merytorycznie co do rozwiązań, zainicjuje proces zmniejszania zaufania do tej instytucji i powolne odchodzenie stron do arbitrażu. Zwolnienie z odpowiedzialności za decyzję strony, będzie skutkowało (na dodatek, jestem tego pewien, będzie wykorzystywane zwłaszcza przez pełnomocników stron, do wzmocnienia pozycji wobec drugiej strony, kosztem mediacji i mediatora) postępowaniem mediacyjnym, w którym strony (czy ich pełnomocnicy) będą od razu oświadczać, że nie mają pomysłu na rozwiązanie sporu i proszą o sugestie mediatora. Czyli: co z tego, że system „przymusi” strony do skorzystania z mediacji, jeśli strony oświadczą, że nie widzą rozwiązania i proszą mediatora niemalże od razu o propozycje ugodowe. Nawet próby użycia całego, bogatego warsztatu mediatora, aby stronom pomóc podjąć własną decyzję, mogą się kończyć kategorycznym: „niech pan mediator się wypowie, nie chcemy dalej rozmawiać”... A jak mediator nie przedstawi, to złożą na niego skargę, że uchyla się od pełnej pomocy stronom. Im bardziej doświadczony mediator, cieszący się zaufaniem, tym bardziej może być wykorzystywany do tego rodzaju swoistej rozgrywki procesowej, pozycyjnej. Proszę mi wierzyć, przez prawie 10 lat pracy jako mediator,</p>	
--	--	--	--

		widziałem wiele różnych, mniej lub bardziej bezpardonowych prób użycia mediacji i mediatora. To będzie kolejne narzędzie, w dodatku niszczące esencjalną cechę i zaletę mediacji – bezstronność i neutralność.	
PCM	<p>Wprowadzenie proponowanego zapisu powoduje odejście od podstawowej idei mediacji mającej swe korzenie w sprawiedliwości naprawczej, które to ma m.in. na celu stworzenie stronom warunków umożliwiających osiągnięcie dobrowolnego porozumienia, a nie narzucenie im autorytatywnego rozstrzygnięcia. Jest to pogwałcenie doktryny mediacji i próba wprowadzenia arbitrażu lub koncyliacji pod nazwą mediacji, czyli „miękki med.-arb”.</p> <p>Takie zapisy promują określony punkt widzenia jednego ze środowisk mediatorów, niestety odbywający kosztem innych środowisk. Zapisy ingerujące w doktrynę mediacji, niszczą historię i dorobek instytucji oraz osób wprowadzających mediację w Polsce i na świecie. Procesowi mediacji (nawet gospodarczej) towarzyszą emocje. Decyzje podejmowane w emocjach, nie są racjonalne. W takich sytuacjach strony będą korzystały z zapisu „o zaproponowaniu przez mediatora rozwiązania”. Wsparcie udzielone przez mediatora w tej formie, będzie wypaczało ideę mediacji. Mediator wówczas będzie brał na siebie odpowiedzialność, która należy do stron. Co wówczas z neutralnością mediacji? Co będzie jeśli strony przyjmą to rozwiązanie, a potem będą się chciały z niego wycofać? Istnieje wiele zagrożeń pozostawienia takiego zapisu m.in. co, jeśli strony nie przyjmą tego rozstrzygnięcia i zwrócą się do sądu, a sąd stwierdzi inne rozstrzygnięcie korzystniejsze</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wyraźne uregulowanie możliwości przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w modelu ewaluatywnym ma przesądzić istniejące w tym zakresie wątpliwości i przyczynić się do skuteczności mediacji.</p>	

	<p>dla jednej ze Stron. Czy Strona będzie miała prawo do odszkodowania od mediatora, że próbował doprowadzić do złego dla niego rozstrzygnięcia?</p> <p>W uzasadnieniu powołują się Państwo na Dyrektywę z 2008 gdzie "mediacja" oznacza zorganizowane postępowanie o dobrowolnym charakterze, bez względu na jego nazwę lub określenie, w którym przynajmniej dwie strony sporu próbują same osiągnąć porozumienie w celu rozwiązania ich sporu, korzystając z pomocy mediatora." Z jednej strony podkreślacie Państwo w uzasadnieniu szerokość definicji, a następnie w zapisach projektu zawężacie ją do jednego aspektu – podania rozwiązania - myląc mediację z koncyliacją/postępowaniem pojednawczym. Zgodnie bowiem z definicjami mediacji, koncyliacji i arbitrażu, przyjętymi przez CEPEJ czyli Europejską Komisję na rzecz Efektywności Wymiaru Sprawiedliwości /Report on "European judicial systems – Edition 2014 (2012 data): efficiency and quality of justice", te dwie pierwsze wymienione powyżej metody działania w sytuacji konfliktu, różni przede wszystkim to, że mediator wspiera strony w poszukiwaniu rozwiązań, a koncyliator może sugerować stronom propozycje rozwiązań. Doceniając prace nad nową ustawą i upowszechnieniem mediacji, nie opuszcza nas wrażenie próby łamania doktryn w imię interesu zawodów prawniczych i podporządkowania wszelkich działań ich potrzebom i umiejętnościom. Profesjonalny mediator zna różne formy prowadzenia mediacji i wykorzystuje je na różnych etapach mediacji. Mediator przede wszystkim diagnozuje konflikt, pomaga udrożnić wzajemną komunikację i w aktywny sposób poprzez</p>	
--	---	--

		<p>pytania pobudzać strony do poszukiwania akceptowalnego dla nich rozwiązania. Przedstawiona propozycja ogranicza pracę mediatora do biernego wysłuchania stron i podania im, co dla nich jest najlepsze. W uzasadnieniu powołują się Państwo, że podawanie rozstrzygnięcia przez mediatora zwiększy ilość zawieranych ugód, pytanie czy te ugody, tak jak w przypadku ugód sądowych będą realizowane, a nie zaskarżane, jeśli zostaną narzucone. Pozostaje pytanie, dla ilu przypadków wprowadzają Państwo taki zapis – jeśli mediator wykorzystując odpowiednie techniki spowodował, że strony są otwarte na poszukiwanie wspólnych rozwiązań, ma tyle innych możliwości wsparcia stron w wypracowaniu wspólnego, że nie ma potrzeby łamania doktryny mediacji.</p> <p>Nie należy zapominać, że takie zapisy w KPC będą miały również wpływ na mediacje w sprawach rodzinnych, pracowniczych, czy projektodawcy przewidzieli konsekwencje zapisów dla tego rodzaju spraw. Proponowane w projekcie rozwiązania nie uwzględniają specyfiki tych mediacji, jak też nie biorą pod uwagę faktu, że w tych sprawach strony korzystają z pomocy pełnomocnika jedynie wyjątkowo.</p>	
pkt 8 dot. art. 183 ⁴	AMM	Proponujemy dookreślenie: "...zwolnią ich PISEMNIEM z tego obowiązku.".	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zapis zabezpiecza interesy stron w sposób wystarczający.

k.p.c.	EIMN	Przepis zmierza do uchylenia jednej z podstawowych zasad postępowania mediacyjnego, jaką jest tajemnica mediacji. Zmiana prowadzi do zakusów posługiwania się przez strony mediatorem, jako świadkiem w późniejszym postępowaniu przed sądem, co prowadzi do wypaczenia idei mediacji., która ma uczyć strony mediacji i zapewnić komfort do swobodnych wypowiedzi.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja ma na celu wzmocnienie tajemnicy mediacji. Zgodnie z art. 259 ¹ kpc mediator nie może być świadkiem co do faktów, o których dowiedział się w związku z prowadzeniem mediacji, chyba że strony zwolnią go z obowiązku zachowania tajemnicy mediacji.
	Iustitia	Zgłoszono wątpliwość, iż nie jest jasne, o jakie „inne osoby biorące w postępowaniu mediacyjnym” chodzi, ale także pojawił się pogląd, że chodzi o pełnomocników stron itp.	Uwaga nieuwzględniona. Proponowany zapis dotyczy wszystkich osób biorących udział w mediacji.
	KRRP	Opiniujący pozytywnie ocenia propozycje wzmocnienia zasady niejawności postępowania mediacyjnego poprzez rozszerzenie obowiązku zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedzieli się w związku z mediacją, na inne osoby biorące udział w mediacji. Należy jednak rozważyć, czy zasadnym jest odpowiednia dalsza modyfikacja analizowanego przepisu w kierunku wprowadzenia wyraźnego obowiązku zachowania w tajemnicy faktów, o których dowiedzieli się w związku z mediacją również wprost na strony postępowania. Pojęcie „inne osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym” może rodzić problemy interpretacyjne – ryzyko wyłączenia z zakresu podmiotów stron postępowania. Taki rezultat wykładni może wzmacniać fakt posługiwania się w innych przepisach wprost terminem „strona/strony” oraz instytucja uzyskania zwolnienia od stron z obowiązku zachowania tajemnicy przewidziana w projektowanym	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.

		<p>art.183 (4) § 2 kpc in fine. Jednocześnie w ocenie opiniującego konieczna jest dla spójności systemowej zmiana art. 259 (1) kpc poprzez poszerzenie kategorii osób wyłączonych z bycia świadkiem, np. poprzez zapis:</p> <p>„Mediator i inna osoba biorąca udział w postępowaniu mediacyjnym nie może być świadkiem co do faktów, o których dowiedziała się w związku z prowadzeniem lub udziałem w mediacji, chyba że strony zwolnią ją z obowiązku zachowania tajemnicy mediacji.”</p>	
--	--	---	--

Fundacja Partners Polska	Proponujemy poprawki redakcyjne. Zamiast „obowiązani” winno być „obowiązane” (ponieważ: „osoby”). Ponadto proponujemy dodać słowo „łącznie” po słowie „strony”.	Uwaga uwzględniona.
Lewiatan	Sprecyzowano również obowiązek zachowania poufności przez osoby biorące udział w postępowaniu mediacyjnym (art. 1834 § 2 k.p.c.) – w taki sposób, że nie budzi wątpliwości, iż ogranicza się do faktów, nieznanych im przed wszczęciem mediacji, w związku z czym w odniesieniu do pozostałych faktów osoby te mogą być osobowymi źródłami dowodowymi w postępowaniu sądowym.	Brak uwag
C.Rogula	Na chwilę obecną proponowany kształt przepisu wydaje się być odpowiedni. W dłuższej perspektywie należy zastanowić się, czy nie dokonać absolutyzacji zasady poufności mediacji i wyeliminowania możliwości stron zwolnienia mediatora (i innych osób) z obowiązku zachowania poufności. W takim przypadku, jak podkreśla się na forum międzynarodowym, ze względu na przypadki wykorzystania mediacji do zalegalizowania praktyk prania brudnych pieniędzy, musiałby zostać wprowadzony tzw. „wentyl bezpieczeństwa” – klauzula porządku publicznego, na podstawie której mediator zostałby zwolniony z zachowania tajemnicy mediacji.	Brak uwag

pkt 9 dot. art. 183 ⁶ k.p.c.	BCC	Zgodnie z nowelizacją zmiana ta doprowadzi do uznania mediacji za wszczęte również wtedy, gdy mediator otrzyma dowód nadania przesyłką poleconą odpisu wniosku o wszczęcie mediacji drugiej stronie. Zmiana ta nie jest właściwa. Mediacje, mające na celu skłonić strony do polubownego zakończenia sporu nie powinny być potencjalnym źródłem nowych konfliktów, które mogą pojawić się przy okazji przedmiotowej zmiany. Samo nadanie przesyłki polecanej nie powinno być podstawą do uznania mediacji za wszczętych. BCC nie akceptuje niniejszej zmiany.	Uwaga uwzględniona.
	ZPP	Propozycja wprowadzenia trzymiesięcznego terminu na wniesienie powództwa, celem przerwania biegu terminu przedawnienia, wydaje się być nietrafna, stąd, mimo pozytywnej oceny generalnego postulatu wzmocnienia pozycji wierzyciela, budzi wątpliwości. Skoro ustawodawca sam zauważa w uzasadnieniu projektu, że „obecnie przerwanie biegu przedawnienia przez wszczęcie mediacji (...) nie ma większego praktycznego znaczenia, ponieważ moment wszczęcia mediacji jest trudny do ustalenia i nie zależy jedynie od aktywności uprawnionego wierzyciela, ale też od postawy drugiej strony i mediatora”, lepszym pomysłem wydawałaby się propozycja, by bieg terminu przedawnienia przerywało samo złożenie wniosku o przeprowadzenie mediacji. W związku z powyższym, ogólny kierunek zaproponowanych zmian należy ocenić pozytywnie, natomiast sposób, w jaki ustawodawca proponuje osiągnąć założony cel, budzi pewne wątpliwości.	Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z art. 123 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez wszczęcie mediacji. Obecnie art. 183 ⁶ § 1 k.p.c. określa moment wszczęcia mediacji, a § 2 wskazuje sytuacje, w których nie dochodzi do wszczęcia mediacji. Projektowany § 3 ma na celu zabezpieczenie strony, która wychodzi z inicjatywą podjęcia mediacji, ale do mediacji ostatecznie nie dochodzi. W sytuacji, gdy wniosek został złożony w końcowym okresie terminu przedawnienia, strona inicjująca mediację zostałaby pozbawiona możliwości dochodzenia roszczenia na drodze sądowej. Projektowany przepis stanowi więc także jedną z form zachęty do mediacji bez względu na moment jej podjęcia.
	Iustitia	Według jednego punktu widzenia krytycznie należy ocenić projektowaną regulację momentu wszczęcia	Uwaga uwzględniona.

	<p>mediacji przez stronę; umożliwienie dołączenia do wniosku o przeprowadzenie mediacji wyłącznie dowodu wysłania odpisu wniosku drugiej stronie może prowadzić do sytuacji, gdy mediacja zostanie wszczęta przed faktycznym doręczeniem odpisu wniosku drugiej stronie (gdy druga strona podejmie przesyłkę po złożeniu wniosku mediatorowi), albo sytuacji, gdy mediacja zostanie formalnie wszczęta mimo, że do faktycznego doręczenia drugiej stronie odpisu wniosku w ogóle nie dojdzie (np. na skutek niepodjęcia przesyłki lub wysłania jej na nieprawidłowy adres). Dlatego należałoby zostawić regulację obecną, tj. obowiązek dołączenia do wniosku o przeprowadzenie mediacji dowodu doręczenia odpisu wniosku.</p> <p>Według drugiego - proponowana regulacja próbuje rozwiązać problem stosowania art. 1836 § 1 w zw. z art. 165 § 2 k.p.c i uwzględnienia uwagi do rekomendacji. Wobec tego obecna regulacja tak samo stwarza problem - wyżej opisany - ze względu na odmienną poglądów co do stosowania art. 165 § 2 do kwestii doręczenia wniosku.</p>	
--	--	--

C.Rogula	<p>Chociaż wskazane zmiany należy przyjąć z aprobatą, nawet przy wzięciu pod uwagę wysokiego profesjonalizmu stałych mediatorów, należy także rozważyć, czy wszczęcie mediacji, a co za tym idzie przerwanie biegu przedawnienia nie powinno następować z momentem doręczenia, ale wysłania mediatorowi wniosku o przeprowadzenie mediacji wraz z dowodem doręczenia lub nadania przesyłką poleconą drugiej stronie. Na pewno takie rozwiązanie zapewniłoby zrównanie skutków mediacji z postępowaniem sądowym czy zawezwaniem do próby ugodowej, przez co znacznie spopularyzuje użycie mediacji chociażby wymuszonej przez sytuację rychłego przedawnienia się roszczenia. W celu zapobieżenia nadużywaniu tej instytucji należałoby wprowadzić dodatkowe ograniczenia, przykładowo w postaci możliwości skierowania sprawy do mediacji tylko do stałego mediatora oraz sankcji kosztowych (analogicznych jak przy niestawiennictwie stron przy próbie ugodowej z art. 186 § 1 i 2 k.p.c.).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac legislacyjnych nie ma możliwości wprowadzenia proponowanego rozwiązania.</p>
Centrum zgody	<p>Może to i drobna kwestia (wszystko zależy od skali), ale nie ma tu jakiegokolwiek gwarancji zwrotu mediatorowi stałemu kosztów, na które się go naraża. Chodzi o koszty koniecznej korespondencji, które mediator stały wykląda z własnej kieszeni, co jest ewenementem, jeśli chodzi o osoby działające zawodowo w systemie szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości. Konieczne będzie dokładne dopracowanie rozporządzenia wykonawczego o kosztach mediacji w sprawach cywilnych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Uwaga zostanie rozważona w trakcie prac nad projektem rozporządzenia w sprawie określenia wynagrodzenia mediatora za prowadzenie mediacji ze skierowania sądu.</p>
Lewiatan	<p>Popierając kierunkowo ideę tego przepisu, zwracamy uwagę na następujące problemy, które mogą wystąpić w</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Propozycja w zakresie umożliwienia wierzycielowi</p>

	<p>praktyce. W przepisie mowa jest o tym, że w sytuacji w której co prawda nie nastąpi „wszcęcie mediacji”, to jednak skutki jej wszczęcia zostaną zachowane, a co za tym idzie, nie upłynie termin przedawnienia, pod warunkiem, że strona wytoczy powództwo o roszczenie w terminie trzech miesięcy od dnia, w którym mediator lub druga strona złożyli oświadczenie powodujące, że mediacja nie została wszczęta. W praktyce, ustalenie tego dnia może być bardzo trudne, a co za tym idzie trudne będzie ustalenie od kiedy biegnie trzymiesięczny termin na wniesienie powództwa. Być może bardziej praktycznym byłoby uzależnienie biegu tego terminu od doręczenia stronie takiego oświadczenia. Wówczas do powództwa załączana byłaby kopia otrzymanego listu z datą jego doręczenia. Z kolei w przypadku proponowanego, tygodniowego terminu, z punktu widzenia strony składającej wniosek o wszczęcie mediacji, bezpieczniejszym byłoby, gdyby termin ten biegł od momentu nadania wniosku – w przeciwnym razie osoba taka obowiązana będzie do nadania przesyłki za potwierdzeniem doręczenia. Tylko bowiem w ten sposób uzyska informację, od którego momentu biegnie tygodniowy termin. Dodatkowo może się zdarzyć, że zwrotkę z poczty strona otrzyma po upływie 7 dni. Dlatego poddajemy pod rozwagę, aby termin biegł od momentu nadania wniosku o przeprowadzenie mediacji i jeżeli wówczas w terminie 7 dni strona nie otrzyma odpowiedzi, miałyby prawo wnieść powództwo. Dodatkowym mankamentem tego rozwiązania jest także fakt, że czas na złożenie powództwa to de facto jeden dzień.</p> <p>Pytanie też, dlaczego wyłączono z zakresu</p>	<p>dołączenia do wniosku o wszczęcia mediacji również dowodu przesłania odpisu wniosku drugiej stronie przesyłką poleconą zostaje wycofana.</p>
--	---	---

pkt 10 dot. art. 183 ⁸ k.p.c.	AMM	obowiązywania tego przepisu § 2 kt.4)? Postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji na posiedzeniu niejawnym dostarczane stronom (o ile strony zgodnie z proponowanym par. 4 nie będą skierowane na spotkanie informacyjne), powinno zawierać informację/pouczenie o kosztach związanych z mediacją, ponoszonych przez strony.	Uwaga nieuwzględniona. Uwaga wykracza poza zakres zmian na poziomie ustawy. Zostanie rozważona w toku prac nad regulacją dotyczącą doręczania stronom informacji o mediacji wraz z pierwszym pismem procesowym.
	EIMN	<p>§ 3 - Istotą postępowania nakazowego i upominawczego powinna być ich szybkość. Zaskakiwanie stron w tych postępowaniach mediacją nie jest trafne. Wątpliwość budzi zwrot „skuteczne wniesienie zarzutów”, które należałoby doprecyzować przez: „skuteczne wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym oraz zarzutów do nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.”.</p> <p>§ 4 – zasadnym byłoby wyłączenie z przepisu postępowań, których celem jest szybkie rozstrzygnięcie sprawy.</p> <p>§ 5 – Przepis mógłby mieć uzasadnienie w niektórych postępowaniach np.: w sprawach rodzinnych i sporach o podział majątku. W innych może stać się przyczyną niepotrzebnej przewlekłości.</p> <p>§ 6 – Przepis budzi poważne wątpliwości. Zmusza do przybycia na rozprawę nawet strony (często powodów) mieszkających w sporej odległości od sądu, który prowadzi sprawę, wyłącznie po to, aby wysłuchać informacji o możliwości podjęcia mediacji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>§ 3 - Wraz z wniesieniem sprzeciwu w postępowaniu upominawczym nakaz zapłaty traci moc a postępowanie toczy się w zwykłym trybie.</p> <p>§ 4 – Celem zmian nie jest ograniczanie zakresu spraw, w których strony mogą zostać skierowane do mediacji.</p> <p>§ 5 – Sędzia w konkretnej sprawie będzie podejmował decyzję czy skierowanie na spotkanie informacyjne jest uzasadnione.</p> <p>§ 6 – W sprawie, w której zostanie zawarta ugoda, postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.</p>

Fundacja Partners Polska	<p>§ 2 - Jego brzmienie zachowane z obecnego § 3) budzi od początku uchwalenia w 2005 r. budzi wiele wątpliwości i trudności interpretacyjnych. Aby tego uniknąć oraz aby usunąć niezręczność językową (podwójne przeczenie), proponujemy następujące brzmienie: „Postanowienie może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Mediacji nie prowadzi się, jeżeli strona w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia lub doręczenia jej postanowienia o skierowaniu do mediacji złoży oświadczenie o braku zgody na mediację [lub: odmowie udziału w postępowaniu mediacyjnym].”</p> <p>§ 4 – warto dodać tu delegację ustawową dla ministra sprawiedliwości, który określi zasady prowadzenia i finansowania spotkań informacyjnych. Jeśliby zostawić takie regulacje w gestii prezesów sądów okręgowych, to można się liczyć z wieloma, potencjalnie 45, różnymi regulacjami. To byłoby niepotrzebne.</p>	<p>§ 2 – Uwaga uwzględniona.</p> <p>§ 4 – Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Finansowanie spotkań informacyjnych nie jest przewidywane. Kwestie organizacyjne dotyczące spotkań informacyjnych nie muszą zostać uregulowane na poziomie ustawy.</p>
--------------------------	--	--

ZPP	<p>Pozytywnie należy ocenić możliwość skierowania przez sąd stron do mediacji na każdym etapie postępowania. Wątpliwości natomiast budzą kolejne propozycje zawarte w projekcie. Postulat, by przewodniczący dokonywał oceny, czy skierować strony do mediacji, jeszcze przed pierwszym posiedzeniem wyznaczonym na rozprawę, zasługuje na krytykę. Wydaje się bowiem, że ocena sądu w zakresie skierowania stron do mediacji, wymaga szczegółowego zapoznania się ze stanowiskami stron i z meritem sprawy. Z kolei dodatkowe możliwości spełnienia tego wymogu przewidziane w projekcie (tj. możliwość wysłuchania stron na posiedzeniu niejawnym oraz nakazania stronom udziału w spotkaniu informacyjnym dot. mediacji), mogłyby doprowadzić do niepotrzebnego przedłużenia postępowania przed sądem, a więc skutek realizacji tychże propozycji mógłby być wprost odwrotny do celu projektu, wielokrotnie podkreślanego przez ustawodawcę w uzasadnieniu. Wydaje się więc, że nie odrzucając absolutnie idei spotkań informacyjnych, należałoby zmodyfikować kształt tej instytucji tak, by gwarantowała ona osiągnięcie oczekiwanych rezultatów, przy jednoczesnym braku uszczerbku dla ogólnych celów projektowanej regulacji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Celem właściwie przeprowadzonego spotkania informacyjnego jest przekonanie stron do wyboru polubownego sposobu rozwiązania sporu. Gdy w wyniku mediacji strony zawrą ugodę, postępowanie sądowe zostanie umorzone. W rezultacie nie będzie potrzeby wyznaczania rozprawy i merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, a postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.</p>
Forum	<p>Rozwiązanie to zwiększa zaangażowanie sędziego w</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>

	<p>Obywatelski Rozwoju (FOR)</p> <p>rozpoznanie potencjału mediacyjnego sprawy. Dobrze byłoby, by wraz z dodatkowymi obowiązkami sędziego szły równoległe profesjonalne szkolenia oraz późniejsze docenianie liczby mediacji w arkuszu oceny pracy i indywidualnego planu rozwoju zawodowego sędziego. Negatywnie oceniamy wycofanie się z postulowanego w założeniach uwzględnienia spraw kierowanych do mediacji jako kryterium oceny sędziów.</p> <p>Sceptycznie oceniamy pomysł nakazania stronom udziału w spotkaniu informacyjnym. Czy nałożenie obowiązku będzie stanowić dobrą zachętę oraz czy nie będzie przedłużać całego postępowania. Alternatywą mogłoby być spotkanie dobrowolne dla stron zainteresowanych ugodową formą rozwiązania sporu. Nie byłoby przeciągania postępowania gdy strony nie są zainteresowane ugodą. Zapewnienie udziału w spotkaniu przedstawiciela sądu i mediatora wpisanego na listę, przy zachowaniu równego dostępu wszystkich mediatorów z listy i za jednakowym, zryczałtowanym wynagrodzeniem stanowiłoby wentyl bezpieczeństwa dla zachowania pełnej dobrowolności skorzystania z alternatywnej formy rozwiązywania sporu. Spotkanie, poza walorem informacyjnym, stanowiłoby platformę współpracy między sądem a środowiskiem mediatorów, której obecnie brakuje.</p>	<p>Spotkania informacyjne umożliwią przekazanie stronom informacji o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją, przyczynią się do przełamania bariery braku wiedzy o mediacji.</p>
--	--	--

Centrum zgody	<p>Nie jestem przekonany, czy jakakolwiek próba przymuszenia do mediacji, czy nawet spotkania informacyjnego, da pozytywne rezultaty. To postępowanie powinno być dobrowolne, aby wyraźnie wyodrębnić je od swoistego klimatu nakazowego, jaki funkcjonuje w wymiarze sprawiedliwości. Przyjazność mediacji polega na jej dobrowolności zewnętrznej i wewnętrznej. Niedopuszczalna, a może nawet niekonstytucyjna jest, możliwość nałożenia przez Sąd obowiązku nieodpłatnej pracy mediatora na rzecz sądu czy stron!!! Pozostałe wymienione osoby są pracownikami sądu, wynagradzanymi w zakresie swoich obowiązków. Mediator stały nie.</p> <p>Również nie jest dopuszczalny nieformalny nacisk czy nawet sugestia sądu, żeby mediator stały bezpłatnie wykonywał tego rodzaju czynności. Do tej pory mediator był słabo wynagradzany, teraz będzie faktycznie musiał wykonywać pracę za darmo. Przecież w przeciążonych pracą sądach, najprościej będzie próbować zrzucić ten obowiązek na mediatora stałego.</p> <p>§ 5 - za tym powinno iść profesjonalne szkolenie dla sędziów, prowadzone też przez doświadczonych mediatorów, jak rozpoznać, która sprawa nadaje się do mediacji, a która nie.</p> <p>§ 6 Pomyłka w numeracji - § 6 powinien być.</p> <p>Patrz wyżej § 4- taki rygorizm ma się nijak do idei mediacji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Spotkania informacyjne umożliwią przekazanie stronom informacji o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją, przyczynią się do przełamania bariery braku wiedzy o mediacji.</p> <p>Mediator stały będzie mógł poprowadzić spotkania informacyjne jedynie wówczas, gdy zdecyduje się zrobić to nieodpłatnie.</p>
---------------	--	--

	Iustitia	<p>§ 4 i 6 – wprowadzenie obligatoryjnego spotkania informacyjnego, na które niestawiennictwo rodzi sankcję kosztową, należy uznać za rozwiązanie zbyt daleko idące; wątpliwości co do spotkań informacyjnych zostały zawarte w uwagach do rekomendacji 1.3</p> <p>Uwagi te wyniknęły z obawy, iż wprowadzenie obligatoryjnego spotkania informacyjnego oznacza całkowicie nieuzasadnione obciążenie sądów zadaniami spoza wymiaru sprawiedliwości. Spotkanie informacyjne ma służyć przedstawieniu zalet mediacji – tak określano to w rekomendacjach. Nie będzie to zatem posiedzenie mediacyjne. Trudno nam akceptować nakładaniu na sądy dodatkowych obowiązków. Należy zobligować do tego inne podmioty zaangażowane i zainteresowane wprowadzaniem mediacji jako remedium na poprawę funkcjonowania sądownictwa.</p> <p>Art. 1838 § 5 – nałożenie na przewodniczącego obowiązku każdorazowej oceny celowości skierowania stron do mediacji nie poddaje się jednoznacznej ocenie i zależy od przyszłej wykładni tego przepisu; jeśli przyjąć, że realizacja tego obowiązku nie pociągnie za sobą dodatkowych czynności, to w istocie nie wprowadza on istotnych zmian; jeżeli natomiast przyjmie się, że wynik oceny sprawy pod kątem mediacji powinien zostać utrwalony na piśmie (w wersji skrajnej – wraz z uzasadnieniem dokonanej oceny), to projektowane rozwiązanie należy ocenić jednoznacznie negatywnie jako źródło dodatkowego obciążenia sądów niezapewniające żadnych dostrzegalnych korzyści w stosunku do stanu obecnego</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Sądy i sędziowie mogą i powinni odgrywać istotną rolę w zakresie promocji kultury polubownego rozwiązywania sporów w społeczeństwie mając na uwadze autorytet i możliwą siłę oddziaływania. Oczekiwanym rezultatem właściwie spotkań informacyjnych będzie brak konieczności merytorycznego rozpoznania sprawy, odciążenie sądów i skrócenie postępowań.</p> <p>Rozwiązanie polegające na wprowadzeniu obowiązku dokonania przez sędziego oceny czy sprawę skierować do mediacji daje sędziemu narzędzie - możliwość wyznaczenia posiedzenia niejawnego w celu wysłuchania stron przed podjęciem decyzji o kierowaniu stron do mediacji, co sprzyjać ma upowszechnieniu mediacji ze skierowania sądu.</p>
--	----------	--	--

	<p>Lewiatan § 5 - Pewne wątpliwości wciąż budzi trafność rozwiązania, polegającego na możliwości zobligowania stron do udziału w osobnym spotkaniu informacyjnym, dotyczącym mediacji (art. 183⁸ § 4 k.p.c.), w połączeniu z odrębnym posiedzeniem niejawnym, na którym obecność stron ma być obowiązkowa (art. 1838 § 5 k.p.c.). Nie negując tych rozwiązań, a przeciwnie, oceniając, że każde z nich może spowodować zakończenie sporu ugodą, poddajemy jednak pod rozwagę, przesądzenie w przepisach (lub co najmniej w uzasadnieniu do projektu), że instytucje te nie powinny być stosowane łącznie w jednym postępowaniu. Innymi słowy, jeżeli sąd zdecyduje się na wykorzystanie instytucji spotkania informacyjnego, to co do zasady nie powinien jednocześnie wyznaczać dodatkowego postępowania niejawnego. Intencją takiego rozwiązania jest, aby nie dochodziło do niepotrzebnego wydłużania postępowania.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Sędzia, dysponując zawartymi w pozwie informacjami, co do podejmowanych prób ugodowych, potrafi właściwie ocenić celowość wezwania stron na spotkanie informacyjne lub na posiedzenie niejawne. Sędziowie dokonywali będą wyboru, jakiego rodzaju instytucję wykorzystać, biorąc pod uwagę specyfikę sprawy i skuteczność mediacji. W sprawie, w której zostanie zawarta uгода, postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.</p>
--	---	--

	KRRP	<p>Wprowadzenie instytucji spotkania informacyjnego dotyczącego mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów powinno być skorelowane z przyjęciem odpowiedniego wariantu/ów co do finansowania takiego spotkania.</p> <p>Przyjęcie wariantu nieodpłatności spotkań informacyjnych prowadzonych przez mediatorów stałych, w szczególności w sytuacji znacznej ilości indywidualnych spotkań wydaje się rozwiązaniem nieekwiwalentnym, mogącym prowadzić do nieangażowania się w taką działalność osób szczególnie do niej predysponowanych o znacznej wiedzy, umiejętności i doświadczeniu w zakresie mediacji oraz dydaktyki.</p> <p>Istotnym wydaje się również przesądzenie, czy mediator prowadzący spotkanie informacyjne może być mediatorem w postępowaniu pomiędzy stronami, których dotyczyło spotkanie informacyjne.</p> <p>Instytucja spotkań informacyjnych z jednej strony nie powinna być wykorzystywana głównie jako instrument do pozyskiwania zlecenia mediacyjnego przez mediatora prowadzącego dane spotkanie. Z drugiej strony zakaz prowadzenia przez takiego mediatora następnie postępowania mediacyjnego pomiędzy stronami biorącymi udział w spotkaniu informacyjnym, w sytuacji jego nieodpłatności nie wydaje się rozwiązaniem optymalnym.</p> <p>Z pewną ostrożnością pozytywnie należy ocenić, także szeroki katalog podmiotów, które mogą prowadzić spotkanie informacyjne (sędzia, referendarz sądowy, mediator, asystent sędziego lub urzędnik sądowy) pod warunkiem posiadania przez konkretne podmioty</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Mediator stały będzie mógł poprowadzić spotkania informacyjne jedynie wówczas, gdy zdecyduje się zrobić to nieodpłatnie. Nie przewiduje się możliwości finansowania spotkań.</p> <p>Spotkania informacyjne umożliwią przekazanie stronom informacji o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją, przyczynią się do przełamania bariery braku wiedzy o mediacji.</p>
--	------	--	--

odpowiednich kompetencji, w zakresie diagnozowania konfliktu oraz mediacji i innych form ADR, przy braku sceptycznego podejścia do tych form rozwiązania sporów. W tym miejscu należy zarekomendować docelowo stworzenie postulowanej od lat przez opiniującego grupy tzw. Doradców Opanowywania Sporów (Dispute Resolution Advisers), której głównym zadaniem byłoby diagnozowanie konfliktu, edukowanie stron o formach ADR oraz przeprowadzanie procedur ustalania i wyboru optymalnej formy opanowywania konkretnego sporu .

Wyniki przeprowadzonych przez opiniującego badań w zakresie głównych obaw stron przed rozwiązywaniem sporów poprzez mediację wskazują trzy podstawowe katalogi obaw:

- 1) obawy dotyczące postępowania mediacyjnego;
- 2) obawy dotyczące osoby mediatora;
- 3) obawy dotyczące samej strony (osobiste) lub strony przeciwnej .

Zdecydowana większość zaprezentowanych obaw stron co do rozwiązywania sporów cywilnych poprzez mediację jest wynikiem braku odpowiedniej wiedzy na temat istoty mediacji. Stąd też tytułem przykładu poniżej przedstawiono propozycję - projekt pouczenia sądowego, który mogłoby znaleźć zastosowanie już aktualnie w kontaktach sądu ze stronami sporu (np. mógłby być przesyłany wraz z odpisem pozwu, sprzeciwem/zarzutami od nakazu zapłaty, odpisem wniosków nieprocesowych czy postanowieniem o skierowaniu stron do mediacji), jak również stanowić informację udostępnianą na rozprawie, spotkaniu informacyjnym, posiedzeniu niejawnym oraz wraz z

	<p>innymi informatorami w miejscach do tego w sądzie wyznaczonych. Pomimo, iż edukowania otoczenia społecznego na temat instytucji mediacji powinni podjąć się przedstawiciele różnych profesji prawniczych, szczególną rolę w tym zakresie (mając zwłaszcza na uwadze autorytet i możliwą siłę oddziaływania) należy przypisać sędziom. Proponowana treść pouczenia sądowego o mediacji została skonstruowana z założeniem, iż powinna to być informacja przedstawiająca w miarę kompleksowo, kwestie najważniejsze, jednak bez nadmiernej szczegółowości. Dla czytelności odbioru informację podzielono na trzy części: istota mediacji, mediator, postępowanie mediacyjne. Sformułowano ją językiem nieskomplikowanym (postulat zrozumiałości), opartym o treść przepisów prawnych (bez wskazywania podstaw prawnych). Ponadto wskazano obiektywne zalety mediacji w wyważony sposób tak aby pouczenie sądowe nie przypominało materiału reklamowego. Zainteresowanych szczegółowymi informacjami odsyła się na stronę Ministerstwa Sprawiedliwości poświęconą mediacji.</p>	
--	---	--

Tomasz Kawka mediator	<p>Propozycja zmiany: „Przewodniczący może nakazać stronom udział w spotkaniu informacyjnym dotyczącym mediacji. Spotkanie informacyjne może prowadzić stały mediator lub sędzia, referendarz sądowy, urzędnik sądowy, asystent sędziego po odbytych szkoleniach z zakresu mediacji w wymiarze co najmniej 16 godzin”. Prowadzący spotkanie powinien posiadać obszerną wiedzę z zakresu mediacji, ten etap rzutuje na cały przebieg postępowania mediacyjnego, odpowiednio przygotowana osoba może przyczynić się do zwiększenia ilości stron przystępujących do mediacji. Jeśli to nie mediator ma prowadzić spotkanie, to osoba powinna mieć wiedzę dotyczącą mediacji, różnych form jej prowadzenia i różnych modeli. Mediator ma posiadać praktyczne doświadczenie prowadzenia mediacji (co najmniej 15 mediacji).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Równolegle z wprowadzanymi zmianami legislacyjnymi planowane są szkolenia sędziów z zakresu mediacji. Stały mediator musi posiadać niezbędną wiedzę i umiejętności. Szczegółowe regulacje dotyczące wymaganej liczby godzin odbytego szkolenia są zbędne.</p>
Educo	<p>§ 1 i 2 Ten zapis nie jest respektowany przez strony i w praktyce często odwołują się do podjęcia decyzji nawet o miesiąc (zwodzą, co często dotyczy stron pozwanych). Bywa też tak, że strony zawiadamiają Sąd, pomijając mediatora, któremu zlecono przeprowadzenie mediacji, mimo że ten niezwłocznie podjął z nimi kontakt. SUGESTIA: Zobowiązać strony do powiadamiania Sądu i mediatora, do którego Sąd skierował sprawę do mediacji. Nałożyć konsekwencje na strony, odwołujące się do decyzji ponad wyznaczony okres siedmiu dni. § 4 - Wszystkie wymienione osoby, poza mediatorem, są wynagradzane za swoją pracę przez Skarb Państwa. SUGESTIA: Wskazać, w jaki sposób mediator stały byłby wynagradzany za swoją pracę na rzecz Sądu w</p>	<p>Uwaga dotycząca art. 183⁸ § 2 k.p.c. zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.</p> <p>Uwagi dotycząca art. 183⁸ § 4, 5 i 6 k.p.c. nieuwzględnione.</p> <p>Mediator stały będzie mógł poprowadzić spotkania informacyjne jedynie wówczas, gdy zdecyduje się zrobić to nieodpłatnie. Nie przewiduje się możliwości finansowania spotkań.</p> <p>Proponowany przepis art. 183⁸ § 5 kpc nakłada obowiązek dokonania oceny czy sprawa nadaje się do mediacji.</p> <p>Art. 183⁸ § 6 kpc umożliwia nałożenie sankcji w adekwatny sposób.</p>

	<p>zakresie informacyjnym dla stron. Nie ma powodów, dla których ten zawód miałby być pomijany w wynagrodzeniu za swoją pracę na rzecz udroźnia pracy Sądu. Można zadać sobie pytanie czy to jest zgodne z zasadami współżycia społecznego.</p> <p>§ 5 - taki zapis podtrzymuje uznaniowość sędziego, zamiast obligować go do określonych działań</p> <p>SUGESTIA: Wprowadzić słowo: jest <u>zobowiązany</u> do dokonania oceny.</p> <p>§ 5 (omyłkowo, powinien to być § 6) paragraf prawdopodobnie powinien mieć nr 6, taki zapis osłabia efekt mobilizujący strony do podejmowania działań w celu zasięgnięcia informacji w sprawie mediacji.</p> <p>SUGESTIA: Zamienić słowo: "może", na: obciąża ją kosztami.</p>	
--	---	--

	C.Rogula	<p>§1 – 3 Zaproponowana zmiana regulacji może stwarzać ryzyko jej nadużywania, np. dla przewlekania procesu. Dlatego być może rozwiązaniem wartym rozważenia byłoby doprecyzowanie uprawnień sądu w odniesieniu do wniosku stron o skierowanie sprawy do mediacji: obligatoryjne skierowanie do mediacji przez sąd przy pierwszym wniosku stron, a przy kolejnych wnioskach – fakultatywne. Kolejnym problemem jest umożliwienie stronom skierowania sprawy do mediacji na etapie postępowania odwoławczego. Wydany już wyrok w pierwszej instancji zdecydowanie obniża pozycję jednej ze stron (tej dla której wyrok jest niekorzystny). Jednak w chwili obecnej, kiedy to stronom winno zapewnić się możliwie najszerszy dostęp do mediacji, takie ograniczenie nie jest konieczne.</p> <p>§4 – 6 Kwestia, która budzi zasadniczy sprzeciw, to warunek wskazany w uzasadnieniu projektu, aby stali mediatorzy prowadzili spotkania informacyjne nieodpłatnie. Zarówno przybycie na takie spotkanie, jak i przygotowanie do niego wymaga poświęcenia czasu mediatora. Skoro zmiany legislacyjne idą w stronę profesjonalizacji tego zawodu, to nieodpowiednie jest nakładanie na mediatorów tak daleko sięgającego obowiązku pro bono. W odniesieniu do spotkania informacyjnego można wskazać, że w dużej części spory sądowe (zwłaszcza gospodarcze) są prowadzone wyłącznie przez pełnomocników procesowych, a strony uczestniczą w rozprawach tylko jeżeli są wzywane do osobistego stawiennictwa. Poniekąd taka jest też funkcja zawodowego pełnomocnika – występowanie przed sądem w imieniu mandanta, żeby strona mogła zająć się</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>§1 – 3 Proponowane regulacje pozwalają sądom na dostosowanie momentu skierowania stron do mediacji do okoliczności konkretnej sprawy, na każdym jej etapie.</p> <p>§4 – 6 Mediator stały będzie mógł poprowadzić spotkania informacyjne jedynie wówczas, gdy zdecyduje się zrobić to nieodpłatnie. Nie przewiduje się możliwości finansowania spotkań.</p> <p>§ 5 in fine Proponowane rozwiązania w wystarczający sposób chronią interesy stron w postępowaniu sądowym.</p>
--	----------	---	---

	<p>bieżącym prowadzeniem spraw przedsiębiorstwa. Konieczność udania się na spotkanie informacyjne zaburza tę funkcję. Warty rozważenia jest rozróżnienie sytuacji, kiedy obie strony są reprezentowane przez pełnomocnika i w takim przypadku wprowadzenie modelu istniejącego w Irlandii - nałożenie na pełnomocników obowiązku przedstawienia stronie z góry ustalonego odpowiedniego formularza informacyjnego dotyczącego mediacji, który strona powinna osobiście podpisać i wtedy taki dokument winien być przesłany do sądu.</p> <p>§ 5 in fine, to należy zastanowić się, czy niesporządzenie protokołu jest wystarczającą gwarancją dla stron w obliczu, kiedy sędzia który może być sędzią prowadzącym sprawę, miałby już możliwość wysłuchania stron. Mogłoby to bowiem mimo wszystko (przynajmniej w odczuciu stron) mieć negatywne konsekwencje dla dalszego procesu, jeżeli by strony nie zdecydowały się na mediację. Dlatego też w celu pełnego i efektywnego wykorzystania tak zmodyfikowanego posiedzenia niejawnego, należało by zastanowić się nad wyrażeniem <i>expressis verbis</i> zakazu wykorzystania treści oświadczeń stron w merytorycznej części postępowania sądowego.</p>	
--	---	--

pkt 11 - art. 183 ⁹	BCC	§ 2 - Rozwiązanie może być wprowadzone w życie, o ile nie będzie wiązało się z nazbyt dużym wzrostem kosztów mediacyjnych.	Brak uwag
	Fundacja Parners Polska	<p>§ 1 - Proponujemy dodać możliwość kierowania stron do mediacji bez wyznaczania osoby mediatora a jedynie ośrodek, na wzór regulacji w zakresie mediacji w sprawach nieletnich (kierowanie do instytucji godnej zaufania) przy zachowaniu wymogów dot. spełniania warunków wpisu na listę przy prezesie SO.</p> <p>§ 2 – Jedyny bodaj raz w projekcie pojawia się tu sformułowanie „przystąpić do mediacji”. Niestety, nie jest jasne ani co znaczy, ani kiedy się dzieje. Taka aktywna formuła „przystąpienia do mediacji” nie jest przewidziana przez k.p.c., chyba że za taką uznać wspólny wniosek stron o mediację albo zgodę drugiej strony na wniosek o mediację w trybie mediacji umownej. Jeśli trafnie się domyślamy, autorom projektu być może chodziło o moment, kiedy żadna ze stron nie złożyła odmowy udziału w mediacji. Jeśli tak, to warto to sformułować w przepisie wprost, na przykład tak: „(...) chyba że co najmniej jedna ze stron złoży w ciągu 7 dni od ogłoszenia lub otrzymania postanowienia o skierowaniu sprawy przez sąd do mediacji oświadczenie o braku zgody na zapoznanie się mediatora z aktami”. Inaczej trzeba się liczyć ze sporami, kto przystąpił a kto nie i kiedy, czyli ma to istotny wpływ na decyzję i moment zapoznawania się mediatora z aktami.</p> <p>§ 3 – Proponujemy uzupełnić ten przepis o dodanie informacji o wartości przedmiotu sporu przy sprawach o prawa majątkowe. Przy okazji trzeba usunąć niepotrzebny przecinek po początkowym zwrocie „do</p>	<p>§ 1 - Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac legislacyjnych propozycja nie może zostać uwzględniona.</p> <p>§ 2 – uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.</p> <p>§ 3 – Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac legislacyjnych propozycja nie może zostać uwzględniona.</p>

	mediacji’.	
AMM	<p>§ 1 - Proponujemy stworzenie czytelnego mechanizmu przydzielania spraw mediatorom stałym wpisanym na listę SO: na zasadzie przydziału w kolejności (np alfabetycznej lub losowej), gdzie przydział realizowany jest przez system informatyczny, pobierający dane mediatorów stałych z bazy SO.</p> <p>W przypadku odmowy podjęcia mediacji przez wyznaczonego mediatora stałego następuje przekazanie sprawy następnemu mediatorowi stałemu przez system.</p> <p>Dla przejrzystości realizowanych przydziałów możliwe było przedstawienie przez system statystyk dotyczących ilości spraw przydzielonych poszczególnym mediatorom stałym (np. wraz z informacją o niepodjętych mediacjach).</p> <p>§ 2 i § 3 - Mediator powinien także (w zw. z par. 2) otrzymać informację, czy strony nie odmówiły mediatorowi prawa wglądu do akt.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Na obecnym etapie prac legislacyjnych propozycja nie może zostać uwzględniona.</p>
Recall Dobrzyniec & Partners Law Office LLP	<p>Proponuję w art. 1 pkt 11 uszczegółwić zapis dotyczący art. 183(9) k.p.c. poprzez zmianę par. 2 w ten sposób, iż po słowach "aktami sprawy" przecinek zastąpi się kropką i wykreśli się słowa: "chyba że strony nie wyraziły zgody". Moje doświadczenia wskazują na to, iż by w sposób prawidłowy przeprowadzić postępowanie mediacyjne, mediator powinien zapoznać się z aktami sprawy. Jeżeli strona nie chce by mediator dokładnie znał przedmiot sporu, to domniemywać można, iż nie dąży ona do jego ugodowego rozwiązania, a co za tym idzie mediacja jest bezcelowa.</p>	<p>§ 2 – uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.</p>
Centrum zgody	<p>Kolejna kwestia, która stoi w jaskrawej opozycji do idei mediacji, jako do postępowania, w którym mediator jest</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Pierwszeństwo stron przy wyborze mediatora</p>

	<p>fachowcem od zarządzania sporem, od prowadzenia rozmów, od uświadamiania i wydobywania od stron ich potrzeb i interesów, etc., etc., wreszcie od wydobywania od stron rozwiązania, a nie od fachowego, merytorycznego rozstrzygnięcia sporu, czy orientowania się w technicznych niuansach danego sporu! W mojej praktyce mediatora miałem chyba każdą ze branż gospodarki, jaką można wymienić. Czy to w jakiś sposób wpłynęło na skuteczność mediacji? Myślę, że tylko pozytywnie. Moja niewiedza techniczna powodowała, że strony nie miały pokusy, aby pytać mediatora o rozstrzygnięcie, ale wspólnie działały(!), również wtedy, gdy „musiały” wytłumaczyć mediatorowi szczegóły techniczne, dzięki czemu, choćby w tak małym punkcie zaczepienia, strony zaczynały współpracować, edukując mediatora(!). To są małe, ale bezcenne momenty dla odbudowy krok po kroku ich relacji i zaufania, a w konsekwencji rozwiązania sporu ugodą, choćby nawet bez ich dalszej współpracy. A mediator mógł się skupić na swoim zadaniu – pomocy w komunikacji między stronami, naświetleniu sporu, zrozumieniu wzajemnym w podejmowanych wcześniej krokach, wreszcie znalezieniu rozwiązania. Mocno podkreślam: mediacja to nie arbitraż, w żadnej mierze!</p>	<p>pozwoli im na dokonanie wyboru, który w najlepszy sposób zabezpieczy ich interesy. To strony zdecydują czy wybrać mediatora wyspecjalizowanego w danej dziedzinie np. w prawie budowlanym.</p>
Iustitia	<p>Projektodawca nie zdecydował się jednak rozstrzygnąć zasygnalizowanych wątpliwości i w dalszym ciągu posługuje się niejasnym pojęciem „w pierwszej kolejności”. Jeżeli ma oznaczać nakaz wyznaczenia mediatora stałego, to tak jak i w odniesieniu do podobnej sytuacji dotyczącej wyboru biegłego, sądu nie należy ograniczać przy dokonywaniu decyzji, a</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona. Zgodnie z propozycją sędziego uzyska możliwość wyznaczenia biegłego spoza listy mediatorów stałych.</p>

		powinien mieć możliwość wyboru mediatora najbardziej kompetentnego dla danej sprawy.	
EIMN		§ 2 – mediator powinien zawsze mieć możliwość zapoznania się ze sprawą niezależnie od tego czy strony wyrażą na to zgodę czy nie.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja dotycząca możliwości wyłączenia uprawnień mediatora do zapoznania się z aktami jest zgodna z zasadą autonomii woli stron w mediacji.
C.Rogula		Propozycja zasługuje na aprobatę. Można zastanowić się, czy odwrócenie wyżej wskazanej zasady nie powinno być jeszcze dalej idące – nakładające na mediatora obowiązek zaznajomienia się z aktami sprawy. Oczywiście są mediatorzy, którzy twierdzą, że wszystkiego chcą dowiedzieć się od stron, ale jednak kompetentny mediator, i to na etapie mediacji sądowej, winien zapoznać się z takowymi aktami (co słusznie zostało podkreślone także w uzasadnieniu do projektu). Należy także zastanowić się czy stronie przyznać prawo do niewyrażenia na to zgody. Jeżeli już, to raczej obostrzone „nadzwyczajnymi okolicznościami”, które strona winna naprowadzić sprzeciwiając się. Oczywiście, zgodnie z postulatem wyrażonym w uzasadnieniu projektu, akta nie powinny być przesyłane mediatorowi, a powinien on zapoznać się z nimi w sądzie. Jednocześnie, aby obowiązek ten nie był iluzoryczny, w samych aktach sprawy winien być ślad (np. podpisane przez mediatora oświadczenie), że mediator zapoznał się z aktami. W tym kontekście, można dodać, że dla mediatorów niebędących prawnikami, będzie się to wiązało z dodatkowym obowiązkiem edukacyjnym – z badania akt sądowych, który powinien być ujęty w programie szkolenia stałych mediatorów.	j.w.

M.Cetera Mediator	Doprecyzowanie pojęcia „sprawa danego rodzaju”. Mediator sam mógłby zakreślić rodzaj spraw, które jest kompetentny prowadzić – umożliwiłoby to dodanie zapisu w projektowanym rozporządzeniu MS dot. mediatora sądowego. Szczegółowe określenie rodzajów spraw jest niepotrzebne, ponieważ mediator, aby prawidłowo poprowadzić postępowanie mediacyjne np.: dot. budowy autostrady, nie musi posiadać wiedzy na temat jej budowy, ani mieć wcześniejszego doświadczenia w prowadzeniu mediacji tego rodzaju. Pogląd taki wyrażają teoretycy mediacji, jak i własne doświadczenie zawodowe. Mediator ma być fachowcem od procesu komunikacji i postępowania mediacyjnego.	Uwaga nieuwzględniona. Pierwszeństwo stron przy wyborze mediatora pozwoli im na dokonanie wyboru, który w najlepszy sposób zabezpieczy ich interesy. To strony zdecydują czy wybrać mediatora wyspecjalizowanego w danej dziedzinie np. w prawie budowlanym, czy fachowca od procesu komunikacji.
Educo	Co zrobi Sąd ze zlecaniem mediacji w sprawach, w których strony nie podają tych danych? Sekretariaty niechętnie wyszukują dane z Internetu, często robią to mediatorzy i to bezskutecznie, gdyż dane bywają wykasowane z Internetu (innego publicznego obiegu, często zastrzeżone, gdy dotyczy to osób fizycznych) lub nigdy nie podane. Proponuje się dopisać: „Sądy zobligowują strony i pełnomocników do zamieszczania danych teleadresowych, w tym nr telefonów i adresów e-mail w pismach procesowych, a ich brak traktują jako brak formalny, wymagający uzupełniania, bez czego sprawa nie jest kierowana do dalszego etapu postępowania.”.	Uwaga nieuwzględniona. Na obecnym etapie prac legislacyjnych propozycja nie może zostać uwzględniona.

pkt 12 - art. 183 ¹⁰	BCC	Już obecnie – przy 1-miesięcznym okresie wstępnym mediacji – przy realnej woli stron mediacje ulegają wydłużeniu na ich zgodny wniosek. Czas trwania mediacji nie stanowi problemu obecnych regulacji. Ustawowe wydłużenie terminu wstępnego mediacji nie ułatwi stronom mediowania, może zaś być nagminnie wykorzystywane przez sądy do odwlekania spraw i w konsekwencji niepotrzebnie wydłużać postępowania sądowe. Już w pierwszym miesiącu mediacji strony mają możliwość dokonania weryfikacji możliwości osiągnięcia porozumienia.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
	Iustitia	Mamy jednak obawy co do przeprowadzenia tego założenia w praktyce wobec konieczności przebudowy systemów statystycznych.	Uwaga nieuwzględniona.
	Fundacja Partners Polska	Z drugiego zdania przepisu proponujemy usunąć słowo „oczywisty”. Z semantycznego punktu widzenia nie wnosi ono wiele a budzi niejasność i konieczność argumentowania co to znaczy, że wniosek o przedłużenie terminu na mediację w „oczywisty” sposób sprzyja ugodowemu załatwieniu sprawy.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
	EIMN	Wątpliwości budzi zbyt długi okres na przeprowadzenie mediacji. 30 dniowy termin mobilizuje strony do szybszych decyzji i sprzyja sprawności postępowania. Istotą mediacji jest szybkość. 3 miesiące to zbyt długo.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.

C.Rogula	Może nie być jasne, jakie działanie jest wymagane w przypadku zaistnienia „innych ważnych powodów” – kto w takiej sytuacji ma złożyć wniosek o przedłużenie terminu mediacji i czy ma to również być zgodny wniosek stron. W tym kontekście ważkim postulatem byłoby przyznanie takiego uprawnienia bezpośrednio mediatorowi, co znacznie usprawni przeprowadzenie postępowania. W skrajnych wypadkach może bowiem umożliwić mediatorowi uniknięcie zorganizowania posiedzenia mediacyjnego wyłącznie w celu przekonania stron do złożenia zgodnego wniosku.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
Pracodawcy RP	Przepis wydłuża termin prowadzenia mediacji do trzech miesięcy, a ponadto umożliwia dalsze przedłużanie tego okresu nie tylko za zgodą stron (jak dotychczas), lecz także z innych ważnych powodów. Istnieje realna obawa, że przepis będzie wykorzystywany niezgodnie ze swoim założeniem, a głównym celem kierowania spraw do mediacji będzie możliwość ich zawieszania. Będzie to sposób na formalne „załatwienie” sprawy przez sąd, a nie merytoryczne rozstrzygnięcie i zakończenie postępowania. Proponujemy zrezygnować ze zmiany i pozostawić przepis w dotychczasowym brzmieniu.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
Educo	Zapis dba o Sądy, ale nie obejmuje prokuratorów, którzy skarżą się, że wlicza im się ten czas do czasu postępowania przygotowawczego. To jest koronny argument prokuratorów, zgłaszany na konferencjach i szkoleniach, przeciwko kierowaniu spraw do mediacji. SUGESTIA: uzupełnić odpowiednie przepisy dla prokuratorów o właściwy zapis.	Uwaga nieuwzględniona.

pkt 13 - art. 183 ¹³ § 1	Fundacja Parners Polska	Czy nie należałoby uzupełnić tego przepisu o dodanie wymogu dołączenia przez mediatora – oprócz protokołu i wniosku stron o zatwierdzenie ugody – także i samej ugody?	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
	Centrum zgody	Istotą mediacji jest własność sporu będąca w rękach stron, dlatego ta decyzyjność powinna również dotyczyć wniosku o zatwierdzenie ugody. Proponuję, dla precyzyjności, dodać słowo „stron” po słowie „wnioskiem”. Taki wniosek strony podpisywałyby przed mediatorem przy podpisywaniu ugody (materialno-prawny skutek oczywiście). Taką praktykę wprowadziłem już kilka lat temu. Składałem wtedy całość do sądu.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.
	Pracodawcy RP	Przepis jest niezrozumiały i może budzić trudności interpretacyjne. Nie określono czy strony wnoszą o zatwierdzenie ugody „same, bezpośrednio do sądu”, czy też „za pośrednictwem mediatora”. Ponadto, ugoda nie będzie zawierana „na podstawie umowy o mediację”, lecz „w trakcie postępowania mediacyjnego”. W przepisie nie ma mowy o terminach złożenia protokołu i wniosku o zatwierdzenie ugody oraz nie określono tego, czy ugoda ma być osobnym dokumentem, częścią protokołu, czy też załącznikiem do wniosku. Ekonomia postępowania skłania do konkluzji, że to mediator powinien przekazywać do sądu wniosek, samą ugodę oraz protokół. Proponujemy ns. brzmienie: „§ 1. Jeżeli strony wnoszą o o zatwierdzenie ugody zawartej w trakcie postępowania mediacyjnego, mediator składa w sądzie, który byłby właściwy do rozpoznania sprawy według właściwości ogólnej lub wyłącznej, protokół	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.

		wraz z wnioskiem o zatwierdzenie ugody oraz zawartą przez strony ugoda. Dokumenty, o których mowa w zdaniu poprzednim, mediator składa do właściwego sądu w terminie tygodnia od daty zawarcia ugody.”. Należy zwrócić także uwagę, że sąd zatwierdzający ugode, winien podjąć czynności przewidziane w art. 203 § 4 w związku z art. 223 kpc.	
Iustitia		Jak mediator ma wywiązać się z nałożonego na niego obowiązku. Przy tej propozycji należy zauważyć, iż mediator może nie wiedzieć, czy i kiedy strony wystąpią do sądu o zatwierdzenie ugody, a w konsekwencji nie jest on w stanie wywiązać się z nałożonego na niego obowiązku złożenia w sądzie protokołu z mediacji. Może się wydarzyć tak, iż strony mogą nie wnosić o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem i wtedy powstaje pytanie, czy w takiej sytuacji mogą same w przyszłości wystąpić o zatwierdzenie ugody i wówczas zauważona wątpliwość stanie się aktualna. By uniknąć niejednoznaczności należałoby stwierdzić, iż mediator powinien złożyć protokół na wezwanie sądu albo protokół powinien być dołączony do wniosku.	Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.

<p>pkt 14 - art. 187 § 1 pkt 3</p>	<p>W uzasadnieniu wyjaśniono istotę, zakres i założone skutki obowiązku informowania sądu o działaniach związanych z polubownym rozwiązaniem sporu (art. 187 § 1 pkt 3 kpc), to redakcja nowego przepisu nie odpowiada intencji wyrażonej w uzasadnieniu. Użycie spójnika „albo”, wskazującego na alternatywę rozłączną, powoduje, że przepis ten, wykładany literalnie, pozwala powodowi na ograniczenie się do informacji, że strony nie podjęły próby pozasądowego rozwiązania sporu (skoro ma być to informacja, czy strony podjęły taką próbę, albo wyjaśnienie przeszkód). Propozycję oceniamy pozytywnie, natomiast wskazujemy na nieprawidłowe uzasadnienie w tym zakresie.</p>	<p>Uwaga zostanie przedyskutowana na konferencji uzgodnieniowej.</p>
	<p>ZPP</p> <p>Propozycję należy ocenić negatywnie. Cel tej regulacji, sformułowany przez ustawodawcę w uzasadnieniu do projektu jako „podniesienie wśród obywateli świadomości istnienia mediacji (...) poprzez wyraźne wskazanie stronom konfliktu, że przed złożeniem pozwu powinny podjąć próbę rozwiązania sporu w drodze polubownej”, wydaje się być zbyt ogólny i nieprzekonywujący. W istocie, realizacja zawartej w projekcie propozycji, stanowić będzie jedynie kolejne niepotrzebne obciążenie stron, związane z mnożeniem formalnych wymogów pism. Dodatkowo, propozycja ta spowodować może (ponownie) skutek wręcz odwrotny do generalnego celu projektowanej nowelizacji, przyczyniając się do bezzasadnego przedłużania postępowań, choćby notorycznym wzywaniem o usunięcie braków formalnych.</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Projektowany przepis nie ma celu wprowadzenia nowego obowiązku dla stron, a co się z tym wiąże nie ma stanowić obciążenia dla stron. Ma on celu skłonienie powoda, do dokonania oceny sporu pod kątem możliwości rozwiązania sporu w sposób polubowny. Brak podjęcia próby mediacji przed złożeniem pozwu nie będzie stanowił podstawy do wezwania strony do usunięcia braków formalnych.</p>
<p>Iustitia</p>	<p>Rozwiązanie ocenione krytycznie przez „Iustitię” w</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>

	stanowisku do rekomendacji 1.1; zgłoszone wówczas uwagi pozostają aktualne	
PIU	W ocenie środowiska ubezpieczeniowego zapis ten, wbrew intencjom ustawodawcy, może nie powodować oczekiwanych skutków. Pierwsza część pkt 3 – daje sądowi rozstrzygającemu informacje w zakresie namawiania stron do ugody, o tyle szersze badania dotychczasowych skutków pomiędzy stronami procesu w tym zakresie – nie ma znaczenia dla czynności sądu ani dla konieczności rozstrzygnięcia merytorycznego w wyroku. Zapis stwarza dodatkowe pole sporu pomiędzy stronami, którym będzie się musiał zajmować sąd orzekający.	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie przyjęto założenie o celowości wspierania mediacji jako metody rozwiązywania sporów cywilnych drogą rozwiązań „miękkich”, tj. takich które mają skłaniać strony do korzystania z mediacji i aktywizować sąd w jej wykorzystywaniu, jednak bez tworzenia sztywnych regulacji o charakterze przymuszającym. Proponowane rozwiązanie pomoże w podniesieniu świadomości społecznej co do istnienia polubownych metod rozwiązywania sporów. Informacja zawarta w pozwie ułatwi sędziemu dokonanie wstępnej oceny, czy sprawa może zostać skierowana do mediacji w toku postępowania sądowego. Brak podjęcia próby polubownego rozwiązania sporu lub informacji na ten temat w pozwie może mieć wpływ na postępowanie na dalszych etapach np. na podjęcie przez sędziego decyzji o wezwaniu stron na spotkanie informacyjne lub posiedzenie niejawne w celu oceny, czy sprawa nadaje się do mediacji.
C.Rogula	W świetle przedstawionego uzupełnienia projektowanej zmiany, może ona spotkać się z pozytywnym wydźwiękiem, zwłaszcza w kontekście prawidłowego rozumienia art. 130 § 1 k.p.c. Bardzo zróżnicowana praktyka sądów traktowania braków formalnych, wymagałaby jednak zmiany art. 130 § 1 i wskazania <i>expressis verbis</i> , że niedochowanie warunku formalnego z art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. nie stanowi przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie	Uwaga nieuwzględniona. Ponieważ pomimo niezachowania warunku formalnego pozwu sprawa będzie mogła otrzymać prawidłowy bieg, przewodniczący nie będzie mógł wzywać powoda do usunięcia braków formalnych pozwu.

	<p>właściwym. Choć może się wydawać, że będzie to „wylanie dziecka z kąpielą” i proponowany punkt nie spełni swojego celu, to jednak pozostawienie art. 130 § 1 w obecnym kształcie (umożliwiający sądom jego interpretację inną niż wskazaną w uzasadnieniu projektu), art. 187 k.p.c. § 1 pkt 3 może okazać się rozwiązaniem za daleko idącym, a w zupełnie skrajnym przypadku może zostać uznane wręcz za niekonstytucyjne jako blokujące dostęp do sądu sensu stricto. Należy ponownie podkreślić, że dobrowolność mediacji, będąca jej podstawową zasadą, jest obecnie mocno spychana na dalszy plan i interpretowana bardzo wąsko. Niemniej jednak jakiegokolwiek negatywne konsekwencje z niekorzystania z mediacji pozasądowej nie są pożądane i powód nie może być „przymuszony” do wyboru mediacji. Niewykorzystanie mediacji na etapie sądowym jest inną sytuacją, która eliminuje wyżej wskazane niebezpieczeństwa. Przykład ilustrujący nieuzasadnione przymuszenie do mediacji pozasądowej to prosty pozew formularzowy, postępowanie uproszczone odnośnie niezapłaconej faktury. Jeżeli mimo prób powód nie może wyegzekwować należnej mu kwoty, nie można zmusić go do mediacji, gdzie zresztą jej użycie byłoby niepotrzebne, gdyż to nie jest sytuacja win-win. Proponowane rozwiązanie jest ponadto wątpliwe pod względem zasady proporcjonalności. W praktyce strony niekorzystające z pomocy profesjonalnego pełnomocnika mogą nie być poinformowane o mediacji (mimo wszelkich istniejących fikcji prawnych, jakoby podmioty gospodarcze znały prawo), co może w przypadku niektórych sądów doprowadzić do</p>	
--	--	--

		<p>notorycznego wzywania do uzupełniania braków formalnych i przedłużenia postępowań sądowych. Można także zastanowić się, czy taki obowiązek, bez zmiany art. 130 § 1 k.p.c. nie powinien być ograniczony tylko do występujących w sprawie pełnomocników profesjonalnych, np. w formie koniecznego załącznika (formularza), który winien być stronie przedłożony przez pełnomocnika do podpisu (a jego brak byłby możliwym do uzupełnienia brakiem formalnym pisma). Takie rozwiązanie eliminuje utrudnienie drogi do sądu czy naruszenie zasady proporcjonalności, gdyż nakłada dodatkowy obowiązek na pełnomocnika profesjonalnego, a nie utrudnia dochodzenia swoich praw.</p>	
pkt 15 - art. 210	Iustitia	<p>Nałożenie na sąd obowiązku pouczenia o możliwości polubownego załatwienia sporu w każdej sprawie wydaje się rozwiązaniem zbyt daleko idącym i może przyczynić się do dalszego przedłużenia postępowań sądowych przez wydłużenie czasu trwania rozpraw; za wystarczający należy uznać istniejący obowiązek sądu dążenia do ugodowego załatwienia sprawy wynikający z art. 10 k.p.c. w aktualnym brzmieniu</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona Wydaje się wielce pożądane aby sądy szerzej informowały strony o możliwościach i korzyściach związanych z mediacją korzystając z mocy swojego autorytetu. Proponowane rozwiązanie nie przedłuży czasu trwania rozpraw, propozycja poszerza przewidziany już katalog pouczeń stron. Nowelizacja podkreśla znaczenie mediacji. Jej celem jest upowszechnienie korzystania z mediacji.</p>
pkt 16 - art. 1174	Łukasz Wydra adwokat	<p>Wprowadzenie proponowanego rozwiązania wydaje się oczywiście uzasadnione, o tyle w uzasadnieniu projektu należałoby położyć silniejszy akcent na praktyczny aspekt proponowanej zmiany, a mianowicie - znaczenia oświadczenia arbitra w kontekście jego odpowiedzialności cywilnoprawnej za naruszenie przez niego obowiązku bezstronności lub niezależności, wynikającego z umowy receptum arbitrii ze stronami</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p>

		<p>(pisemne oświadczenie prowadzi bowiem do wprowadzenia zmaterializowanej i zwerbalizowanej podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej arbitra względem stron za naruszenie obowiązku zachowania bezstronności lub niezależności, bez konieczności odwoływania się do doktrynalnej koncepcji receptum arbitrii);</p> <p>b) wymaga doprecyzowania, co prawodawca rozumie jako stwierdzenie, iż „(...) obowiązek ten wprowadzi wyższy standard postępowania w stosunku do arbitrów, zobowiązując ich do analizowania swojej bezstronności i niezależności, a tym samym zapobiegnie toczeniu się postępowań arbitrażowych w sytuacji tzw. konfliktu interesów”, albowiem nie jest klarowne: (1) o jakie postępowanie i przez kogo względem arbitrów prowadzone (władze stałych sądów polubownych, strony, czy samych arbitrów), (2) o jaki konflikt interesów chodzi, tj. czy między arbitrami a stroną, czy między arbitrami a władzami stałego sądu polubownego.</p>	
pkt 18 - art. 1208	BCC	<p>§ 3 - kontrolę orzeczeń arbitrażowych ma sprawować właściwy miejscowo Sąd Apelacyjny. Przedmiotowa regulacja z pewnością przyspieszyłaby postępowania post-arbitrażowe. Jednakże istnieje ryzyko niekonstytucyjności przedmiotowego rozwiązania. Należy bowiem wskazać, że Konstytucja w sposób generalny w art. 176 wprowadza zasadę co najmniej dwuinstancyjności postępowania sądowego. Zasada ta stanowi gwarancję umożliwiającą usuwanie błędów, omyłek i innych uchybień popełnionych w sądach pierwszej instancji.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Na konferencji uzgodnieniowej zostaną wyjaśnione kwestie dotyczące rozwiązań przyjęte co do postępowań postarbitrażowych w aspekcie ich konstytucyjności.</p>

Iustitia	<p>Odnosnie zmian dotyczących arbitrażu: w przypadku dążenia do upowszechnienia arbitrażu wprowadzenie kognicji sądu apelacyjnego będzie budzić wątpliwości zwł. odnośnie drobniejszych spraw i ze względu na ograniczoną dostępność do tego sądu wobec rozmieszczenia sądów w kraju,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadzony zakres obowiązku uzasadniania z urzędu nie przekonuje nas co do celowości takiego rozwiązania, - można byłoby rozważyć, czy zastosowanie postępowania skargowego przez odwołanie się do znanych przepisów o apelacji nie ułatwiłoby funkcjonowania regulacji z tym zakresie. 	<p>Uwaga co do zastosowania przepisów o apelacji w postępowaniu postarbitrażowym oraz uzasadnień z urzędu została uwzględniona.</p> <p>Uwaga co do kognicji sądu apelacyjnego nie została uwzględniona.</p>
PIU	<p>Zaproponowane brzmienie przepisów, pomimo odniesienia się do tej kwestii w uzasadnieniu, może rodzić zarzut kolizji z art. 176 ust. 1 Konstytucji „Postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne.”, gdyż pozbawia stronę możliwości złożenia apelacji od wyroku sądowego.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Na konferencji uzgodnieniowej zostaną wyjaśnione kwestie dotyczące rozwiązań przyjętych co do postępowań postarbitrażowych w aspekcie ich konstytucyjności.</p>
Łukasz Wydra adwokat	<p>a) bazując na doświadczeniu praktycznym, nie sposób podzielić argumentacji jakoby rzekomo skarga kasacyjna była najbardziej skomplikowanym środkiem zaskarżenia, przewidzianym w procedurze cywilnej. Skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego (jakkolwiek nie jest klasycznym środkiem zaskarżenia, albowiem stanowi przedmiot odrębnej sprawy w rozumieniu art. 1 k.p.c.) jest znacznie bardziej złożonym pismem aniżeli skarga kasacyjna. Przede wszystkim, z istoty skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego wynika konieczność powiązania poszczególnych naruszeń, jakich dopuścił się sąd polubowny ze wskazaniem m.in. jakie podstawowe zasady polskiego</p>	<p>Uwagi nieuwzględnione.</p> <p>Na konferencji uzgodnieniowej zostaną wyjaśnione kwestie dotyczące rozwiązań przyjętych co do postępowań postarbitrażowych w aspekcie ich konstytucyjności</p>

	<p>porządku prawnego wyrok arbitrażowy narusza (choć klauzula porządku publicznego powinna być badana przez sąd powszechny z urzędu, to jednak w praktyce trudno pominąć skardze wywód nt. naruszenia klauzuli porządku publicznego przez sąd polubowny w wyroku); b) co więcej, strona wywodząca skargę o uchylenie wyroku sądu polubownego winna zreferować w niej także podstawy żądania rozstrzygnięcia kwestii wyłączenia arbitra przez sąd powszechny w oparciu o art. 1176 k.p.c. (jeżeli sąd powszechny odmówił wyłączenia arbitra, czy umorzył postępowanie w tym przedmiocie), czy też kwestii rozstrzygnięcia przez sąd państwowy kwestii oddalenia przez sąd polubowny zarzutu braku jego właściwości, o które to rozstrzygnięcie strona może i powinna podnieść w toku sporu arbitrażowego na podstawie art. 1180 § 3 k.p.c.; c) nie bez znaczenia dla pozostawienia 3-miesięcznego terminu na wywiedzenie skargio uchylenie wyroku sądu polubownego jest sama objętość wyroków arbitrażowych, które liczą zwykle od kilkudziesięciu do kilkuset nawet stron (przy maksymalnie kilkudziesięciu stron wyroku sądu państwowego), co eo ipso determinuje wydłużenie przygotowania skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego; d) skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego jest wysoce wyspecjalizowanym pismem sądowym, którego przygotowania podejmują się w praktyce jedynie nieliczne kancelarie prawne. Z punktu widzenia ochrony interesów strony postępowania arbitrażowego, która zechce sama wywieść skargę, nie ma żadnego aksjologicznego uzasadnienia by przyznać jej krótszy czas na sporządzenie tak skomplikowanego pisma;</p>	
--	--	--

	<p>e) nie sposób zakładać w uzasadnieniu projektu, że orzeczenie arbitrażowe o jeden miesiąc szybciej „wejdzie do obrotu prawnego”, albowiem skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego może zostać także rozstrzygnięta pozytywnie, co przesądza iż wyrok arbitrażowy do obrotu nie wejdzie. Niezależnie, należy bardziej patrzeć na wejście wyroku arbitrażowego do obrotu jako uznanie jego skuteczności czy stwierdzenie wykonalności przez sąd państwowy, albowiem tylko wtedy można przyjąć, że stanowi on rozstrzygnięcie o żądaniach stron zrównane z wyrokiem sądu państwowego. Tym niemniej, niefortunne sformułowanie w uzasadnieniu projektu może powodować, że strona, domagająca się uchylenia wyroku, nabierze przekonania, iż skarga o uchylenie wyroku sądu polubownego jest iluzorycznym środkiem ochrony jej praw.</p> <p>art. 1208 § 3 k.p.c. - skrócenie postępowania ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego do jednej instancji</p> <p>a) wbrew uzasadnieniu projektu, proponowany zakres zmian ograniczających do jednej instancji postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego ma być uregulowany w art. 1206 § 2 k.p.c. O ile warto się zastanowić nad pomysłem powierzenia rozpoznawania skarg o uchylenie wyroku sądu polubownego przez jeden wyspecjalizowany sąd, o tyle nieuzasadnione jest skracanie do jednej instancji postępowania ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, gdyż jest to rozwiązanie niekonstytucyjne i nieuzasadnione systemowo; b) powołując się na międzynarodowe tendencje w zakresie skracania postępowań postarbitrażowych, powinno się mieć na uwadze</p>	
--	---	--

	<p>wskazanie krajów, w jakich trend ten występuje; c) dostrzegalna jest niekonsekwencja prawodawcy, który - z jednej strony chce skrócić do jednej instancji postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, uzasadniając to czasem trwania arbitrażu, z drugiej - nie wprowadza zmian co do skrócenia postępowań przed sądami powszechnymi w zakresie wyłączenia arbitra czy rozstrzygnięcia kwestii oddalenia zarzutu braku właściwości sądu polubownego (prowadzone odpowiednio na podstawie art. 1176 k.p.c. i art. 1180 § 3 k.p.c.). Postępowania te są bowiem dwuinstancyjne. Wbrew zapewnieniom, takie zróżnicowanie co do liczby instancji może spowodować niekorzystny wyrok Trybunału Konstytucyjnego. Prawodawca powinien mieć bowiem na względzie, że na szybkość arbitrażu wpływa nie tylko czas postępowań postarbitrażowych, ale wspomnianych postępowań okołoarbitrażowych. Nawet jeśli sąd polubowny może wydać wyrok przed ich zakończeniem, to nie powinien tego czynić, albowiem naraża się - zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego na uchylenie wyroku (por. uzasadnienie uchwały SN z 8 września 2011 r., sygn. III CZP 41/11); d) nie jest też uzasadniony argument, jakoby rzekomo skrócenie do jednej instancji postępowania ze skargi o uchylenie wyroku arbitrażowego miałoby rzekomo przyspieszyć jego wykonanie, albowiem postępowania ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego i stwierdzenia jego wykonalności toczą się niezależnie od siebie i tak naprawdę in concreto należy oceniać, które z nich zakończy się szybciej; e) nie jest trafiony argument o obniżeniu kosztów postępowania arbitrażowego w</p>	
--	---	--

	<p>następstwie skrócenia postępowania ze skargi do jednej instancji, skoro i tak wcześniej strona najprawdopodobniej poniesie koszty postępowania przed sądem powszechnym w przedmiocie wyłączenia arbitra lub rozstrzygnięcia kwestii oddalenia zarzutu braku właściwości sądu polubownego; f) nie sposób zaakceptować poglądu o dopuszczalności skracania postępowania ze skargi z powołaniem się na art. 78 Konstytucji. Właśnie art. 176 ust. 1 Konstytucji (a więc <i>lex specialis</i>, „konsekwencja” względem art. 78 Konstytucji - por. W. Skrzydło, Konstytucja RP. Komentarz do art. 176, źródło: LexSigma on-line) stanowi, że postępowanie sądowe jest co najmniej dwuinstancyjne. W doktrynie przyjmuje się, że „art. 78 Konstytucji RP dotyczy wszelkich rozstrzygnięć o prawach obywatela, w tym orzeczeń wydawanych w sprawach wпадkowych. Natomiast "postępowanie sądowe" (art. 176 ust. 1 Konstytucji RP) to postępowanie w jego głównym nurcie. Innymi słowy, chodzi tu o postępowanie, które ma się zakończyć wydaniem orzeczenia co do istoty sprawy. Tak bowiem "postępowanie sądowe" jest rozumiane w ustalonym już orzecznictwie Sądu Najwyższego. Strona ma zatem bezwzględne prawo do zaskarżania wydanych w pierwszej instancji wyroków (bądź innych orzeczeń rozstrzygających sprawę co do istoty, np. postanowień w cywilnym postępowaniu nieprocesowym) oraz postanowień kończących postępowanie zmierzające do wydania tych orzeczeń(uniemożliwiających rozstrzygnięcie istoty sprawy, np. umorzenie postępowania)” (zob. B. Błońska, G. Rzaśa, Glosa do postanowienia SN z dnia 3 października 2005 r., III SO</p>	
--	---	--

	<p>19/05, Przegład Sejmowy 2006.3.126). Postępowanie ze skargi o uchylenie wyroku arbitrażowego jest normalną, odrębną sprawą cywilną, a nie kontynuacją arbitrażu. Nie ma zatem żadnych względów, uzasadniających jurydycznie skrócenie postępowania ze skargi do jednej instancji; g) nietrafne jest też powołanie się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 8 grudnia 1998 r., który został wydany na kanwie procedowania w orbicie zupełnie odmiennych instytucji, tj. postępowania dyscyplinarnego z dopuszczalnością wniesienia odwołania do sądu powszechnego. Tak więc, sąd powszechny rozpatrywał jedynie odwołanie, ale sprawa dyscyplinarna nie stanowiła sama w sobie odrębnej sprawy sądowej w rozumieniu art. 176 ust. 1 Konstytucji. Postępowanie, o którym mowa w wyroku, z pewnością nie było postępowaniem sądowym. Raz jeszcze należy podkreślić, że sprawa ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego jest odrębną cywilną sprawą sądową i nie ma żadnych podstaw w naszym porządku prawnym do skracania jej do jednej instancji.</p>	
--	---	--

Art. 2	Związek Rzemiosła Polskiego	<p>Mając na uwadze pewne analogie w argumentacji przemawiającej za wprowadzeniem powyższych zmian - Związek Rzemiosła Polskiego postuluje wprowadzenie w projekcie ustawy, w części rozwiązań podatkowych również przepisu uchylającego w podatkach dochodowych, tzw. <i>mechanizmu korekty kosztów</i>, w przypadku nie uregulowania płatności w określonym terminie. Skoro nieodłącznym elementem prowadzenia działalności gospodarczej jest polubowne załatwianie sporów, ten sam przedsiębiorca może negocjować nie tylko udzielenie rabatu, czy obniżenie ceny ale również wydłużenie terminu płatności, co zgodnie z obowiązującymi przepisami skutkuje różnymi biurokratycznymi i finansowymi konsekwencjami.</p> <p>Obowiązkowa korekta kosztów podatkowych w przypadku nie uregulowania płatności w określonym terminie - uznawana jest za jedną z większych uciążliwości narzuconych przedsiębiorcom w ostatnich latach, i to pod szyldem redukcji obciążeń administracyjnych i ułatwienia działalności gospodarczej.</p> <p>Uważamy, że przepisy te znacznie ograniczyły najważniejsze korzyści wynikające z prowadzenia uproszczonej ewidencji podatkowej jaką jest podatkowa księga przychodów i rozchodów, a tą prowadzą mniejsze firmy. Szczególne utrudnienia napotykają przedsiębiorcy w związku z korektą odpisów amortyzacyjnych w części, która odpowiada nieuregulowanym płatnościom składającym się na wartość początkową środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej, zwłaszcza w przypadku gdy</p>	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja usunięcia przepisów w ust. o podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych wykracza poza zakres projektu.
--------	-----------------------------	--	--

		<p>płatność jest rozłożona na raty. Również korekta wartości spisu z natury o kwotę zmniejszenia dotyczącą towarów ujętych w spisie wydaje się w wielu przypadkach praktycznie niewykonalna, w innych zaś niezwykle pracochłonna.</p>	
--	--	---	--

Krajowa Rada Doradców Podatkowych	Zasadnym byłoby dodanie do projektu art. 22 ust. 5f updog w zdaniu pierwszym po słowach: „w księgach rachunkowych (zaksięgowanych)” słów: „lub w podatkowej księdze przychodów i rozchodów”. PKPR obok ksiąg rachunkowych, to podstawowe urządzenie księgowe dla podatników PIT.	Uwaga częściowo uwzględniona. Projekt w swej pierwotnej wersji uwzględniał bowiem kwestie korekty zarówno w księgach rachunkowych jak i podatkowej księdze przychodów i rozchodów, poprzez dodanie w art. 22 ust. 6b ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, po zdaniu pierwszym zdania drugiego w następującym brzmieniu: „Zasady określone w ust. 5f stosuje się odpowiednio.”. Nie mniej jednak w celu usunięcia wątpliwości, doprecyzowano treść ust.6b w następujący sposób: „Zasady dotyczące korekty kosztów określone w ust. 5f i 5g stosuje się odpowiednio do podatników prowadzących podatkowe księgi przychodów i rozchodów.”.
FINEXA Stowarzyszenie Dyrektorów Finansowych	Uwaga do art. 2-4 projektu – obok zdarzeń wymienionych w art. 29a ust. 10 ustawy o VAT dochodzi do innych zdarzeń wywołujących potrzebę wystawienia faktury korygującej (innego dokumentu korygującego), o której to potrzebie ani sprzedający ani kupujący nie mógł wiedzieć w momencie wystawiania faktury pierwotnej. Np.: - rozliczanie świadczeń ciągłych np.: usług IT, HR, zarządczych, innych usług wsparcia wewnątrzgrupowego, które rozliczane są w skali roku podatkowego. Strony przed zamknięciem roku rozliczeniowego nie są w stanie przewidzieć wystąpienia korekty ani jej kierunku. - podwyższenia ceny po transakcji (art. 29a ust. 10 ustawy o VAT dotyczy tylko obniżenia ceny).	Uwaga uwzględniona. Moment ujęcia faktury korygującej, zarówno po stronie przychodów, jak i kosztów podatkowych, będzie uzależniony od okoliczności, jakich dotyczy ta faktura. Zatem w przypadku, gdy faktura korygująca zostanie wystawiona przez sprzedawcę z powodu późniejszych zdarzeń (jak np. obniżenia lub podwyższenia ceny w wyniku rozliczania świadczeń ciągłych) to fakturę korygującą należy rozliczyć na bieżąco, z datą jej wystawienia. Projektowany przepis również obejmuje te przypadki. W zakresie korekty w wyniku podwyższenia ceny po transakcji, doprecyzowano projekt poprzez dodanie do wymienionych przyczyn korekty, sformułowania „lub zwiększenia wartości sprzedaży”.

<p>POHiD Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji</p>	<p>1.Zmiana doprecyzowująca proponowaną treść art. 12 ust. 3da ustawy z dnia 15 lutego 1992 r o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U z 2014 r. poz. 851 z pozn. zm.): "Korekty przychodu, o którym mowa w ust.3, 3a, 3c, 3d, który powstał na podstawie wystawionej faktury (rachunku) lub na podstawie innego dowodu w przypadku braku faktury (rachunku), z przyczyn określonych w art. 29a ust.10 ustawy o podatku od towarów i usług, dokonuje się w miesiącu, w którym wystawiono fakturę korygującą (rachunek korygujący) lub inny dowód. Korekty, o której mowa w zdaniu poprzednim w przypadku wystawienia faktury korygującej dokonuje się po spełnieniu warunku, o którym mowa w art. 29a ust.13 lub 15 ustawy o podatku od towarów i usług,"</p> <p>2. Zmiana dotycząca usunięcia z proponowanej treści art. 15 ust. 4ea ustawy z dnia 15 lutego 1992 r o podatku dochodowym od osob prawnych (Dz. U z 2014 r. poz. 851 z pozn. zm.) zdania drugiego rozpoczynającego się od słów „Jeżeli podatnik ...” powtórzenie obowiązku określonego w zdaniu pierwszym.</p>	<p>1. Uwzględniono uwagę poprzez modyfikację przepisu. Obecne brzmienie przepisu: „<i>Korekty przychodu o którym mowa w ust. 3, 3a, 3c, 3d, wynikającego z wystawionej faktury (rachunku) lub innego dowodu, z przyczyn określonych w art. 29 a ust.10 ustawy o podatku od towarów i usług, dokonuje się w miesiącu w którym w stosunku do wystawionej faktury korygującej spełniono warunek o którym mowa w art. 29 a ust.13 lub 15 ustawy o podatku od towarów i usług lub zwiększenia wartości sprzedaży, a w pozostałych przypadkach w miesiącu wystąpienia przyczyny korekty (wystawienia dokumentu korygującego), z zastrzeżeniem ust. 3db.</i>”.</p> <p>2. Uwaga uwzględniona.</p>
<p>Pracodawcy RP</p>	<p>Kwestie podatkowe wychodzą poza kwestie polubownych metod rozwiązywania sporów. Powinny być one wyłączone do projektu niezależnego. Projekt nie reguluje kompleksowo kwestii ujmowania dla celów podatków dochodowych wystawianych bądź otrzymywanych faktur zwiększających należność z faktury pierwotnej. Art. 29a ust. 10 ustawy o VAT nie stanowi jedyne go przypadku, gdy faktury korygujące wystawiane są z przyczyn powstałych już po</p>	<p>Uwaga uwzględniona. Projekt został doprecyzowany, poprzez umożliwienie bieżących rozliczeń wystawianych bądź otrzymywanych faktur zwiększających należność z faktury pierwotnej. Rozliczenia tego typu faktur, gdy do zwiększenia należności dojdzie na skutek okoliczności, które nie były znane w momencie jej wystawienia, będą rozliczane bieżącym okresie rozliczeniowym (bieżąca korekta in plus).</p>

		<p>zamknięciu transakcji. W praktyce gospodarczej często dochodzi do sytuacji, że cena sprzedaży może ulec zmianie. Zasadnym wydaje się, aby rozliczenia tego typu faktur, gdy do zwiększenia należności dojdzie na skutek okoliczności, które nie były znane w momencie jej wystawienia.</p> <p>Kwestia ujęcia rozliczeń zwiększających kwoty wynikających z faktur pierwotnych wymaga uregulowania w ustawie o VAT. Brak jest analogicznych przepisów do art. 29a ust. 13 ustawy o VAT wskazujących na to, w którym momencie podatnik winien wykazać obrót do opodatkowania, w sytuacji gdy dokonał korekty in plus.</p> <p>Projekt ustawy odnosi się wyłącznie do kosztów innych niż bezpośrednio związane z przychodem. Doprecyzowania wymaga więc to, czy korygowane koszty bezpośrednio związane z przychodem powinny być ujmowane w okresie, w którym były one pierwotnie rozpoznane dla celów podatkowych.</p> <p>Kwestie ujmowania dla celów podatkowych wystawianych oraz otrzymywanych faktur korygujących, zwiększających oraz zmniejszających pierwotną należność, wymaga kompleksowego uregulowania. Częściowe uregulowanie będzie powodowało kolejne wątpliwości interpretacyjne.</p>	
Art.3	Krzysztof Gil, zgłoszenie lobbingowe w imieniu Turon Polska Energia S.A.	<p>Korekty „in plus”</p> <p>Art. 29a ust. 10 ustawy o VAT odnosi się jedynie do tzw. korekt zmniejszających. W realiach gospodarczych równie powszechne są tzw. korekty zwiększające – in plus. Zasadnym jest objęcie znowelizowanymi przepisami również tych przypadków. W przeciwnym razie przedsiębiorcy będą nadal obligowani do</p>	<p>Proponowane rozwiązania nie różnicują faktur korygujących (dokumentów korygujących) ze względu na dokumentujące je koszty pośrednie czy bezpośrednio. Punktem odniesienia jest bowiem poniesiony koszt uzyskania przychodu ujęty w zarówno w księgach rachunkowych jak i podatkowej księdze przychodów i rozchodów.</p> <p>Uwaga została uwzględniona poprzez dodanie przypadku „<i>oraz w przypadku zwiększenia wartości sprzedaży</i>”.</p>

	<p>dokonywania korekt „wstecz” w odniesieniu do faktur zwiększających.</p> <p>Odwołanie do przychodu „zaksięgowanego” Przepisy ustawy nie zawierają definicji pojęcia „przychodu zaksięgowanego”. Proponuje się usunięcie tego pojęcia, gdyż jego wykładnia będzie przedmiotem sporu pomiędzy organami podatkowymi i podatnikami. Spór będzie dotyczył określenia, które z przychodów zostały zaksięgowane i mogą podlegać korekcie, a które nie.</p> <p>Wystawienie faktury korygującej (rachunku) Zasadnym wydaje się odwołanie do „miesiąca, w którym dokonano korekty” lub „miesiąca wystawienia dokumentu korygującego”.</p> <p>Pozostałe zmiany Wykreślenie przepisów dotyczących wyłączenia z kosztów tzw. niezapłaconych faktur oraz korekty podatku odliczonego, wyłączenia z kosztów uzyskania przychodów niektórych kategorii kar umownych.</p> <p>Uzasadnienie ustawy Wprowadzenie do uzasadnienia określenia, że proponowana zmiana ma charakter doprecyzowujący tzn. że objęte nią będą wszystkie korekty „wstecz”.</p>	<p>Uwaga uwzględniona poprzez dodanie sformułowania „<i>wynikającego z wystawionej faktury (rachunku) lub innego dowodu</i>”.</p> <p>Uwzględniono uwagę poprzez modyfikację przepisu. Miesiącem korekty będzie miesiąc w którym w stosunku do wystawionej faktury korygującej spełniono warunek o którym mowa w art. 29 a ust.13 lub 15 ustawy o VAT, a w pozostałych przypadkach w miesiącu wystąpienia przyczyny korekty (wystawienia dokumentu korygującego).</p> <p>Uwagi nie zostały uwzględnione. Propozycja wyłączenia z kosztów tzw. niezapłaconych faktur wykracza poza zakres projektu. Od propozycji wyłączenia z kup niektórych kategorii kar umownych zrezygnowano ze względu na powstałe wątpliwości MF i RCL.</p> <p>Uwaga nieuwzględniona. Projekt ustawy zakłada objęcie regulacją stanów prawnych powstałych od dnia wejścia w życie ustawy.</p>
--	---	--

Art. 5	AMM	<p>Pkt 2 - Art. 176b § 6:</p> <p>Do istniejących słów: "...oraz udostępniania danych z tej listy, uwzględniając potrzebę zapewnienia wiarygodnej informacji o mediatorach oraz potrzebę efektywnego wyszukiwania mediatorów." proponujemy dodać: "a także zapewnienia ochrony danych osobowych i teleadresowych mediatorów.". Ogólnie chodzi o nie udostępnianie pełnych danych (a przede wszystkim adresu pocztowego - biura lub zamieszkania) mediatora w ogólnodostępnych serwisach internetowych.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>W dniu 20 lutego 2015 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawierającą przepisy dotyczące centralnej listy mediatorów. Propozycje zmian dotyczące prowadzenia centralnej listy mediatorów zostaną pominięte w projekcie.</p>
--------	-----	---	--

	ZPP	<p>Propozycję utworzenia funkcji koordynatora ds. mediacji w ramach poszczególnych sądów okręgowych oraz ewentualnie rejonowych i apelacyjnych, należy ocenić pozytywnie. Należy zastanowić się jedynie nad celowością tworzenia stanowiska koordynatora w każdym sądzie okręgowym na terenie kraju, bądź też, idąc dalej nad uelastycznieniem liczby koordynatorów w ramach jednego sądu okręgowego. Można sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której istnienie takiego stanowiska w obrębie konkretnego sądu będzie zupełnie bezcelowe, podczas gdy w innym sądzie jeden koordynator nie będzie wystarczał, by skutecznie wypełnić swoje zadania. Może należałoby więc uzależnić liczbę koordynatorów od liczby rozpatrywanych spraw, przy czym do pewnego pułapu ustanowienie koordynatora dla sądu okręgowego byłoby fakultatywne (czyli prezes mógłby w ogóle nie wyznaczać koordynatora albo wyznaczyć jednego), a po przekroczeniu z kolei innego, o wiele wyższego pułapu, prezes mógłby ustanowić dodatkowego koordynatora (czyli prezes obligatoryjnie wyznaczałby jednego koordynatora oraz fakultatywnie mógłby wyznaczyć dodatkowego).</p>	
	Iustitia	<p>Pkt 1 - Mamy także wątpliwość co do ustawowego umocowania koordynatorów do spraw mediacji. Rozwiązanie to nakłada na sądy zadanie, które ogólnie można nazwać popularyzowaniem mediacji. Są to zadania dodatkowe dla wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza odnośnie organizacji spotkań</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona Instytucja koordynatorów sprawdziła się w praktyce działania sądów. Ich działania mają na celu doprowadzenie do szerszego wykorzystywania mediacji a w rezultacie odciążenie sądów.</p>

	<p>informacyjnych. W praktyce przypuszczalnie prowadzić to będzie do obniżenia zakresu zadań orzeczniczych sędziego powołanego do takiej roli, co w skali kraju będzie stanowić niebagatelne skutki w obciążeniu sędziów. Kolejnym następstwem będzie zapewne konieczność zapewnienia środków na dodatek funkcyjny.</p>	
<p>Tomasz Kawka Mediator</p>	<p>Pkt 1 koordynator – „<i>Koordynator do spraw mediacji prowadzi działania na rzecz rozwoju mediacji, zapewnia sprawną komunikację pomiędzy sędziami i mediatorami oraz współpracuje w organizowaniu spotkań sędziów i mediatorów stałych</i>”. Niepokojącym jest nałożenie na koordynatorów jedynie obowiązku organizowania spotkań informacyjnych prowadzonych jedynie przez mediatorów stałych. Z praktyki, ważnym jest aby sędziowie i mediatorzy spotykali się wspólnie, celem wymiany doświadczeń, z równoważnym ich udziałem. Sędziowie nie chcą już tylko spotkań, gdzie tylko mediatorzy przekazują wiedzę.</p> <p>Pkt 2 - nieuzasadnione jest zamieszczanie na centralnej liście mediatorów nr PESEL. Nie jest on przydatny stronom, ani sędziom. Wystarczająca jest informacja o roku urodzenia. Jeśli są to dane niezbędne do identyfikowania mediatora, nie powinny być dostępne publicznie.</p>	<p>Pkt 1 Uwaga uwzględniona poprzez korektę przepisu w taki sposób, aby nie zwierał ograniczeń do współpracy w organizowaniu spotkań informacyjnych prowadzonych przez mediatorów stałych.</p> <p>Pkt 2 - W dniu 20 lutego 2015 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawierającą przepisy dotyczące centralnej listy mediatorów. Propozycje zmian dotyczące prowadzenia centralnej listy mediatorów zostaną pominięte w projekcie.</p>
<p>Fundacja Parners Polska</p>	<p>art. 32e § 1: Proponujemy dodać na końcu tego przepisu słowa: „oraz przez inne osoby prowadzące spotkania tj. sędziów, referendarzy sądowych, asystentów sędziego i urzędników sądowych”.</p> <p>art. 175b § 3: Wnosimy o usunięcie ust. 2 mówiącego o podawaniu numeru PESEL i daty urodzenia mediatora</p>	<p>art. 32e § 1: Uwaga uwzględniona. Zostanie dokonana korekta przepisu w taki sposób, aby nie zwierał ograniczeń do współpracy w organizowaniu spotkań informacyjnych prowadzonych przez mediatorów stałych.</p> <p>art. 175b § 3: Uwaga nieuwzględniona</p>

		na centralnej liście mediatorów. Są to dane wrażliwe i niepotrzebne jest ich publiczne ujawnianie. Jeśli są jakieś argumenty za informacją o wieku mediatora (mamy nadzieję, że nie będzie sędziom postawiony zarzut dyskryminacji ze względu na wiek), to wystarczy na liście umieścić rok urodzenia mediatora/ki.	Ponieważ w dniu 20 lutego 2015 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawierającą przepisy dotyczące centralnej listy mediatorów, propozycje zmian dotyczące prowadzenia centralnej listy mediatorów zostaną pominięte w projekcie.
Elżbieta Kaliszan mediator sądowy	Pkt 2 - § 3 ust. 2 - nie ma powodu do podawania do publicznej wiadomości nr PESEL oraz daty urodzenia – wystarczy rok urodzenia. § 5 – zapis nieprecyzyjny, pozwalający na swobodę administratora w udostępnianiu danych osobowych mediatora innym podmiotom bez jego wiedzy i informowania o udostępnianiu danych, o których mowa w § 3 pkt 1,3-7.		Uwaga nieuwzględniona Ponieważ w dniu 20 lutego 2015 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawierającą przepisy dotyczące centralnej listy mediatorów, propozycje zmian dotyczące prowadzenia centralnej listy mediatorów zostaną pominięte w projekcie.
Centrum zgody	Na centralnej liście mediatorów nie powinno być informacji o PESEL-u mediatora! Takie dane, wykraczają poza potrzeby stron i sądu i nie zapewniają bezpieczeństwa mediatorom.		Uwaga nieuwzględniona Ponieważ w dniu 20 lutego 2015 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw zawierającą przepisy dotyczące centralnej listy mediatorów, propozycje zmian dotyczące prowadzenia centralnej listy mediatorów zostaną pominięte w projekcie.

Art. 7	Fundacja Partners Polska	ust. (2): Jesteśmy zdania, że art. 6 nie powinien być uchylony. Głównym tego powodem jest troska o motywację stron do udziału w mediacji. Na podstawie naszych kilkunastoletnich doświadczeń możemy stwierdzić, że fakt nieponoszenia żadnych kosztów za mediację bardzo negatywnie wpływa na motywację do udziału w mediacji i do zawarcia porozumienia. Jedynie w kilku procentach spraw, kiedy jedna ze stron była zwolniona z kosztów, doszło w naszym ośrodku do porozumienia. Jesteśmy za wprowadzeniem odpłatności zredukowanej albo za dofinansowaniem przez Skarb Państwa części opłat mediacyjnych, ale nie całości	Uwaga nieuwzględniona. Zaliczenie kosztów mediacji do kosztów sądowych stanowiło jeden z głównych postulatów środowisk związanych z mediacją na przestrzeni wielu lat. Propozycja niweluje barierę finansową w dostępie do mediacji.
	Pracodawcy RP	Pkt 8 – powinien brzmieć: 8) o zatwierdzenie ugody zawartej ....”.	Uwaga uwzględniona.
	Iustitia	Art. 79 pkt 2 i 3 – należy ocenić krytycznie zróżnicowanie korzyści ekonomicznych w postaci zwrotu opłaty sądowej w zależności od tego, czy ugode zawarto przed mediatorem (zwrot 3/4 opłaty) czy też przed sądem (zwrot po3owy op3aty); rozwi1zanie takie sk3ania strony, które uzgodni1 warunki ugody, do zawarcia ugody przed mediatorem (a zatem w sposób oczywisty później i przy większych nakładach ze strony wymiaru sprawiedliwości), a nie przed sądem; przedstawiona do konsultacji nowelizacja stanowi a dobrą okazję dla usunięcia opisanego zróżnicowania (które istnieje obecnie); na pozytywną ocenę zasługuje natomiast objęcie dyspozycją przepisu również opłaty od zarzutów od nakazu zapłaty, gdyż brakowało zachęty ekonomicznej dla pozwanego do zawarcia ugody w	Uwaga nieuwzględniona. Stan obecny różnicujący zwrot opłaty sądowej w zależności od formy zawarcia ugody nie został objęty zmianami.

	ZPP	<p>sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym.</p> <p>Negatywnie należy ocenić propozycję, zgodnie z którą postulowane jest podwyższenie opłaty stałej od wniosku o zawiązanie do próby ugodowej w sprawach o prawa niemajątkowe i prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przekracza 10 000 złotych. Podwyższenie tej opłaty wydaje się być bezcelowe, ponieważ w przypadku roszczeń o wartości przekraczającej 10 000 złotych, 300 złotych stanowi i tak niewielki wydatek, więc osiągnięcie celu zakładanego przez ustawodawcę, tj. ograniczenie wykorzystywania rzeczony instytucji, jako instrumentu przerywającego bieg terminu przedawnienia, jest bardzo wątpliwe.</p>	<p>Podwyższenie opłaty urealni osiągnięcie jej celu, jakim jest pokrycie kosztów organizacyjnych przeprowadzenia postępowania pojednawczego w sądzie. Jednocześnie pozostawienie opłaty w wysokości 40 zł w sprawach do 10 000 zł nie ograniczy możliwości korzystania z postępowania pojednawczego w sprawach o mniejszej wartości przedmiotu sporu. Proponowane rozwiązanie ma na celu zachowanie równego dostępu do korzystania z tej instytucji. W ocenie autora, ustalenie stałej opłaty w wysokości 300 zł jest znacznym jej podniesieniem. Zmiana opłaty nie miała na celu całkowitego wykluczenia tej instytucji, ale jedynie ograniczenie jej wykorzystywania jako instrumentu przerywającego bieg terminu przedawnienia.</p>
Dodatkowe propozycje	AMM	<p>Zasadnym byłoby wprowadzenie (obligatoryjnej?) konsultacji projektu ugody przez mediatora z sędzią prowadzącym sprawę skierowaną do mediacji lub z wyznaczonymi w tej kwestii sędziami, przy czym wskazane byłoby tu ustanowienie konieczności wykonania tej konsultacji przez sąd w krótkim terminie (np. 2 dni od momentu zgłoszenia ugody do weryfikacji przez mediatora). Taka procedura wzmocniłaby pewność klientów mediacji odnośnie pełnej zgodności zapisów ugody z przepisami prawa (z definicji mediator jest specjalistą od komunikacji i rozwiązywania konfliktów, nie musi posiadać wykształcenia prawnego, co i tak nie gwarantowałyby prawnej poprawności</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie nowej propozycji nie jest możliwe na obecnym etapie prac legislacyjnych.</p>

	<p>ugody wobec złożoności i specjalizacji poszczególnych dziedzin prawa i kierowanych spraw).</p> <p>Byłoby to także pomocne dla sędziów, do których sprawa powraca po mediacji lub którzy zatwierdzają ugodę i często skracają czas (=> uniknięcie kwestii błędnych zapisów ugody).</p>	
C.Rogula	<p>W Rekomendacji Zespołu można było znaleźć propozycję o treści: „W sprawach zawiłych mediator może zwrócić się do stron o przedstawienie stanowisk w formie pisemnej. O fakcie tym mediator informuje w protokole z przebiegu mediacji.”.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W toku konsultacji założeń do projektu ustawy na skutek krytycznych uwag odstąpiono od opisanej propozycji.</p>
KSM	<p>Wprowadzenie dla pełnomocników obowiązku informowania, powiadamiania stron(klientów) o możliwości rozwiązania ich konfliktów w drodze mediacji (praktyka w innych krajach).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie nowej propozycji nie jest możliwe na obecnym etapie prac legislacyjnych.</p>
FOR	<p>Wprowadzenie obowiązku dla prawników informowania klientów o możliwości korzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, który przewiduje m.in. prawo angielskie, niemieckie, portugalskie i włoskie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie nowej propozycji nie jest możliwe na obecnym etapie prac legislacyjnych.</p>
Educo	<p>1. Wprowadzające możliwość zastępstwa mediacyjnego i aplikacji mediacyjnych tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zastępstwa mediacyjnego w razie choroby, nadmiaru kierowanych spraw, innych ważnych przyczyn, celem udrożnienia i wywiązania się ze zlecenia przez 	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>Wprowadzenie nowych propozycji nie jest możliwe na obecnym etapie prac legislacyjnych.</p>

	<p>mediatora stałego (bez konieczności zmiany postanowienia Sądu, wskazującego nowego mediatora, co znacznie wydłuża postępowanie)</p> <ul style="list-style-type: none"> - płatnych staży/ aplikacji dla osób uczących się zawodu mediatora i możliwości delegowania ich do wykonywania zadań w zastępstwie za mediatora/opiekuna, jak robią to aplikanci radcowscy czy adwokaccy. <p>2. Wprowadzające zapisy wzmacniające poufność mediacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sposób i miejsce przechowywania dokumentacji mediacyjnej; - min i max. czas przechowywania dokumentacji mediacyjnej przez mediatora stałego; - rodzaj dokumentów, które mediator jest zobowiązany przechowywać np. <p>a) co należy robić z otrzymanym zleceniem Sądu i danymi stron, które nie wyraziły zgody na mediację?</p> <p>b) co należy robić z protokołem z mediacji skierowanej przez Sąd czy prowadzonej na wniosek stron (kontraktowej), w której nie doszło do ugody?</p> <p>c) co należy zrobić z egzemplarzem ugody i protokołem mediacyjnym, które zostają u mediatora, po skierowaniu drugiego kompletu dokumentów do Sądu, celem ich zatwierdzenia</p> <p>3. Dopuszczenie mediacji w formie elektronicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie możliwych metod prowadzenia mediacji na odległość z zachowaniem jej poufności, - wskazanie sposobu liczenia posiedzeń mediacyjnych, w przypadku prowadzenia mediacji za pomocą korespondencji mailowej czy rozmów telefonicznych lub zwolnienie mediatora z obowiązku określania w protokole ilości odbytych posiedzeń mediacyjnych, gdy mediacja była 	
--	---	--

	<p>prowadzona za pomocą środków elektronicznych.</p> <p>4. Składanie przysięgi: W Załączniku do Projektu założeń Projektu Ustawy O Wspieraniu Polubownych Metod Rozwiązywania sporów, na str.25 (Punkt3, 3.2.) jest napisane: Przed wpisaniem (na listę) mediator będzie miał obowiązek złożenia przyrzeczenia wobec prezesa Sądu Okręgowego". Celem podniesienia zaufania do i rangi zawodu mediatora, sugestia składania przysięgi przed MS, tak jak robią to notariusze.</p> <p>5. Weryfikacja kwalifikacji mediatora: W Uzasadnieniu projektu ustawy O Wspieraniu Polubownych Metod Rozwiązywania sporów, punkt II, podpunkt 5: "Zadanie prowadzenia list i weryfikacji kwalifikacji mediatorów stałych zostanie powierzone prezesom Sądów Okręgowych". Należy dedefiniować zakres tej weryfikacji (formalna, dokumenty czy merytoryczna?). To powinno być wyraźnie powiedziane, gdyż merytoryczna weryfikacja odbywa się na poziomie zdawanych egzaminów np. po zakończeniu studiów podyplomowych. Wiedzę i umiejętności praktyczne mediatorów weryfikują egzaminatorzy. Prezesi Sądów powinni mieć możliwość weryfikacji formalnej co do prawidłowości dostarczonej dokumentacji, a nie merytorycznej.</p> <p>6. Stworzenie Izby Mediatorów oraz ich Filii w całym kraju. Szanujące się zawody, jak Radcowie Prawni, Adwokaci, lekarze, mają swoje Izby czy Rady. Mają również ujednoczone standardy oczekiwań, oferują regularne szkolenia dla przedstawicieli swoich zawodów itp. Zrzeszanie się mediatorów przy jednej</p>	
--	---	--

	<p>uznanej w kraju instytucji mogłoby pomóc w rozwoju, wzmocnieniu jakości, podniesieniu rangi zawodu mediatora.</p> <p>7. Wypracowanie jednakowych, merytorycznych wymogów wobec mediatorów stałych. Wymogi powinny być wypracowane przez mediatorów, aby uniknąć sytuacji, w której ich kwalifikacje są merytorycznie oceniane, weryfikowane przez osoby z innych zawodów np. prawników (tu: sędziów, radców itp.).</p> <p>8. Przeprowadzenie konsultacji w zakresie widełek dot. stawek dla mediatorów. Wypracowanie widełek przez samych mediatorów i przedstawienie ich Ministerstwu uzasadnione jest codzienną praktyką i możliwością adekwatnej oceny realnie ponoszonych kosztów, często nie uwzględnianych w dotychczasowych rozporządzeniach np.: - koszty ponoszone na wynajem sali mediacyjnej (np. 50 zł za godzinę to często stawka nierynkowa, nie realna do osiągnięcia na wolnym rynku, po którym porusza się mediator stały); - koszty poszukiwania danych telefonicznych czy e-mailowych do stron, rozmów, pism, nakładów pracy mediatora na sprawy kierowane do mediacji przez Sąd, w których uczestnicy ostatecznie nie wyrażają zgody na mediację (kto i ile powinien mediatorowi zwrócić?); - w ramach oszczędności, w sprawach, w których strony zwolnione byłyby z kosztów mediacji, możliwe ich prowadzenie w dedykowanych do tego pomieszczeniach, utrzymywanych przez Skarb Państwa.</p>	
--	--	--

Stowarzyszenie Mediatorów Porozumienie		Projekt, w części odnoszącej się do zmiany przepisów dotyczących mediacji należy odrzucić jako nieprofesjonalny, niekompetentny, niegwarantujący osiągnięcia spodziewanych rezultatów.	Proponowane zmiany w projekcie ustawy są wynikiem prac grupy ekspertów – przedstawicieli świata nauki i praktyków. Ponadto, założenia do projektu ustawy o wspieraniu polubownych metod rozwiązywania sporów były przedmiotem szerokich konsultacji publicznych. Dlatego też trudno zgodzić się ze stwierdzeniami, iż przedstawione propozycje są jedynie przykładem myślenia życzeniowego, brakuje w nich związku pomiędzy założonym celem a propozycjami, a także nie wynikają z doświadczeń 20-letniej praktyki mediacyjnej w Polsce. Trudno również odnieść się do ogólnego zarzutu naruszenia dobrych praktyk mediatorów i międzynarodowych standardów postępowań mediacyjnych, bez wskazania konkretnych przykładów. W żadnym razie nie było intencją autora wprowadzenie mechanizmu centralnych szkoleń dla mediatorów – przeciwnie, dbając o pozostanie na rynku wszystkich podmiotów świadczących usługi szkoleniowe dla mediatorów nie zostały wprowadzone dla nich nowe wymagania.
--	--	--	---